

3	גמ' נדה סג:
5	גמ' בבא קמא לז
6	חידושי הרשב"א
8	רמב"ן
11	תוספת רי"ד
12	האשכול
14	תורת הבית
22	רא"ש נדה פ"ט
25	רא"ש בב"ק
26	בעלי הנפש להראב"ד ס"ג
35	בעלי הנפש להראב"ד ס"א
38	חידושי הר"ן
40	הלכות נדה להרמב"ן
42	מראה מקומות ע"ס הטוש"ע
46	טור א-ט"ז
65	שולחן ערוך
87	רש"ש חידוד הלכות וחזו"א בדין הפלגה בדילוג
88	פרדס רימונים
91	ערוך השולחן
92	לוח לשנת תשפ"ג

סוגית וסתות

נדה סג: מהמשנה השניה ובגמ' דף ס"ד עד המשנה בעמוד ב', תוד"ה איתמר, בב"ק דף לז: נגח שור עד מתני', ותוד"ה יום.

איתמר ראתה יום ט"ו בחדש זה יום ט"ז לחדש זה ויום י"ז לחדש זה וכו' – בביאור סוגיין נחלקו הראשונים האם מחלקות רב ושמואל איירי בוסת החודש או בוסת הפלגה, וכן נחלקו בדין וסת החודש השוה:

א. שיטת התוס' והראשונים – דעת רש"י (ד"ה קבעה), ותוס' (ד"ה איתמר), תורא"ש (ד"ה רב אמר), הראב"ד בבעלי הנפש (ס"ג ה"ב), והרשב"א שרב ושמואל נחלקו בוסת החודש בדילוג, ולדבריהם מבואר דס"ל דאשה קובעת וסת לימי החודש וטעמא משום דס"ל דתקיעת שופר של קביעות החודש הוא שגורם הוסת וכ"כ להדיא הרשב"א במשמרת הבית סק"ג.

ב. שיטת הרמב"ן – בחי' הרמב"ן (דף סד) תמה דלא יתכן לומר דע"י קידוש החודש ישתנה דבר בגופה ויגרום לה וסת ולכן כתב דאינה קובעת וסת לימי החודש, וביאר דהכא פליגי בוסת להפלגה שווה.

דעת התור"ד – ביאר דרב ושמואל פליגי בוסת ההפלגה בדילוג דלרב סגי בד' ראיות ולשמואל בעינן ה' ראיות.

דעת הרא"ה – הרא"ה בבדק הבית סק"ג הסכים לדברי הרמב"ן דאין וסת האשה תלוי בקידוש החודש הילכך ביאר סוגיין דקובעת וסת ממולד הלבנה.

ג. שיטת רבנו חננאל – הר"ח פירש דקבעה לה וסת לדילוג החוזר, דהיינו שעשתה שלושה סדרים של דילוג, ובביאור מחלוקת רב ושמואל לפי פירוש זה נחלקו הראשונים מדברי התוספות משמע כי רק בפעם הראשונה צריכה שתראה ד' פעמים אבל בשתי הסדרות שאחריה די לה שתראה שלש ראיות בלבד אף לדעת שמואל, אולם מדברי הרשב"א בחידושים ובתורת הבית (ב"ז ש"ג) מדויק שלדעת שמואל בכל אחת מאותן ג' סדרות של ראיה צריך שתראה ארבע ראיות.

* * *

וסת הדילוג להלכה – נחלקו הראשונים בהכרעת ההלכה בפלוגתת רב ושמואל וג' דעות בדבר:

א. הרא"ש בסימן ג' כתב בשם ר"ח דק"ל כרב דוסת הדילוג נקבע בג' ראיות משום דהלכתא כרב באיסורי, וכ"כ הראב"ד בבעה"נ שער הוסתות סימן ג' (הכ"ב) בשם איכא מ"ד, וכ"כ הרז"ה בהשגותיו (שם אות י"ז), וכ"כ הרא"ש בב"ק פ"ד סימן ד'.

ב. הרמב"ם בפ"ח מאיסור"ב ה"ו והרמב"ן בהל' נדה (פ"ה ה"ב) כתבו דק"ל כשמואל דאין וסת הדילוג נקבע אלא בד' ראיות, ועמש"כ הרא"ש בסימן ג' בטעמם.

ג. הראב"ד בבעה"נ כתב דכיון שנחלקו רב ושמואל גם לענין העדאה והלכתא כשמואל בדיני ע"כ מספקא לן הא מילתא ונקטינן חומרי דרב וחומרי דשמואל.

האם חוששת לוסת הדילוג או הסירוג בתחילתו – עי' תוס' (ד"ה ואינה) דלא חוששים לוסת הדילוג בחדא זימנא, ובטעמא דמילתא כתב הראב"ד בבעלי הנפש (סימן ג' ה"ט) דבוסת הדילוג סופו מתיר את תחילתו, ועוד דכל תחילת וסת שנעקר שעה אחת שוב אינו מצטרף לחוש אליו עוד, והפליתי (סק"א) כתב דאין חוששין לוסת הדילוג בפעם אחת משום דוסת הדילוג לא שכיח, וכ"כ הסד"ט סק"ד.

* * *

וסת הפלגה – מתני' דף סג היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' זה וזה אסורין וכו', ובגמ' דף לט פירשו ט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראיתה, ומכאן הוכיח הראב"ד בבעלי הנפש (ס"ג ה"ד) ועוד ראשונים דאשה קובעת וסת להפלגה.

אם בעינן ג' או ד' ראיות לקבוע וסת ההפלגה – התוס' בב"ק ל"ז: כתבו דקביעות וסת הפלגה הוא ע"י ד' ראיות שיש בהן ג' הפלגות ואין הראיה הראשונה מן המנין, וכ"כ הרשב"א, והר"ן בסוגיין, והראב"ד בבעה"נ (סימן ג' הכ"ב), וכ"כ הרשב"א בתוה"ב שעה"ו פ"ב ה"ד, אבל דעת הרמב"ן (בחי' דף סד) דבוסת של הפלגה שווה לימים שווים גם שמואל מודה דסגי בג' ראיות, וכ"כ הרא"ה בבד"ה ק שעה"ו פ"ב סק"ג.

וסת ההפלגה בדילוג – נחלקו הראשונים בכמה ראיות קובעת וסת ההפלגה בדילוג:

כתבו התוס' דף סד (ד"ה איתמר) "והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה נראת דילוג מן הראשונה דכ"ע דאין הראשונה מן המנין" ובהבנת דברי תוס' נחלקו האחרונים:

א. הרש"ש והחזר"א (סי' פ"ו סק"א) נקטו "דאין הראשונה מן המנין" הכוונה להפלגה ראשונה ולא לראיה ראשונה, ולפ"ז גם רב מודה לשמואל דבעינן ה' ראיות שהם ד' הפלגות, וכ"נ מדברי התורא"ש דף סד (ד"ה תיבותא) דרב דלא פליגי רב ושמואל אלא בוסת החודש בדילוג, אבל בוסת ההפלגה בדילוג כו"ע מודו דבעינן ה' ראיות,

ב. הסדרי טהרה (בחידוד הלכות) נקט דלכ"ע הראיה הראשונה אינה מן המנין וכשם שפליגי רב ושמאל בוסת הדילוג אם בעינן ג' או ד' ראיות כך פליגי בהפלגה בדילוג דלרב בעינן ד' ראיות ולשמאל בעינן ה' ראיות וכ"נ דעת הש"ך (סק"ח) בביאור התוס', וכ"נ דעת הביאור הגר"א (סק"ז).

ג. הלחם ושמלה (סק"י) והפרדס רימונים בפתחה (סוף סק"ג) נקטו דלדעת התוס' גם שמאל מודה דוסת ההפלגה בדילוג סגי בד' ראיות, וכ"כ האשכול (פ"ד הכ"ו) דלא פליגי רב ושמאל אלא בוסת החודש בדילוג דלרב בעינן ג' ראיות ולשמאל בעינן ד' ראיות אבל בוסת ההפלגה בדילוג כ"ע מודו דסגי בד' ראיות שהם ג' הפלגות משום שכבר בראייה השניה התחיל הדילוג. ולפי"ד התוספת ר"ד הנ"ל דרב ושמאל פליגי בוסת ההפלגה בדילוג נמצא דדין קביעת וסת ההפלגה בדילוג הוא דינא דגמ' דלרב בעינן ד' ראיות שהם ג' הפלגות ולשמאל בעינן ה' ראיות.

* * *

וסת השבוע - הרמב"ן בסוגיין כתב בשם חכמי הצרפתים דאף היום גורם וסת כמו שמצינו בשור המועד דאם נגח שבת שבת ובשת נעשה מועד לשבתות, וכ"כ הרשב"א בסוגיין ובתורת הבית ופירש כן במה שאמרו לעיל דקפצה בחד בשבת וכו' דקבעה וסת לימים, וכ"כ הראב"ד בבעה"נ (מהדו"ב שער הוסתות סימן ג' ה"ב) ואמנם בסימן ד' כשמנה מיני הוסתות לא הזכיר לוסת השבוע וצ"ע.

דעת הרמב"ן בחי' דף סד דכשם שאין אשה קובעת וסת לימי החודש משום דאין קידוש החודש גורם שתראה כך אינה קובעת וסת השבוע משום דאין יום השבוע גורם שתראה, אכן דעת הרא"ה שעה"ו סק"ג דאף שאשה לא קובעת וסת לימי החודש מ"מ מודה דקובעת וסת לימי השבוע וצ"ע מאי שנא וסת החודש דלא קובעת משום דלא מסתברא דקביעות החודש גורם לוסתה שיבוא ומאי שנא וסת השבוע דס"ל דמזל יום גורם.

* * *

וסת הסירוג

מקור הדין - בבא קמא דף לז ת"ר ראה שור נגח שור לא נגח וכו' מועד לסירוגין לשוורים, ובראב"ד (פ"ג ה"ד והכ"ג) כתב דה"ה לגבי וסתות קבעה וסת לסירוג, אולם החוות דעת (סי' קפט סק"י) כתב שמקור דין זה הוא מסוגיית הגמרא לעיל דף יא. קפצה בחד בשבת וחזאי וכו', וביארו הב"ח (סק"ז) והש"ך (סק"י) שודאי אין מדובר שראתה כל יום חד בשבת אלא שראתה בסירוגין. **כמה ראיות בעינן לשמאל** - נחלקו הראשונים באשה שמסרגת ראיותיה לראות ביום החודש האם חשיב כוסת הדילוג ולשמאל בעי' ד' ראיות או דילמא נידון כוסת החודש השוה וקובעת בג' ראיות לכ"ע:

שיטת הראב"ד בבעה"נ (סימן ג' הכ"ג) כ' שוסת הסירוג כוסת הסדור וסגי בג' ראיות והוכיח כן מהא דבסירוגין דשוורים סגי בג' נגיחות, וכן פסקו הב"ח (סי"א) והש"ך (סק"כ"ב) ותורת השלמים (סק"ק י"ז).

שיטת רש"י בפירש"י בב"ק ל"ז: (ד"ה ושמאל) כ' דסירוגין דשוורים לשמאל אינו נעשה מועד אלא בנגיחה רביעית, וכ"כ בתור"פ בתי' קמא, וכ"כ הראב"ד (שם) בשם איכא מ"ד, וכ"כ בפרישה ט"ו, והט"ז סק"א.

שיטת תוס' עי' תוס' ב"ק דסירוגין דימים בשוורים דומה להפלגה וסירוגין דשוורים לא דמי וסגי בג', ובעיקר שיטת התוס' בב"ק נחלקו הכרתי ופלתי (סק"ב) ולחור"ש וחור"ד (סוסק"ח) האם בסירוגין דאשה דיום החודש גורם סגי בג' או דילמא עיקר הטעם דסירוגין דימים בעי' ד' משום דחשיב כוסת הדילוג ולפי"ז ה"ה בסירוגין דאשה בעי' ד'.

* * *

וסת שאינו קבוע - איתא בגמ' ד' ס"ד "אבל למיחש בחדא זימנא חיישא" - הראב"ד בבעה"נ (סימן ג' ה"ט) ואילך כתב דכל אשה בתחילת ראייתה צריכה לחוש לוסת החודש ואחר ב' ראיות היא חוששת לוסת ההפלגה, וכ"כ הרמב"ן בהל' נדה פ"ה ה"ח ואילך, אך הרז"ה בהשגותיו לבעה"נ שם כתב דאינה חוששת לוסת שאינו קבוע אלא אם היה לה תחילה וסת אחר קבוע.

* * *

היתה למודה לכ' ושינתה לל'

תניא כותיה דרב פפא כו' נחלקו הראשונים אם ברייתא זו מיירי באשה שהיה לה וסת להפלגה של עשרים יום ושינתה להפלגה של שלשים יום או דילמא היה לה וסת החודש לכ' לחודש ושינתה לל' לחודש:

מדברי רש"י (ד"ה ונאסר) מבואר דהברייתא מיירי בוסת החודש וכ"כ הראב"ד (סימן ג' ה"ט), אמנם הרמב"ן בחי' כתב היתה למודה להיות רואה יום כ' ושנתה ליום ל' מדקתני האי לישנא ש"מ דוסת הפלגה הוא דקבעה.

הק' הרמב"ן כיון שביום שלשים האחרון לא ראתה נמצא דכבר שלשים יום לא ראתה וא"כ מהו הגיע יום עשרים וראתה, ותי' דאף דקי"ל דמנינן מהראיה האחרונה מ"מ הכא כו"ע מודו דמנינן מזמן הראוי, אמנם בחי' הר"ן גרס ראתה ביום שלשים פעם שניה ושוב ראתה בכ' הותר יום ל' ונאסר יום כ' ולפי גירסא זו לא קשה מידי, וכן גרס הרז"ה סק"ז אלא דהוסיף שאחר ראית כ' הגיע ל' ולא ראתה.

* * *

ואם אין הראייה כולה נבלעת בתוך הוסת הרי זו חוששת מתחלת הוסת עד סוף העונה כולה, והרב זרחיה הלוי ז"ל מתיר גם בזה לאחר הוסת שאין הולכין אלא אחר תחלת הוסת, אבל אם קבעה וסת מורכב לפיהוק וימים כל שתגיע ליום הוסת חוששת לכל עונת הוסת מתחלת העונה עד סופה כדרך שהיא חוששת לוסת הימים הפשוטין.

ובתחלת קביעות הוסת אם פיהקה וראתה ואפילו פיהקה בראש חודש כל שתפהק פעם שנית באיזה יום שתפהק חוששת לו שמא לפיהוקין לבד תקבענו, ואם פיהקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק לבד, אבל עדיין היא חוששת לאותו יום שמא לא לפיהוק תקבענה אלא לראשי חדשים והילכך חוששת ליום החודש השני, וכן אם פיהקה וראתה באיזה יום שיהיה וחזרה ופיהקה וראתה ולא ליום ידוע הרי זו חוששת לפיהוק דשמא לפיהוקין תקבענו, ואם פיהקה פעם שלישית ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק אבל עדיין חוששת להפלגת הוסת, כיצד הרי שהפליגה בין פיהוק ראשון לפיהוק שני עשרים יום כשתגיע לעשרים יום הרי זו חוששת לו דשמא לא לפיהוק תקבענה אלא להפלגת עשרים יום, וכל שהוא להפלגות אינו נקבע אלא בארבע ראיות לפי שהראיה הראשונה לא בהפלגה ראתה אותה לפי שאין הפלגה בנויה כי אם בשתי ראיות.

הא דקתני אלו הן הוסתות מפהקת ומעטשת. לאו למימרא שאם פיהקה פעם אחת וראתה ונתעטשה פעם שניה וראתה וחששה בפי כריסה פעם שלישית וראתה שיהא זה וסת קבוע שאין מקרים אלו קובעין וסת כל אחד לחבירו אלא עד שתקבענו לפיהוקין לבדן או לעיטושין לבדן שלש פעמים, וזה מבואר.

דף ס"ג ע"ב. אמר רב יהודה אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחד למי שלא מנו חכמים שלשה. ואוקימנא לקמן כחכמים ודלא כרבן שמעון בן גמליאל דאילו לרבן שמעון בן גמליאל לעולם כל הוסתות דוקא בשלש פעמים, ואיכא למידק בוסתות דגופה היכי אשכחן פלוגתא והיכי הוא חזקה לרבי בחד זימנא דהא לא אשכחן חזקה לרבן שמעון בן גמליאל אלא בתלתא זימני ולרבי בתרי זימני, והילכך כיון דבהא בעי רבן שמעון בן גמליאל תלתא זימני אלמא בעי חזקה אם כן לרבי נמי ליבעי תרי זימני, ואיכא למימר דשמואל גמרא גמיר ליה דוסתות דגופה בחד זימנא סגי להו לרבנן

ואשכח מתניתין דקתני בוסתות דגופה כל שתקבענה שלש פעמים הרי זה וסת ואמר מתניתין על כרחין כרבן שמעון בן גמליאל תרמייה דאשכחן דמיקל בוסתות ובעי תלתא זימני, וכיון דסיפא דמתניתין דאיירי בוסת הימים בעי תלתא זימני ורבן שמעון בן גמליאל היא רישא נמי בוסתות דגופה רבן שמעון בן גמליאל היא, ופלוגתא אחרינא היא דרבן שמעון בן גמליאל סבר אפילו בכי הא בעי תלתא זימני ורבי סבר אפילו תרי זימני לא בעי דהכי אורחא, ואף על גב דלא איפסיקא בהדיא הילכתא כרבן שמעון בן גמליאל אפילו הכי קיימא לן כוותיה הואיל וסתם מתניתין כוותיה, ואף על גב דעביד לה שמואל פלוגתא לא עדיפא פלוגתיה ממחלוקת דבריייתא דקיימא לן כסתם מתניתין, ואף על גב דאמר שמואל הרי אמרו אמרו קאמר וליה לא סבירא ליה, ותדע לך דהא לקמן בסמוך בוסת הדילוג אמרינן דשמואל כרבן שמעון בן גמליאל סבירא ליה, ודאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי רבן גמליאל ברבי שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל זו וסבירא ליה קאמר, דבוסת הימים על כרחין כוותיה סבירא ליה וכדאמרינן בהדיא בוסת הדילוג וכמו שכתבנו.

דף ס"ד ע"א. ראתה יום ט"ו בחודש זה יום י"ו בחודש זה י"ז בחודש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג וכו'. פירוש כגון שראתה יום ט"ו בניסן ויום י"ו באייר ויום י"ז בסיון קבעה לה וסת לדילוג והרי זו אסורה ביום י"ח בתמוז וביום י"ט באב וביום כ' באלול וכן מדלגת לעולם יום אחד בכל חודש וחודש, ורבינו חננאל ז"ל פירש כגון שחזרת לראות חלילה כגון הוסת הראשון ושילשה כן, כיצד הרי שראתה יום ט"ו בניסן ויום י"ו באייר ויום י"ז בסיון, וחזרה וראתה יום ט"ו בתמוז ויום י"ו באב ויום י"ז באלול, ועוד חזרה וראתה יום ט"ו בתשרי ויום י"ו במרחשון ויום י"ז בכסלו, הרי זו קבעה לה וסת מטבת ולהלן לדילוג כסדר הזה יום ט"ו לחודש זה ויום י"ו בחודש זה שני לו ויום י"ז לשלישי וכן לעולם חוזרת חלילה, ולפי פירושו הא דאמרינן בגמרא קבעה לה וסת, לדילוג לאו בהכי בלחוד הוא דקבעה לה וסת, אלא הכי קאמר אם תשלש כן קבעה לה וסת לדילוג ורבן שמעון לישנא קיטא נקטי, ובריייתא נמי דלקמן דקתני ראתה יום כ"א בחודש זה כ"ב בחודש זה כ"ג בחודש זה קבעה לה וסת לאו בהכי בלחוד קאמר אלא אם תשלש כן, וקשיא לי קצת דלמאי דאוקימנא כגון דרגילה למיחזי ביום כ' ושינתה ליום כ"א משמע

לכאורה דכל היכא דעקרה וסת הראשון קבעה לה וסת לדילוגין אלו, ואילו וסת הראשון ודאי נעקר כשדילגה שלשה דילוגין הראשונים ואם כן אף וסת הדילוג נקבע בכך, לפיכך נראה לי הראשון עיקר, ואפילו לא שילשה לחזור חלילה שלש פעמים קבעה לה וסת לדילוג כמו שאמרנו, ובודאי אם דילגה וחזרה לראות חלילה באותן דילוגין כפי של רבינו חננאל ז"ל קבעה לה וסת לדילוגין בחלילה.

ואיכא למידק היכי דמי אי בחדשים כולן מלאים אין כאן דילוג אלא הפלגות שוות מל"ב לל"ב, ואי בחדשים כסדרן אחד מלא ואחד חסר אין כאן דילוג שוה, כיצד הרי שהתחילה לראות בט"ו בניסן שהוא מלא וחזרה וראתה ב"ו באייר הרי ראתה להפלגת שנים ושלשים, והשניה שהיא מ"ו באייר שהוא חסר ל"ז בסיון אינה אלא לשלשים ואחד נמצא שלא דילגה אדרבה קרבה ראייתה, וכשחזרה וראתה ל"ח בתמוז חזרה להפלגה של ל"ב, ולפיכך פירש הראב"ד ז"ל כשם שהאשה קובעת וסת להפלגות שוות כך היא קובעת וסת בימי החודש כיצד אם ראתה ראש חודש וראש חודש וראש חודש קבעה לה וסת לראשי חדשים, ואף על פי שאין הפלגותיה שוות שהאחד מלא ואחד חסר, והילכך זו שדילגה כיון שאין בראיותיה צד השוה לא בדילוג שוה ולא בהפלגות שוות אומרים לימי החודש היא קובעת ולא בהשוואה אלא בדילוג, ולדבריו אם ראתה ט"ו בחודש זה וט"ו בחודש זה וט"ו בחודש זה קבעה לה וסת לט"ו בין במלאים בין בחסרים, ורבותינו הצרפתים ז"ל מוסיפין שאף שם היום גורם וסת כדאשכחן בשור המועד שבת ושבת ושבת נעשה מועד לשבתות והיינו דאמרין בפרק קמא (י"א א') קפצה וראתה קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת לימים, ואוקמה רב אשי כגון שקפץ בחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי ולחד בשבא אחרינא חזאי בלא קפיצה אלמא ימי השבוע קבעי לה וסת. ונמצא לדבריהם שלש דרכים בוסתות דימים, האחד וסת ימים ידועים, וקביעות החודש, וקביעות ההפלגה, ולדברי הכל וסת ההפלגות אינו נקבע אלא בארבעה ראיות לפי שאין שלש הפלגות אלא מתוך ארבעה ראיות וראיה ראשונה לאו בהפלגה חזיתיה, וכן כתב הראב"ד ז"ל, וכן הורו רבותינו הצרפתים.

ואי קשיא לך הא דתניא בבבא קמא (ל"ז א') ראה שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים,

ואף על גב דקמיתא לאו בסירוגין הות אפילו הכי מצטרפת לבתרייתא, יש לומר דשאני הכא דכיון שאין הפלגה ידועה אלא בשתי ראיות כדאמרן שלש הפלגות בעי דהיינו ארבע ראיות, אבל התם הא איכא שלש נגיחות, וראיה מדקתני במתניתין היתה למודה לראות יום ט"ו ושנתה ליום כ' זה וזה אסורין שנתה שלש פעמים ליום כ' הותר ט"ו וקבעה לה יום כ' אלמא אינה קובעת עד שתשלש להפלגות של עשרים עשרים, ואם תאמר התם למודה שאני אם כן דקארי לה לפירכיה דרב מבריייתא מאי קארי לה הא מתניתין היא דלמודה שאני, ועוד מביאין ראיה מדקתני עלה דההיא מתניתין שאין אשה קובעת וסת עד שתקבענו שלשה פעמים אלמא אין הפרש בין קביעות של זו לקביעות של אחרת שאינה למודה.

ופלוגתא דרב ושמואל בדילגה היינו דרב סבר כיון שזו לימי החודש היא קובעת אף הראשונה מונין לה שהרי הוסת ביום ידוע מן החודש, וכאילו ראתה שלש פעמים בט"ו בחודש שהיא ודאי קובעת לשלש פעמים ואף זו קובעת דמתחלתה לדילוג כיוונה, ושמואל סבר אם השותה לימי החודש מונין לה את הראשונה אבל כיון שדילגה צריכה שלשה דילוגין.

ולענין פסק הלכה בוסת הדילוג פסק רבינו חננאל ז"ל כרב דקיימא לן כרב באיסורי וכן פסק הראב"ד ז"ל, אבל הרמב"ם ז"ל (פ"ח מאיסורי ביאה ה"ז) פסק כשמואל משום דאמרין דיקא נמי דשבקיה ליום עשרין ושמע מינה, והרמב"ן נ"ר כתב דמסתברא כוותיה, ויש להחמיר כדברי רבינו חננאל ז"ל והראב"ד ז"ל.

מהא דקתני שינתה ל"ז הותר י"ו ונאסר ט"ו וי"ז ולא מיתסר נמי י"ח דנימא זו כבר דילגה וניחוש בפעם אחת לוסת של דלוג ש"מ שאין חוששין לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי, כן כתבו בתוספות, וכן הורה הראב"ד ז"ל, וכן כתוב בחידושי הרמב"ן נ"ר.

הכי גרסינן היתה למודה להיות רואה ליום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים, הגיע יום שלשים וראתה הגיע יום עשרים ולא ראתה והגיע יום שלשים ולא ראתה והגיע יום עשרים וראתה בשלשים הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים שאורח בזמנו בא, והגיע יום שלשים וראתה יום עשרים וראתה דקאמר יום

ל"א הוא נמצא שלא דילגה אלא קרבה ראיתה, וכשהיא משלשת בדילוג מ"ז בסיון ל"ח בתמוז חזרה להפלגה שוה לל"ב ואין כאן דלוג אלא א"כ דילגה עד י"ט בחדש, ולקמן מתרץ שמואל לברייתא כגון דרגילה למחזי ליום כ' וקתני כ"ג בחדש זה ולפי חשבונך הו"ל למיתני כ"ה, לפיכך פי' הראב"ד ז"ל שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגות שוות כך קובעת וסת בימי החדש שאם ראתה ריש ירחא וריש ירחא וריש ירחא קבעה לה וסת לראשי חדשים אע"פ שאין ההפלגות שוות שאחד מלא ואחד חסר, הילכך בזה שדילגה כיון שאין בראיותיה צד השוה לה לא בהפלגות ולא בדילוגין אומרים לימי החדש היא קובעת ולא בהשוואה אלא בדילוג, ופסק ר"ח ז"ל כרב באיסורי, ומיהו דוקא בזה שהיא קובעת בימי החדש אבל בימים שקבעה להפלגות אין הראשונה מן המנין דהא לאו בהפלגה חזיתה, וכן כתב ה"ר אברהם, וכזה מורין חכמי הצרפתים בתוספות, וראיה נתנו לדבריהם דהא מתניתין דהיתה למודה לראות יום ט"ו ושינתה פעמים ליום כ' הרי לה ג' ראיות ואינה קובעת עד ששינתה ג' פעמים ליום כ' כדי שיהיו לה שלש הפלגות של עשרים עשרים, וא"ת למודה שאני א"כ דקארי ליה לפירכיה דרב מברייתא אמאי קא מיייתי לה הא מתני' היא דלמודה שאני, ועוד מדקתני עלה שאין האשה קובעת וסת וכו' ומשמע להו שאין חלוק בין קביעותיה של זו לקביעה אחרת שאינה למודה, והיינו פלוגתייהו דרב סבר כיון דזו לימי החדש היא קובעת אף הראשונה מונין לה שהרי היתה ביום ידוע מן החדש ומתחלתה לדילוג כוונה, ושמואל סבר אם השוותה ליום החדש מונין לה הראשונה אבל כיון שדילגה צריכה ג' דילוגין, וק"ל לרב דאמר למודה שאני מתני' אמאי קבעה לה וסת בשינוי של ג' פעמים קמיייתא דט"ו שדי לה בחר ראיות ראשונות של ט"ו וליכא אלא שתי הפלגות, ואיכא למימר לרב לא בעינן אלא שוה מחד צד וכיון שנודעו הפלגותיה של זו בג' פעמים כבר הוקבע, וכי קאמר רב למודה שאני משום דהתם ליכא למימר כטעמיה דמשעה ראשונה כוונה לדילוג, דהא לשמואל לא אמרינן למודה שאני כדמתרין כגון דרגילה למחזי ליום כ' וכו' אלמא קמיייתא ממנינא כיון דאיכא ג' דילוגין מ"מ, [נה"נ לרב כיון דאיכא ג' הפלגות מ"מ] קבעה לה דהא איכא היכירא דהפלגה בראשונה דהיינו שלש.

והראשונים הקשו על מה שאמרו שהכל מודים דבהפלגות שלש הפלגות שהן ד' ראיות בעינן מההיא דתניא בב"ק ראה שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים ואע"ג דקמיייתא לאו בסירוגין הוות מצטרפי, ומתרגין שאני הכא דכיון דאין הפלגה ידועה אלא בשתי ראיות ג' הפלגות בעינן דהיינו ד' ראיות אבל התם האיכא ג' נגיחות, ומיהו לדידי קשיא לי הא דאמרינן בפ"ק (י"א א') קפצה וראתה קפצה וראתה (ו) קבעה לה וסת לימים ואוקמה רב אשי כגון דקפץ בחד בשבאי וחזאי וקפץ בחד בשבאי וחזאי ולחד בשבאי

שדיה וצריך להטביל דאלמא סלקא ליה טבילה, משום דאיכא למימר צריך להטביל מאחר שיעביר הכתם לגמרי על ידי צפון, אי נמי בההיא נמי קולא היא משום דכתמים דרבנן, זהו תורף [פירושו] של רש"י ז"ל.

ואין במשנתנו בדיקה לגבי בעלה אם הכתם טמא או טהור אלא אם יש מקום לתלות כגון שצבעה תולה ואם לאו אינו תולה, והרמב"ם ז"ל פירש רישא דמתני' לגבי בעלה שאין הכתם מטמא עד שיודע שהוא דם לפיכך בודקין אותו בסממנין הללו אם עבר או שדיה טמאה ואם לאו טהורה, ולדבריו מעשה שתלו בקלור ובשרף שקמה אינו אלא [שלא] יהו צריכין סממנין, וקשה א"כ מאי פירכיה דר' יוחנן לריש לקיש ממתני' כשם שבדיקת סמנין מטהרת לבעלה למה לא תטהר לטהרות, ועוד למה לי למיתני והטבילו, ואיכא למימר טהרות חמירי, והא דקתני הטבילו משום סיפא, ולא דייק.

הא דאמרינן לא שאנו אלא טהרות שנעשו בין תכבוסת ראשונה וכו'. פרש"י ז"ל תכבוסת העברת סממנין שהרי הקפיד עליו כשהחזירן והעבירן עליו וגלה דעתו שמקפיד עליו בספק דם ועבר ע"י העברה זו ונעשה בו מעשה דם שכן דרך דם לעבור ע"י סמנין, ואין פירושו מחזור לי שאין קפידה זו דומה להא דתני ר' חייא, אלא כך נראה פירושו דכי מטהרין כתם בטבילה ראשונה כשלא עבר בסמנין מפני שאין סופו לצאת בדרך כבוסו וכדפרישית, וזה כיון שגלה דעתו שהוא רוצה להוציאו מ"מ אין זו טומאה בלועה אלא סופו לצאת היא וצריך טבילה לאחר שתצא לגמרי.

דף ס"ג ע"ב. הא דאמר שמואל הרי אמרו לימים שנים. אמרו קאמר וליה לא סבירא, דהא לקמן בוסת דילוג אמרינן דשמואל כרשב"ג בוסתות דיומי ס"ל, והכי קי"ל, ומיהו בוסתות דגופה ק"ל היכא אשכח בהו פלוגתא דרשב"ג ורבנן הא לא אשכחן חזקה אלא לרבי בתרי זימני ולרשב"ג בתלתא אלמא היכא דבעי חזקה לרבי נמי תרי בעינן, ואיכא למימר שמואל גמרא גמיר דלרבנן בחד ואשכח מתני' דקתני בוסתות דגופה וכל שתקבע לה וסת ג' פעמים הרי זה וסת, ואמר אמאן תרמיה ודאי לרשב"ג דאשכחן דמיקל בחזקת חששות, וכיון דסיפא ביומי ודאי רשב"ג היא רישא נמי כדידיה מוקמינן, ופלוגתא אחריתי היא מר סבר בעיא חזקה דהיינו בתלתא זימני ואפילו בדגופה ומר סבר אפילו תרי לא בעיא דהיינו אורחאי, ואע"ג דלא אשכחן פסקא בוסתות דגופה כרשב"ג, כיון דסתם מתני' הוא ומחלוקת בדשמואל לא עדיף ממחלוקת דברייתא והלכה כסתם מתני', ודאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר"ג הוא וס"ל היא דהא ודאי ס"ל כוונתה ביומי כדפרישית.

דף ס"ד ע"א. ראתה יום ט"ו בחדש זה וכו'. אם באנו לחשב חדשים מלאים בכולן אין כאן דילוג אלא הוסת שוה להפלגת ל"ב, ואם באנו לפרש אותן בכסדרן חסר ומלא אין סדר לדילוג הזה שהראשונה מט"ו בניסן לט"ו באייר להפלגת ל"ב והשנייה שהיא מט"ו באייר ל"ז בסיון להפלגת

אחרינא חזאי בלא קפיצה, ובודאי ימי שבוע לא קבעי וסת אלא בהפלגות שוות כגון דקפץ בחד בשבא ולאחר כ"ב קפץ נמי הכי ולאשוויי ראיות בהפלגה נקט חד בשבא, וקא מני ג' ראיות וקאמר דקבעה, ואיכא למימר התם לאו לאשמועינן בכמה הוסת נקבע אתא ומשו"ה לא דק ונקט תלת ראיות בלחוד, דאי לדברי רבי קבעה לה וסת אפילו להפלגות ואי לרשב"ג אפיך סדרא מחד בשבא לחד בירחי.

וחכמי הצרפתים מוסיפין שאף היום גורם וסת כדאשכחן בשור המועד שבת ושבת נעשה מועד לשבתות הלכך חד בשבא וחד בשבא וחד בשבא קבעה וסת לימי השבוע, נמצאו לדבריהם ג' דרכים בוסתות של ימים קביעות היום והחדש וההפלגה, ולדברי הרב ר' אברהם שנים הן.

וקורא אני על עצמי מקרא זה (תהלים קל"ט) פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה, וכי הוסת מזל יום גורם או מזל שעה גורם שיהא תלוי ביום השבוע או ביום החדש, שהרי להפלגות שוות הדין נותן כן שכבר נתמלאת סאתה של זו וכן דרכן של נשים כולן, וכן של אנשים בחלאים של הפסקות שהן באין בהפסקות שוות או בשעת המולד של לבנה ובמלואה אלא שיהא שיפורא גורם תימא הוא, ולפי דעתי בענייני לא יפה כווננו הראשונים בחלוקי הוסתות שאני אומר אין וסת אלא להפלגה שוה לפי שהאורח בזמנו הוא בא מתמלא ונופצת לזמן הקבוע שכן טבען של בני אדם.

וזו שאמרו בט"ו בחדש זה וי"ו בחדש זה וי"ז בחדש זה בחדשים השווים הוא או במלאים או בחסרים וההפלגה שלה שוה היא ליום ל"ב, והדילוג שהורו בו אינו אלא דילוג הימים לומר שהיא קובעת וסת לדלג ליי"ח ליי"ט ולכ' וכן לעולם.

ולעיקר המחלוקת של רב ושמואל לפי שהוסת הקבוע להפלגה שוה ולימים השווים כגון מט"ו לט"ו בג' ראיות הוא נקבע כשור המועד שבשלש נגיחות נעשה מועד, ואלו נגח בט"ו לחדש ג' פעמים וכן בהפלגה שאין בה חדש מכ' לכ' בג' נגיחות הוא מתיעד דאפי' בסירוגין נעשה מועד בג' נגיחות כמו שפרשתי, וכשנגח בט"ו בחדש זה וי"ו בזה וי"ז בזה אינו נעשה מועד לשמואל עד (שהוא) [שישלש] בדילוג, וכן בוסתות בג' ראיות קבעה אותו ואע"ג דקמייתא לאו בהפלגה חזיתה, שהרי אף וסת הדילוג וסת של הפלגה הוא לדברינן ואין יום החדש גורמת קביעותו כלל וטעמא דאיכא דילוג הא לאו הכי קבעה בג' ראיות וכדאמר רב אשי בפ"ק ואע"ג דראיה קמייתא נמי לאו בהפלגה הות אפ"ה מודה שמואל שקובעת אותו בג' ראיות, שהרי מתחלה כיון שראתה בט"ו בחדש זה [וחזרה וראתה בט"ו בחדש זה] נכרת הפלגת וסתה מעתה וכן בכל הפלגה שתפליג בשתי ראיות ראשונות נודע וסתה לפיכך ראשונה מן המנין, אבל וסת הדילוג כשראתה בט"ו בחדש זה וי"ו בחדש זה לא יודע וסתה של זו שהרי הפליגה ולא דילגה כלל ומנין לנו שלדילוג היא

מכוונת שמא תראה בחדש הבא ביי' והוסת שוה, וכשראתה למחרתו והוסת של דילוג הוא היינו שלישית ואינה ראויה לקבוע בתחלתה, והיינו דקאמר קמייתא לא בדילוג חזיתה כלומר בהפלגה ראשונה עדיין לא היה לה כלל וסת של דילוג אבל בהפלגה שוה מתחלתה כשחזרה וראתה (ויודע) [נודע] וסתה, *ואי קשיא לך מתני' דקתני' שינתה ליום עשרים דבעיא ג' פעמים, למודה שאני לכו"ע [דכיון] דלט"ו היתה למודה לראות בקביעות הך ראיה בתרייתא בתר ראשונה שדינן לה ועכשיו ששנתה ליום אחר לגמרי כמי שמתחלת לראות דמיא, וכי קס"ד לרב דלא אמרינן למודה שאני ולשמואל נמי לית ליה, כמדלגת בלחוד היא משום דעכשיו נמי אינו שינוי גמור אלא על הוסת הראשון עצמו מדלגת והולכת מט"ו ליי' ומראה דוסת ראשון ניכר וסת שני של דילוג לרב כמו שפי'.

וראיה לדבר ההיא דאמרינן בב"ק נגח שור שור שור וחמור וגמל מהו האי שור קמא בתר שוורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאיעד לשאר מיני לא איעד או דילמא בתר חמור וגמל שדינן ליה ואיעד לכולהו מיני, וה"נ אי חזיא ט"ו וט"ו וט"ו תלת זימני והדר דילגה י"ז וי"ז היינו בעיין, אבל למודה לראות ט"ו וט"ו ד' זימני כיון דאי נמי שדית בתרייתא בתר הני דדילוג אכתי קבעה לט"ו שדינן כולהו בתר מעיקרא דסרכא נקט, וכן נמי בשוורים שור שור ושור ושור וחמור וגמל שור בתרייתא בתר שוורים שדינן ליה דהא איעד להו והשתא הוא דקא מיעד נפשיה לשאר מיני, זהו הדרך שנראה לי בדברים הללו.

ועדיין לבי מהסס מה טעם אמרו בשור המועד נגח בט"ו בחדש זה וי"ו בחדש זה וכו' דאלמא מתיעד הוא בדילוג ובהפלגה וכי מזל יום גורם נגיחות, שאפילו בהפלגה שוה אין הטעם מתחזור בכך כמו שהוא מתחזור בוסתות, אלא י"ל שראו חכמים בכל נגיחות שהן לזמן שוה כגון בין בסירוגין בין בדילוג שאין מתיעד אלא לאותו ענין שעשה לנגיחותיו שכך וסתו של זה ליגח ושמא משלשים לשלשים מוסיף כח ונוגח, וכן כיוצא בדבר זה לעולם למה שהשוה הוא מתיעד ולא לדבר אחר.

ומדברי הרב ר' משה הספרדי ז"ל משמע שאין לו קביעות וסת אלא בהפלגה שוה שאם היה סובר כדברי הרב ר' אברהם או כדעת חכמי התוס' ז"ל היה לו לפרש בחיבורו, והוא ה"ר משה ז"ל פסק כשמואל בדילוג משום דאמרינן דיקא נמי וש"מ, ומסתברא כותיה, וה"ר אברהם ז"ל דן בה להחמיר, ובעל נפש יחוש להחמיר בענין הוסתות בין כדברינן בין כדברי הראשונים עד יערה עלינו או על אחרים רוח ממרום להכריע איזו היא הדרך הישרה שיבור לו האדם, ואם ימצא בחבורי הגאונים או בתשובותיהם ענין מורה על אחת מאלו הדרכים בה ראוי ללכת ולצאת בעקבותיהם.

(* עי' חידושי הר"א).

מהא דקתני בברייתא שינתה ל"ז הותר י"ו ונאסר ט"ו י"ז. ולא מיתסר נמי י"ח דנימא זו כבר דילגה ונחוש בפעם אחת לוסת של דילוג, ש"מ שאין חוששין לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי, וזה כתוב בתוספות וכן הורה ה"ר אברהם ז"ל.

היתה למודה להיות רואה יום כ' ושנתה ליום ל'. מדקתני האי לישנא ש"מ דוסת הפלגה הוא דקבעה מכ' לכ', השתא ק"ל כיון דק"ל מראה לראיה מניין ולא לפי מנין הראוי כדאיתא בשלהי בנות כותים (ל"ט ב') כשהגיע יום כ' לא ראתה ומנו עשרה לתשלום [ל'] ולא ראתה הגיע יום כ' וראתה דקתני כי אורח בזמנו בא מאי ניהו הא ליכא הפלגה יעשרים השתא, ואיכא למימר הכא מניין למנין הראוי ויום ג' לראיה אחרונה זו היא יום כ' דקתני, שאם ראתה בעונות הראשונות ביום זה תראה, ואפילו הרחיקה יותר מניין לראיה אחרונה שפסקה בו עכשיו (ולא) [וכל] שאלו ראתה מאותה יאיה ואילך בעונות של כ' יארע לה ראיה ביום [זה] אמרינן אורח בזמנו בא דהכא רגלים לדבר שלמנין הראוי חוזרת, אלא שכל זמן שרואה בוסת השינוי מניין לישן מאותה ראיה, אבל מכיון שהפסיקתו וחזרה לראות ביום אחר אם למנין הראוי חזרה מניין לוסת הראשון לפי אותו מנין ואין אומרים הפלגה של מ' היא זו שרגלים לדבר, אבל הרב ר' אברהם בר דוד ז"ל פי' לזו בוסת החדש לפי דעתו ולמודה ליום כ' בחדש ושנתה ליום ל' בחדש קתני, ולפי פי' בוסת של הפלגה אין אומרים חזר הוסת למקומו עד שתראה עכשיו ותחזור ותראה לסוף עשרים שחזר האורח בזמנו.

תינוקת

דף ס"ה ע"א. מנימין סקסנאה דסבר מיעבד כרב ואפילו ראתה, לית ליה אידך דרב דאמר בועל בעילת מצוה ופורש, משום דההיא אתיא כרבותינו דחזרו ונמנו ואיהו דאמר כסתם מתני', ושמואל לא קרי עליה דמנימין מידי משום הכי, דמאן דעבד כסתם מתני' וכמעשה דרבי לאו בר עונשין הוא, אלא משום דבעי למיעבד דלא כחד ולמיתלייה ברב משום הכי איענש דלא יאונה לצדיק כל און.

ע"ב. כולן צריכות לבדוק את עצמן. פי' רש"י ז"ל שמא נשתנו מראה דמים שלה ולא סמכין למימר הואיל ושופעת הכל דם אחד הוא וטהורות, ואי קשיא מאי שנא לאחר ד' לילות והא בתוך ד' לילות נמי אמרינן בפ"ק (י"א ב') נשתנו מראה דמים שלה טמאה, והתם נמי אמרינן ותבדוק בעדים דילמא נשתנו מראה דמים שלה, י"ל הכא כיון ששופעת אין צריכות לבדוק כל זמן אבל מתוך זמן לאחר זמן צריכות לבדוק, א"נ התם לטהרות הכא אפילו לבעלה צריכות לבדוק, הא אם נשתנו ודאי בין לאחר זמן בין בתוך זמן טמאה.

והך רישא דברי הכל היא דודאי נשתנו מראה דמים שלה טמאה. וסיפא פלוגתא דר"מ ורבנז פלוגתא אחריתי היא

שהיה ר"מ אומר דם בתולים אינו אדום וזהו לפיכך בודקת בזה אם מצאתו אדום וזהו כידוע שהוא דם הנדה ואע"פ שאינו יודע תחלתו מה היה, שאם מצאתו מתחלתו אדום (ש)אעפ"כ היה טהור אע"פ שאין רגילותו בכך, וחכמים אומרים כל מראה דמים אחד הוא, הילכך לעולם תולין בדם בתולים עד שיודע לך שנשתנה ממה שהיה בתחלה.

ויש לפרש ברייתא כולה דר"מ היא, וה"ק כולן שהיו שופעות ובאות מתוך ד' לילות ולילה אחד לאחר זמן אין טהורות אלא בבדיקה, שבכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש מן הסתם ומיקל כדברי ב"ה עם הבדיקה, ומה היא הבדיקה הזאת שיהא מראהו שלא כדם הנדה אינו אדום ואינו זהו, הא בתוך זמן כב"ש אין בודקות בכך, אבל אם ראתה שנשתנו מראה הדמים טמאה.

דף ס"ו ע"א. ה"ג וכן גרסת רש"י ז"ל משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית, וכן בכולהו גרסין ושלישית ותתגרש ותנשא לאחר, וכולה רשב"ג היא דאמר בתלת זימני הוי חזקה וכי קתני דברי רבי אסיפא דמתניתא דנאמנת אשה בלחוד קתני אבל ברישא כולה רשב"ג הוא, ורבינו ז"ל כתב בהלכות עד כמה מותרת לינשא עד ג' יותר מכאן לא תנשא עד שתבדוק את עצמה, ואיני יודע אם הוא לשון גרסת הגמרא מ"מ כרשב"ג אחיא.

והא דמקשינן ותבדוק בביאה שלישית של בעל ראשון. נראה ודאי דהכי קאמר היאך מותרת לינשא לשני ולשמש בלא בדיקה והלא כבר הוחזקה זו לראות מחמת תשמיש בג' ביאות של בעל ראשון הילכך תבדוק ולא תתגרש, ופריק מותרת לשני בלא בדיקה מפני שאין כל האצבעות שוות ואין מחזיקין אותה בבעלת מום ורואה מחמת תשמיש אלא לאצבע זה שהוחזקה לו לפיכך תתגרש ממנו אבל לשאר אצבעות עד שתהא מוחזקת לכל בג' אצבעות, והדר אקשינן כיון שהוחזקה בג' אצבעות למה לה ג' פעמים באצבע אחרון, ולמאי דפריך השתא דחזקה באצבעות בלבד תהא חזקה אפילו שמשה פעם אחת וראתה ונתגרשה ושמשה [פעם אחת] עם השני וראתה ומת ושמשה פעם אחרת עם שלישי זה וראתה הוחזקה זו לכל, ופריק לפי שאין כל הכוחות שוות ואיפשר שראויה לאצבע בנחת אבל בג' אצבעות וג' כוחות בכל אצבע ואצבע הוחזקה לכל, אבל אם רצתה להכניס עצמה בספק ולבדוק בבעל ראשון ושלא תתגרש ודאי מותרת שאין אחר בדיקה של חכמים בית מיחוש שנאסור אותה לראשון ונתיר לשלישי וכי קתני תתגרש ותנשא רבותא קמ"ל דלא מיחזקה אלא בג', ומי שסובר להחמיר בבעלים הראשונים אין ממש בדבריו דאם יש לחוש בראשונים כ"ש לאחרון שהוחזקה ולא התירו ספק דבר שזדונו כרת בשביל שתנשא זו.

אבל לענין מעשה עכשיו נראין דברי הראב"ד ז"ל שאמר אין אנו בקיין בבדיקה זו, ועוד שאפילו שידוע שהוא מן הצדיק הרי גזרו בנות ישראל בכל רואה טיפת דם כחרדל

עמו' ב'

אבל חכמ' אומ' אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש פי' ומאי דתנן לעיל⁽³⁴⁾ גבי וסתות דגופה כל שתקבע לה ג' פעמ' הרי זה וסת, גם היא רשב"ג היא דאמ' בתלתא הויא חזקה, אבל חכמ' פליגי עליה, ואע"ג דאמ' רב יוסף משמ' דרב יהודה אמ' שמואל דחכמ' פליגי עליה דרשב"ג, איהו סבר כרשב"ג, דהכי אמרי' בשלהי הבא על יבמתו⁽³⁵⁾ א"ל רב יוסף בריה דרבא לרבא בעאי מיניה מרב יוסף הלכ' כר' ואמ' לי אין, הלכה כרשב"ג ואמ' לי אין, אחוכי אחיך בי, א"ל לא סתמי הוא דפשט⁽³⁶⁾ נישואין ומלקיות כר'. וסתות ושור המועד כרשב"ג כול' עד וסתות דתנן אין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלשה פעמ' ואינה מיטהרת מן הוסת עד שתיעקר ממנה שלשה פעמ', אלמ' סבירא ליה לרב יוסף דהלכה כרשב"ג.

דף ס"ד ע"א

איתמ' ראת יום חמשה עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבע' עשר בחדש זה כול'. פי' נ"ל דלאו דוקא על ימות החדש, דאם כן אין כאן דילוג שלשה פעמ', שאם ראת בט"ו בניסן ושינת ביום ט"ז באייר כמה יש בין ראייה לראייה אלא ל"א יום, אחרי כן כשרואה ב"ז בסיון אין בין ראייה לראייה אלא ל"א יום, וכן כשרואה ב"ח בתמוז אין ביניהן אלא ל"א יום, ומה דילוגים הם אלו, אטו ימי החדש קא גרמי⁽³⁷⁾, אין למנות אלא כמ' ימים בין ראייה לראייה, ומתני' דתנן היתה למודה להיות רואה ביום ט"ו ושינת ליום כ' פירשוה בשלהי בנות כותים⁽³⁸⁾ או לראייתה או לטבילתה, והאי דקאמ' בחדש זה כלומ' בפעם ראשונה ובפעם שנייה, שהראייה ראשונה ראתה בט"ו ימים לראייתה או לטבילתה, וראייה שנייה ראתה בט"ו לראייה ראשונה, וראייה שלישית ב"ז לראייה שנייה, וראייה רביעית ב"ח לראייה שלישית.

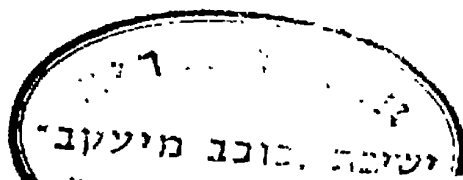
(34) עמו' א'.

(35) יבמות סד, ב.

(36) צ"ל: "ופשט".

(37) עיין בראשונים לפנינו שהעירו בזה מאי שיך קביעת וסת לימי החדש, הא אחד מלא ואחד חסר, והביאו בשם הראב"ד וכשם שיש וסת המלגה כך יש וסת לימי החדש ל"ש מלא ול"ש חסר, וראה בחידושי הר"ן שתמה ע"ז כעין תמיהת רבנו, וכך לשונו של הר"ן "ומ"מ יש לתמוה היאך אפשר שימי החדש יהו גורמין וסת וכי שיפירא גריפ" (כצ"ל), ראה מש"כ בשם הרא"ה בזה, ולפירוש רבנו לא מצאתי חבר לעת עתה.

(38) לעיל לט, א. ע"ש.

[1234567]

וי"ט באב וכן (לכל) [כ' ל] חודש אלול כ"א תשרי כ"ב מרחשון כ"ג כסליו כ"ד בטבת דייה שעתה שכבר קבעה לה ווסת לדילוג. ואע"ג (דבהני ד') [דבנידה] הלכה כרב, בשור המועד הלכה כשמואל דקיימ"ל הילכתא כרב באיסורי וכשמואל בדיני. והא דאמר רב בפ' הבא על יבמתו [יבמות ס"ד]: נישואין ומלקיות כרבי ווסתות ושור המועד כרשב"ג, לא קשיא אשמעתין דתרווייהו מודו דבתלתא יומא הוי מועד וכי פליגי בדילוג הוא דפליגי והילכתא כרב. אמר רבא שמע קול השופר ונגח ביום א' וכן ביום ב' שמע ונגח (ביום ג') וכן ביום ג' וכו', אשמעינן רבא דבהא אפי' שמואל מודה שופר קמא בכלל דשלשה מכאן ואילך חייב נזק שלם. פר"ח. [ראב"ן ב"ק].

וסת הדלוג ביצד כגון שראתה ט"ו בחודש זה, י"ו בחודש הזה, וי"ז בחודש השלישי, קבעה וסת לדלוג שבר"ח הרביעי הותרו כולם ונאסר יום י"ח ובחודש החמישי הותר י"ח ונאסר י"ט וכן כולם להלן דקיל"ן כרב באסורא דאמר שגם הראשונה שראתה בט"ו לחודש מן המנין והוי כדלגה ג' פעמים, ודוקא אם בט"ו לחודש שראתה בו לא הוקבע וסתה, אבל למודה לראות בו שכבר הוקבע וסתה בט"ו מודה רב דאינו מן המנין ואינה קובעת לדלוג עד שתראה בדלוג מט"ו ליי"ו, ומי"ז ליי"ז, ומי"ז ליי"ח ומשם ואילך נקבע י"ט וכן כולם וכך פסק רבנו חננאל. איבא מרבואתא דאמרי הלכתא כשמואל שראי' ראשונה שבחודש לעולם אינה מן המנין מדמסיים תלמודא, דייקא נמי מדשבקינן כ' ונקט כ"א, ואין זה ראי' דמידי לרב לא ניחא. ועקר מלתא דברייתא לאוריי דאם דלגה ב' ימים בראיה חדא לא קבעה וסת כדמסיים דלגה מכ"ב לכ"ד לא קבעה. ועוד דברייתא היתה למודה להיות רואה בט"ו מסייע לרב. ואי משום דהלכתא כשמואל בדינא לענין אסור כרב קייל"ן אע"ג דהגמ' מדמה דהיכא דפליגי בוסתות פליגי בנניחות, דמיון בעלמא הוא, ודומה לפלוגתא דרבי ור' שמעון בן גמליאל [יבמות ס"ד ע"א] ובוסתות קייל"ן כרשב"ג ובנשואין כרבי. ווסת הדלוג שנקבע נראה דצריך נמי למעקב בג' פעמים כוסת הגוף ושאר וסת הימים כתנן הכא והתם הרי הוא מועד לשכתות ואינו מועד לחול, לשכתות משלם נזק שלם... וכבר כתבנו דוסת דלוג אינה חוששת לו בפעם א' אלא אחר שהוקבע כדינו. ופלוגתא דרב ושמואל דוקא בוסת דלוג אבל בוסת החודש לכ"ע בג' פעמים הוקבע כדאמר פ' בנות כותים [ל"ט ע"א] דחזאי ריש ירחא ג"פ, ובוסת הפלגה שאינה ליום החודש אלא הפלגה למספר ימים כ"ע לא פליגי דראשונה אינה ממנין דאין הפלגה אלא בין ב' ראיות, כגון שראתה היום ואחר עשרים יום ושוב אחר עשרים יום עדיין לא הפליגה אלא ב' פעמים מכ' לכ' וצריכה הפלגה ג' לכ' יום, אז הוקבע ההפלגה מכ' לכ' וכן בוסת דלוג הפלגה לימים כגון שראתה היום ואחר כ' יום ושוב אחר כ"א יום פשיטא דלא קבעה עדיין וסת לדלוג, שלא התחיל הדלוג אלא כשראתה ביום כ' וצריכה שתראה

אסור' אלא בלילי הוסת לכד ודעת הרמב"ן דאף ביום אסור'. [אהל מועד שער איסור והיתר דרך י"א].

עקירת הוסת ביצד הרגילה לראות מעשרים לכ' וחזרה לראות ביום כ"ה זה וזה אסור עד שתשובה ג' פעמים לאותו יום כשחוששת לוסת הא' מאותו יום ששינתה מונה כ' יום וכן לעולם מאחר ראייה זו האחרונה מונין נעקר הוסת שאינו קבוע אין חוששין לו לכלום מאחר שחזר הקבוע, היה לה וסת קבוע ואחר שינתה ראיותיה ולא הושה אותן נעקר וסת ראשון ואין לזו וסת והוסת אינו נעקר עד שתשובה אותו ג"פ לימים אחרים. בעקירת וסת ההפלגה כך עקירת וסת החודש אלא שזו חוששת ליום הוסת, עברו עליה ג' ר"ח ולא ראתה אינה חוששת להם, חזרה לראות בר"ח חזר הוסת למקומו. [אהל מועד שער איסור והיתר דרך י"א].

כתב הרמב"ם ז"ל ואין האשה קובעת ווסת עד שיקבענו ג' פעמים ואינה טהורה מן הווסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים. כיצד היה דרכה לראות ביום עשרים ובא יום עשרים ולא ראתה ובא יום כ"ג וראתה הרי יום עשרים ויום כ"ג אסורין. וכן אם ראתה פעם שניה ביום כ"ג ולא ביום כ' עדין שניהם אסורין ראתה פעם שלישית ביום כ"ג ולא ביום כ' טהורה יום כ' ונקבע יום כ"ג לווסתה שהרי נעקר יום כ' ג' פעמים ונקבע יום כ"ג. ואין צריך עקירה ג' פעמים אלא יום שנקבע ג' פעמים. ואם נקבע מחמת אונס אפילו כמה פעמים כגון מחמת קפיצה וכיוצא בה אינו ווסת. והרשב"א ז"ל כתב שקובעת ווסת לקפיצות וכן נמי כתב הרא"ה ז"ל וכל יום שראתה חוששת בו להבא. ואפילו לא נקבע ואם עבר אותו יום ולא ראתה טהור הוא להבא אם לא נקבע ג' (ימים) [פעמים]. ואין האשה קובעת ווסת בתוך ימי נדתה שראתה בהן כיון שראתה יום אחד אינה קובעת ווסת בכל השבעה. וכן בימי זיבה שהן אחד עשר יום שבין נדה לנדה כמו שביארנו אבל קובעת ווסת בימי נדתה שלא ראתה בהן ואם נקבע לה ווסת בימי זיבתה חוששת לווסת שאם ראתה דם בווסת (או) [זו] אפילו יום אחד תשב לנדה יום אחד ואסורה לשמש באותו יום ואפילו לא ראתה בשאר ימי הווסתות ואם ראתה בשאר (ג') ימים הרי זו זבה. וכל וסת שנקבע בימי זיבה אם נעקרה אפילו פעם אחת נעקרה. ואינה צריכה להעקר ג' פעמים שחזקת דמים מסולקין (בדמים) [בימים] אלו. [ארחות חיים הלכ' נדה סימן ד'].

ס"ד ע"א. רב אמר קבעה לה וסת לדילוג [ב"ק ל"ז]: נגח ט"ו בניסן י"ו באייר י"ז בסיון וחזר ונגח ט"ו בתמוז י"ו באב י"ז באלול וחזר ונגח ט"ו בתשרי י"ו במרחשון י"ז בכסליו זהו שילשה בדילוג, ובנידה נמי כה"ג ראתה ט"ו בניסן י"ו באייר י"ז בסיון ועוד ראתה ט"ו בתמוז י"ו באב י"ז באלול ועוד ראתה ט"ו בתשרי י"ו מרחשון י"ז כסליו. ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג, פי' ראה ראשונה שבט"ו בניסן אינה מן החשבון אלא צריכה לראות י"ו באייר וי"ז בסיון י"ח בתמוז

עוד ביום כ"ב אז נקבע הדלוג ולא פליגי רב ושמואל אלא בוסת דלוג לימי החודש שראתה ט"ו לחודש זה וי"ו וי"ז לחודשים הבאים אחריו, דרב ס"ל ראי' ראשונה מן המנין דאגלאי למפרע שבימי החודש תלי', ומודי רב שאם בט"ו היתה למודה לראות מוסת הקודם אז אינו מן המנין. ובוסת דלוג אין חלוק בין דלגה יום א' או ב' או ג' ומברייטא שמעינן הכי דאמרינן סרגה ליום כ"ד לא קבעה וסת מפני שדלגה ב' ימים, ובשתיים הראשונים יום א', משמע אם דלגה בשוה, בראשונה נמי ב' ימים, הוי וסת דלוג לב' ימים שכל זמן שהדלוג בשוה הוקבע בג' פעמים. ואי קשי' בדלוג לימי החודש כגון ט"ו בניסן י"ו באייר, י"ז בסיון, י"ח בתמוז אין דלוג שוה במספר הימים כיון שחודש א' חסר וא' מלא, בענין זה דומה לוסת החודש פשוט שאם ראתה ג' פעמים בר"ח הוקבע וסת לר"ח, אע"ג שאחד מכ"ט ואחד מל' יום, דכיון שתולה בחודש אמרינן קביעות החודש גורם כדאמרינן שיפורא גרים והכי אתמר בירושלמי [נדרים פ"ו ה"ח] רב הושעיה כד הוי מקבל סהדיא בעין טב הוה אמר להון הוון ידעין כמה עדות יוצא מפיהם וכמה שכר בתים יוצא מפיהם אמר רבי אבין אין כך הוא אפי' דיני נפשות בת ג' שנים ויום א' בא עליה בסקילה נמלכו ב"ד לעבר החודש אינו בסקילה א"ר אבין אקרא לאלקים עליון לאל גומר עלי בת ג' שנים ויום א', נמלכו ב"ד לעברו בתולין חוזרין ואם לאו אין חוזרין. ויש מי שאומר דוסת החודש נמי שוה בהפלגת הימים דלאו לקביעות החודש שלנו אנו חושבין אלא למולד הלבנה משעה שראויה לקדש ולא נראין דבריו כלל אלא כאשר קבלנו מאבותינו בקביעות ב"ד תלי'. ויש מי שאומר דיש גם דלוג למפרע בימי החודש כגון שראתה ט"ו ניסן, י"ד אייר, י"ג סיון או דלוג הפלגה לימים שראתה היום ואחר כ"ד יום ואחר כ"ג ואחר כ"ב דקבעה וסת הלוך וחסור דראי' חמישית לכ"א וששית לכ', וכן לעולם. ובעניות דעתין לא חוינא מעמא, שאם תקצר ראיותיה לפי קביעות זו תראה כל יום וכי ס"ד דשופעת כי נהרא. ואין לנו להוסיף על התלמוד שלא דברו אלא מדלוג המרחק הראיות וכן דרך טבע האשה שדמה מתמעט עד שפוסקת מכל וכל אבל אינו מוסיף והולך ומרבה בדמים תדיר. מצינו לרבנו חננאל שיש דלוג לג' חדשים החוזר בכל ג' חדשים, כגון ראתה ט"ו ניסן י"ו אייר, י"ז סיון, ושוב ראתה ט"ו תמוז, י"ו אב, י"ז אלול, ושוב ראתה ט"ו תשרי, י"ז חשון, י"ז כסלו, קבעה וסת החוזר לג' חדשים בסדר זה וצריכה לפרוש מכאן ואילך ט"ו טבת, י"ו שבט, י"ז אדר, ט"ו ניסן, י"ו אייר, י"ז סיון, וכן לעולם. ובפ"י הסוגי' רצה להעמיד דבריו ואם לא שמענו פרוש זה מרביתנו מסתבר דינו. ויש גם וסת הדלוג לחודש שלם כגון אם ראתה בר"ח ניסן חוששת לר"ח אייר, לא ראתה בו וראתה בר"ח סיון עדיין חוששת לר"ח תמוז לא ראתה בו איגלאי מלתא שלא תקבע וסת להפלגת חודש אחד ואיננה חוששת לר"ח אב, ראתה בחודש אב איגלאי שדרכה לדלג חודש א' ואינה חוששת לאלול וקבעה וסת לתשרי ולכסלו ולשבט וכן כולם

לסוף ב' חדשים. ונסתפקנו בחבורתנו אשה שנמשכה ראיתה מט"ו ניסן עד ח"י בניסן ובאייר מי"ו בו עד י"ח, ובסיון מי"ז בו עד י"ח, נמצא שראתה בג' חדשים ג' פעמים י"ז וי"ח בחודש, אי נימא י"ז וי"ח מעכשיו הם קבועים לה ואינה חוששת אלא לימים אלה או נימא כל הימים שראתה בתר תחלת נדה שדינן להו וכיון דתחלת ראיתה בט"ו בניסן, י"ו באייר, י"ז בסיון נקבע לה וסת דלוג, ובחודש תמוז צריכה לפרוש יום י"ח לא לפניו ולא לאחריו, יש צד לכאן ולכאן. ומסתבר לן דקבעה לדלוג לחוד מהא דאמר ר' יוחנן... ויש מי שאומר שגם אשה קובעת וסת לשעה מיוחדת שאם רואה באיזה ימים בשעה ששית ואין הפלגה שוה ביניהם אינה חוששת אלא לשעה זו, דע"כ לא פליגי ר' יהודה אר' יוסי דאמר אף ימים ושעות וסת אלא בלמודה לימים מיוחדים, דאמרינן שהיום והעונה גרמי ולא השעה, אבל היכא דליכא למימר יומא גרם, אמרינן השעה גרמא דהא חזינן דלאו ביומא ולא בהפלגה תלי' מלתא. ולא נהירא דשעות וסת בלא יום קבוע אפי' לר' יוסי לית לי', דאי הכי אשה זו אסורה כל ימיה באותה שעה עד שתעקר ולא מצינו כזה בגמרא. ועוד הביא רא"י מההיא אתתא [ס"ו ע"א] דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה חזיא דם ואתאי לקמיה דר' יוחנן ואמר לה שמא דימית עיריך עלתה בך, ליכי והבעלי על גבי הנהר, והתם לא ה' קביעות ליום הטבילה דפעמים מוקדם ופעמים מאוחר וכיום טבילה הוי שעה קבוע בשעה שנכנסת לעיר וחברותיה מרגישות ואז היתה רואה, ואעפ"כ לא חש ר' יוחנן אלא לשעת כניסתה לעיר וקודם כניסה התירה, אלמא אם קבעה וסת לשעה ולא לימים אינה חוששת אלא לשעתו לבד. ואף רא"י זו לאו מלתא, דלא השעה היתה גורמת לה הראיה, אלא הכנסתה לעיר ופשיטא אם לא נכנסת ולא נראית בפני חברותיה, שלא תראה, ודמי' לוסת אונס דקפיצה, דאינה רואה בלא קפיצה אפי' קבעה לימים ולקפיצה כל זמן שאינה קופצת. והא דקאמר שמא דימית עיריך עלתה בך, לאו דוקא שמא, אלא ראי' גדולה ה' שלא ראתה אלא כשנכנסה לעיר. [האשכול – רצב"א, הלב' נדה].

נשאר לנו לפרש איך הוסת נקבע, כדי לדעת את חושי הוסתות לקבוע ולשאינו קבוע. ואם חסרנו מחושי הוסתות שלא פרשנו אותו במקומו, נשוב עתה לפרש, לפי שגם [זה] הענין ראוי לפרש בו חושי הוסתות עם פירוש קביעותם. ונאמר תחלה כי זו המסורת בדינו מדברי רבותינו שאין קרוי וסת אלא לאותו שיש לו צד שוה, ושהשוותה בו ראיותיה שלש פעמים. דקיימא לן כסתם מתניתין, וסתם לן תנא בוסתות [ס"ג ע"ב] ושור המועד [ב"ק כ"ה ע"א] כרשב"ג. וכל צד שיש בו היא קובעתו לוסת שלשה פעמים, והוא שלא יהא ביניהם הפסק, ואם יהיה ביניהם הפסק, צריך שיהיה שוה לשלתן, שלא יהא האחד קרוב והאחד רחוק. ומתוך הפרטין יתבאר לך כל זה. [והמצדדין והמשוין] [והצדדין המשוין] את הוסתות שלשה אבות הם, ולהם תוצאות הרבה. האחד ימי

ברק הבית

פסקא ג'

עוד כתב, גרסינן צהאשה ראתה יום חמשה עשר צדש זה ויום י"ו צדש זה ויום י"ז צדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר עד שתשלש דילוג, ואיכא למידק היכי דמי אי צדשים שוין כלם מלאים או כלם חסרים אין כאן דילוג כלל אלא הפלגות והפסקות שוות ל' ושנים יום, שכן מיום ראיתו והיום בכלל ליום ראיתה שלשים ושנים יום וכן לעולם, ואי צדשים חסרים הרי הם לעולם ל' יום, ואי צדש מלא ואחד חסר אף דילוג שזה אין כאן, דראה אי מיום ראיה ראשונה עד ראיה שניה ל"ז יום, וכשתמשז לראיה שלישית הם ל' ואחד שהרי חדש אמנעי היה חסר. לפיכך פירש הר"א בר' דוד ז"ל

משמרת הבית

פסקא ג'

עוד שם, גרסינן צהאשה ראתה יום חמשה עשר צדש זה ויום י"ו צדש זה וכו'. אמר הכותב, כבוד חכמים ינחלו אל כל קושימיהם זו אינה קושיא, דודאי שיפולא גרים, שכל מה שצית דין שלמטה עושים צ"ד שלמעלה מסכימין עמיה דכתיב אשר תקראו אותם אשר תקראו אתם צמועם, וסומכין צקצוע חדשים ועצור שנים צמקום כריתות כחמץ צפסח ושחיתת הפסח ועיניו יום הכפורים. גם צציאת הקטנים שאמרו קטנה צת ג' שנים ויום אחד צא עליה אחד מן העריות היא פטורה ואין מומחין על ידה פחות מכאן שניהם פטורין, וכן לענין הקטן צן תשע שנים ויום אחד, אחר כן או פחות מכאן אין אנו מוויין להם לימים אלא לשנים שצוין לחדשים

משום רשב"ג, זו וסבירא ליה קאמר, דבוסת הימים על כרחין כוותיה סבירא ליה, וכדקאמרו בהדיא בוסת הדילוג וכמו שכתבנו. ודוקא בשראתה שלשה פעמים בעיטושין או שלשה פעמים בפיהוקין, אבל עיטשה פעם אחת וראתה ופיהקה פעם אחת וראתה וחששה בפי כריסה פעם אחת וראתה לא קבעה לה וסת, שאין מקרים אלו קובעין וסת כל אחד לחבירו. וסתות אלו כיוצא בהן, אם הן פשוטין, כלומר שאירע לה כן [שלשה] פעמים בלא יום קבוע, הרי זה וסת לעיטושין לבד או לפיהוקין לבד ובכל

יום שאירע לה כן הרי היא חוששת לו, אבל אם אירע לה ביום קבוע מן החדש או מן השבת, כגון שפיהקה בראש חדש וראש חדש וראתה או באחד בשבת וראתה, הרי זה וסת מורכב לפיהוקין וראשי חדשים וכיוצא בזה, ולפיכך אינה חוששת לפיהוקין לבד ולא לראשי חדשים [לבד] עד שתפקח בראשי חדשים. ולפנינו¹⁷ יתבאר ההפרש שיש בין וסת דגופא המורכב לוסת דגופא הפשוט בעזרת השם.

פסקא ג'

וסת הימים נקבע בג' ראיות

טוש"ע סי' קפ"ט סעיף ו', ד'

וסת הימים כיצד, גרסינן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה (סד, א) ראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבעה עשר בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר עד שתשלש לדילוג. ואיכא למידק היכי דמי, אי בחדשים כולן מלאים, אין כאן דילוג אלא הפלגות שוות משלשים ושנים לשלשים ושנים, ואי בחדשים כסדרן אחד מלא ואחד חסר אין כאן דילוג שוה. כיצד הרי שהתחילה לראות בט"ו בניסן שהוא מלא וחזרה וראתה בששה עשר באייר, ראייה זו להפלגת שלשים ושנים, ועוד חזרה וראתה לי"ז בסיון, והרי ראייה זו לל"א שהרי אייר חסר, ואם כן נמצא שלא דילגה, אדרבה קרבה ראיתה, וכשחזרה וראתה לי"ח בתמוז חזרה להפלגת ל"ב. ולפיכך פירש הרב ר"א ז"ל זה לשונו¹⁸, שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגות שוות כך היא קובעת בימי החדש, כיצד ראתה ראש חדש וראש חודש קבעה לה וסת לראשי

ציונים והערות: 17 ולפנינו. פסקא י"ג 18 וזה לשונו. עי' שער הוספות (סי' ג' הל' ב') בשינוי לשון

מראה הבית

פסקא ג'

הראיה, שהרי דילגה ג' חדשים, ויום י"ט בחדש שלאחריו הוא יום וסתה, ויום כ' מן החדש הבא, וכן מדלגת לעולם. ראתה עכשיו וביום ל' וראתה שלישית לל"א ורביעית לל"ב, קבעה לה וסת לדילוג של הפלגות, בין שהרחיקה דילוגה הרבה בין שלא הרחיקה אלא יום אחד קובעת לה וסת לדילוג השוה.

(הלכות נדה לרמב"ן פרק ה' הל' י"ב)

כשם שהאשה קובעת וסת בהפלגות שוות כמו שביארנו כך היא קובעת בימי החדש השוין, כיצד ראתה בא' בניסן ובא' אייר ובא' סיון הרי זו קבעה וסת לר"ח, אף על פי שזה מלא וזה חסר. ראתה ביום ט"ו לחדש זה וביום ט"ז לחדש שלאחריו וביום י"ז לחדש שלאחריו ויום י"ח בחדש האחר, קבעה לה וסת לדילוג

שכל מה שבי"ד בו, י"ל להראיה דדוקא גדלות וכה"ג שתלויים במונים הבניים מחודשים ושנים תלויים בקביעות ביד, משא"כ בוסתות מני"ל לתלות במון מסויים של החדש, ומסתבר דשינוי גופה תלוי במולד הלבנה.

ואין. ט"ס לכאורה

בדק הבית

שכשם שהאשה קובעת לה וסת להפלגות שוות כך קובעה לה וסת לימי החדש כיצד ראתה ר"ח ור"ח קבע לה וסת לראשי חדשים ואף על גב שאין הפלגותיה שוות שהאחד מלא ואחד חסר, והילכך זו שדילגה, כיון שאין בראיותיה זד השוה כלל לא בדילוג כלל^ז שוה ולא בהפלגות שוות אומרים לימי החדש היא קובעת ולא בהשוואה אלא בדילוג, וכן לדבריו ראתה בט"ו בחדש זה ובט"ו לחדש זה קבעה לה וסת לעולם לחמשה עשר בחדש ואף על פי שאין הפלגותיה שוות משמרת הבית שפעמים מתרצת ראיותיה

מלאים וחסרים ולחדשים ולשנים מעוצרות ופשוטות לפי מקומו ב"ד. ואף בחדשי הגוף כן, וכמו שדרשו ז"ל בלאל גומר עלי קטנה בת ג' שנים ויום אחד שנצטלה אין במוליה חורים נמנו בית דין ועצרו את השנה במוליה חורין. הוי לאל גומר עלי.

חדשים ואע"פ שאין הפלגותיה שוות שהאחר מלא והאחד חסר, והילכך זו שדילגה, כיון שאין בראיותיה צד השווה¹⁹ לא בדילוג שווה ולא בהפלגות שוות, אומרין לימי החדש היא קובעת, ולא בהשוואה אלא בדילוג. ולדבריו אם ראתה חמשה עשר בחודש זה וחמשה עשר

פעמים מרחקת ראיותיה דאיכא מלא וחסר מכל מקום השוה מדותיה לענין ט"ו בחדש, ע"כ. ואני אומר וכן הדין, אבל אדונינו מורי רבנו משה ז"ל²⁰ יש לו צוה קושא גדולה מבטלת כל זה, ואומר ש"א שיהי עניני הוספות נמליו בחדש הקדש,

ציונים והערות: 19 כיון שאין בראיות' צד השוה. משמע דאם אפשר תלות בהפלה שוה או בדילוג, תלין ב' ולא ביום החודש (סרי טהרה סי' קפ"ט סק"ד)

כזה יתחדש דבר בגופה ומראה, וזו קושיא חזקה סותרת צירור. לפיכך אני אומר שהאמת צירור כשיטת הרב הגדול ר' אברהם ז"ל אבל לא כדבריו, שא"א שהיא קדוש החדש גורם לאשה שתראה, אבל כי אמרינן צ"ו צדש זה, לא לקידוש החדש שלנו אמר אלא למועד הלכנה לשעה שנראה שראוי לקבוע ר"ח על פי הראיה, שמשעה זו שהוא נראה על הארץ הוא פועל בעולם, והוא אינו צא בהשויה, לפיכך אין הפלגותיה שוות, אבל יש כאן השויה לימי החדש אחר המועד, כלומר אחר הראות הלכנה, והשויה זו צדלוג יום אחד כגון ט"ו צדש זה וי"ז צדש זה וי"ז צדש זה, וכן הדין צ"ו צדש זה וט"ו צדש זה. וכן הימים קובעין וסת כגון ראתה שלשה פעמים צדצמות או צדלשי צדצת וכיוצא בזה, וכן אמר צסור המועד. וכן מוכח צפירוש בהלכה.

מראה הבית

ואי קשיא לך הא דתניא בבב"ק ראה שור נגח שור לא נגח שור
נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה מועד לסירוגין
לשזורים, ואף על גב דקמיאת לאו בסירוגין הות אפילו הכי
מצטרפת לבתריתא. ו"ל דשאני הכא דכיון שאין הפלגה יודעה
אלא בשתי ראיות כדאמון שלש הפלות בעין הדינו ארבע
ראיות, אבל התם הא איכא שלש נגיחות. וראה מדקתני
במתניתין היתה למודה לראות יום ט"ו ושנתה ליום כ' זה וזה
אסורין שנחתה ג' פעמים ליום כ' הותר ט"ו וקבעה לה יום כ',
אלמא אינה קובעת עד שתשלש לה הפלות שלש עשרים.
וה"ל התם למודה שאני, א"כ דקארי לה לפירכיה דרב מברייתא
מאי קארי לה, הא מתנן היא דלמודה שאני, ועוד מביאין ראייה
מדקתני עלה דההיא מתנן שאין אשה קובעת וסת עד שתקבעו
שלשה פעמים, אלמא אין הפרש בין לקביעות של זו לקביעות של
אחרת שאניה למודה.

ופלוגתא דרב ושמואל בדלגה, היינו דרב סבר כיון שזו לימי החדש היא קובעת אף הראשונה מונין לה שהרי הוסת ביום ידוע מן החדש, וכאלו ארתה ג' פעמים בט"ו בחדש שהיא דאי קובעת לג' פעמים, ואף זו קובעת דמתחלתה לדלו כיוונה, ושמואל סבר אם השותה לימי החדש מונין לה את הראשונה, אבל כיון שדלגה צריכה ג' דילוגין.

ולענין פסק הלכה בוסת הדילוג פסק ר"ח ז"ל כרב דקי"ל כרב באיסורי, וכן פסק הראב"ד ז"ל. אבל הרמב"ם ז"ל פסק כשמואל משום דאמרינן דיקא נמי דשבקיה ליום עשרין ושמע מינה, והרמב"ן נ"ר כתב דמסתברא כותיה, וז"ל להחמיר כדברי ר"ח ז"ל והראב"ד ז"ל.

מהא דקתני שנתה לז"ז הותר י"ז ונאסר ט"ז ויז"ז, ולא מיתר נמי י"ח דנימא זו כבר דלגה וניחוש בפעם אחת לוסת של דלוג, ש"מ שאין חוששין לוסת של דלוג כלל עד שתקבענו לגמרי, כן כתבו בתוס', וכן הורה הראב"ד ז"ל, וכן כתוב בחידושי הרמב"ם נ"ד.

(חידושי הרשב"א נדה סד, א, ועי' תחילת הדברים בענין פירוש רבינו חננאל בפסקא י"ד)

ראתה יום ט"ו בחדש זה יום י"ו בחדש זה י"ז בחדש זה רב
אמר קבעה לה וסת לדלוג וכו'. פירש כגון שראתה יום ט"ו
בניסן ויום י"ו באייר ויום י"ז בסיון קבעה לה וסת לדלוג והרי
זו אסורה ביום י"ח בתמוז וביום י"ט באב וביום כ' באלול, וכן
מלגת לעולם יום אחד בכל חדש וחודש...

...ואיכא למידק היכי דמי אי בחדשים כולן מלאים אין כאן דילוג אלא הפלגות שוות מל"ב לל"ב, ואי בחדשים כסדרן אחז מלא ואחד חסר אין כאן דילוג שוה, כיצד הרי שהתחילה לראות בטי' בניסן שהוא מלא וחזרה וראתה בי"ז באייר הרי ראתה להפלגת שנים ושלישים, והשניה שהיא מי"ו באייר שהוא חסר לי"ז בסיון אינה אלא לשלישים אחד, נמצא שלא דילגה, אדרבה קרבה ראייתה, וכשחזרה וראתה לי"ח בתמוז חזרה להפלגה של ל"ב.

ולפיכך פירש הראב"ד ז"ל כשם שהאשה קובעת וסת להפלות שוות כך היא קובעת וסת בימי החדש כיצד אם ראתה בראש חדר ושאי חדר ראש חדר קבעה לה וסת לראשי חדרים ואף על פי שאין הפלגות וראה שהאחד מלא ואחד חסר, והילכך זו שדילגה כיון שאין בראיותיה צד השווה לא בדילוג שזה ולא בהפלות שוות אומרים לימי החדש היא קובעת ולא בהשוואה אלא בדילוג. ולדבריו אם ראתה ט"ו בחדש זה וט"ו בחדש זה וט"ו בחדש זה וסת לט"ו בין במלאים בין בחסרים. **ורבותינו הצרפתים ז"ל מוסיפין** שאף שם היום גורם וסת כדאשכחן בשור המועד שבת ושבת ושבת נעשה מועד לשבתות, והיינו דאמרין בפרק קמא קפצה ורתאה קפצה ורתאה קפצה ורתאה קבעה לה וסת לימים, ואוקמה רב אשי כגון שפץ בחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי ולחד בשבא אחריןא חזאי בלא קפיצה, אלמא ימי השבוע בקעי לה וסת.

ונמצא לדבריהם שלשה דרכים בוסתות דימים, האחד וסת ימים ידועים, וקביעות החדש, וקביעות ההפלה, ולדברי הכל וסת ההפלות אינו נקבע אלא בארבעה ראיות, לפי שאין שלש הפלות אלא מתוך ארבעה ראיות, וראיה ראשונה לאן הפלה חזיתיה, וכן כתב הרא"ד ז"ל, וכן הורו רבותינו הצרפתים.

כלל. תיבה זו
נראית במיותרת

רבינו משה ז"ל.
 ח' הרמב"ן נדה
 (סד, א- מלואים
 למדה"ב), וטוטר
 לכא' למש"כ
 בהל' נדה
 (מרה"ב)
 דקובעת לימי
 החדש אף שזה
 מלא וזה חסר
 (כו"פ ה"כ פ"ט
 סק"ז, וסרי"ב)
 מהו דהרמב"ן
 קאי בקבעו ז'
 מלאים בשנה,
 משאי"כ בא'
 מלא וא' חסר
 נקטינן ימי
 החדש.)

שמשעה זו
שהוא נראה על
הארץ בו' ק'
דהרי הראי'
בארץ משתנה
ממדינה
למדינה, וגם
דאין תלוי'
במולד האמצעי
אלא במולד
האמיתי, זה
מהנמנע שכל
אשה תהא
בקיאא בזו
(כו"פ שם)

ברק הבית

פסקא ד'

עוד כתב וסת ההפלגה אינו נקבע אלא בד' פעמים משום דזענין ג' הפלגות, ולא משכחת לה אלא בד' ראיות ולאו צנזיר מהכי דקמייחא לאו צהפלגה חזיתה, ע"כ. ואינו

נכון כלל, ומעולם לא הוזכרו צגמרא צוסת ההפלגות אלא שלשה פעמים ולא הזכירו צסוס מקום צעולם וסת צארצעה פעמים אלא צוסת הדלוג, ואף הוא דוקא כענין שאמרו ראתה צחמשה עשר צחדש זה ושה עשר צחדש זה ושה עשר צחדש זה שלא השותה מדותיה צענין זה צסוס דצר לא להפלגות ולא לימים ולא לצסוס דצר, אצל כל זמן שיש השואה צענין צסוס דצר דינו של פועמים אף על פי שיש צו דילוג, כגון צחמשה עשר צחמשה עשר צט"ו שאין השואה צהפלגות ולא צדילוג דפעמים מקרצת ראיותיה ופעמים מרחקת ראיותיה אצל יש צו השויה לענין ימי החדש שהוא צחמשה עשר, וכיון שכן דיה צשלש פעמים ואפילו לשמואל. וכן צוסת ההפלגה אפילו שמואל מודה, ולא מיציעא לרצ דהלכתא כותיה אפילו צוסת הדילוג דמכל מקום איכא קצת השויה כשהוא צתוספת יום אחד צימי החדש ולא אמרינן קמא לאו צהכי חזיתה. וכן לרבי דאמר צחרי זמני צוסת ההפלגות, כיון שאין השויה אחרת לא ליום ידוע כגון צצת או ראש חדש וכיוצא בזה, ולא לימי החדש כגון חמשה עשר לחדש וחמשה עשר, ולא ענין דילוג כגון חמשה עשר לחדש ושה עשר לחדש, דליכא חד מהני, אזלינן צחר הפלגה והוקצע לכיוצא בה

משמרת הבית

פסקא ד'

עוד שם, עוד כתב וסת ההפלגה וכו'. אמר הכותב, למי אני עמל ומיגע את נפשי להשיב על דצרי, צודאי מי שמעיד על עצמו שלא שמע דצרים אלו נודע שאינו צקי צטיצ דיני וסתות,

ואף על דצרי החכמים אשר היו לפנינו לא עמד, וראוי היה לו שלא יהא לו עסק צהן. ועמה ראו צאמת, וסת ההפלגה צהפלגתה נקבע ואין קציעות לר' צפחות מתרי זמני ולרצנן צפחות מתלתא, ואם כן איך אפשר לון[מר] שצחמי ראיות שאין נולד מהן אלא הפלגה א' יהא נקבע להפלגות לר', וכן לרצנן צג' [ראיות שאין נולד משלשמן אלא צ'] הפלגות, ואין קציעות ג' הפלגות צענין, וזה נודע לכל מי שעמד על מסכת נדה ואפילו צני צי רצ דחד יומא יודעין אותה. ועוד שהרי שנינו אין האשה קוצעת וסת עד שתקצנה שלשה פעמים ואינה מטרת את הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים, והגע עצמן, הנה שקצנה וסת ההפלגה צג' ראיות וצ' הפלגות הצנויות מן הג' ראיות, וכגון שראתה ראה ראשונה וחזרה וראתה שניה ליום כ' ועוד חזרה וראתה ליום עשרים, הרי וסת זה קצוע להפלגת עשרים לפי דצרי, ואחר כך שינתה לשלושים, זה וזה אסורין וחוששין לכ' ולשלשים, ועוד חזרה וראתה לשלשים נעקר יום כ' ונקצע יום ל' דכמו שנקצע זה לל' נעקר הראשון, והנה נעקר צחרי זמני, ואין עד שתעקר ממנה ג' פעמים חנן. ועוד^ו לרצני וסת ההפלגה אין לו דין וסת קצוע אלא הרי הוא כוסת שאינו קצוע שנעקר צפעס אחת, והגע עצמן הרי שהיא למודה להיות רואה מכ' לכ' ושנתה פעם לל' הומר יום כ' ונאסר יום ל', שהרי

בחודש זה קבעה לה וסת לחמשה עשר בחודש בין מלא בין חסר. ורבותינו הצרפתים ז"ל מוסיפין שאף שם היום גורם וסת, כדאשכחן בשור המועד (ב"ק לז, א) שבת ושבת ושבת נעשה מועד לשבתות, והיינו דאמרינן בפרק קמא דנדה (יא, א) קפצה וראתה קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה וסת לימים, ואוקמה רב אשי כגון דקפץ בחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי ולחד בשבא אחרינא חזאי בלא קפיצה, אלמא ימי השבוע קבעי וסת²⁰. ושמעינן מינה דוסת הימים הרי הוא נקבע בשלש ראיות לבד, וכן וסת המורכב בימים ידועים ומעשה כקופצת בחד בשבא ובחד בשבא וכמו שמוכיח מההיא שמעתא דקפיצות כמו שכתבנו, והוא הדין דהרכבת וסת דגופא וימים כמו שכתבנו למעלה²¹. ודינין אלו יתבארו לפנינו²² בעזרת השם.

פסקא ד'

וסת הפלגות נקבע בד' ראיות

טוש"ע סי' קפ"ט סעיף ב'

וסת ההפלגה לדברי הכל אינו נקבע אלא בארבע ראיות, לפי שאין שלש הפלגות בנזירות בפחות מארבע ראיות, דראיה ראשונה לא בהפלגה ראתה אותה. וכן כתב הרב ר' אברהם ז"ל²³ וכן הורו רבותינו²⁴ הצרפתים ז"ל. ואי קשיא לך²⁵ הא

ציונים והערות: 20 ימי השבוע קבעי וסת. אלא די"ל דאין חוששת אלא אחרי ג' שבועות שכלו ימי נדות וזיבות (תוה"ב פסקא ז') 21 למעלה. פסקא ב' (ד"ה וסתות) 22 לפנינו. פסקא י"ב 23 וכ"כ הר"א ז"ל. בעה"נ שער הוסתות (סי' ג' הל' כ"ב, ועיי' סוף הל' י"א) 24 ואי קשיא לך כו'. גם זה מדברי הראב"ד הנ"ל כמש"כ במשמרת (בסופו), ובעי"ז בתוס' ב"ק (לו, ב ד"ה יום, ועיי' שחילקו בין סירוגין דשורים דקבעה בג' פעמים משא"כ סירוגין דיום דינה כהפלגות, ורבינו לשיטתו בחי' רשבי"א שם [מרה"ב לפסקא י"ד] דלא נחא לי' לחלק בין נזירות לראיות. ועיי' בחידושים שהק' מוסת הדילוג דלשמואל אין הראשונה מהמנין ובשור נגח שור לא נגח הראשון מהמנין)

ונקבע יום ל'.
ע' בברכה"ב (ד"ה)
וליתיה מבורא
דבכה"ג
ששנתה
בהפלגה עצמה
מודה שצריך
עוד ראיה
לקבוע ליום ל'.
ול"ק קשיית
הרשב"א.

ועוד כו'. גם זה
יש ליישב לפי
הנ"ל

ברק הבית

משמרת הבית

צתרי זימני הויה עקירה קמשמע לן. ואם איתא דצמתניתין אית לן למודה שאני, מאי מוצינן ליה מצרייתא, על כרחין למודה שאני ממתניתין, ע"כ. וליתה, ותשובתה בצדה, דלרצ ודאי אמרינן צהדיא למודה שאני, ואי אמרת דצעינן שלש הפלגות, אם כן צמתניתין אליבא דרצ ליכא אלא תרתי, דהא צתרייתא²⁶ צתר קמיייתא שדינן להו, ותפשוט דלרצ לא צעינן אלא תרתי הפלגות שוות. אלא מאי אית לן למימר, דשאני לן צטעמא דלמודה שאני צין וסת דילוגין לוסת הפלגות, דצוסת דילוגין אמרת למודה שאני למישידי ראיה קמיייתא צתר קמיייתא, ולא צוסת הפלגות אלא דשדית לה צתר צתרייתא ואיכא שלש הפלגות, לדידן נמי אמרינן איפכא, ואדרבה הכי מסתברא, דצוסת הפלגות שדינן ראיה צתרייתא להפלגה קמיייתא דהיא ראיה קמיייתא להפלגה צתרייתא, הא שדינן צתר הפלגות קמיייתא, וצאה מודו כולי עלמא כיון דזיל הכא וסת הפלגות הוא וזיל הכא וסת הפלגות הוא, ואפילו שמואל מודה צהא, ומודה שמואל נמי צוסת הפלגות דלא צעינן אלא

בתרייתא. ר"ל ראיה קמיייתא של הפלגה בתרייתא שמכ' לכ' שדינן בתר הפלגות קמיייתא של ט"ו, כן מוכח מהמשך הדברים

ואמר כי זאת של וסת ההפלגה גם הוא צג' ראיות כההיא דנגיחות. וכל מה שכתב שם שצוה גמור הוא שהוא טע ותפל על אותו צנין הנופל שצנה, וכל מה שיצנה עליו האמת אומר אל טחי ותפל²⁷ ויפול. וקשיא זו שהקשה המהמר מאותה של שור נגח ושל שור לא נגח וכל מה שכתב צה וצפירוקא, דצרי הרצ המוצהק הראצ"ד ז"ל הם ככתבו וכלשונו צחצור צעלי הנפש, ולא אזעיל כלום אם אצוץ ואצריך צסחירות דצריו שצצר דצריו סחורין עם מה שכתבתי עליו כחומץ על נמר.

חמשה עשר ושינתה לעשרים זה וזה אסורין פעמים ליום עשרים זה וזה אסורין שינתה שלשה פעמים ליום עשרים הותר חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים, אלמא אינה קובעת עד שתשלש להפלגות של עשרים. ואם תאמר התם למודה שאני, אם כן מאן דקא מוטיב לרב התם בשמעתא

דדילוג דכתבין לעיל²⁶ מבריייתא דקתני היתה למודה לראות יום חמשה עשר ושינתה לששה עשר זה וזה אסורין שינתה לשבעה עשר הותר ששה עשר ונאסר חמשה עשר ושבעה עשר שינתה לשמונה עשר הותרו כולן ואינה אסורה אלא משמונה עשר ואילך תיובתא דרב, ופריק אמר לך רב למודה שאני, ואם איתא דטעמא דמתניתין על כרחין משום דלמודה שאני, דקארי ליה מבריייתא מאי קארי לה, הא מתניתין היא, דעל כרחין למודה שאני. ועוד מביאין ראיה מדקתני בסיפא דההיא מתניתין שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענו שלשה פעמים, אלמא אין הפרש בין קביעותה של זו לקביעות של אחרת שאינה למודה. ופירושא דשמעתא דדילוג דפליגי בה רב ושמואל ופסקא דנפקא לן מינה יתבאר לקמן²⁷ בסייעתא דשמיא. הנה בארנו הוסתות כולן בכמה ראיות הן נקבעין.

ציונים והערות: 26 לעיל. פסקא ג' 27 לקמן. פסקא י"ד

תרתי כדפרישנא לעיל. אצל צוסת דילוגין, כיון דאיכא שני וסת, צהא ראיה ראשונה להן דהיינו יום חמשה עשר מתחשצ צון כלומר עם האחרונות, דהא מההיא איכא דילוג, דקמיייתא צחמשה עשר ואחריה צששה עשר, וכיון שהדלוג מתצצר צה הרי הוא מתחשצ עמהם אליבא דשמואל, וכיון דכן לא שגא למודה ולא שגא אינה למודה, אצל רב סצר דכאן וכאן למודה אינה מתחשצת עם האחרונות, ולרצ נמי²⁸ נגח שור שור²⁹ וחמור וגמל האי שור צתרא צתר שורים שדינן לה ולא מייעד לשאר מיני. ודייקינן תו אשמעתין ומוצינן תו לשמואל מיהא דמניא ראיה ציום עשרים ואחד צחדש זה ויום עשרים ושנים צחדש זה ויום עשרים ושלשה צחדש זה קצעה לה וסת דילגה ליום עשרים וארבעה לא קצעה לה וסת, כלומר שאם ראחה צפעס שלישי ציום עשרים וארבעה לא קצעה לה וסת, וקשיא לשמואל דהא הכא צשלש ראיות וצצ' דילוגין אמרינן דקצע לה וסת, ומתצנינ הכא צמאי עסקינן דרגילה למיחזי ציום עשרים ושנחה לעשרים ואחד, כלומר וההיא ראיה דיום עשרים מצטרפת ואיכא שלשה דילוגין, ודיקא נמי דצצקיה ליום עשרים דלא תנא ליה ונקט עשרין וחד שמע מינה, מאי³⁰ האי דייקותא לטעמיה דשמואל היא דלית ליה צוסת דילוגין טעמא דלמודה שאני, אצל לרצ לאו דייקותא היא כלל, דהא ראיה דיום עשרים אינה מצטרפת צלמודה ולהכי לא תנא לה, ולאשמועינן היא גופא אחא צלמודה שאני, ולהכי הוא דצצק יום עשרים דמצטרף לראשונות, וצרייתא לרצ צלמודה, דכיון דליכא דייקותא לרצ הדרינן לכללא דמילתא דקיימא לן להלכתא כרצ צאיסורי. והאי דנקט ציום עשרים וארבעה לא קצעה לה וסת, אפשר דהוא הדין צכהאי גוונא דוסת דדילוג שני ימים לא קצעה לה וסת, אף על גב דנקטה לה סר(כ)ת(א) צכהאי גוונא, וכדכתבינא לעיל³¹, ואפשר דמתניתא נמי הכי קאמר.

ועוד הביאו ראיה לדבריהם מדקתני צמתניתין שאין האשה קובעת לה עד שתקבענו שלשה פעמים, וסתמא קתני דומיא דהא, מה הא צשלש הפלגות אידך נמי צשלש הפלגות. וליתה, דמתניתין אי אמרת צלמודה שאני הא ליכא אלא שתי הפלגות. ותו מידי אריא, הא כדאיתהא והא כדאיתהא. הנה הרוחנו הרבה צשמועתנו ועלתה צידינו יפה תהלה לצורא יתעלה.

ולרב נמי כו'. תמוה דהרי בב"ק שם איבעיא בנגח שור שור שור חמור גמל ולא תלו לה במח' רב ושמואל, אף דבאיבעיא דוסת הדילוג שם העמידה במחלקותם, ובע"כ דשאני שור שור כו' דעיי חמור וגמל אבתי קאי חזקת שור שור במקומה. (תוריד סי' קפ"ט סק"י)

אל טחי ותפל. מלשון הפסוק יחזקאל (יג, יא)

שור שור. צריך להוסיף תיבת "שור"

לעיל. ד"ה ומסתברא

מאי. אצל מידו

ראתה ולמחר בראש חדש ראתה בלא פיהוק הרי זה וסת מורכב, דפיהוק דאמש קא גרים, והא דלא חזאי כי פהקה אמש משום דאכתי לא מטא זמניה, כדרך שאמרו שם גם כן לענין וסת של קפיצות⁷⁴. עוד יצא לנו מזה לתחלת קביעות הוסת, שאם פיהקה וראתה ואפילו פיהקה בראש חדש, כל שתפהק פעם שנית באי זה יום שתפהק חוששת לו שמא לפיהוקין פשוטין תקבענו, ואם פיהקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוקין פשוטין, אבל עדיין היא חוששת לראש חדש שמא לראשי חדשים תקבענו. וכן אם פיהקה וראתה באי זה יום שיהיה ועוד פיהקה וראתה חוששת לפיהוקין, וזה אין צריך לומר, שאפילו מפיהוק ראשון חוששת לפיהוקין, אלא שאם פיהקה פעם שלישית ולא ראתה שוב אינה חוששת לפיהוק, אבל עדיין חוששת [לפיהוק] להפלגת הוסת, כיצד, הרי שהפליגה בין פיהוק ראשון לפיהוק שני שלשים יום, ולחמשה ועשרים פיהקה ולא ראתה, הותרה זו לפיהוקין, ועדיין כשיגיע יום שלשים חוששת לו, אני אומר שמא להפלגות שלשים תקבענו.

פסקא י"ד

דין הפלגות בדילוג, וימי החדש בדילוג

טוש"ע סי' קפ"ט סעיף ה', ד', ח', י"א; רמ"א סעיף י"ג

כבר ביארנו⁷⁵ שיש וסת שהוא נקבע להפלגות שוות. פעמים יש שההפלגה לא תהיה בהשויה אלא שתדלג יום אחד או שנים⁷⁶, וכל שתקבענו כן הרי זו וסת קבוע. **כיצד**, גרסינן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה (סד, א) ראתה יום

כלומר מיד שהיא מתחלת לפהק, כל טהרות שעשתה בתוך הוסת טמאות בסוף הוסת כל טהרות שנעשו בתוך הוסת טהורות ר' יוסי אומר הימים ושעות [וסתות] היתה למודה להיות רואה (עד) [עם] הנץ החמה אינו אסור אלא עם הנץ החמה ר' יהודה אומר כל היום שלה. ועוד מדאיפליגו ר' יוסי ור' יהודה כאן בימים ושעות [וסתות], ושבקי' וסתות דגופא דסלקי מינייהו, אלמא וסתות הפשוטין דגופא לכולי עלמא שעות הוסת בלחוד וסת, אבל לאחר השעות אינו וסת ואינה חוששת לו. ודוקא⁷¹ בשהראיה כולה מובלעת בתוך הוסתות, אבל אם אין הראיה כולה מובלעת בתוך הוסת הרי זו חוששת [מתחילת הוסת]⁷² עד סוף העונה כולה, וכדברי הרז"ה ז"ל⁷³ גם בזה אינה חוששת לאחר הוסת, שאין הולכין אלא אחר תחילת הוסת. ואילו וסת המורכב, כל שהגיע עונת הוסת חוששת לכל אותה עונה מתחלתה ועד סופה. **אחר** שיש וסתות דגופא פשוטין ויש מורכבין, אם פיהקה בראש חדש וראתה וכן בראש חדש וראתה ואחר כך פיהקה שלא בראש חדש וראתה, איגלאי מילתא דפיהוק הוא שגורם ולא ראש חדש. וכן אם פיהקה בראש חדש וראתה וכן בראש חדש וראתה וליום החדש השלישי ראתה בלא פיהוק, איגלאי מילתא דראש חדש קא גרים ולא פיהוק, וכענין שאמרו בשילהי פרק קמא דנדה (יא, א) בוסת הקפיצות. אבל פיהקה בראש חדש וראתה ועוד פיהקה בראש ° חדש וראתה (ועוד בראש חדש וראתה) ועוד פיהקה ביום תשעה ועשרים לחדש ולא

הרשב"א

ציונים והערות: 71 ודוקא כו'. דין זה נשנה להלן (סוף פסקא ט"ז) 72 מתחילת הוסת כו'. ההוספה מכת"י, והנה בחזו"ד (סי' קפ"ט ס"ק ל"א) דקוק ממ"ש רבינו (סוף פסקא ט"ז) דחוששת עד סוף העונה ולא הזכיר שחוששת מתחילת הוסת, משמע דאם רגילה לראות בסוף הפיהוק אינה חוששת מתחילתה, ועי' ל' תוה"ב להלן (פסקא ט"ז), אמנם לפי הגירסא שבכאן מוכח דבאמת חוששת מתחילת וסת, וכ"מ בקצר כאן. ושפיר י"ל כהחזו"ד וכטעמו שם דמתחילת הפיהוק מקרי יום שמפיקת, ע"ש. 73 כדרך שאמרו לענין וסת של קפיצות. עי' בדה"ב (פסקא י"ח) שהשיג וחילק בין קפיצות לפיהוקין, ועי"ש במשמרת. 74 הרז"ה. שער הוסתות סי' א' (אות ו') 75 כבר ביארנו. פסקא ד' 76 או שנים. עי' בדה"ב פסקא ד' (ד"ה וסתברא) שהשיג, דלא אמרו אלא במדלג יום א', ועי"ש במשמרת.

תורת הבית הקצר

פסקא י"ד

מי שקבעה וסת להפלגות, אם היתה למודה לראות מעשרים לעשרים ושינתה וראתה לחמשה ועשרים, הרי זו חוששת לעשרים ולחמשה ועשרים. כיצד, הגיע יום עשרים ולא ראתה עדיין היא חוששת לחמשה ועשרים, ומאיזו זמן היא מונה העשרים, מראית החמשה ועשרים ולא מזמן העשרים שהיא למודה לראות, לפי שהאורח אינו רגיל לבא בפחות מעשרים, ואילו היתה מונה עשרים מזמן העשרים נמצא שהיא חוששת שמא יקדים האורח לבא יום חמשה עשר לראית החמשה ועשרים, ואינו בדין, שזו שינתה לרחק ראיתיה לחמשה ועשרים ואנו נחוש שמא

תקרב לחמשה עשר. (עי' בארוך פסקא ט"ו)

פעמים שלא תהיה הפלגה שתקבע בהשויה אלא בדילוג.

חמשה עשר ושינתה לששה עשר זה וזה אסורין שנתה לשבסר הותר שיתסר ונאסר חמיסר ושבסר שינתה לתמניסר הותרו כולן ואינה אסורה אלא מתמניסר ואילך, ופריק אמר לך רב למודה שאני. וחזרו והקשו לשמואל מדתניא ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה יום עשרים ושנים בחדש זה יום עשרים ושלשה בחדש זה קבעה לה וסת סירגה ליום עשרים וארבעה לא קבעה וסת תיובתיה דשמואל, ופריק אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למיחזי ביום עשרים ושנתה לעשרים ואחד ודיקא נמי דשבקיה ליום עשרים ונקטיה ליום עשרים ואחד שמע מינה. **ורב חננאל ז"ל פירש**⁷⁷ פלוגתא

חמשה עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבעה עשר בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת בדילוג ושמואל אמר עד שתשלש לדילוג, פירוש שראתה יום חמשה עשר בניסן ויום ששה עשר באייר ויום שבעה עשר בסיון, לרב קבעה לה וסת לדילוג והרי זו אסורה לעולם בדילוג יום אחד, והרי זו אסורה יום שמונה עשר בתמוז ויום תשעה עשר באב ויום עשרים באלול [וכן לעולם], ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג, לפי שאין נקבע בפחות משלשה פעמים, וראיה ראשונה של חמשה עשר בניסן לא בדילוג ראתה אותה⁷⁷. **ואקשינן** עלה דרב מדתניא היתה למודה להיות רואה יום

צינים והערות: 77 לא בדילוג ראתה אותה. עי' בחי' ב"ק (מרה"ב) שהק' מזה דשור נגח שור לא נגח דקבעה בג"פ ולא אמרי' ראשון לאו ממנינא, ועי' לעיל פסקא ד' 78 ור"ח ז"ל פירש. עי' תוס' ד"ה איתמר

תורת הבית הקצר

כל שתקבענו בדילוג שוה שלשה פעמים הרי זו וסת קבוע. כיצד, ראתה יום חמשה עשר בניסן וששה עשר באייר ושבעה עשר בסיון, הרי קבוע לדילוג יום אחד והרי זו אסורה יום שמונה עשר בתמוז ותשעה עשר באב ועשרים באלול וכן לעולם, אין מדקדקין בזה בין חודש מלא לחודש חסר, שזה וסת הימים ולא וסת ההפלגות.

וכן ראתה שלש פעמים בדילוג כמו שאמרנו וחזרה חלילה באותם דילוגים בעצמם, אם נהגה כן שלשה פעמים הרי זה וסת קבוע לדילוג חלילה. כיצד, ראתה חמשה עשר בניסן וששה עשר באייר ושבעה עשר בסיון, וחזרה חלילה וראתה חמשה עשר בתמוז וששה עשר באב ושבעה עשר באלול, ועוד חזרה וראתה חמשה עשר בתשרי וששה עשר במרחשון ושבעה עשר בכסליו, קבעה לה וסת לדילוג חלילה, וחוששת לעולם חמשה עשר בחודש זה וששה עשר בחודש זה ושבעה עשר בחודש זה וכן לעולם.

יש מי שהורה בוסת הדילוגים שאינה קובעת עד שתשלש בדילוג, ולפיכך אינה קובעת בפחות (מ"ד) [מארבע] ראיות, לפי שהראיה הראשונה לא ראתה אותה בדילוג, אבל אם היה לה וסת קודם שהתחילה לדלג ואחר כך שינתה וראתה בדילוג שלשה פעמים קבעה וסת לדילוג לדברי הכל, לפי שאף הראשונים בדילוג ראתה אותה. ראתה חמשה עשר בניסן וששה עשר באייר ושמונה עשר בסיון דברי הכל אין זה וסת קבוע, הואיל וסירגה בחדש השלישי ולא ראתה עד שמונה עשר בו.

דלגה פעם ושתים אינה חוששת לדילוג אעפ"י שחוששת לשאר הווסתות שאינם קבועים, לפי שאין חוששין לוסת הדילוג עד שתקבענו.

מראה הבית

פסקא י"ד

הכי קאמר, אם תשלש כן קבעה לה וסת לדילוג, ורב ושמואל לישנא קיטא נקטי, ובריתא נמי דלקמן דקתני ראתה יום כ"א בחדש זה כ"ב בחדש זה כ"ג בחדש זה קבעה לה וסת, לאו בהכי בלחוד קאמר אלא אם תשלש כן.

וקשיא לי קצת דלמאי דאוקימנא כגון דרגילה למיחזי ביום כ' ושינתה לכ"א, משמע לכאורה דכל היכא דעקרה וסת הראשון קבעה לה וסת לדילוגין אלו, ואלו וסת הראשון ודאי נעקר כשדילגה שלשה דילוגין הראשונים, וא"כ אף וסת הדילוג נקבע בכך.

לפיכך נראה לי הראשון עיקר, ואפילו לא שילשה לחזור חלילה ג' פעמים קבעה לה וסת לדילוג כמו שאמרנו. ובודאי אם דלגה וחזרה לראות חלילה באותן דילוגין כפירוש של ר"ח ז"ל קבעה לה וסת לדילוגין בחלילה.

(חידושי הרשב"א נדה סד, א, ועי' המשך הדברים במרה"ב פסקא ג')

ראתה יום ט"ו בחדש זה יום י"ז בחדש זה י"ז בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג וכו'. פי' כגון שראתה יום ט"ו בניסן ויום י"ז באייר ויום י"ז בסיון קבעה לה וסת לדילוג, והרי זו אסורה ביום י"ח בתמוז וביום י"ט באב וביום כ' באלול וכן מדלגת לעולם יום אחד בכל חדש וחדש.

ור"ח ז"ל פירש כגון שחזרת לראות חלילה כגון הוסת הראשון ושילשה כן, כיצד הרי שראתה יום ט"ו בניסן ויום י"ז באייר ויום י"ז בסיון וחזרה וראתה יום ט"ו בתמוז ויום י"ז באב ויום י"ז באלול ועוד חזרה וראתה יום ט"ו בתשרי ויום י"ז במרחשון ויום י"ז בכסלו, הרי זו קבעה לה וסת מטבת ולהלן לדילוג כסדר הזה, יום ט"ו לחדש זה ויום י"ז בחדש זה שני לו ויום י"ז לשלישי, וכן לעולם חזרת חלילה, ולפי פירושו הא דאמרין בגמ' קבעה לה וסת לדילוג, לאו בהכי בלחוד הוא דקבעה לה וסת, אלא

בכל דילוג מסודר בשוה אם שלשה בו הרי זה וסת קבוע.] וכבר כתבתי למעלה⁸¹ בדין קביעות הוסתות שאלו הדילוגין אין משגיחין בהן בין חדש מלא לחדש חסר, דכשם שהאשה קובעת וסת להפלגות שוות כך היא קובעת וסת לימי החדש. ומדקתני בברייתא שכתבנו למעלה שנתה לשבסר הותר שיתסר ונאסר חמיסר ושבסר, ולא מיתסר נמי תמניסר, דנימא זו כבר דילגה ונחוש בפעם אחת לוסת הדילוג, שמעינן מינה דאין חוששין לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי. וכן הסכימו רבותינו חכמי הצרפתים ז"ל⁸² והרב ר' אברהם⁸³ והרמב"ן ז"ל⁸⁴. ולענין פסק הלכה פסק רבנו חננאל ז"ל כרב דקיימא לן כוותיה באיסורי, וכן פסק הרב ר' אברהם ז"ל⁸⁵. אבל הרמב"ם ז"ל (פרק ח' מאיסור' ה' ו') פסק כשמואל משום דאמרינן⁸⁶ בפירוקא דברייתא דפריקו אליביה דיקא נמי דשבקיה ליום עשרים ושמע מינה. והרמב"ן ז"ל כתב⁸⁷ דהכין מסתברא, ומיהו יש לחוש ולהחמיר⁸⁸ כדברי ר"ח ז"ל והרב ר' אברהם ז"ל.

פסקא ט"ו

חששת וסת הפלגה למנין הימים מראיתיה ולא מזמן הראוי

טוש"ע סי' קפ"ט סעיף י"ד

תניא בסוף פרק האשה (סד, א) היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושנתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים

דרב ושמואל כגון שחוזרת לראות חלילה כגון הוסת הראשון ושלשה בו, כיצד, ראתה יום חמשה עשר בניסן ויום ששה עשר באייר ויום שבעה עשר בסיון וחזרה וראתה יום חמשה עשר בתמוז ויום ששה עשר באב ויום שבעה עשר באלול וחזרה עוד חלילה וראתה יום חמשה עשר בתשרי ויום ששה עשר במרחשון ויום שבעה עשר בכסליו הרי זה קבעה וסת לדילוגי חלילה מטבת ואילך כסדר הזה, חמשה עשר לחדש זה וששה עשר לחדש זה ושבעה עשר לחדש זה, וכן לעולם. ולפי פירושו (זה) הא דאמרינן בגמרא קבעה לה וסת לדילוג, לאו בהני תלתא ראיות בלחוד הוא דקבעה לה, אלא הכי קאמר⁷⁹, אם תשלש כן קבעה וסת לדילוג, ורב ושמואל לישנא קיטא נקטי, וברייתא דקתני ראתה יום עשרים ואחד בחדש זה עשרים ושנים בחדש זה עשרים ושלשה בחדש קבעה לה וסת, לאו בהכי בלחוד קאמר, אלא אם כן תשלש כן⁸⁰. וקשיא לי קצת, דלמאי דאוקימנא כגון דרגילה למיחזי ביום עשרים ושנתה ליום עשרים ואחד, משמע לכאורה דכל היכא דעקרה וסת הראשון קבעה לה וסת לדילוגין אלו, (כאלו) [ואילו] וסת הראשון נעקר בשדילגה שלשה דילוגין הראשונים, ואם כן אף וסת דילוג נקבע בכך, ולפיכך מסתברא (ז"ל) כפירוש הראשון. ומכל מקום ודאי אם דילגה וחזרה ודילגה באותן הדילוגין בעצמן פעם שניה ושלישית כדברי רב חננאל ז"ל הרי זה וסת קבוע. [וכן

צינונים והערות: 79 אלא הכי קאמר כו'. עי' בחידושי ב"ק (מחזיק) שפירש דברי ר"ח באופן אחר. 80 לישנא קיטא נקטי כו' אלא איכ' תשלש כן. משמע דלשמואל צריך ד' ראיות ג' פעמים דהיינו י"ב ראיות, ודלא כמשיב' התוס' דלשמואל סגי בד' ראיות בתחלה ועוד שלש ושלוש. (כרפ' סי' קפ"ט ס"ק י"א) ועי' ש"ך (סק"ב) שדייק מדברי רבינו בקצר דגם לשמואל סגי בג' ראיות ג' פעמים, אלא ד"ל דשם קאי להלכה שדחה פי' ר"ח, עי' ש"ך שם, רצ"ע. 81 למעלה. פסקא ג' 82 חכמי הצרפתים ז"ל. עי' תוס' (סד, א ד"ה ואינה) 83 והר"א. שער הוסתות סי' ג' (הל' י') 84 והרמב"ן ז"ל. חידושי הרמב"ן שם. 85 הר"א ז"ל. עי' שער הוסתות (סי' ג' הל' כ"ב) שכ' דכיון שנחלקו גם לענין נגיחות, וקי"ל כשמואל בדיני, צריך להחמיר בראיות כחומריהו דרב ושמואל. 86 משום דאמרינן כו'. עי' בדה"ב לעיל פסקא ד' (ד"ה ודיקון) מה שדחה הדיוק מהברייתא 87 והרמב"ן ז"ל כתב. שם 88 יש לחוש ולהחמיר. היינו להחמיר בין כרב ובין כשמואל, דלפי שהי' נראה לפסוק לגמרי כשמואל, הוסיף דיש להחמיר גם כרב (ב"ח סי' קפ"ט ע"י ש"ך ס"ק י"ט)

מראה הבית

חוזרת חלילה וחוששת ליום ט"ו לחדש חמישי וט"ז לחדש ו' וי"ז לחדש שביעי וכן לעולם משלשה חדשים לשלשה חדשים חוזרת חלילה, ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג כלומר שתשלש בחזרת שלשה חדשים. ובנדה וכן בספר תורת הבית כתבתיה יפה בארוכה בס"ד.

(חידושי הרשב"א בבא קמא לו, ב)

פסקא ט"ו

הכי גרסינן, היתה למודה להיות רואה ליום עשרים ושנתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים... (א"ה בדפוסים

ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג. פרש"י ז"ל משום דקמייתא לאו בדילוג חזיתא, והלכך לא קבעה עד שתראה יום י"ח בחדש הרביעי, ואם ראתה י"ח לחדש הרביעי קבעה לה וסת לדילוג, ולעולם חוששת לדילוג יום אחד בכל חדש וחדש, כלומר יום י"ט לחדש חמישי ויום כ' לחדש ששי וכן לעולם. וא"ת איכ' לשמואל תקשי לי' ברייתא דשור ונגח שור ולא נגח שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח דקתני נעשה מועד לסירוגין לשוורים, ואמאי, והא נגיחה קמייתא לאו בדילוג נגחה, ועד שישלש בדילוג ויגח רביעית בדילוג לא הוי מועד לסירוגין. ואפשר דיש הפרש בין שוורים לראיות לדבר זה. ואינו מחזור, שהרי משה אותן כאן.

ור"ח ז"ל פירש דרב דאמר קבעה לה וסת לדילוג כלומר דלעולם

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים חַיִּים וְצִלְלָהּ הָיְתָה קִתְּיָה כָּל הַיּוֹם שְׁלֵהּ וְהָאֵל אֶפְסֵר דְּלֵה עֵינֶיהָ
 רָחִיבָה בְּחוּץ הַנֶּזֶק הַחֲמֵה וְהִיאֶסֶר בְּיִמְמָהּ וְצִלְיָלָהּ. וְעוֹד סִתְמָהּ קִתְּיָה לְהִיטֵר רֹאשָׁהּ
 וְלֵה מַפְלִיגָה בֵּין רָחִיבָה מְרוּבָה לְרָחִיבָה מוּעָטָה [ח] הַלֵּךְ אֵינָה אֲסוּרָה אֲלֵף עוֹנֵת
 הַלֵּילָה וְשַׁעֲת הַסּוּת בִּלְבָד. (טו) אֲמַר רַבָּה הֲלֵכָה כִּי יְהוּדָה. וּמִי אֲמַר רַבָּה הִכִּי
 וְהַתְּנִיחַ וְהוֹרַתֶּם אֶת צִנִּי יִשְׂרָאֵל [מכאן] אֲמַר ר' ט אֲשֶׁעִיף (טז) אֲזַהֲרֶה לְצִנִּי
 יִשְׂרָאֵל שִׁפְרָשׁוֹ מִנְשׁוּתֵיהֶן סְמוּךְ לִוְסָתָן. וְכֵמָה. אֲמַר רַבָּה עוֹנָה מֵאִלּוּ עוֹנָה
 אֲחֵרֵתִי. [ז] לֹא אֲזַחֲתָה עוֹנָה:

ג' בתנ"י היתה למודה לראות יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים (י) זה היה אסור שינתה שמי פעמים ליום עשרים זה היה אסור שינתה שלשה פעמים ליום עשרים הותר לה יום חמשה עשר וקצעה לה יום עשרים. (יא) שאין האשה קוצעת לה וסא עד שתקצעה שלש פעמים. ואינה מיטרתה מן הסתם עד שתעקר ממנה שלשה פעמים: [דף סד ע"ב] נשים בצחוליהן [י] כגפנים. יש גפן שיניה אדום. יש גפן שיניה שחור יש גפן שיניה מרובה ויש גפן שיניה מועט. רבי יהודה אומר כל גפן יש לו יין ושאלו לו יין או דורקטי: **גב'** [דף סד ע"א] איתמר (ע) ראתה יום חמשה עשר בצדש או יום ששה עשר בצדש שזה שם שבעה עשר בצדש או רב אמר קצעה לו וסא לדילו. ושמואל אמר עד שתעשה וצדיליו. ומסיק בדורויהו סברי כרבן שמעון בן גמליאל דלית ליה דבחתל זימני הוה חזקה (ב) וצבא קא מיפלגי דרב סבר חמשה עשר ממנינא ושמואל סבר כיון דלאו דילוג חזיתיה לאו ממנין הוא. ורב לא קאמר דרזיה ראשונה מן המנין

רע"י

עם הַן דַּמְתִּי בְּקוֹץ לֵילָה לְפִיכָן כָּל הַיּוֹם שָׁלֵה וְהַלֵּילָה אֶסְקֹרָה. עַם הַנֶּחֱדָיִים תַּחֲתַי יִמָּא לְפִיכָן לֵילָה מוֹתֶרֶת יוֹם אֶסְקֹרָה: וְהוֹדֶרְתָּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּסְמִיךְ לִיָּה וְהַדּוֹם נִגְמָתָה: עוֹנָה אֲחֵרִיתִי. דַּלֵּס וְסָהָ בְּיוֹם אֶסְקֹרָה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלֵּילָה לְפִיכָן וְיִי הַיְּהוּדִים לֹא אֵלָּא עֵינֵי וְסָהָ: אֲמַתִּי וְאִינֵי מִשְׁתַּרְתָּ מִן הַדּוֹס. לְאֶסְקֹרָה כָּל יְמֵי וְסָהָ שְׁמָא מַחֲלָה: כָּל גִּפְן יֵשׁ בָּהּ יִי. כָּל אֲשֶׁה יֵשׁ אֶת תַּחֲסוּלֵי דְּמִימֵי: וְיִשְׂרָאֵל לֹה הַרִּיז הוּא דְּרוֹר מְעֻלָּה. קַדְדוּ מִשְׁתַּלֵּשׁ שְׂדֵיכֶן. דְּלִימֵס מְרֻבָּס אֵין עֵינֵין מַחֲלָה. וְאֶסְקֹרָה לְיוֹם יִי' לְחֵשֶׁת רַבְעִי וְלִיּוֹם יִי' שְׁמֵשׁ חֲמִישִׁי וְכֵן לְעוֹלָם: וְיוֹם ט"ו אִינוּ מִן הַמִּנִּין שְׁמֵאֵל מְרֻבָּס אֵין עֵינֵין: וְהוֹדֶרְתָּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּסְמִיךְ לִיָּה וְהַדּוֹם נִגְמָתָה: עוֹנָה אֲחֵרִיתִי. דַּלֵּס וְסָהָ בְּיוֹם אֶסְקֹרָה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלֵּילָה לְפִיכָן וְיִי הַיְּהוּדִים לֹא אֵלָּא עֵינֵי וְסָהָ: אֲמַתִּי וְאִינֵי מִשְׁתַּרְתָּ מִן הַדּוֹס. לְאֶסְקֹרָה כָּל יְמֵי וְסָהָ שְׁמָא מַחֲלָה: כָּל גִּפְן יֵשׁ בָּהּ יִי. כָּל אֲשֶׁה יֵשׁ אֶת תַּחֲסוּלֵי דְּמִימֵי: וְיִשְׂרָאֵל לֹה הַרִּיז הוּא דְּרוֹר מְעֻלָּה. קַדְדוּ מִשְׁתַּלֵּשׁ שְׂדֵיכֶן. דְּלִימֵס מְרֻבָּס אֵין עֵינֵין מַחֲלָה. וְאֶסְקֹרָה לְיוֹם יִי' לְחֵשֶׁת רַבְעִי וְלִיּוֹם יִי' שְׁמֵשׁ חֲמִישִׁי וְכֵן לְעוֹלָם: וְיוֹם ט"ו אִינוּ מִן הַמִּנִּין שְׁמֵאֵל מְרֻבָּס אֵין עֵינֵין:

מעדני יום טוב

כלל אפי' אותה שעה והראב"ד פליג. עלה נמי וסבירא ליה דחותה שעה אסורה אף
 ולפי זה מ"ס רבינו שהכריע הראב"ד כסבירא בחרה היינו לענין שריותא דביום אכל
 יש חילוק בינו לאותה סבירא בשעת הוסת ביום דלהנאה סבירא שרי ולדחייה אסור
 לטעמיה אולי אסור ששע"פ שהגיע מחלת הוסת ולא רחצה
 כל ימי משך הוסת כמ"ס רבינו לקמן בסוף הפרק בשמו עד כאן ועיין
 לקמן בסמוך: [ח] הלכך אינה אסורה אלא עונת הליצ"ה ושעת הוסת בלבד.
 ואוליכא למידק מהא דסוף הפרק אשה שרגילה למשוק ומן וסתה ימים או ג' דמסיק
 רבינו דלא כהראב"ד ואולי הכא לא נתקל עיניו וז' רבינו רחיה התם והקשה על
 הראב"ד דניחא דהכא וסת אכחזי יסוב מזה בשם רמ"י וז' ונאשי עליו: [ט] אלא אותה
 ומפורש בש"ק ר"ס ד' וע"ס: [י] כגפנים וכו'. וכזה הרמז"ס בפירושו וז'ל
 הדברים הללו הם מועילים לנו בדניי הטוען לא נמצאו בתולים לנערה ור"י אומר כי יש

דברי חמודות

לחנם נמי חוששת לו ללכל הסתמות חוששת צעם הראשון חוץ מוסת הדילוג כ"מ"ס בנפיק כ"ד ויראה לו דלחר כל ראה קודם שמקבע שום וסת זריכה לחוס ליום ל' שהוא עונה ציונותית וכמ"ס בשם הרשב"א גרים מלתחין: (ח) שאין האשה קובעת דה וסת עד שתקבענו ג"פ. ואריך ושהיו הג"פ כולם בצונה אחת ביום או בלילה אבל אם הייתה הראשונה ביום החגש והשנייה בלילה והשלישי ביום אל קצעה או וסת כ"כ הטור ח"ו"ל הראב"ד בספר דמים הנפש הסתומ שלום חלום ציימם שאמרטו שהיא חוששת אלם בכל אמותה עונה כך הוא דינה שאם הייתה למודה כל ימייה לראות ביום אינה מוששת אלם בלילה ואם היא למודה בלילה אינה מוששת אלם בלילה ואם רחמה ג"פ ביום והרביעית בלילה או ג"פ בלילה והרביעית ביום מוששת ביום ובלילה מפני חשש הוסת הראשון ומפני חשש השני ששהוא אחרון ואם רחמה פעמים ביום ופעמים בלילה שלם על הסדר או שמרחה הראשונה ביום וג' האחרונות בלילה או הראשונה בלילה והג' אחרונות ביום או ג' בזה וג' בזה מוששת ללאחרונה בלבד עכ"ל: (יט) ראתה יום ט"ו בחודש זה ויום ט"ז בחודש זה וכו'. וזהו הרמיקה הדילוגים שאין חילוק בין שהיה הדילוג מיום א' עד סוף יום ע"כ וזהו שהיה שום חזה פשוט כ"ז המגיד בנפש המפרישים וכו' הטור ר"ס קט"ט: (כ) ובהוא קמביא"ג ב"ד. וכזה הראב"ד בספר בעלי הנפש דפליגי רב ושמואל בשאר וסמות דלאי וסמות דיומא ניהו דכ"ע קמיימא ממנינא הוי ואי וסמות דהפלגה ניהו דכ"ע קמיימא ואלאו ממנינא ובקביעות ימי החודש בדילוג הוא דפליגי דרב מדמי ליה לקביעות ימי החודש הקדור ושמואל מדמי ליה לקביעות הפלגה וכו' כי וסת הקדור בוסת הקדור הוא וקמיימא ממנינא היא לדברי הכל ואע"פ שהרמיקה דריומיה מאי טעמא הואיל ומופסת לראש חודש ומה לו לחודש לחדש או מאני חדשים לשני חדשים אלם שלשנן קדמי וסת בתחלה הוא ומה לו לדילוג שאינה מוששת מר"ס לר"ס הקדור לו וכו' (לכונן בנפיק חז) ולזה הענין לבדו שום לוסת הדילוג אבל חשבון הקביעות הראשונה מן המנין שהרי שנינו לענין נגישות

קיצור פסקי הרא"ש

ג. דין סדר עקירת הוסת ודין קביעות הוסת. ואשה שנמשך ימי ווסתה שני ימים או שלשה והגיע זמן הוסת ולא ראתה אינה צריכה לפרוש:

שדה צופים

שם לא אותה עונה. הרא"ש צנדה פ"ג קי' ד':

קובץ מפרשים

6) אבל כל היום מותרת. הטור כפי שהבינו בו הב"י סי' קפ"ד מפרש דג' סברות יש כאן. דלרעה אמצעית גם שעת הוסת אינה אסורה דר' יהודה לית ליה כלל הפרש בין שעת הוסת. דאי היה אסור בשעת הוסת ממילא היה אסור כל היום. ומ"ש הרא"ש שהכריע כך סברא בתרא היינו לענין שריוות דיום לבד אבל לעולם יש חילוק בין הכרעתו לס' אמצעית לענין שעת הוסת. עי' גליון לקמן בסמוך [גליון מהרש"א: 3] בגמ' ר' ירמי [גליון]:

[דף טו ע"א]

אלא היכא שהראיה ראשונה היתה בחמשה עשר בחדש [ב] כיון דזמן ראיותיה למנין ימות החדש אבל אם ראייה ראשונה היתה בראש חודש ושנייה בחמשה עשר לראייה זו ושלישית בשש עשרה לאותה ראייה מודה רב דלא קצעה לה וסת דראייה ראשונה אינה מן המנין וכן מוכח בפ' שור שנגח ד' וה' (דף לו:–[ז] דמדמי נגח בחמשה עשר בחדש זה וששה עשר בחדש זה וי"ז בחדש זה לפלוגתא דהכא [ז] ואע"ג דאין הפלגת הראיות שוות שהרי סדר החדשים אחד חסר ואחד מלא (בא) אפי' הכי [ז] בשיפורא תליא מילתא. (בב) [ס] ור"ח ז"ל פי' פירוש אחר ופירש"י עיקר. ר"ח פסק הלכה כרב משום דקיימא לן הלכה כרב באיסורי וכן פסק הראב"ד ז"ל. אבל הרמב"ם ז"ל פסק כשמואל משום דפרין לשמואל מצרייתא דקמי' אם ראתה יום עשרים ואחד בחודש זה ויום עשרים ושנים בחדש זה ויום עשרים ושלושה בחדש זה קצעה לה וסת ומשני הכא במאי עסקינן כגון שרגילה במיחוי ציום עשרים ושינתה ליום עשרים ואחד דיקא נמי

רש"י

ושינתה ליום כ"א. דליכא דילוג תלת וימנא: דיקא נמי מדרשבקינן ליום עשרים. דה"ל למתייב ראתה ציום עשרים בחדש זה ויום כ"ב בחדש זה שכן דרך לטון מתאים לשנות כלל ולטון קצרה: לא אמרן. דאין קוצעת עד שתקבענו ג"פ אלא למקציעה דהוי דיה שעתה ולא עיקר בפחות מג': אבל למיחש בחדא זימנא חייש ליה. שאם ראתה ציום ט"ו פעם אחת חוששת לט"ו הנגח ולא תשמע: ה"מ. היכא דקאים ליה אחר יום ששינתה זו בתוך ימים שראוייה להיות בתן נדה כי ממתי' שהיא למודה להיות רואה ציום ט"ו לטעילה שהיא כ"ב לראייתה וכדלוקומנא בננות כותים (דף נט.) ושינתה ליום כ' לטעילה שהן כ"ז לנאייה דכי הדר מטי יום ט"ו לטעילתה קיימא לה ימים הראוים לנדה שהרי שלמו לאחר טעילה י"א שצ"ן נדה לנדה ונכנסה ארבעה ימים צימים הראוים לנדות אבל היכא דקאי בתוך ימי זינתה כגון שהיתה למודה לראות ליום ט"ו לטעילתה והקדימה וראתה בתוך ימי הזוג כגון ליום עשרי לטעילה: אימא לא תיחש לה. דכי מטיא טעילה אחריתי ותטול ויגיע יום עשירי לא תחסר זימנא לא מיחש לה להקריא בעלמא הוה קמ"ל: תנינא אין האשה קובעת. ואינה מטהרת ומתקנה להו בדי הדיד שמעת דלא צני' עקירה ג"פ אלא למי שנקבע ג"פ: חד לחד. חדא עקירה למד קצעות וקמ"ל דאפי' קצעתיה תרי זימני מיעקרא חד זימנא: ברוותיה. דאפי' קצעתיה תרי זימני מיעקר בחד זימנא:

מועדני יום טוב

נשים שאין להם דם כלל לא דם נדה ולא דם בתולים אמנם לא תוליד כו': [ב] ביוין דזמן ראיותיה צ"מנין ימות החדש אבא אב כו'. נ"ל לפרש לטון הכתוב בספר דמאי דכתב בתר הכין ואע"ג דאין הפלגת ראייה כו' מקומו הוא בכלן מוקדם להך אבל אם כו': [ג] דרמב"ם נגח בט"ו כו' גרסי'. ותמיהני מאי אולמא דהתם מהכא ואדרבה הא התם לעיל מינה קאמר ראה שור נגח שור ולא נגח דהויא ראשונה מן המנין וכבר הקשו כן התוס' דהכא ודהתם אמאי הוי ראשונה מן המנין ואע"ג דמסקי דיש לתקן צ"ן סירוגים דיימים לסירוגים דשורים מ"מ אכתי לא שמעינן דהתם מוכח טפי מדהכא ולענין קושית התוס' עיין גד"ח סעיף כ' מ"ש שם בשם הראב"ד ז"ל: [ז] ואע"ג דאין הפלגת ראיות שוות כו'. וכ"כ הרשב"א בת"ה שהראב"ד הכריח כן מדאפליגו רב ושמואל אי קצעה לה וסת לדילוג או עד שתשלש בדילוג וצמאי עסקינן אי בחדשים מלאים אין כאן אלא הפלגות שוות מל"ב לל"ב ואי בחדשים כסדרן אחד מלא

ראה שור נגח שור לא נגח שור נגח כו' אלמא קמייחא ממנינא הוא ש"מ וא"ת מאי שנא זו מהפלגה לא דמי דהתם לאו ענין הפלגה הוא ושניה אינה נרביה לראשונה אלא שכל אחת ואחת ראויה לקצוע עם שמים מצרומיה שהרי היא תופסת לר"ה אבל הפלגה אינה נראית כלל עד הראיה השנית ע"כ וז"ל הטור ראתה בא' בניסן ובא' בסיון ובא' באב קצעה לה וסת לר"ח לדילוג אבל ראתה א' בניסן וא' באייר וא' בתמוז וא' בסיון לא ראתה לא קצעה לה וסת שהפסיקה לר"ח ראתה ט"ו בניסן וט"ו באייר וט"ו בסיון לא קצעה וסת כיון שסירגה גם בחדש השלישי ולא ראתה עד י"ח זו ופי' הב"י דאפי' מאן דפסיק כרב מודה הכא דלא קצעה ודין זה פשוט בצרייתא בפירקין ראתה יום כ"א בחדש זה יום כ"ב בחדש זה יום כ"ג בחדש זה קצעה לה וסת סירגה ליום כ"ד לא קצעה לה וסת ופירש"י סירגה מיום כ"ג ליום כ"ד לא קצעה לה וסת דאין דלוג זה דומה לראשון דראשון יום אחד וזה ב' ימים כאחד ע"כ: (בא) אפ"ה בשיפורא תליא בוצתא. וז"ל התוס' ראתה בג' חדשים או בבה' אחדש או בא' אחדש א"צ יותר דלמחר לעיל בסוף בנות כותים דהוא ירש ירחא וירש ירחא כו' וכבת הטור דה"י צימי השטע וכו' הרשב"א בשם רבותיו הארפתים ומוכח לה מהא דפ"ק דנדה שכתבתי בסעיף ב' קפלה וראתה ג' קצעה לה וסת לימים ואוקומא רב אשי כגון דקפך בחד בשבא וחזר וקפך בחד בשבא ובשנת קפלה ולא חזאי ולחד בשבא אחרינא חזאי בלא קפיאה ע"כ ומסיים הטור דהכא דל"ה קצעה בג"פ כיון שהן לימי החדש בשוה: (בב) ור"ח פ"י פירוש אחר. ובתב בתוס' שזכרנו קצעה לה וסת לדילוג כשעשתה ג"פ כסדר הוא כגון שראתה ט"ו בניסן ט"ו באייר י"ז בסיון וכן ראתה ט"ו בתמוז ט"ו באב י"ז בגלגל ועוד ראתה ט"ו בשתרין ט"ו במרחשון וי"ז בכסליו חוששת מכאן ואילך וכן אחדש או ט"ו לשני וי"ז לשלישי ולשמואל נרביה שמשלש בדילוג שתרבה בחדש רביעי יום ירחא ונגח' חדשים שאחריהם יום ט"ו וי"ז וי"ח וכן בשלושה עשר שאחרי כן דראייה של ט"ו יום בחדש הראשון לא היה ממנינא ותמיהו עליו התוס' למה פי' כן דא"כ כששאל הגמ' לימא דדברי ורשב"ג קא מפלגי ל"פ בראייה ראשונה לחוד אלא בג' ראיות של דילוג ראשון ובמסקנא יהיה הפי' צענין אחר ואמאי לא סגי בג' חדשים כדפירש הקונטרס ע"כ פי' לדבריהם דלר"ת אין סבירא שתקבע וסת בג' חדשים כמו לרש"י אלא בדילוגים של ג' חדשים וא"כ כששאל הגמ' לימא דדברי ורשב"ג פליגי פליגי בג' ראיות של דילוג ראשון וכלומר דלרב דס"ל כרבי דילוג ראשון ודילוג שני כל אחד של ג' ראיות סגי ולשמואל דס"ל כרשב"ג לא סגי עד שתשלש עוד ג' דילוגים א"כ לרב צני' ג' דילוגים של ג' ראיות ולשמואל צני' ד' ובמסקנא ל"פ אלא בראייה אחת וכדפי' ר"ח דפי' ר"ח הוא כפי המסקנא דמשני בגמ' דכ"ע כרשב"ג ובט"ז אי היה ממנינא קא מפלגי כן נ"ל לפרש בדריהם ואע"ג דסלקין ר"ח בתומה אפ"ה לא נמנע הטור מלכתוב דבריו להלכה לפי שהרשב"א כתב שאע"פ שאין הפי' כדבריו מ"מ ודאי אם דילגה וחזרה ודילגה באתון הדילוגים בעצמם שנייה ושלישית כדברי ר"ח הרי זה וסת קצוע לדילוג חיליה וכן לכל דילוג מסודר בשוה הרי זה וסת קצוע ע"כ: (בג) ובן מוסתבר אהרמב"ן ז"ל. ובתב הטור שכן היא מסקנת רבינו ז"ל ובתב צ"י שאינו מוצא דבדבריו שהוא סובר כן אלא מדכתב אחר פסק ר"ח והראב"ד אבל הרמב"ם פסק כשמואל משום דפרין לשמואל מצרייתא וכו' וכן

דשבקינן ליום עשרים ונקט ליום עשרים ואחד אלמא דייקא צרייתא כוותיה דשמואל (בב) [ע] וכן מסתבר להרמב"ן ז"ל (בד): שאין האשה קוצעת לה וסת עד שתקבענה שלשה פעמים. אמר רב פפא לא אמרן אלא למיקציעה [ג] אבל למיחש בתדא זימנא חיישא לה. מאי קא משמע לן תנינא היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין אי מהתם הוה אמינא ה"מ היכא דקיימא בתוך ימי נדתה (בה) אבל היכא דקיימא בתוך ימי זינתה אימא לא קא משמע לן: ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה שלשה פעמים. אמר רב פפא לא שנו אלא דקצעתיה תלתא זימני אבל תרי זימני בחד זימנא עקרה לה. מאי קמשמע לן תנינא שאין האשה קוצעת לה וסת עד שתקבענה שלשה פעמים ואח"ך וסת קאמר דצני עקירה תלתא זימני אי מהתם הוה אמינא חד לחדא תרי לתרי ותלתא לתלתא קמ"ל: תניא כוותיה דרב פפא היתה למודה להיות רואה ליום עשרים (בב) ושינתה ליום שלשים זה וזה אסור. היגע יום כ' להיות רואה ליום עשרים

רש"י

ושינתה ליום כ"א. דליכא דילוג תלת וימנא: דיקא נמי מדרשבקינן ליום עשרים. דה"ל למתייב ראתה ציום עשרים בחדש זה ויום כ"ב בחדש זה שכן דרך לטון מתאים לשנות כלל ולטון קצרה: לא אמרן. דאין קוצעת עד שתקבענו ג"פ אלא למקציעה דהוי דיה שעתה ולא עיקר בפחות מג': אבל למיחש בחדא זימנא חייש ליה. שאם ראתה ציום ט"ו פעם אחת חוששת לט"ו הנגח ולא תשמע: ה"מ. היכא דקאים ליה אחר יום ששינתה זו בתוך ימים שראוייה להיות בתן נדה כי ממתי' שהיא למודה להיות רואה ציום ט"ו לטעילה שהיא כ"ב לראייתה וכדלוקומנא בננות כותים (דף נט.) ושינתה ליום כ' לטעילה שהן כ"ז לנאייה דכי הדר מטי יום ט"ו לטעילתה קיימא לה ימים הראוים לנדה שהרי שלמו לאחר טעילה י"א שצ"ן נדה לנדה ונכנסה ארבעה ימים צימים הראוים לנדות אבל היכא דקאי בתוך ימי זינתה כגון שהיתה למודה לראות ליום ט"ו לטעילתה והקדימה וראתה בתוך ימי הזוג כגון ליום עשרי לטעילה: אימא לא תיחש לה. דכי מטיא טעילה אחריתי ותטול ויגיע יום עשירי לא תחסר זימנא לא מיחש לה להקריא בעלמא הוה קמ"ל: תנינא אין האשה קובעת. ואינה מטהרת ומתקנה להו בדי הדיד שמעת דלא צני' עקירה ג"פ אלא למי שנקבע ג"פ: חד לחד. חדא עקירה למד קצעות וקמ"ל דאפי' קצעתיה תרי זימני מיעקרא בחד זימנא:

מועדני יום טוב

ואחד חסר כאין כאן דילוג שוה כיצד הרי שהתחילה בט"ז בניסן שהוא מלא וחזרה וראתה בט"ו באייר הרי ראתה ראייה זו להפלגת ל"ב ועוד חזרה וראתה ציום י"ז בסיון והרי ראייה זו לל"א שהרי אייר חסר וא"כ נמצא שלא דילגה אדרבה קרבה לראייתה כשחזרה וראתה ל"ח בתמוז חזרה להפלגת ל"ב לפיכך פי' שכשם שהאשה קוצעת וסת להפלגות שוות כך היא קוצעת צימי החדש כו': [ג] שיפורא. גרים שופר שמוקעים ב"ד בקדוש החדוש כך פירש"י ותוס' צפ' בנות כותים דף ל"ח וכן בסקהדרין פ' היו בודקין דף קמ"א פירש"י שופר היו חוקעים בקידוש החדש ציום שהוא מתחיל הן מלא הן חסר: [ם] ור"ח ז"ל פ"י פירוש אחר. כמו שכתוב בתוספות ואכתבנו בספר ד"ח ע"ט: [ע] ובן מוסתבר אהרמב"ן ז"ל. ואפ"ה בפרק שור שנגח ד' וה' בסימן ד' מסיק להלכה כרב וצ"ע בטור דכתב שרבינו ז"ל מסקנתו כהרמב"ן: [פ] אבא אפ"ה חייש בחדא זימנא וימנא חיישא. פירש"י ולא תשמע וכן כריך לפרש מדלא פריש הגמרא בחדא

דברי חמודות

מסתבר להרמב"ן על כן יש לדון ולומר דמדעביא דצריהם לבסוף משמע דהכי ס"ל ע"כ ואינו כבר כתבתי בגמ"י דצפ' שור שנגח ד' וה' פסק רבינו בזה"ל כרב ובתב עוד הב"י דעת הרשב"א נראה שהיא לבסוף כשמואל אלא שבסוף דבריו כתב ומיהו יש לחוש ולהסתיר כדברי ר"ח והראב"ד ז"ל: (בד) גרסינן בגמ' תניא היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום ט"ז זה וזה אסוריה שינתה ליום י"ז הותר ט"ו ואחר ט"ו שינתה ליום י"ח הותר כולו ואין אסור אלא מיי"ח ואילך וכבתו התוס' וז"ל ואלא י"ז ואחר נמי י"ז י"ח כי שינתה ל"ח שזרין דילגה ויהיה בכלל וסת דילוג כמו ט"ו וי"ז דחיישינן בחדא זימנא ואומר הר"י דאין לחוש בדילוג משום חדא זימנא ע"כ וכך דקדק הרשב"א מצרייתא זו שאין חוששין לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי ושכן הסכימו רבותיו הארפתים ז"ל והר"א והרמב"ן ז"ל ע"כ וז"ל רמ"א ז"ל בצג"ה לטעיף י"ג בפי' קפ"ט כיצד ראתה ט"ו בניסן (ולא היתה למודה זו) חוששת לט"ו באייר לא ראתה בט"ו באייר אינה חוששת לט"ו זו ראתה ט"ו זו חוששת לט"ו בסיון ואינה חוששת ל"ח זו ראתה י"ז זו חוששת ל"ח וכן חוששת ל"ח בתמוז ואינה חוששת ל"ח זה וסת לדילוגים לימי החדש וחוששת ל"ח ב"ב באב ע"כ והם דברי הרמב"ן שצטור אלא דלסברה לה בוגונא אחרינא ובתב הב"י שכן פסק א"כ רבינו ירוחם ז"ל והמגיד כתב דלא משמע הכי מדברי הרמב"ם ז"ל ושנ"ל להב"י שמכיון שהרמב"ם כתב דאין השנו בצרייתא כמות שהוא כי היכי דדייקין בצרייתא איכא נמי לגידוק ציה ומו"ש הרשב"א שכן הסכים הר"א כבר כתבתי קמא לשונו לעיל סעיף כ' שכן פסק לענין סירוג שדינו שוה בזה לדילוג וכך הם סיוס דבריו לעיל אלא שלענין חשש וסתא בתחלת וסת הוא שוה לדילוג שאינה חוששת אלא מר"ח לר"ח הסמוך לו כגון שראתה ברי"ח יסון חוששת לר"ח אייר ואם לא ראתה עד ר"ח סיון חוששת לר"ח תמוז הסמוך לו ואם לא ראתה ברי"ח תמוז חוששת לר"ח א"ח חוששת לר"ח אב' אע"פ שהם הפלגות ב' חדשים לא צענין ההפלגה הראשונה מפני כי הפסקת החדש השני בטלה ראיית החדש האחד וראיית החדש הב' היא תחתלת וסת וחוששת לר"ח הרביעי הסמוך לו ולא יותר ע"כ: (בה) אבא היבא דקייבא בתוך יבוי זיבתה איבא א. דהא קיימא לן בפרק דלעיל כל י"א יום בחזקת טהרה כו' כדפירש"י ואע"ג דלא אמרן הכא אלא דאפ"ה מיחש חיישא אבל לקצוע וסת צפן לא אמרינן וכדאמרנין התם בגמרא ואף צימי נדה דל"ר יוחנן צפ"ק דקצעה וסת ומייחא לה רבינו לענין בסוף הפרק מפרש גמרא דדוקא כשקבעה ממעין סתום דהיינו שפעם השלישית שכן תקבעה היתה תוך ימי נדות והואיל והראשונים היו ממעין סתום קוצעת משא"כ כשהראשונות היו ממעין פתוח דמורה ר"י דלא קצעה אפילו צימי נדות מ"מ כתב הטור סימן קפ"ט בשם הרמב"ן דהאיכנא דנהגו שלא להפריש צ"ן ימי נדה וימי זיבה ה"נ לענין קציעות אין חילוק ובתב הרשב"א בת"ה שגראין דבריו לפי מה שהסמינו הוא כדי שלא תבאנה לידי טעות ואם אתה מחלק לכן צ"ן ימי נדה לימי זיבה נמצאת מנריבן ללמוד פתחי נדה וימי זיבה ע"כ ובתב המגיד צפ"ח שכן נראה שהוא דעת הרמב"ם ושכן עיקר וכן פסק רבינו ירוחם ובתב עוד הרמב"ם פעמים שהאשה קוצעת לה וסת בתוך וסת כיצד ראתה ג"פ ברי"ח ורביעית צכ' אחדש וצרי"ח וכן בתמימית וששית הרי קצעה ב' וסתות ע"כ: (בב) ושינתתה ירחא ד' זה וזה אסור. וכשיגיע יום עשרים לראית

האשה פרק תשיעי נדה

(דף טו ע"א - טז ע"ב)

כי אורח צומונו צא והדמים שהיא רואה אח"כ דמים יתירים הן דאיתוספי צה וכשעברה עונת תחלת זמן הוסת אינה צריכה לחוש יותר. ומסתברא כהאי סברא בתרייתא. ומסתיעא מהא דתנן בפרק קמא (דף יא.) אע"פ שאמרו דיה שעמה צריכה להיות צדקת חוץ מן הנדה ויושבת על דם טוהר ואמרינן עלה בגמרא חוץ מן הנדה דצנחך ימי נדתה אין צריכה לצדוק הניחא לר"ל דלמחר דאין אשה קובעת לה ווסת צימי נדתה. אלא לרצי יוחנן דלמחר אשה קובעת לה וסת צימי נדתה מצדוק דלמא קצעה לה וסתה. ואם אמרת דאם נמשך זמן ראיתה שנים או שלשה ימים חשיצי כעונה אחת וצריכה לחוש לכונן אי"כ גם לר"ל מצדוק כדי שדעת כמה צריכה לפרוש מצעלה כשיגיע וסתה. [צ] אלא ודאי אינה צריכה לפרוש אלא עונת תחילת הווסת. וכן כתב הר"י הלוי. והראב"ד ז"ל כתב שכל זמן

רש"י

ה"ג מותרת לשמש עד יום ל'. כל ימים שצינחם מותרים: הגיע יום ל' ולא ראתה הגיע יום כ' וראתה הותר ל'. העמיד לבא דהא איעקר מינה ואע"ג דקצעתיה מרי וימי מעיקר תד וימנא: ובאסור יום כ'. הוצא שהרי למדה צ"י ולא עקרמו אלא צ"פ שהרי עקירה האחרונה של כ' האחרונה שלא ראתה שאחר ה' שנים לאו עקירה היא שהרי לא שינתה ליום שלשים השלישים ולא ראתה עד יום עשרים למדש כוונתה: אע"פ שאמרו דיה שעמה. בלשה שיש לה וסת: צריכה להיות בודקת. בכל יום שחרית וערביה כשאר נשים: חוץ מן הנדה. משארתה יום א' עמאה שצעה ואינה צריכה בדיקה כל שצעה שהרי בלא ראיא היא עמאה: והיושבת על דם טוהר. דלמה לה בדיקה לפי מראה דם טהורם היא: אין אשה קובעת לה וסת בימי נדתה. כגון ראתה צר"ח וחזרה וראתה בתמישי בחדש דהיינו צימי נדות וחזרה וראתה עוד פעמים בתמישי בחדש לא קצעה וסת שאין ראיית ימי נדה ראייה לקצוע שהיא עלולה לראות צימי נדותה: שפיר. קמי ממנ' דלא צעא בדיקה דאי לעומי עמאה היא ואי לקצוע וסת ולדע אס תשנה וסת ג' פעמים ליום אחר שאינה למודה עד עכשיו הא אמרת דלא קצעה: הדרן עלך האשה

מערני יום טוב

לטריות ואין להזכיר בשום קציעות וסת ג"פ לגבי תשמיש דהא בחדא זימנא חיישין אלא לגבי שאם נקבעו ג"פ חוששין לו עד שיעקר ג"פ כ"כ התוספות ועיין גד"ח לעיל סעיף י"א: [צ] א"א ודאי א"צ צ"פ ריש עונת תחדת הוסת. וכ"כ הרשב"א לראיה זו והציא עוד ראיה מדתנן בפירקין היתה למודה כו' ר"י אומר כל הלילה שלה כו' כלעיל סי' ב' בשם הראב"ד וכתב שהראב"ד כתב ראייה זו אלא שהוא הכריע שצריך לחוש לזמן המשכתו ובשמעתין דפ"ק דנדה ודאי מכרעת טפי דאינה חוששת אלא לעונת עיקר התחלתו אלא שק"ל קצת הא דלמרי" פ"ק דנדה גבי תנוקת שלא הגיע זמנה

דברי חמודות

שהיא ראתה צר"ח ניסן וי"ד צו וחזרה וראתה לאחר י"ד ורואה ג"כ צר"ח אייר ובי"ב צו דקצעה וסת להפלגה ווסת החדש עדיין לא הוקבע וא"צ לחוש לר"ח סיון כך נ"ל והוא פשוט עכ"ל והרי דברי הטור סיוע לדבריו במה שהמיר יום ה' אע"פ שעדיין לא נעקר ע"י שלא ראתה צו אלא מכיון שראתה צב' וחזרה לקציעתה הראשון הותר ה' שעדיין לא הוקבע וכן צנחון דהרמב"ן מכיון שהאחד הוקבע אין לחוש לשני שלא הוקבע ואע"פ שלא נעקר עדיין ע"י שלא ראתה צו והבי"ו עצמו צב' הש"ע כתב לדברי הטור בנעקר י"ד ואין לחלק לומר דשאיני ליה להבי"ו בין חזרה לקציעות שכבר הוקבע דעדיף מקציעות שעכשיו קובעתו וקודם לכן לא הוקבע חדא דלאו סברא מעלימא היא לחלק בינייהו ואדרבא זו שכבר הוקבע הרי נשמית פעם או פעמים שלא ראתה צו וזו שקצעתה עכשיו עמדה בראייתה צו ועוד פשיטא לי מלתא דאילו נחית הבי"ו לסברא זו שלא היה מחלק ביניהם לפי שאם לא היה מחלק לא היה צריך לכל האריכות שהאריך והדוחקים שנטעך לדחוק בזה אלא מחזורתא שלא הרגיש בזה וכבר נתבאר כמה פעמים דכל שאין לה וסת קצוע עצריכה תמיד לחוש ליום ל' לראייה שהיא עונה ביטנית ויש לו כל דין וסת קצוע וכבר כתב צ"י בזה גם בבאן בתחלת דברי הרמב"ן ויש גמגום צמי"ש שיש לו דין וסת שאינה קצוע עיין לעיל סעיף ו' וירוש מביטלין: (בה) א"א נעקר הוסת בבך. וכתב עוד הטור וז"ל שינתה ראיותיה ולא השוה אותן כגון ששינתה פ"א ליום ל' והשנית לל"ב והשלשית לל"ד נעקר וסת הראשון ואין לה וסת כלל ואם הפסיקה ולא ראתה משעבר עליה יום כ' ובדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לעולם חזרה לראות חוששת ליום עשרים מראייה זו שעדיין לא נעקר וסת הראשון ממקומו בין אם פסקה מלראות או ששנתה בצרתיש שאינן שוין שלעולם לא יעקר וסת הראשון ממקומו עד שתקבענו צב' ראיות שוות ע"כ וכתב הבי"ו דהא דכששינתה פעם ליום ל' ופעם לל"ב כו' א"צ לחוש אח"כ ליום ל' או ל"א ע"ג דב' פעמים שינתה ג' ימים דכבר נתבאר שאין חוששין לדילוג כל שלא קצעתו ג"פ לעיל סעיף כ"ד ומ"ש ואם הפסיקה כו' פי' שהפסיקה מלראות ג' עונות שאין לה וסת וז"ש משעבר עליה כ' יום כלומר ג"פ כ' יום כעין שנוי הראיות שכתב בצמון דהוי צב"פ שוב אינה חוששת לעולם ליום כ' דאין לה וסת והוא מדתנן בפ"ק דנדה ר"א אומר כל אשה שעברו עליה ג' עונות דיה שנתה אלמא במסולקת מחזיק לה כבחולה ומעוברת ומניקה וכיון שכן אף זו אינה חוששת לוסת כשסן אינן חוששות מפני שחוקתן מסולקים דמים הן ומיהו יש לתמוה למה פסק כר"א דהא משמע התם לכתחלה לא פסקין כוהיהם בראשית הדחק עכ"ל הבי"ו וג"ל ליישב תמיהתו ולתקן דדווקא לענין טהרות לא ראו להקל אלא בשעת הדחק דהיינו כדמפפס התם דהוה שנת בצרות או כמ"ד טהרות אפיש לעצידא וחשו להפסד טהרות אצל לדידן דלית לן אלא לגבי צעלה סמכינן על ר"א אף לכתחלה דהא מאינו שהחמירו בעסוקה בטהרות יותר משאניה עסוקה בטהרות כדאיתא בפ"צ והא דהלכריה הטור בדיקה ציוס כ' היינו כמו שנתבאר בריש מביטלין סעיף הראשון ומ"ש חזרה לראות וכו' קאי בין לשינתה ראיותיה ולא השוה אותם בין להפסיקה ולא ראתה ולגמך מדברי רבינו דהבא וכתב עוד הטור וז"ל כעקירת וסת הפלגה כן עקירת וסת החדש אלא שזו חוששת ליומא וזו חוששת לר"ח כיצד היתה גרילה לראות בראשי חדשים ועבר עליה ר"ח ולא ראתה חוששת לר"ח עד שיעברו עליה ג' ר"ח עברו עליה ג' ר"ח ולא ראתה אינה חוששת להם חזרה וראתה צר"ח חזר הוסת למקומו ע"כ וכתב צ"י דפשיטא דה"ה ששינתה ראיתה ג"פ לשאינן שוות דחדא נקט וה"ה לאינן:

קובץ מפרשים

^[א] ואשה שנמשך זמן וסתה [שנן] ימים או שלשה ימים. כצ"ל [ר"ש מדעסריא]:

תמונתה של אשה בלילה, המכונה "האשה בלילה" (האשה בלילה)

^[1] אשה בלילה" (האשה בלילה)

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

[דף לז ע"ב - תד ע"ב]

[דף לז ע"ב] **שׁוֹר** שנגח יום ט"ו בחדש זה ושעה עשר בחדש זה וי"ז בחדש זה. פלוגתא דרב ושמואל דפליגי בזה"ג בקציעות וסמות. דאיתמר ראתה חמשה עשר בחדש זה ושעה עשר בחדש זה וי"ו בחדש זה. רב אמר קצעה לה וסת לדילו. ושמואל אמר עד שתשלם גדילו. אבל אם ראתה ג' פעמים ברש ירחא או חמשה עשר בירחא לכ"ע קצעה לה וסת כיון דירחא גריס. ואם ראתה היום וראתה לסוף עשרים וחזרה וראתה לסוף כ' וחזרה וראתה לסוף עשרים קצעה לה וסת בראיה שליטת שהוא מעשרים לעשרים ואין הראיה הראשונה ממנין וסתה לכ"ע. ובדילוג הוא דפליגי דשמואל סבר כיון דראיה ראשונה לא היתה גדילוג אינה מן המנין. ועיקר פלוגתייהו בוסמות ^[6] והלכתא **כרב באיסורין**.

י"ש מן הגדולים שאומרים שכיון שלא נחלקו בנגיחות אלא שהספר מדקדק מחלוקת זה מתוך אותו מחלוקת שנחלקו בוסמות וצנחות פלוגתייהו הלכתא כרב ה"נ הלכתא כרב וכן דעמי נוטה דמאזיה טעם עשו חכמי הגמרא כלל זה לפסוק הלכה כשמואל בדני ורבז באיסורי בכל מקום. לפי שידעו ששמואל היה רגיל—תמיד לפסוק דינין ולכן היה מדקדק בהן ויורד לעומקן ומשכיל על כל דבר אמת. וכן רב היה רגיל לדקדק בהוראת איסור והיתר לכך סמכו על הוראותיו לעניני איסור והיתר. וכיון שנחלקו בוסמות. ונגיחות ווסמות טעם אחד להם ^[1] על כן סמכינן אדרב בתרוייהו. וכן אם נחלקו בנגיחות ולא בוסמות הוה סמכינן אדשמואל בתרוייהו:

[דף לט ע"א] **שׁוֹר** של חרש שוטה וקטן שנגח לשור של פקח פטור. דאין מעמידין אפוטורופוס להם לגבות מגופו. ^[1] ^[2] כיון דחס רחמנא אתם שאין משלם אלא חצי נזק ואותו חצי נזק ענמו אין משלם אלא מגופו הלכך גבי יתמי מרחמין עליהם. וכן גבי שור שהלכו צעליו למדינת הים כיון שאין להן צעלים גמורים אלא על ידי—תקנת חכמים של העמדת אפוטורופוס הקילו בזה רבנן. ^[3] ואם הוחזקו נגחנין ב"ד מעמידין להן אפוטורופוס ומשוינן להו מועד דכי הדר נגח משלם מן העלייה. ואף על גב דאין נוקטין לנכסי יתומים אא"כ רצית אוכלת בהן צין צמלוה הבא מחמת אציהן ^[4] צין צמלוה הבא מחמת ענמן לפי שאין מקצלין עדות אלא בפני צעל דין ובפני יתומין כשלא צפניהם דמי כדמוכח גבי בר חמוה דר' ירמיה לקמן בהגזל בחרא ^[5] ^[6] ^[7] ^[8] ^[9] ובצא מחמת אציהן כשלא צטר שאלו מקצלין כדאיחא בהגזל בחרא שמקיימין את השטר שלא בפני צעל דין או אפילו בשטר מקייים אין נוקטין משום שובר או משום נררי. הכא נוקטין משום דפוקין שאני ולטובת העולם שלא יצבה להיקן נוקטין לנכסיהן אפילו כשהן קטנים לרבי יוחנן. ולרבי יוסי בר' חנינא נפרעין

הגהות הגר"ם ^[6] מע"מ מ"ז [וכפי מה שראיתי במע"מ אינו מוחק רק הנך תיבות מן הלכה כמותו עד תיבת ויליף]:

פֿלפּוֹלֶא חריפתא

[1] **ע"ב סוכינן אדרב בתרוייהו**. תימה דצנ"פ האשה צנמ' נדה מסיק צוסמות גופיה כשמואל וכמ"ש ג"כ הטור בשמו צ"ד סימן קפ"ט: [2] כיון דחס רחמנא אתם בו. הכי מסקי החוספות דאע"ג דק"ל כמ"ד פלגא נזקא קנסא וה"מ למימר דטעמא משום דיתמי לאו בני קנסא נינהו מ"מ אכתי לא ניחא צמועד למאי דק"ל לקמן צס"פ דלד תמות צמקומה עומדת ואינו גובה חצי נזק של דד תמות והתם לאו קנסא אלא דינא הלכך מסקי דטעמא משום דחס וכו'. וקשיא השתא דלאו ידידה שקיל חס קרית ליה ועיין בגמרא פ"ק דף טו דלמ"ד ממנוא קאמר סברא דחס כו' ונריך לדחוק ולפרש דהכא ה"ק דכיון שלא מצינו שום קנס בתורה במחצית הנזק אלא קוצב קצבה כמו שלשים של עבד והכא דלוקמיה צפלגא ש"מ משום דחס הוא: [3] **ואם הוחזקו נגחנים בו**. איכא למדק למאי ג"מ כתב להך כיון שאין מועד צצכל וי"ל דנ"מ שגם אנו מחויבים למגדר מלתא אפי' ציתומים מפני תקון העולם ועיין בפרק הדיינים גבי אין נצציעין לטענת חש"י: [4] **בין במלואה הבא מחמת עצמן**. לשון התוס' נקט אבל בפרק אלמנה ניזונית מחלק דדוקא כשלו לצורך ענמן בלא אפוטורופוס ע"ש: [5] **ובבא מחמת אביהן אפי' בשטר**. דאי מחמת ענמן לא משכתם שטר דחוקה אין העדים חותמין אלא א"כ יודעים שזר גדול כדאיחא בפרק זה ערר וצפ' מי שמת: [6] **ובדרבא בהדר בו**. כלומר שזר מדרבא מהדר וכו' וכה"ג צפ"ק דצ"צ וצפ' חזקת שדה המסוימת צמצריה וצפ' ארבע מימות ובפרק הכותב: [7] **דהלכה בר'** יוחנן שהיה רבו ש"ר ר"י בר חנינא. ותימה

פֿלפּוֹלֶא חריפתא

עיין מה שכתבתי בזה בפנים: [1] **שור ש"ל הדייט בו'** עד נזק ש"לם. משנה דף ל"ז ע"ג: [2] **שור ש"ל פקח בו'**. רישא דמתני' דשל חרש כו': [3] **נתפקה החרש בו'**. צמשנה דף ל"ט ע"א וכו' יוסי: [4] **ה"ג שור האיציבדין בו'**. והוא צמשנה דף ל"ט ע"א: [5] **שורו תם בו'** עד **ז' פלעבים**. משנה דף מ"א ע"א: [6] **נתחבך בו'**. משנה דעלה מיימין תניא כותיה כו' שצפנים:

[7] **שור האיציטדין אינו חייב מיתה**. [1] שור תם שהמית את האדם פטור מכופר ומועד חייב זהו זה חייבין מיתה. המית עבד נקסל ומשלם שלשים סלעים [2] נתחבך כותל ונפל על האדם נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לכועני והרג ישראל לנפלים והרג כן קיימא פטור ממיתה וחייב צכופר:

שדרה צופים

דף לז ע"ב נגח שור יום ט"ו בחדש זה וי"ז בחדש זה. הרא"ש צנהה פ"ט סי' כ"ח: דף לט ע"א אמר רבא ה"ק ואם הוחזקו נגחנין מעמידין להן אפוטורופוס. הרא"ש צנמ' פ"ג סי' כ"ד: והא ריב"ח דיינא ונחית לעומקא דדינא. הרא"ש צנימות פ"ד סי' י': דף מב ע"ב אלא להקיש אשה לאיש מה איש נזקיו ליורשיו כו'. הרא"ש צנצ"ב פ"ח סי' י"א: דף מג ע"ב כופר מה ת"ל אם כופר לרבות כופר שלא בכוונה וכו'. הרא"ש צנצ"ב פ"ד סי' ה':

קוביץ מפרשים

6) והלכתא כרב באיסורי. ועי' ר"ן נדרים פ"ח ע"ב: [חתם סופר] 7) תוס' [גליין] 8) ובשביל קושיא זו הפך דברי ר' יוחנן ולא חשש על דריב"ח. ג"ל שצ"ל לא הפך דברי ר' יוחנן וחשש על דריב"ח עי' בגמ'. מ"ר [ר' יעקב אייזיק חבר] 7) תוס' [גליין]: 8) צ"ל "יליף":

מעליית אפוטורופין וחוזרין ונפרעין מן היתומין לכי גדלי. ופסק הרב הצרללוי ו"ל כרבי יוחנן. והר"מ הלוי ו"ל פסק כרבי יוסי ברבי חנינא דקרי ליה דיינא ונחית לעומקא דדינא כדלמרינן בפרק הציט והעלייה ^(דף ק"ז): נקוט דרבי נתן צידך דנחית לעומקא דדינא. [2] ומדרבא ^{מהדר} למרוזי מילתיה דרבי יוסי בר' חנינא אלמא דסצירא ליה כוותיה. ונ"ל [5] דהלכה כרבי יוחנן שהיה רבו של רבי יוסי ברבי חנינא. כדמוכח לקמן בהגזל בחרא ^(דף ק"ב): תהי צה רבי יוחנן וכי מקצלין עדות שלא צפני צעל דין קבלה מיינה רבי יוסי בר חנינא וכו'. ואין הלכה כתלמיד צנמוס הרב. ורבא דמתחך למילתיה לאו משום דסצירא ליה כוותיה אלא דרבא פשיטא ליה דאין נוקטין לנכסי יתומין והיה קשה לו. 6) ובצביל קושיא זו הפך דברי רבי יוחנן ולא חשש על דרבי יוסי בר' חנינא דדיינא הוא דמסתמא לא נחלק על דבר זה שהוא פשוט לכל:

ה ⁷ **רבינו** חיים כהן ו"ל היה מדקדק מכאן דאפוטורופוס שפצע צנכסי יתומין פטור מלשלם. דהכא מיייר ע"כ שפצע צשמירת השור ואפילו שמירה פחותה לא שמרו דקיימא לן כרבי יהודה דמועד סגי ליה צשמירה פחותה [2] ואפי' הכי פטור מלשלם. ומה שאפוטורופוס נצצע ליחומין כדלמרינן פרק הניזקין ^(דף נב): * היינו שלא עיכב משלם כלום. אבל אין לריך ליצצע שלא פשע דאפילו אם פשע פטור. והרב רבי שמואל מווירדוו' דקדק מההוא דהמפקיד ^(דף מב): דחייב צפשיעה גבי ההוא תורא דלא הוה ליה ככי ושיני למיכל וקאמר ונימא ליה לאפוטורופוס זיל שלים אמר אנה לצקרא מסרתיה משמע דאם פשע משלם. הלכך נראה דחייב צפשיעה כדמוכח ההיא דהמפקיד ולא מיימנע להיות אפוטורופוס אי מחייבין ליה צפשיעה צין מיינהו אי יתומים צין מיינהו צ"ד [3] כדמפרש טעמא בהניזקין. אבל הכא שאין אפוטורופוס לטובת יתומין דיותר היה טוב להם שלא היה להם אפוטורופוס אלא לטובת העולם העמידוהו אי מחייבת ליה צפשיעה מיימנעי ולא עצדי:

[דף תד ע"ב] 8) **תניא** כוומיה דשמואל ומיציבתא דרב. [9] ואית ספרים דגרסי ומיציבתא דרבה ולא גרסי לעיל ורב אמר פטור מזה ומזה. והלכה כשמואל כיון דתניא כוומיה 9) (ועוד דרבי יוחנן סבר כוומיה) (לעיל דף מג): וגם רבי יהודה דמצינן צנזקין שלא בכוונה [2] הלכה כמותו כנגד רבי שמעון. כדפסק פרק מי שהוציאזוהו ויליף 6) מכופר שלא בכוונה):

מן הלכה כמותו עד תיבת ויליף]:

דצפ' הכותב כתב דהלכה כר"י צ"ח לגבי ר' יוחנן דאיזו קשיש טפי מדר"י. ומההיא דהגזל ים לדמות דאע"ג דקשיש מיינה קבלה מיינה ועיין בפרק אלו טרפות סימן ט': [2] **ואציזו הכי פטור מלשלם**. דאף לר"י בר חנינא שמשלם עכשו מ"מ חוזר ונפרע מהיתומים ואע"ג דצפשיעתו הזיק: [3] **כדמפרש טעמא** בהניזקין. דלא ממנעי אע"ג דמשציעין אותן: [4] **תניא בוותיה דשמואל**. ופלוגתייהו צכופר שלא בכוונה: [5] **ואית ספרים דגרסי בו'**. כלומר ואפי' הלכה כשמואל. וכ"ש לגירסת הספר דגרס רב דהלכה כשמואל דדיני לגבי דרב: [6] **הלכה בכוותו כנגד ר'** שביעין **כדפסק בפ'** מי שהוציאזוהו. כל זה ג"ל שאינו מדברי רבינו כלל ושאיחא תלמיד טועה הגיה כך בגליין ואח"כ הועתק בחוק הספר צטעות דהא אף ר"ש לא מללזוהו חולק עם ר"י צכופר ול"פ אלא צנזקין ומפרש בגמרא דר"ש יליף ליה מקטלא ואדרבא משמע מינה דצכופר מודה דחייב דאי ס"ל דפטור לילף נמי מכופר ולטעמיה דצכופר נמי פטור ואע"ג דר"ש לאו בהדיא קאמר דמקטלא יליף אלא דתלמודא מפרש כך לטעמיה ואפשר דהר"ג דר"ש פליג אף צכופר וצנזקין מכופר יליף אלא דתלמודא מפרש כך לרווחא דמלתא דלפי' כי מודה לר"י צכופר אכתי פליג צנזקין משום דמדמה ליה לקטלא וא"כ שפיר לריך לכן לומר דהלכה כר"י לר"ש הא מלתא לאו סברא הוא כלל דמצינן דחזקין לגמרא דמפרש דרר"ש דטעמיה דפטור צנזקים משום דמקטלא יליף סגי לן לפסוק צכופר דחייב אע"ג אי לאו הלכה כר"י לגבי ר"ש שהרי סוגית הגמרא דלכ"ע צכופר חייב. גם אין ליישם הלשון שרז"ה

קיצור פסקי הרא"ש

[1] שור של הדייט שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנגח של הדייט פטור. שור של ישראל שנגח של כנעני פטור של כנעני שנגח של ישראל צין חס צין מועד משלם נזק שלם [2] שור של פקח שנגח של חש"י חייב ושל חש"י שנגח של פקח פטור. וכן שור שהלכו צעליו למדינת הים ואם הוחזקו נגחנין ב"ד מעמידין להם אפוטורופוס ולא לגבות מגופו אלא אם הועדו ואח"כ נגחו משלמין מעליית יתומים. [3] נתפקה החרש לא חזר לתמותו: 4) אפוטורופוס שפצע צנכסי יתומים חייב לשלם חזק מנצי נגיחה דפטור

[5] שור האיציטדין אינו חייב מיתה. [1] שור תם שהמית את האדם פטור מכופר ומועד חייב זהו זה חייבין מיתה. המית עבד נקסל ומשלם שלשים סלעים [2] נתחבך כותל ונפל על האדם נתכוין להרוג את הבהמה והרג את האדם לכועני והרג ישראל לנפלים והרג כן קיימא פטור ממיתה וחייב צכופר:

דף לז ע"ב נגח שור יום ט"ו בחדש זה וי"ז בחדש זה. הרא"ש צנהה פ"ט סי' כ"ח: דף לט ע"א אמר רבא ה"ק ואם הוחזקו נגחנין מעמידין להן אפוטורופוס. הרא"ש צנמ' פ"ג סי' כ"ד: והא ריב"ח דיינא ונחית לעומקא דדינא. הרא"ש צנימות פ"ד סי' י': דף מב ע"ב אלא להקיש אשה לאיש מה איש נזקיו ליורשיו כו'. הרא"ש צנצ"ב פ"ח סי' י"א: דף מג ע"ב כופר מה ת"ל אם כופר לרבות כופר שלא בכוונה וכו'. הרא"ש צנצ"ב פ"ד סי' ה':

6) והלכתא כרב באיסורי. ועי' ר"ן נדרים פ"ח ע"ב: [חתם סופר] 7) תוס' [גליין] 8) ובשביל קושיא זו הפך דברי ר' יוחנן ולא חשש על דריב"ח. ג"ל שצ"ל לא הפך דברי ר' יוחנן וחשש על דריב"ח עי' בגמ'. מ"ר [ר' יעקב אייזיק חבר] 7) תוס' [גליין]: 8) צ"ל "יליף":

וסת הימים

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
תלמוד בבלי <עוז והדר> - כב בבא קמא תלמוד בבלי עמוד מס : 285 הודפס ע"י אוצר התכמה

ציוני הלכה

ה"ב.סי' קפט סעי' ו
ה"ג, ה"ד.סי' קפט סעי' ט.
ה"ה.סי' קפט סעי' ז

מסורת הראב"ד

(ג) סימן א
(ד) רל י ד יע הל' בז
והערות
(ה) הל' כב
(ו) בעיקר לקמן הל' כג וסי' ד
הל' א, ב וגם לקמן הל' יט

שינויי נוסחאות

*שלושים יום כ"ה בד' וכל
הכת"י. מיהו כנ"י. הועתק
שלושים ושנים יום.

אותו במקומו^(א), נשוב עתה לפרש הכל בע"ה, שגם זה הענין ראוי לפרש בו חושי הוסתות עם פירוש קביעתם.

א ונאמר תחלה, כי זה מסורת בידינו מדברי רבותינו שאין קרוי וסת אלא לאותו שיש לו צד שוה ושהשוותה בו ראיותיה שלש פעמים. דקיימא לן כסתם מתניתין, וסתם לן תנא בוסתות ושור המועד כרשב"ג^(ב) ויבמות סד"ו. וכל צד שוה שיש בו הוא קובעתו לוסת אחר שלש פעמים, והוא שלא יהא ביניהם הפסק. ואם יהיה ביניהם הפסק צריך שיהיה שוה לשלשתן שלא יהא האחד קרוב והאחר רחוק. ומתוך הפרטים יתבאר לך כל זה^(י).

והצדיק המשוין את הוסתות שלשה אבות הם, ולהם תוצאות הרבה.

ב האחד ימי החודש, ואע"פ שאין הפלגתן שוה כגון מריש ירחא לריש ירחא או מחמשא בירחא לחמשא בירחא וכיוצא בו, ואע"פ שזה החדש מלא וזה חסר. ולמדנו זה מן הדלוג שנחלקו בו רב ושמואל^(ג) ונדה סד"ו. ראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבעה עשר בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג. ואילו היינו חושבים כל החדשים מלאים או חסרים כאשר סברו מקצת אנשים^(ד), א"כ אין כאן דילוג אלא הפלגות שלשים יום* בין כל ראייה וראיה והרי היא זו כלמודה לראות מעשרים יום לעשרים יום, ולמה חלקו בזו רב ושמואל בלשון דילוג, והלא כל הוסתות הוכללו בהפלגה והיה להם לחלוק בסתם על הוסתות אם תהיה הראשונה מן החשבון אם לאו. וממה שאנו עתידין לפרש^(ה) יתברר הדבר כראוי שהם לא חלקו בוסת אחר אלא בדילוג לבד.

ג הנה כבר שמענו כי ימי החדש קובעים לה וסת בלא השואת הפלגה. ומ"מ צריך שיהא זה הוסת בלי הפסק. ואם יהיה ביניהם הפסק צריך שיהא שוה, שאילו ראתה הראשונה בראש ניסן והשניה בראש אייר והשלישית בראש תמוז, אע"פ שכולם בריש ירחא אינו וסת, לפי שאין הפסקתן שוה. ואילו הפסיקה בין אחת ואחת ראש חדש אחד היה וסת נקבע, כגון שראתה בראש ניסן ובראש סיון ובראש אב הרי זה קבוע בהפסקות שוות. וזה נקרא וסת הסירוג, מפני שהיא מסרגת ומפסקת בין ראיות, והרי הוא כענין ששנינו בברייתא דנזקין^(ו) ובי"ה ל"ו ראה שור ונגת, שור ולא נגת, שור ונגת, שור ולא נגת כו' נעשה מועד לסירוגין לשוורים. ולפנינו נפרש את דינו^(ז) בעז"ה.

ה והצד השני המשוה את הוסת הוא שיעור ההפלגה ואע"פ שאינה תופסת סדור ימי החודש כגון מעשרים יום לעשרים יום ואע"פ שזה בתחלת החודש וזה בסופו, ולמדנו זה ממשנתנו^(ח) ונדה סג"ו. היתה למודה להיות רואה מט"ו לט"ו ושנתה ליום כ' וכו'. וא"ת בחמשה עשר לחדש קאמר, הא אתמר עלה אמר

לנפש תדרשנו

- א. כאשר סברו מקצת אנשים. וכ"כ הרמב"ן בחידושו דף סד. נכלל יום הראיה בחשבון. (וק"ק שהרי לקמן בס"י ג הל' יא, יב, ויד, סופר רבינו את יום הראיה בחשבון ימי ההפלגה.) ולפי נוס' הב"י מירי בחדשים מלאים, ויום הראיה בכלל החשבון.
- א*. שלושים יום. לפי נוסחה זו צ"ל מיידי בחדשים חסרים, ולא

ציוני הלכה

ה"ו. ס"י קפט סעי' ז, גר"ז פ"ק יט

ה"ו. ס"י קפט סעי' ה

ה"ח. רמ"א ס"י קפט סעי' יג.

ה"ט. חוץ מן הדלוג ע"י ט"ז ו ס"ק יז

ה ד י ל ג

מסורת הראב"ד

(1) הל' ג, בב, כד

(2) עי' לקמן הל' ג, יב, כח

(3) ס"י א הל' יב

שמואל (נדה לט) לא שנו אלא מחמשה עשר לחמשה עשר לטבילה שהם עשרים ושנים לראייתה וכו', אלמא בהפלגה קא מיירי. וש"מ דבהפלגה היא קובעת וסת שלא על סדר ימי החודש.

והצד השלישי היוצא משרש השנים שזכרנו הוא הדילוג השווה בימי החודש, כגון שראתה יום חמשה עשר בחדש זה וששה עשר בזה ושבעה עשר בחדש זה. וכן בדילוג המתקרב כגון שראתה יום חמשה עשר בחדש זה וארבעה עשר בחדש זה ושלושה עשר בחדש זה, משפט אחד להם. וכן בדלוג היוצא משרש ההפלגה כגון שראתה שתי ראיות בהפלגת שלשים יום, והשלישית בהפלגת כ"ט יום, והרביעית בהפלגת כ"ח יום. וכן אם הרחיקה הפלגותיה משלשים יום לשלשים ואחד יום ולשלשים ושנים וכן כולן. כל אלה הם מן הדלוג, והם וסתות הנקבעות על משפטם כמו שפי' בגמרא (נדה סד.) כי כשקבעה וסת בדלוג הותרו הראשונים ואינה חוששת אלא בדלוג יום אחד לפניה על המשפט שקבעה אותו. כגון שראתה יום ט"ז בזה וט"ז בזה וי"ז בזה וי"ח בזה, עד כאן היתה חוששת מן הראשון על השני ומן השני על השלישי ומן השלישי על הרביעי, אבל מן הרביעי ואילך שוב אינה חוששת על מה שעבר. ולפנינו נדבר עוד על זה הענין.^ו הנה כתבנו שלש הוסתות שהם תלויים בימים.

ואחר שביררנו כי ימי החודש קובעים וסת בלא השואת הפלגה, והפלגה בלא ימי החודש, יש לנו לידע לכמה חששות היא חוששת בתחלת וסתה. כי הכלל הזה בידינו שכל הענינים שהוסת נקבע בהן, גם בתחלתו היא חוששת להן^ז, חוץ מן הדילוג^ח שאינה חוששת לו עד שתקבענו. ולמדנו את זה ממשנתינו, שהרי שנינו (נדה סג) היתה למודה מיום חמשה עשר לחמשה עשר ושנתה ליום עשרים זה וזה אסורין, הרי זה שינוי להפלגה וחוששת לו בפעם אחת והשינוי הרי הוא כתחלת הוסת. וכן מצינו בברייתא (נדה סד.) והיא שכתבנו למעלה^י היתה למודה לראות עשרים יום ושנתה ליום שלשים זה וזה אסורין, הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים, הגיע יום שלשים וראתה, יום עשרים ולא ראתה, יום שלשים ולא ראתה, יום עשרים וראתה, הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים שאורח בזמנו

לנפש תדרשנו

בענין דעת רבנו דין וסת קבוע שאירע בימי זיבתה בס' א הערה כ. מיהו צ"ע על הערוך השולחן לפי הנפסק בשו"ע כהרמב"ן דבזמן הזה דלא בקאים בחשבון ימי זיבה בטלו כל דיני ימי זיבה.

ב. * חוץ מן הדלוג. לאו דוקא, שהרי לקמן הל' י' נובמהדרות הקודמות גם מבואר כן בס' ד הל' ב) מבואר דה"ה בסרוג, ובהל' יב מבואר דה"ה ג'יום השבוע.

ב. וכן בדלוג המתקרב וכו'. ע' כו"פ (ס"ק ו) שפליג על דין זה משום שסוף הוסת להבטל. ולא הבנתי סברת הכותב, הרי לאחר שאנו רואים שראתה מסודרת לפי סדר זה הרי מוכח שזהו טבעה כעת, וצריכה לחוש להמשך טבע זה. וכי וסתה נביא הוא לדעת שאין סופו להתקיים לעולם.

ע' ערוך השולחן (ס"ק יט) שאין חוששין לדלוג המתקרב לאחר שההפלגה מתקצרת פחות מ"ח ימים דהרי זו וסת בימי זיבתה. וע'

ציוני הלכה

ה"י. סי' קפט סעי' יא, יב.
ה"י. א. רמ"א סי' קפט סעי' יג

מסורת הראב"ד

(ט) ע' לקמן סוף הל' כב
אוצר החכמה סי' ד הל' ב בדין השלישי
(מהדור"ב)
(י) וז"ל לקמן הל' כג (מהדור"ב)
וכ"כ במה' הקודמות בס' ד
הל' ב בדין השלישי
וע' לקמן סוף הל' יב
(יא) להל' ט

בא. הנה זאת הברייתא מדברת בוסת הקבוע לימי החדש מעשרים בחדש לעשרים בחדש ושנתה ליום שלשים בחדש וחוששת ליום השינוי, אלמא לימי החדש נמי חוששת בתחלת הוסת.

אבל לוסת הדילוג ולוסת הסירוג אינה חוששת עד שתקבענו. ודבר זה מן הדעת הכרענו אותו, כי כל וסת נקבע במקומו והשלישי או הרביעי קובע את הראשון במקומו ואוסר אותו, יש מן הדין לחוש עליו בתחלתו דאמרינן תחלתו כסופו לחוש עליו, אבל וסת שסופו מתיר את תחלתו כגון וסת הדילוג שבסופו הותרו כל הראשונים^(ט) היאך יהיה סופו קל מתחלתו. ועוד כל תחלת וסת כיון שנעקר שעה אחת שוב אינו מצטרף לחוש אליו עוד. והנה תחלת הוסת שהיה יום חמשה עשר כיון שהגיע החדש השני ולא ראתה עד יום ששה עשר כבר נעקר מאתמול^(י) ועוד אינו מצטרף לחוש אליו לדלוג, והטעם בזה שזה בין לדלוג בין לסירוג^(יא) וראוי הוא לסמוך עליו. ולכן אני אומר כי וסת הדילוג והסירוג אינה חוששת לו בתחלה על העתיד עד שתקבענו.

א ועתה נחזור^(יב) לפרש איך היא חוששת בתחלת וסתות הימים לשתי חששות^(טז), כגון שראתה בראש ניסן הרי היא חוששת לראש אייר הואיל

שינויי מהדורות

1. נמהדורות הקודמות נוסף ולמה תחוש בראשונה לשניה שהשלישית תתירנה, ואיך תחוש בשניה לשלישית שהרביעית תתירנה.

השגות הרז"ה

(טז) עוד כתב הרב נקניעם הוסתות שחוששת בתחלת הוסתות לשתי חששות, לימי החדש שקובעין את הוסת בלא

לנפש תדרשנו

תכונת היום וההפלה השוים הם תכונת עצם הראיה משא"כ תכונת הדלוג והסירוג אינם תכונת הראיה לכדה אלא בצרוף ענין אחר המבאר את סדר התכונות. (בדלוג יש סדר של שנוי מהתכונה המקורית. בסירוג יש סדר של הפסקה בין הימים השוים.)
(ב) בגדר עקירת וסת שאינו קבוע, מוכח כאן וכן לקמן (ע' הערות י, טז, יח, כד.) שאין העקירה בירור והוכחה אלא הגבלה ושעור בעיקר חשש הוסת שאינו קבוע דהיינו שאין בכחה של ראייה חר פעמית (או שתים) לעורר חשש יותר מהפעם הראשונה שתכונת הראיה תחזור על עצמה. והוא משום שאין וסת שאינו קבוע אלא חשש בעלמא. (ואין לשון "עקירה" מדוקדק אלא לשון מושאל מענין עקירת וסת הקבוע.) והנה על פי שני היסודות הנ"ל נראה לבאר כוונת רבנו הכה. דהנה י"ל רכמו שאין בחשש הוסת שאינו קבוע כח לעורר חשש על הפעם השניה שחזור היום או ההפלה (ואפי' אם לא היה בפעם הראשונה בירור לעקירת הוסת כדמוכח לקמן סוף הל' טז), הוא הדין שאין בכחו לעורר חשש על "צרוף" ענין הדלוג והסירוג לסדר הוסת. במלים אחרות, אין בכחו של חשש דוסת שאינו קבוע אלא לעורר חשש לתכונת הראיה (ולא "צרוף" ענין הדלוג והסירוג) הראשונה המזדמנת. והגבלת כח החשש הנ"ל מכונה "עקירה".

ו. לשתי חששות. ע' ש"ך סי' קפ"ט ס"ק ל שמדייק שרבנו אינו מזכיר חשש עונה בינונית, ומה שמחדש עפ"ז. מיהו החכ"צ (סי' קיד)

ג. ודבר זה מן הדעת הכרענו. צ"ע הרי דין זה לכא' מוכח בברייתא רף סר. וכמו שכתבו התוס' שם ד"ה ואינה. ע' בסוף הספר.
ד. כי כל וסת נקבע במקומו וכו'. באור הרבנים לענ"ד הוא. שבוסתות השוות מוחזקות האשה לראות בטבע "חוזר" דהיינו שחוזרת ורואה ראיות בתכונה שוה ("במקומו"), או לאותו יום או לאותה הפלגה. משא"כ בוסת הדלוג אין ענין הוסת לראות כל ראייה בתכונה שוה לראיה הקודמת, אלא אדרבה הוסת מחזיק שנוי ("סופו מתיר את תחילתו"). והנה חשש וסת שאינו קבוע (לבאור רבנו הכה) אינו אלא לטבע "חוזר" דחיישינן ריחזור למקומו, ולא לטבע השנוי. (וטעם זה אינו אלא בוסת הדלוג ולא בוסת הסירוג, כמבואר בהמשך בדברי רבנו. והוא משום שבוסת הסירוג "חוזר הוסת למקומו".)

ה. כבר נעקר מאתמול. דברי רבנו הכה נראים לכא' כמשוללים הבנה, היאך תתכן עקירה מבלי שיגיע יום החשש דהוסת הנדון. ובפרט צ"ע בענין וסת הדלוג המתקרב שאז יום העקירה הוא לאחר יום חשש הדלוג. (וע"ע לקמן סוף הל' יב דצ"ע טובא מהו ענין העקירה המבואר שם.) וכן צ"ב מהו ענין שהוסת "מצטרף" או "אינו מצטרף". ונלע"ד דרמזים כאן שני יסודות גדולים בענין הוסתות, ועל פיהם מתבארים דברי רבנו. (א) היסוד שעיקרו כבר בארנו בהערה ד (בבאור דברי רבנו כתרצו הראשון). שאין תכונת הדלוג והסירוג כתכונת יום החודש וההפלה השווים, שהרי

מסורת הראב"ד

(יב) ע' לקמן השגה ס' ב' (יב) ע' לעיל הל' ט' דרא חיישין אלא או להפלה או לחודש

והוא ראוי לקבעו בשלשה פעמים, ואם ראתה בראש אייר חוששת גם לראש סיון. ואם לא ראתה בראש סיון נעקר וסת ראש חדש, כדקיימא לן (נדה סד) שהוסת שלא נקבע אלא פעם ופעמים נעקר בפעם אחת. ואע"פ שנעקר מראש חדש הרי היא חוששת למחרתו לשני בסיון, לפי שהראיות שראתה בראש ניסן ובראש אייר לא נדע אם קבעתן בראשי חדשים וכבר נעקרו בשלישי, או שמא בהפלגת ל"א קבעתן ועדין לא נעקרו כי שני בסיון הוא שלשים ואחד לראש אייר מפני שניסן היה מלא ואייר חסר. הנה שתי חששות אלו חוששת עד שלא נקבע הוסת. ואלו משנקבע אינה חוששת כי אם לאחר, שאם קבעה בימי החדש ג"פ אינה חוששת עוד להפלגות, ואם קבעה בהפלגות אינה חוששת בראיותיה לימי החדש. ודבר פשוט הוא זה מן המשנה (נדה סג) ומן הברייתא (יב) (נדה סד). ודע כי ההפלגה אינה ראויה לחוש אליה עד שתראה ראייה שניה, לפי שאין הפלגה ידועה עד הראיה השניה.

השגות הר"ה

השואת הפלגה, ולהפלגה בלי ימי החדש. ואני אומר מלאנו קביעת הוסתות על שבעה עשר דרכים: א. מפהקת. ב. מעטשת. ג. חוששת צפי כרסה. ד. חוששת צפולי מעיה. ה. שופעת דם טמא מחוך דם טהור (יב). ו. כמין למרמורות אוחזין אותה. ז. ראשה כבד עליה. ח. ואיברה כבדי עליה. ט. רותמת. י. גוסה. יא. אכלה שום ורחתה. יב. אכלה כלל ורחתה. יג. כסכסה פלפלין ורחתה. יד. קפלה ורחתה. טו. ימי השבת כגון צח צח צח צח צח. טז. ימי החדש כגון ריש ירחא וריש ירחא. יז. הפלגה שזה שנין ראייה לראיה, כדמנן (נדה סג) היתה למודה להיות רואה יום חמשה

עשר, לא שנה לראיה ולא שנה לעצילתה שהם עשרים ושנים לראיה, אחת זו ואחת זו היא הפלגה שזה שנין ראייה לראיה. הרי אלו שבע עשרה וסתות פשוטות, חוץ מן המורכבות כגון שקבעה וסת לימים ולקפילות, וחוץ מן הדילוג. ואם באלו לומר שתחוש האשה בתחלת וסתה לכל אלו החששות אין קץ וסוף לדברינו. הלכך מסתברא שאין לה לחוש אלא אחר שהיא למודה ומעין שהיא למודה. ואין לנו אלא כלשון משנתנו (נדה סג) היתה למודה לראות יום חמשה עשר ושנתה ליום עשרים זה וזה אסורין. אבל בתחלת הוסת שאינה למודה עדיין לא נראה לנו שיש לה לחוש כל עיקר, שאם באתה להטעינה כל החששות שהיא קובעת וסת בהן אתה מכלה בהכל ימיה.

לנפש תדרשנו

פוסק כן, עיי"ש. וכן ע' ברמב"ם פ"ח ה"ג, דמרוקדק בלשונו שדוקא באשה שיש לה וסת יש איסור עונה, וכן עיי"ש הל' ז-ח.

ט. הואיל והוא ראוי לקבעו בשלשה פעמים. משמע שאם אין ראוי לקביעות וסת, דאין חוששים. וכן דעת הגר"ו (סי' קפז ס"ק מב). והנה צ"ע ביסוד הג"ל מהא דחוששין לראיה בימי זיבתה אע"פ שאינה ראויה לקביעות וסת (סי' א הל' ט), וכן משמע גבי ראייה בימי עבודה (סי' ב הל' יב). ויש לישב ע"פ דברי רבנו בס' ד הל' א דמשמע שם בהדיא דגם איכא קביעות וסת בימי זיבתה, אלא דקביעותיה קליש וסגי בעקירה אחת לעקרו (עיי"ש הערה ד). מיהו דעת הסד"ט מוכחת דלא ס"ל יסוד הגר"ו הנ"ל, ולעולם חוששים (עיי"ש סי' קפז ס"ק כד וסי' קפט ס"ק כד). ולפי דעתו יש לבאר לשון רבנו הכא דקאמר שוראי צריכה לחוש אם ראוי לקבוע, מיהו גם בלא"ה צריכה לחוש.

והכו"פ (קפט ס"ק טו) והגר"ו (קו"א ס"ק א) דייקו בדעת רבינו שאין כלל דין עונה בינונית, וכמו שמפרש המ"מ בדעת הרמב"ם בגמ' דף טו. "ימי עונתה" היינו "ימי וסתה", וכן מפרש הרא"ה בבדק הבית ז"ל. וכן מדויק היטב דעת רבנו בשער הספ"ב ס"י ג' הל' יא, עיי"ש ובהערות. (מיהו הכ"י, ריש סי' קפט, כתב שנראה מדברי הר"ן שגם הראב"ד סובר חשש עונה בינונית, וצ"ע). וע' חכ"צ שם שכתב "ראייה גדולה שאין עליה תשובה" לדחות את באור הש"ך בשיטת רבנו.

ז. אין קץ וסוף לדברינו. ע"פ הגמ' נדה נח: "לדברי איין קץ שאין לך אשה שטהורה לבעלה וכו'". כלומר שאין חז"ל מתקנים באופן שהאיסור יהא רגיל כ"ב.

ח. אין לחוש כל עיקר. וכן דעת הרא"ה בבדק הבית (מסוף דף ו: עד ז:). דעה כזו מובאת גם בתשובות לבעלי התוספות (בקובץ ראשונים להלכות נדה ומקואות) סי' ג בשם רבינו יצחק. מיהו מטעם אחר

ציוני הלכה

הי"ב. לא מנאחי בהדיא, ע' ס' קפט סע' יב.
הי"ג. ע' כ"י וד"מ דף נכ.

מסורת הראב"ד

(יג) ע' ס' ב הל' ח והערות
(יד) נראה דכונתו להמבואר
לקמן הל' כג וכן ע' לעיל סוף
הל' י

ב ויש מי שאומר כי כמו שהיא חוששת בתחלת ראיותיה לימי החדש כמו מראש חדש לראש חדש או מחמשא בירחא לחמשא בירחא וכיוצא בהם אפילו בראייה אחת, כמו כן היא חוששת לימי השבת אפילו מראייה אחת כגון שראתה באחד בשבת תחלת ראיותיה הרי חוששת לעשרים ושנים יום שהוא אחד בשבת והוא ראוי לקבוע בו וסת שהרי בימי נדה הוא. וכמו שהוזכרו ימי החדש לקביעת וסת כן הוזכרו ימי השבת, כדאשכחן פרקא קמא דנדה (יא) דאמרינן דהיכא דקפצא בחד בשבא וחזאי וקפצה בחד בשבא וחזאי ובחד בשבא אחרינא חזאי בלא קפיצה קבעא לה וסת לימים (יב). וכיון שהוזכרו ימי השבת לקביעת וסת הרי הן כימי החדש, וחוששת לאותו יום מזמן הראוי לקבוע בו וסת ואילך כגון לעשרים ושנים יום שהוא אחד בשבת, ולעשרים ותשעה יום שהוא אחד בשבת אם לא ראתה בעשרים ושנים, וכיוצא בהן לכל ימי השבת. והסברא הזאת אינה רחוקה מן הדעת. מיהו דוקא לעשרים ותשע יום שהוא אחד בשבת, ומתשע ועשרים יום ולהלן לאחד בשבת כמותו, אבל לאחד בשבת של עשרים ושנים לא חיישא משום דרוב נשים מחדש לחדש חזיין או סמוך לו יום אחד מלפניו או מלאחריו, כדאמרינן (נדה ס) כמה עונה בינונית שלשים יום. הלכך הלך אחר רוב נשים עד שתראה ראייה שניה ותחוש לאותה הפלגה. ויש מי שאומר שאין הסברא הזו נכונה ואינה ראויה לחוש אליה כלל לא לשני ועשרים ולא לתשעה ועשרים. לשני ועשרים כדאמרן. לתשעה ועשרים נמי מפני שכבר עבר עליה יום כ"ב ולא ראתה בו אע"פ שהיה ראוי לוסת, והרי היא זו כאשר שראתה בראש חדש והפסיקה ראש חדש אחר הסמוך לו שעקרה בו ראית ראש חדש (יג). הלכך אינה חוששת לאחד בשבת כלל עד שתחזור ותראה ותחשוב ראיותיה בהפלגות או בענין שיהיה. וכך נראה לי.

ג ועוד נאמר שאם לא הספיקה לראש אייר עד שראתה בעשרים בניסן, מדין הגמרא אינה חוששת עוד לראש אייר. מה טעם, מפני שהוא בתוך אחד עשר יום של ראית עשרים בניסן ואינו ראוי להצטרף עוד עם ר"ח ניסן לקביעות ראשי חדשים ואע"פ שזה ר"ח וזה ר"ח, לפי שזה בא בתחלת נדה וזה בתוך

לנפש תדרשנו

יא. ואינו ראוי להצטרף... לקביעת ראשי חדשים. ע' לעיל ס' ב הל' ו וסוף הל' ז דראה בימי זיבתה ראוי להצטרף לקביעת וסת אם כבר ראתה באותו יום שתי פעמים ממעיין סתום. והנה הכא בפשטות מוכח דאם ראתה פעם הראשונה והשלישית ממעיין סתום ופעם השנייה ממעיין פתוח אינו מצטרף. ועיי"ש הערה ח' דהסתפקנו מהו הדין כאשר הראיה הראשונה ממעיין פתוח והשנייה והשלישית ממעיין סתום. וקצת משמע כאן דלא מצטרף, מיהו יש לדחות שבה"ג לא חשיב דמצטרף עם ר"ח ניסן כיון שאין ר"ח ניסן סיבה לקביעות הוסת.

י. עבר עליה יום כ"ב ולא ראתה בו אע"פ שהיה ראוי לוסת. דברי רבנו לכא' תמוהים טובא, היאך נעקר הוסת ביום כ"ב כאשר לא חוששים או לראיתיה אלא ביום כ"ט. וע' מה שכתב רבנו לבאר בזה לעיל סוף הל' י ועיי"ש הערה ה. ואף הכא מיירי רבנו בוסת הסרוג של יום השבוע ומהטעם המבואר לעיל נעקר הוסת גם הכא. מיהו הכא איכא חידוש נוסף שאפ' כאשר אמדינן מראש דסדר הראיה תהא בסרוג של כל ארבעה שבועות, אין בכח החשש וסת שאינו קבוע לעורר חשש יותר מהפעם הראשונה (כיום הראוי לקביעת וסת) שתכונת הראיה חוזרת. (ואע"פ שאין חוששים לראיה באותו יום משום שאינו מסתבר דכן תכונת וסתה).

ציוני הלכה

הכ"א. ע' ס' קפט סע' יד.
(שנויי מהדורות) מונה בה יום
מכ' ואילך ע' רישא דמ"א
ס' קפט סע' יג וגשאי כליו.
הכ"ב. ס' קפט סע' ז.

מסורת הראב"ד

(לכ) לעיל הל' ט

ראיה זו היא עקירה, אע"פ שהיא סופרתו במנין שבעה והיא אסורה בו לבעלה, עקירה היא.

כא ועוד תבין ותדע כי האשה שקבעה לה וסת בהפלגה כגון מעשרים לעשרים וכיוצא בו, ושנתה פעם אחת לעשרים וחמשה, הרי אמרנו^(לכ) שחוששת לשניהם, וכשהיא מונה ליום עשרים, מעשרים וחמשה ששנתה בו עתה היא מונה^ז. ואם לא ראתה ביום עשרים משמשת ארבעת ימים וחוששת לעשרים וחמשה. ולעולם כל החששות שהיא חוששת בהפלגות מן הראיה האחרונה היא מונה, והיינו פלוגתא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע פרק בנות כותיים^(לכ) ורב הונא בריה דרב יהושע סבירא ליה הכי, וקי"ל כוותיה.

הנה פרטנו פרטות וכללות אשר מהן תוכל לדעת דרך לכל הוסתות הסדורים התלויים בימים.

כב ועדין יש לנו לדבר עוד על וסת הדלוג שנחלקו בו רב ושמואל^(נדה סד) דרב אמר בשלשה פעמים הוקבע והראשונה מן המנין, ושמואל אמר כיון שהראשונה לא ראתה אותה בדילוג אינה מן המנין עד שתשלש בדילוג. ואיכא מאן דאמר הלכתא כותיה דרב דקי"ל כל רב ושמואל הלכתא כרב באיסורי. הילכך אם ראתה יום חמשה עשר בחדש זה וששה עשר בחדש זה ושבעה עשר בחדש זה כבר קבעה לה וסת בדילוג ואינה חוששת בחדש רביעי אלא משמנה עשר ואילך, וכל הראשונים הותרו. וכן בחדש חמישי אינה חוששת אלא לתשעה עשר, וכן כולן. ואנן לא סבירא לן הכי^(לכ) דכיון דתלינן להעדה דשור המועד בקביעת וסתות ואמרינן בבבא קמא^(לכ) נגח יום ט"ו בחדש זה ויום ט"ז בחדש

שינויי מהדורות

7. נמסדורות הקודמות נוסף וכשהיא חוששת עוד לכ"ה אם ראתה ביום כ' שחששה בו הרי היא מונה כ"ה יום מיום כ' ואילך^(לכ).

לנפש תדרשנו

לר"ח סיון ואע"פ שראתה קודם לכן בר"ח ניסן. ועיי"ש בהערות מה שכתבנו להוכיח מזה שאין חוששין לוסת שאינו קבוע יותר מהפעם הראשונה שהיה מיועד לו. ואע"פ שר"ח אייר חל בימי זיבתה ונתבטל חשש וסת ממנו, אין חוששים יותר. וכן משמע בדברי רבנו במהדורות האחרונה סוף הל' י' וסוף הל' יב, עיי"ש ובהערות. א"כ ה"ה הכא אין חוששים יותר מהפלגת כ"ה מראית כ"ה, ואע"פ שנתבטלה הפלגה זו ע"י ההפלגה הקצרה (וממלא גם החשש וסת הפלגת כ"ה מראית כ"ה), אין חוששים יותר. וע"ע לעיל הערה יח. הנה עולה לדינא לדעת רבנו במהדור"ב (לענ"ד) שהפלגה קצרה עוקרת וסת שאינו קבוע דהפלגה ארוכה, אע"פ שהפלגות קצרות ודאי אינן עוקרות וסת קבוע דהפלגות ארוכות (כדמוכח לעיל הל' יז).

כה. ואנן לא סבירא לן הכי. צ"ע בתוה"ב (יד) וברא"ש שמביאים שרבנו פסק כרב. וכתב הכו"פ (ס"ק י') שכונתם שרבנו חשש לדעת רב לחומרא, וכמבואר בהמשך. (ואין לומר שבמהדורה קדומה של בעה"ג פסק רבנו כרב, שהרי גם הר"ה כאן רביא דעת רבנו כן, והרי לעיני הר"ה היתה הנוסחא הקדומה ביותר, ע' מבוא).

כד. הרי היא מונה כ"ה יום מיום כ' ואילך. מבואר בפסק הלכה זו כמה חידושי דינים: (א) מוכח דוסת הפלגה קצרה אינה עוקרת ארוכה, (וכבר העיר בזה החזו"א ס' פה ס"ק לד.) וכן מסתבר ע"פ שיטת רבנו בגדר עקירה לעיל הל' יז (עיי"ש בהערות). (ב) עוד מוכח שגם לאחר שחזרה לוסת הקבוע עדיין חוששת לוסת שאינו קבוע הקודם, ולא כדעת הרמב"ם ע"פ גירסתו בברייתא סד. (ע' גירסת רבנו לעיל ס' א הל' יב). וע' רמב"ן בהלכותיו פ"ו ה"ג שגם ס"ל שאינה חוששת לאחר שנקבע הוסת, מיהו מסבירא ס"ל כן. (ג) עוד מוכח דלא מונים הפלגת כ"ה מיום כ"ה כדעת הט"ז ס' קפט ס"ק יח, אלא מיום הראיה האחרונה, יום כ'. (ד) לפי פשטות משמעות לשון רבנו לעיל הל' יא (עיי"ש הערה ט) שחשש וסת שאינו קבוע הוא משום שראוי לקבעו, מוכח שראוי לקבוע וסת להפלגת כ"ה בכה"ג אע"פ שאינם רצופין. ע"ע בזה לקמן בהערה לד.

הנה רבנו מחק דין זה במהדורה בתרא, וצ"ב מאיזה טעם השמיטו. ונלע"ד דטעמו הכא במהדורה בתרא הוא כמו שכתב במהדורה בתרא לעיל בסוף הל' טו, דאם ראתה בר"ח אייר בימי זיבתה שאינה חוששת

זה ויום י"ז בחדש זה פלוגתא דרב ושמואל וכו', וקי"ל הלכתא כשמואל בדיני. הילכך מספקא לן הא מילתא, ובנגיחות עבדינן כשמואל לקולא לנתבע דאי לא נגח בחדש רביעי כי מטי חדש חמישי אפילו נגח ב"ט" תו לא משלם נזק שלם כלל דאכתי לא אייעד תלתא זימני בדילוג כשמואל, הילכך מעקר בחד זימנא, ואי הוה חשבינן ליה מועד כרב בעינן שיחזור בו שלשה ימים בדילוג כדתנן (ב"ק לז) הרי הוא מועד לשבתות ואינו מועד לימות החול לשבתות משלם נזק שלם ולימות החול משלם חצי נזק מאימתי הוא תם משיחזור בו שלשה ימי שבתות. וגבי ראיות נמי נקטינן חומרי דרב וחומרי דשמואל (יז), חומרי דרב דחוששת ברביעי ליום י"ח ובעיא עקירה תלתא זימני, וחומרי דשמואל שחוששת ברביעי ל"ז, דאלו לדעת רב אינה חוששת אלא ל"ח.

והא דפליגי רב ושמואל בדלוג דרב סבר קמייתא ממנינא ושמואל סבר קמייתא לאו ממנינא דוקא בדילוג לחד, אבל בשאר וסתות לא פליגי מידי, דאי וסתות דיומי נינהו כגון מריש ירחא לריש ירחא וכיוצא בו דכולי עלמא קמייתא ממנינא היא. ואי וסתות דהפלגה נינהו דכ"ע קמייתא לא ממנינא היא, דהפלגה לא ידיעא מידי עד שתי ראיות, ובין שתי הראיות נעשית הפלגה אחת והשניה בראיה שלישית והשלישית בראיה רביעית, הילכך קמייתא לאו ממנינא היא ובעינן שתשלש בהפלגות. ועד כאן לא פליגי רב ושמואל אלא בקביעת ימי החדש בדלוג, דרב מדמי ליה לקביעת ימי החדש הסדור,

השגות הר"ח

דמדמינן נגיחות לוסתות דמויי צעלמא הוא דמדמינן להו אצל לא תליא חדא נחצרתה כגון עומאה וטרפה נסדרה וגלגולת. וכ"ס דזהדיא אפסיקא לן הלכתא כרב באיסורי וכשמואל דזנינו, וכל היכא דאפסיקא הילכתא לית לן אלא מאי דאמור רבנן, ואע"ג דפליגי הלכתא אהדדי לא חיישינן מידי, מידי דהוה אנשואין ומלקיות דקי"ל כרבי ווסתות ונשור המועד כרשב"ג (יבמות סד).

(יז) עוד כתב הרב ביון דתלינן להעדה דשור המועד בקביעת וסתות, וקי"ל הלכתא כשמואל בדיני. הילכך מספקא לן הא מילתא, ובנגיחות עבדינן כשמואל לקולא לנתבע, וגבי ראיות נקטינן חומרי דרב וחומרי דשמואל. ואנו תמהים מזה, דכי היכי דקי"ל כשמואל בדיני הכי נמי קי"ל כרב באיסורי צין לקולא צין לחומרא. ואין הדברים הללו כגון שדרה וגלגולת דולאי סתמן אהדדי, אע"ג

לנפש תדרשנו

לשמואל סגי בארבע ראיות, אלא אם היתה למידה בוסת קבוע מקודם דאז לשמואל בעינן חמש ראיות. ושיטתם צ"ע ואכמ"ל. וע' חזו"א (שם ס"ק א) שכתב שלדעת רבנו אפשר דסגי בכו"ע בארבע ראיות. עיי"ש טעמו. מיהו ע"פ סבראות רב ושמואל המבוארות הכא. בפשטות נראה דה"ה דפליגי בהפלגות בדילוג. וכן פשוט לב"ה, ט"ז, ש"ך, וגר"א.

כח. רב מדמי ליה לקביעות ימי החודש. מוכח בדעת רב דלא בעינן שלוש הוכחות כדי להחזיק וסת או חזקת נגח. שהרי בשלוש ראיות אלו אין לנו אלא שתי הוכחות לסדר הדילוג. אלא על כרחך סגי בסדר של שלוש ראיות (או נגיחות) להחזיק ראיות (או נגיחות) אלו שהם מחבת סדר ואינם מקריים. ומדברי רבנו, משמע שאף דעת שמואל כן, שהרי אין רבנו מבאר את טעמו משום דבעינן שלוש הוכחות.

כו. אמ' נגח ב"ט. מכאן מדייק החו"ד חידוש גדול, שאם אכן היה נקבע בחודש השלישי שנגח ב"ט, אז אע"פ שלא נגח ב"ח בחודש הרביעי, אע"פ בחודש החמישי חוששים לנגיחה ביום י"ט, וכאילו נגח ביום י"ח. וצ"ע בסברא דמילתא. הרי אין הלכה בר' פפא (לטו) דס"ל שמיום הראוי לראות בו מונים וסת דהפלגה, אי"כ הכא למה מונים הדלוג מיום הראוי לראות בו. וי"ל דשאני הכא שהוסת אינה בהפלגה אלא בימי החודש, ואף אם לא ראתה, לא נתבטלה סדר ראיתה. (ואף לדעת שמואל שמדמה וסת הדלוג לוסת דהפלגה, אין זה דמיון גמור, ע' לקמן הערות כט, לו).

כז. לא פליגי... אלא בקביעות ימי החודש בדילוג. מדייק קצת דדוקא בימי החודש בדלוג פליגי ולא בהפלגות בדילוג. וכן משמע דעת התוס' דף סד. (עיי"ש רש"י וחזו"א ס"ה פו) ומפורש כן בתוס' הרא"ש שם. ולדעתם כו"ע מודו בדלוג בהפלגות בעינן חמש ראיות. (ומאידך, בהל' הרמב"ן ובטושו"ע וברמ"א משמע דבכח"ג

צינוני הלכה

הכ"ג.סי' קפט סעי' יב.

ושמואל מדמי ליה לקביעת הפלגה. מאי טעמא, כיון דדלוג האחרון עוקר את הראשון⁸ וכשקבעה הוסת הותרו הראשונים כולן, הילכך לא דמי לקביעות ימי החדש הסדור אלא לקביעת הפלגה דמי⁹ וקמייטא לאו ממניינא הוא.

מסורת הראב"ד

כג

ונראה לי כי וסת הסירוג כוסת הסדור הוא וקמיתא ממנינא היא הואיל (לג) מבואר יותר לעיל סוף הל' ^{אוצר החכמה} ותופסת לראשי חדשים ואע"פ שהרחיקה ראיותיה¹⁰. אלא שלענין חששת וסתה בתחלתה הוא שזה לדלוג שאינה חוששת כי אם מן הראשונה לשניה הסמוכה לה, כגון שראתה בראש ניסן חוששת לראש אייר, ואם לא ראתה עד ראש סיון הרי היא חוששת לראש תמוז. ואם לא ראתה בראש תמוז אינה חוששת לראש אב¹¹ אע"פ שהם שני חדשים כעין ההפלגה הראשונה, מפני שהפסקת החדש השני בטלה ראיית החדש הראשון¹², וראיית החדש השלישי הרי היא בתחלת וסת וחוששת לראש החדש הרביעי ולא יותר כמו שכתבנו למעלה¹³. ולזה הענין לבדו הוא שזה לוסת הדלוג, אבל לחשבון הקביעות לוסת הסדור הוא שזה, והראשונה מן החשבון. שהרי שנינו בחיצונה (ב"ק לז) לענין נגיחות ראה שור נגח, שור לא נגח, שור לא נגח, שור נגח, שור לא נגח, נעשה מועד לסירוגין לשוורים וכי נגח נגיחה רביעית משלם נזק שלם בדרך שמשלם בנגיחות הסדורות, אלמא קמיתא ממנינא היא, ש"מ. ואם תאמר "מאי שנא זו מן ההפלגה, לא קשיא מידי, דהתם לאו הפלגה היא דשניה

שינויי מהדורות

8. כנוסחת ה"י (נב). נוסף מ"מ הואיל ותופסת לראשי חדשים מה לי מחדש לחדש או משני חדשים לשני חדשים. שאר העמקת ה"י בהלכה זו כנוסחת מהדו"ג.
9. כמהדורות הקודמות ואם תאמר הא דתניא גבי נגיחות

לנפש תדרשנו

צרוף של שתי ראיות כדי לראות את תכונת הוסת החוזרת (ע' הערה לעיל). מיהו אינו שזה ממש לוסת ההפלגה. חדא, הרי וסת ההפלגה חשיב כוסת השנה כדמוכח לעיל הל' י. ועוד ע' לעיל בהל' זו דיוק החו"ד בדיון אם לא ראתה פעם אחת בימי דילוגה דאף לדעת שמואל חיישינן ליום דלוג הבא, ולא בדיון וסת ההפלגה.

ל*. אינה חוששת לראש אב. צ"ע למה אינה חוששת משום הפלגת ס' יום. ותרצו התפל"מ והחו"ד והמקמ"ה דהיינו דוקא כשאין ההפלגת החדשים שזה להפלגת החדשים הקודמת. מיהו החכמ"א (ק"ב יג) חידש יסוד גדול ע"פ דברי רבנו הכא "כששתי ראיות היו שוין לימי החודש אינה צריכה לחוש לימי הפלגה אלא לחדשים". וכנראה דייק כן מהמשך דברי רבנו "שני חדשים כעין הפלגה ראשונה". וצ"ע על החכמ"א דהנה בהדיא מבואר לעיל הל' יא דחוששת בכה"ג.

לא. כמו שכתבנו למעלה. ע' ש"ך ס"ק כז א"ר הבין את דברי השו"ע שהם לקוחים מכאן, והנה מדברי רבנו לעיל הל' י"ב מבואר לא כן.

כט. עוקר את הראשון. לשון זה כבר כתב רבנו לעיל הל' י בבאר הטעם ולא חיישינן לוסת שאינו קבוע רוסת הדלוג. ועיי"ש בהערה ד דבארנו כוונת רבנו דשאני וסת הדלוג מוסת השנה, שבוסת השנה חוזרת לראות באותה תכונה (או באותו יום או לאותה הפלגה), משא"כ בוסת הדילוג אינה חוזרת לראות בתכונה שזה לראיה הקודמת אלא אדרבה מוחזקת לשנות את תכונת הראיה. ונראה כוונת רבנו בבאר סברת שמואל שכדי להחזיק וסת (או חזקת נגחין) בעיני דוקא סדרה של תכונה שזה החוזרת, דאין מחזיקים ראיות (או נגיחות) לומר שהם באים מחמת סדר ואינם מקריים אלא אם חיוני סדר השווה. (וכל שאין התכונה חוזרת כקדמותה נקרא עקירה, ע' לעיל הערה ד.) ואשר על כן, לעולם אין מקום לקבוע חזקה בוסת הדלוג על פי התיחסות לכל ראייה בפני עצמה, דהרי אין תכונתם שוות, מיהו אם נתיחס לכל "זוג" של ראיות, ישנו סדר השווה של "זוגות" של ראיה, שלכל "זוג" ישנה תכונה שווה שהראיה השניה מדרגת ביום אחד (למשל) בימי החודש להראיה הראשונה. וסדר זה מהני להתחזק שאין הראיות מקריות אלא מכח סדר, והוא וסת הקבוע.

ל. לקביעות הפלגה דמי. בזה שווה לוסת ההפלגה דבעינן

ציוני הלכה

הב"ד. עי' סיפא דרמ"א ס"י קפט סעי' יג.

מסורת הראב"ד

(לס) ה"ל בב
(לו) עי' ס"י א ה"ל כב
(לז) עי' לעיל ה"ל כ
(לח) ס"י א ה"ל כב, ס"י ב ה"ל ד

אינה צריכה לראשונה אלא שכל אחת ואחת ראויה לקבוע עם שתים חברותיה שהרי תופסת לראשי חרשים, אבל הפלגה אינה נראית כלל עד הראיה השנית ושתי הראיות בונות ההפלגה, הלכך אינן נחשבות אלא הפלגה אחת ובעינן שתשלש בהפלגות. ואיכא נמי מאן דאמר דכי היכי דפליג שמואל בדלוג הם הכי נמי פליג בסירוג דחד טעמא גינהו דקמיתא לאו בסירוג חזיתיה, הלכך לאו ממנינא היא, וכי היכי דחיישינן בדלוג לדרב ולדשמואל הם הכי נמי חיישינן בסירוג לחומרי דתרויהו. ואם תאמר הך בריתא דקתני (כ"ט לז) ראה שור נגח שור לא נגח דתלתא זמני בלחוד הוא דתני, וקאמר נעשה מועד לסירוגין לשוורים, דילמא שמואל ארבעה תני בגווייה, אי נמי תנא כי רוכלא לחשוב ולזייל ולא איצטריך ליה למיתני אלא שיש קביעות לסירוגין ותו אשמעינן שאם שינה שלא לסירוגין אינו מועד, ולעולם לשמואל עד שישלש בסירוגין. ולאו מילתא היא כדפרישנא.

כד הנה פירשנו דין הדלוג^(ל) לאשה שאינה רואה אלא יום אחד בלבד, יום ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה כו'. אבל אשה שהיא רואה ארבעה ימים רצופים או חמשה ימים בשעת הוסת^(ל), והראשונים התחילה אותם בט"ו לחדש זה והשנים התחילה אותם בט"ז בחדש זה השלישים התחילה אותם בי"ז חדרש זה, נמצאת אשה זו כבר שילשה בראיות הסדורות בי"ז בחדש ובי"ח בחדש^(ל), ולכ"ע בראיות הסדורות כימי החדש שאינן על ידי דילוג בשלש פעמים הוקבעו. עתה אנו שואלים על זה, איך נאמר מן הרביעי ואילך לשמואל או מן השלישי ואילך לדעת רב, שהותרו הראשונים כלם ואינה חוששת אלא מי"ח ואילך, והלא י"ז וי"ח כבר הוקבעו. ויש מי שאומר כי כגון זה חוששת לכל הימים ששילשה בהן בסידור, וחוששת לדלוג לאסור את האחרון של וסת. ויש מי שאומר כיון דמן הדין אינה קובעת בתוך ימי נדתה אלא מספק^(ל) שופעת או מדלפת הוסת נקבע בכל ימי העונה כאשר אמרנו^(ל), עתה בזה כיון דחזינן לה דקא קבעה בדלוג אמרינן איגלאי מלתא דהנך יומי בתראי דוסת טפילה הוו לקמאי^(ל), הילכך בכי האי גוונא נמי אמרינן הותרו הראשונים ואינה חוששת ברביעי אלא מי"ח ואילך והותר י"ז, ובחמישי חוששת לי"ט והותר י"ח, וכן כולן. ומסתבר כוותיה.

לנפש תדרשנו

שאינן שום גלוי מילתא שאין וסת השוה וממלא ככה"ג צריכה לחוש גם לווסת השוה. ולולא דמסתפינא מגדולי רבותנו ז"ל (ב"י, ב"ח, דרישה) הייתי אומר שהרמב"ן דכתב דקובעת וסת השוה בכה"ג לא פליג על הכרעת רבנו ונקט ציור הנ"ל ברקא. (וע' פלתי ס"ק יז שפקפק בדעת הב"ח דכתב דרבנו פליג על דין הרמב"ן, מיהו בדרך אחרת ממה שכתבנו.)

לג. הותרו הראשונים. ואף לדעת שמואל שאינה קובעת לדלוג אלא בארבע פעמים, וא"כ כבר הוחזק וסת השוה קבוע לפני שהוקבע וסת הדלוג, סגי בגלוי מילתא הנ"ל לבטל הוסת שכבר הוחזק כקבוע.

לא*. אלא מספק. ע' מה שכתבנו בזה בסי' א הערה לז.

לב. איגלאי מילתא דהנך יומי בתראי טפלה הוו לקמאי.

צ"ע כמה איגלאי האי מילתא. ונלע"ד דרבנו מיירי דוקא שכל פעם שופעת כדרכה ארבעה או חמשה ימים. א"כ איגלאי מילתא דכל ראיותיה הם בדלוג ואין קביעותה בשוה. (ומסתבר טפי שיום הראשון הוא העיקר כמבואר בסי' א ה"ל ה, עיי"ש, אבל נראה שהגדר הכא כמו כל שופעת כמה ימים רגם חוששים ששאר הימים הם העיקר וכל הימים יקבעו בדלוג.) אבל באופן שלא יהא דלוג בשאר הימים וכגון הציור שנקט הרמב"ן (פ"ה דין כ"ב וכן העתיקו הטור והרמ"א) נראה

ציוני הלכה

ה"ח.סי' קפד סעי' ב.
ה"ט.ע' טור סוף סי' קפט
(נח). ונ"י ע"ס.
ה"י.סי' קפט סעי' ג.

מסורת הראב"ד

(טו) ע' סי' ג הל' ה
(טז) סי' ב הל' ז
(יז) גדרי חשש זה מבוארים
בסי' ג הל' יג, טו, טז, יח

המחבר

ח ואמרי רבנן דלא שנא וסת קבוע ולא שנא וסת שאינו קבוע חוששת ליום
ראייתה, (דתניא) [דרתנן] (גדה סג) רואה ליום חמשה עשר ושנתה ליום עשרים זה
וזה אסורים^(טו).

ט ואמר ר' פפא (גדה סד) לא תימא דקאי יום השינוי בימי נדתה אלא אפילו קאי
לה בימי זיבתה, כגון שהיתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים
ושנתה לששה עשר או לשבעה עשר דקאי לה בתוך שמונה עשר יום לראית
נדתה, אף ע"ג דההיא ראייה לא חזיא לקביעת וסת כדאמרינן לקמן^(טז), מיחש
מיהא חיישנא להי^(יז).

י ומדקתני זה וזה אסורין משמע דכי הדדי נינהו, אלמא לוסת שאינו קבוע
נמי חוששת כל היום. ומסתברא לן דוקא שלא קבעה וסת לא לימים
ולא לשעות, אבל אם קבעה וסת לשעות ולא קבעה לימים אינה חוששת אלא
לשעתה בלבד. דעד כאן לא פליג ר' יהודה עליה דר' יוסי אלא בלמודה
לימים, כדתניא (גדה סג) היתה למודה להיות רואה ליום עשרים משש שעות לשש
שעות והגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל שש שעות דברי ר'
יהודה ור' יוסי מתיר עד שש שעות וחוששת לשש שעות וכו'. הכא הוא דפליג
ר' יהודה דכיון דלמודה ביום עשרים אע"ג דלמודה בשש שעות קביעותה

לנפש תדרשנו

השו"ע, ריש סתירה אם פתיחת ראייתה קובעת את העונה הסמוך
לוסתה (כן משמע דעת השו"ע סי' קפד סעי' ה) או אם משך ראייתה
קובעת את העונה (כן מוכחת דעת השו"ע סי' קפט סעי'
כד). ובדעת רבנו י"ל שהגר"א למד כמו הבאור השני שכתבנו,
ובאור זה אינו אלא אליבא דשיטתיה דרבנו בענין וסת הגוף המורכב
לימים ולא חוששים לעונה. מיהו לפי השו"ע דאינו פוסק כן, הדרא
קושיה לדוכתא. כן נלע"ד בבאור קושית הגר"א.

כ*. מיחש מיהא חיישא לה. ע' לקמן (סי' ג הל' יג) דמבאר
רבנו גרר חשש זה דהוא דוקא אם ראתה בימי זיבתה, אבל אם ראתה
בימי נדתה ואירע יום הוסת דאינו קבוע בימי זיבתה דאינה חוששת.
וע"ע לקמן (שם הל' טו, טז) בבאור גרר החשש והוא דחוששים לראיה
נוספת בימי זיבתה באותו אופן שראתה בימי זיבתה בפעם הקודמת
(עיי"ש היטב). והנה לפי גדרי רבנו הנ"ל נראה מוכח דמה
דאמר ר' פפא בדף סד. דחוששים לראיה בימי זיבתה (דהיינו הגדרים
הנ"ל) אינו מענין הא דאיבעיא ליה לר' פפא בדף לט. "מיקבע לא
קבעה מיחוש מהו דתיחוש לה", דהנה שם דף לט. פושט ר' פפא
מאופן דכבר קבעה וסת בימי נדתה ואירע יום הוסת בימי זיבתה, והוא
ענין אחר לגמרי. (ועיי"ש דף לט. פרושם של רש"י ותוס'). והנה גם
מפי' רש"י דף סד. דאינו כפרושו בדף לט. משמע דלמד רש"י דאין
שתי המימראות דר' פפא שוים). מיהו הרמב"ן (חדושים סוף דף
לט.) והרשב"א (תוה"כ יא:) כתבו דרבנו הכריע כר' פפא דסוגיא דף
לט. ודלא כר' הונא שם, משמע שהבינו הרמב"ן והרשב"א גם בשיטת
רבנו דשתי הסוגיות דר' פפא אחת הן. (דהנה לא מצינו שהכריע רבנו
בהדיא בענין וסת דנקבע מכבר בימי נדתה ואירע יום הוסת בימי
זיבתה. ע"ע סי' ג הל' יח.) וצ"ע.

כחב"י והרשב"א (שהובאו בהערה יט) דשעור התחלת הראיה הוא עד
סוף העונה. עוד י"ל בדרך אחרת שלעולם נקבע העונה ע"פ
תחילת הראיה שהיתה תוך וסת הגוף, מיהו כל זמן דמובלעת הראיה
תוך שעת וסת הגוף, מהני וסת הגוף לצמצם את חשש הוסת לאותה
שעה דומיא דווסת השעות לר' יוסי, כמו שבאר רבנו בהדיא בהל' ו
בטעם דלא חוששת לעונה בוסת הגוף אפ' בוסת המורכב לימים. מיהו
אם נמשכה ראייתה לאחר וסת הגוף, לא מהני וסת הגוף לצמצם את
חשש ראייתה לאחר הוסת הגוף, וחזר לדון חשש עונה. (מיהו בענין
החשש לפני וסת הגוף אין דין עונה, דשפיר מהני סימן הוסת הגוף,
דלפני סימן זה אין חשש כלל לוסת.)

וצ"ע בדברי הגר"א סי' קפט ס"ק לח דהקשה שיש סתירה בפסקי
השו"ע וכקושית רבנו הכא אלא שנשאר הגר"א בצ"ע. וכבר רשם
המגיה שם "ספר בעלי הנפש מחלק בזה והובא באחרונים". ותימה אם
לא השגיח הגר"א בדברי רבנו הכא. ויותר תימה אם התעלם הגר"א
מסברת הב"י (דשעור התחלת הראיה הוא עד סוף העונה) המבוארת
על אתר. ונראה ליישב דעת הגר"א דבשלמא הרשב"א
לשיטתיה דלא חוששים כלל לראייתה הנמשכת לאחר העונה, א"ש
גדרו דאין עיקר ראייה אלא עד סוף העונה. מיהו לדעת השו"ע (הפוסק
כרבנו) דחוששים לראיה זו, הרי מוכח דגם הראיה לאחר סוף העונה
מיקרי "עיקר" לקבוע וסת. וא"כ קשה למה לא קובעת עונה נוספת
לאיסור הוסת ע"פ המשך ראייתה. ובפשטות י"ל שלפי דעת רבנו
(והשו"ע) אין העונה הסמוך לוסתה נקבעת ע"פ עיקר משך ראייתה
אלא ע"פ התחלת ופתיחת וסתה דוקא (ע' הערה לעיל). ודוחק לומר
דנקבעת העונה גם כן ע"פ משך ראייתה אלא שיש שתי דרגות של
עיקר" משך ראייתה. א"כ שפיר מקשה הגר"א סתירה בין פסקי

ציוני הלכה

וביום טבילתה היתה לה שעה ^[אוצר החכמה] יומא כולי יומא זמנה היא. אבל היכא דקביעא לה וסת לשעה ולא קביע לה וסת ליומא, ודאי קביעותה דשעה מהניא לה ולא אתי וסת שאינו קבוע דיומא ועקר לה לקביעותא דשעה (ז). ותו איכא למיגמר להא מילתא מההיא אתתא (גדה סו.) דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הוית חזיא דם ואתיא לקמיה דר' יוחנן ואמר לה שמא דמות עירך עלתה ביך לכי והבעלי לו על גב הנהר. והא התם דבין שהיה לה וסת בין שלא היה לה וסת יום טבילתה לא היה קבוע, פעמים מקדמת ופעמים מאחרת, וביום טבילתה היתה לה שעה קבועה^א לראיה^ב, שבכל עת שהיתה נכנסת לעיר וחברותיה מרגישות בה מיד רואה, ואעפ"כ לא חשש ר' יוחנן אלא לשעתא בלבד דהיינו שעת כניסתה^א לעיר, אבל קודם כניסתה לעיר התיירה. שמעינן מינה שאם קבעה וסת לשעות ולא קבעה לימים אינה חוששת אלא לשעתא בלבד^ב.)

123456789101112131415161718192021222324252627282930313233343536373839404142434445464748495051525354555657585960616263646566676869707172737475767778798081828384858687888990919293949596979899100

מסורת הראב"ד

(יח) ע"י ג' הל' בת והערות
שם
(יט) ע"י ד' ה"ב הדין
הרביעי

דיומא אסר לה ועקר לקביעותה דשעה, חיישינן כיון דקביעא לה וסת בהאי יומא כולי יומא זמנה היא. אבל היכא דקביעא לה וסת לשעה ולא קביע לה וסת ליומא, ודאי קביעותה דשעה מהניא לה ולא אתי וסת שאינו קבוע דיומא ועקר לה לקביעותא דשעה (ז). ותו איכא למיגמר להא מילתא מההיא אתתא (גדה סו.) דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הוית חזיא דם ואתיא לקמיה דר' יוחנן ואמר לה שמא דמות עירך עלתה ביך לכי והבעלי לו על גב הנהר. והא התם דבין שהיה לה וסת בין שלא היה לה וסת יום טבילתה לא היה קבוע, פעמים מקדמת ופעמים מאחרת, וביום טבילתה היתה לה שעה קבועה^א לראיה^ב, שבכל עת שהיתה נכנסת לעיר וחברותיה מרגישות בה מיד רואה, ואעפ"כ לא חשש ר' יוחנן אלא לשעתא בלבד דהיינו שעת כניסתה^א לעיר, אבל קודם כניסתה לעיר התיירה. שמעינן מינה שאם קבעה וסת לשעות ולא קבעה לימים אינה חוששת אלא לשעתא בלבד^ב.)

יא ואע"פ שהשוו וסת שאינו קבוע לוסת הקבוע לענין חששא, אבל לענין עקירה לא שוו אהרדי. דכל וסת שהוא קבוע שלשה פעמים צריך לעקרו שלשה פעמים, וצריכה שתבדוק עצמה ביום הוסת כדי לטהר הוסת^א. אבל וסת שאינו קבוע אפילו קבעתו שני פעמים הרי הוא נעקר בפעם אחת, ואינו צריך בדיקה אלא שאם הגיע אותו יום ולא בדקה ולא ראתה כיון שעבר אותו יום

השגות הרז"ה

תימא הוא, שלא מלינו קביעות שעות בלא ימים בכל דברי רבותינו, ואם כן הרי האשה הזאת אסורה כל ימיה בלילות^א שעה^ב. ואין לנו כיוצא בה בכל התלמוד. ומה שהביא ראה מהביא איתתא דכל אימת דסלקא מטבילת מצוה הוית חזיא, זה נמנע היה תלוי^א ולא נשעה, שאם אין לה יום קבוע אין לה שעה קבועה. ואין צו שום ראה.

(ז) עוד כתב אם קבעה וסת לשעות. ולא לימים אינה חוששת אלא לשעתא בלבד, דעד כאן לא פליג ר' יהודה אלא בלמודה לימים ולשעות אבל אי קביע לה וסת לשעה ולא קביע לה וסת ליומא ודאי קביעותה דשעה מהניא, ולא אתי וסת שאינו קבוע דיומא ועקר לה לקביעותא דשעה. ולא הצינתי בזה מהו רואה לומה, אם רואה לומר שהאשה קוצעת וסת נשעות שלא נימים, זה

לנפש תדרשנו

בדברי רבנו הכא לא מוזכר אלא שמהני וסת השעות לקולא ומשמע דאין בו דין חומרא כלל. וכעין זה נראה גם דעת רבנו לגבי קביעות לעונת לילה או יום (וזה מהני אף בוסת קבוע). ע"י ד' הל' ג' וס"י ג' הערה לח.

כב. זה במעשה היה תלוי. מתרץ הסד"ט (קפט ס"ק א) דדייק רבנו בלשון "שמא דימת עירך עלתה בך", מוכח דלא ברור היה לר' יוחנן שכן הדבר, וא"כ היה צריך לחוש לוסת מחמת טבילה. מיהו באור זה צ"ע, דהרי עדיין אינו אלא ספק וסת, ודינו לקולא כמבואר לעיל הל' ד' ולקמן הל' כא. והנה לפי שיטת החזו"א שהבאנו בהערות כ"א, לא קשה מירי קושית הרז"ה.

כג. וצריכה שתבדוק עצמה ביום הוסת כדי לטהר את הוסת. משמע שאם לא בדקה ביום הוסת לא נעקר הוסת. וכ"כ רבנו בריש ס"י ב' וצריכה בדיקה בשעת הוסת כדי לטהרה. וע' חזו"ד (קפט ס"ק י') שכן דייק מלשון הטושו"ע והרמב"ן.

כא. שעה קבועה. שעת כניסתה. כלומר הרי יש לה לחוש שהוחזקה לראות מחמת הטבילה, ומדין וסת הקפצות (חזו"ד קפט ס"ק א. קפו ס"ק יד, חזו"א פו ס"ק ב). ואף דלא קבעה לימים הרי גם צריכה לחוש כמבואר לקמן (ס"י ד' הל' א דין ט, וע' הערה ג שם). ואעפ"כ התיירה ר' יוחנן לפני שנכנסה לעיר. ובפשוט צ"ל שהיתה נכנסת לעיר תמיד בשעה קבועה לאחר הטבילה (כן משמע בט"ז ובאור הגר"א). מיהו החזו"א (שם) מבאר אחרת, שדין וסת "דימת עירך" כדן וסת השעות, "שאין זו סיבה מספקת, דלא עדיפא משעה לר' יוסי". וכן מדויק בלשון רבנו, אלא דצ"ע מנין לרבנו כן בפשיטות. ובענין שעה לקפיצה ע"י לקמן ס"י ג' הערה לו.

מוכיח המקור מים חיים (קפט, י') מדברי רבנו הכא שאין לעונת ליל טבילה קולא כעונת יוצא לדרך (ולאפוקי מדעת הכנסת יחזקאל שם, ותוה"ש קפו סוף ס"ק כט, עיי"ש) להתיר איסור וסת.

כא*. ואם כן הרי האשה הזאת אסורה כל ימיה. הנה

ציוני הלכה

הי"ב. ס"י קפט ס"י טו.
שינתה לוסת אחר ש"ך ס"ק
מא.

מסורת הראב"ד

(כ) בגדר עקירת וסת שאינו
קבוע על ס"י ג' ה"י והע' ה.
וה"ב והע' י. ע"ע ס"י ג' ה"י יז
(כא) ע"ע ס"י ג' ה"י ט, כא.
(כא"י) לקמן ס"ק טז
(כב) ע"ע לקמן ה"ל יד, יח.

הותרה היא והותר אותו היום, ואם שנתה ליום אחר חוששת לאותו יום לפי מה שהוא. ולעולם הוסת שלא נקבע שלשה פעמים האחרון עוקר את הראשון בפעם אחת^(ס).

ב ועוד יש הפרש בין וסת קבוע לוסת שאינו קבוע, שהוסת שאינו קבוע כיון שעבר עליה אותו יום ולא ראתה נעקר לגמרי בפעם אחת ואע"פ שלא שנתה לוסת אחר, אבל וסת שהוא קבוע אפילו עברו עליה שלש עונות כמותן ולא ראתה כיון שלא שנתה ליום אחר, נהי דאינה חוששת עוד לאותו יום עד שתחזור ותראה בו, אבל אם חזרה וראתה בו ביום אפילו אחר כמה הפסקות חוזר הוסת למקומו וצריכה עוד שלשה פעמים לעקרו. מאי טעמא, דאמרינן אורת בזמנו בא. דתניא ^(גדה סד.) היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושנתה ליום שלשים זה וזה אסורים הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים וראתה, יום עשרים ולא ראתה, יום שלשים ולא ראתה, הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים מפני שאורח בזמנו בא^(כ) (ח), שמעינן מהכא שאע"פ שהפסיקה שלש עונות ולא ראתה כיון שחזרה באותו יום^(כ) חזר הוסת למקומו אפילו בפעם אחת. ודוקא שלא שנתה לוסת אחר. אבל שנתה לוסת אחר כבר נעקר הראשון לגמרי ואם תחזור עוד לראות בו הרי הוא כתחילת וסת וכאשה שמשנה את וסתה לוסת אחר דבעינן שלשה פעמים לעקירת הראשון ולקביעת השני, והוסת הראשון נעשה שני והשני נעשה ראשון.

השגות הרז"ה

שלשים ונאסר יום עשרים מפני שאורח בזמנו בא. כך הוא לשון הברייתא בדקדוק. ולעולם כל שתעקר ממנה שלש פעמים טיהרה את הוסת. ואם חזרה ליום וסתה הראשון לאחר מיכן הרי זה שנוי אם ראתה צנתיים מתוך וסתות אחרות. ואם לא ראתה כלום צנתיים או שראתה בלא קביעות וסת הרי היא ככתחילה ואינה חוששת עד שתקבענה שלש פעמים, וכמו שאנו עתידים עוד לפרש^(כא). וכן בהפסקת ימי עבודה וימי מניקה אם נעקרו בהם וסתותיה שלש פעמים הרי הן עקורות, ואם ראתה אחר כך הרי היא כרואה כתחילה לענין קביעות וסת, שאינה קובעתה עד שתקבענה שלש פעמים. זה נראה לי לפי דעתי. אלא שראיתי צפי' רש"י ז"ל הלכת הברייתא שהזכרנו למעלה, וכמדומה לי מתוך פירושו שהוא גורס כלשון הראשון. וכתבתי כל זה לפי שהיא מלאכת שמים.

(ח) עוד כתב וסת שהוא קבוע אפילו עברו עליה שלש עונות כמותן ולא ראתה, אם חזרה וראתה בו ביום אחר כמה הפסקות חזר הוסת למקומו, שאורח בזמנו בא, דתניא היתה למודה לראות יום עשרים ושנתה ליום שלשים זה וזה אסורים, הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים וחוששת ליום שלשים, הגיע יום שלשים וראתה, יום עשרים ולא ראתה, הותר יום שלשים ונאסר יום עשרים מפני שאורח בזמנו בא. ואין לא הכין גרסין לה ולא מלאתי אותה גירסא בשום ספר שבעולם. אלא כך: היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושנתה ליום שלשים, זה וזה אסורים. הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים, וחוששת ליום שלשים. הגיע יום שלשים וראתה, הגיע יום עשרים וראתה, הגיע יום שלשים ולא ראתה, הותר יום

לנפש תדרשנו

מהדורות מה שפסק הראב"ד ע"פ גירסתו הכא, ואף הרז"ה אינו משיג שם והוא גם ע"פ גירסתו (ודלא כהרמב"ם והר"ן). ע' אר"ש איסור"ב פ"ח ה"ח דהאריך בבאור שיטת הרז"ד.

כד. ולא מצאתי אותה גירסא בשום ספר בעולם אלא כך. לגירסת הרז"ה לא הפסיקה (נמנעה) מראיתה ביום כ' אלא פעמיים, וכן גם גירסת הרמב"ם והר"ן. מיהו מה שהרז"ה גורס בסוף "הגיע יום ל' ולא ראתה", לא מצאתי לו חבר. וע' ס' ג' ה"ל' כא בשנויי

קאמרי" וְכִי קָאָמַר זֶה דְּרַג' זֶה וְס"ל קָאָמַר וְרָאִי לְדַבֵּר דֵּהָא אַמְרִי בֹּסֶת דִּימִי שְׁמוּאֵל כְּרֶשְׁבִּינ' ס"ל וְכַדְמוּכָה לְקַמְנָ" (גבי פלוגת' דרב ושמואל בוסת הדלוג וכיון דבוסת הימים כרשב"ג ס"ל ע"כ הרי אמרו ולי' לא ס"ל קאמר הילכך ה"נ דבוסתות דגופה אית לי' דרשב"ג ועוד דהא איפסיקא הלכתא בהדיא בוסתות כרשב"ג וכדאיתא ביבמות⁶⁹) וסתמא איפסיקה ל"ש בוסתות דגופה ל"ש דיומי הילכך בוסתות דגופא נמי אינה קובעת וסת אלא בג"פ.

דף ס"ד ראתה יום ט"ו בחדש זה וששה עשר בחדש זה וי"ז בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג וא"ת במאי עסקי' אי בחדשים מלאים אין כאן דילוג אלא הפלגות שוות שהרי לעולם היא רואה מל"ב לל"ב ואי בחדשים כסדרן עסקינן א' מלא וא' חסר אין כאן דלוג שוה שהרי פעמים היא מקרבת ראיתה יום א' ופעמים היא מרחקת אותה יום א' שהרי מט"ו בניסן שהוא מלא עד ט"ז באייר ל"ב יום וכשחזרה וראתה ב"ז בניסן אין בין רא' ראשונה לרא' שלישית אלא ל"א יום שהרי אייר חסר ונמצא שלא דלגה אדרבה קרבה ראיותי' יום א' תירץ הראב"ד ז"ל⁷⁰) שאע"פ שאין זו מדלגת כפי הפלגות אע"כ היא מדלגת כפי ימי החדש לפי שהוא סובר שהאשה קובעת בימי החדש שאם ראתה בחמשה בירחא ובחמשה בירחא קבעה לה וסת בחמשה לירחא אע"פ שהא' מלא והא' חסר ואין ההפלגות שוות ואין בזה שדלגה כיון שאין בראיותה צד השוה לא בדלוג ולא בהפלגות אמרינן שלימי החדש היא קובעת ולא בהשוואה ולא בדלוג ומ"מ יש לתמוה האין אפשר שימי החדש יהו גורמין וסת וכי שיפורא גרים⁷¹) תירץ הרא"ה ז"ל⁷²) דלאו לימי החדש של קביעות ב"ד קאמרי' אלא ליום המולד שאפשר שמרחק ידוע מן המולד גורם לה לראות או בהשוואה או בדילוג כשם שמצינו שהאשה קובעת וסת לימים ידועים דאלמא היום גורם לוסת שיבא כגון שראתה ג"פ בשבת או בא' בשבת וכדמוכח בפ"ק⁷³) גבי קפצה וראתה ונמצינו למדים שיש בוסתות דימים ב' דרכים ווסת ימים ידועים ווסת החדשים ומונין להם משעה המולד וה"ט דרב דס"ל דט"ו ממנינא הוא לפי שכיון שזו קובעת ווסת לימי החדש בדילוג אף רא' ראשונה ממנינא הוא דהא איגלי מלתא שאותו היום גורם לוסת שיבא ומיהו בוסת ההפלגות אפילו רב מודה דלרשב"ג אינו נקבע אלא בד' ראיות שיש בהן ג' הפלגות דכיון שהיא קובעת ווסת להפלגה ג' הפלגות ודאי בעינן ולא דמי לוסת הדלוג דהכא כיון שהיום גורם לוסת שיבא ולא ההפלגה רא' קמיתא נמי ממנינא ה' ורא' לדבר מדתנן⁷⁴) היתה למודה יום ט"ו ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין שינתה פעמים ליום עשרים זה וזה אסורין שינתה ג' פעמים ליום עשרים הותר ט"ו וקבעה ליום עשרים דאלמא אינה קובעת ווסת

ב א ר מ ש ה

הרא"ש. 69) ס"ד א'. 70) ס"ד ב'. וראה אריכות בכל זה במאירי (עמוד רס"ו) וכן ההלכה ברורה ופשוטה בשו"ע. 71) בבעלי הנפש שער החסות. וראה ברמב"ן כאן באריכות. 72) ראה לעיל ל"ח א' ובתוד' שיפורא וברא"ש כאן. 73) בבדק הבית בית ז' שער ג'. והביא מחלוקת הראב"ד ורבו הרמב"ן. 74) דף

עד שתשלש להפלגות של עשרים עשרים וכ"ת למודה שאני א"כ דקרי"י) לה לפרכי' דרב מבריתא מאי"י קרי לה והא מתניתן מוכחא דלמודה שאני ועוד דמדקא כליל ותני שאין האשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג"פ אלמא דל"ש למודה ול"ש דאינה למודה דלעולם כל שהיא קובעת לה וסת להפלגות בעי' שתפליג ג"פ שהן בין ד' ראיות ולא תקשי לך האי דאמרי' בב"ק"י ראה שור נגח שור לא נגח שור נגח נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים דאלמ' קמיתא ממנינ' היא דהתם לא מצד ההפלגה נעשה מועד אלא מצד הנגיחות אלא שמפני שסירג בנגיחותיו לא נעשה מועד אלא לסירוגין אבל באשה שקובעת לה וסת מפני הפלוגתיה אפילו רב מודה דארבע ראיות בעי' ובוסת הדלוג בלחוד הוא דס"ל דקמיתא ממנינא היא ושמואל ס"ל דאפילו בוסת הדלוג ג' הפלגות בעינן.

ולענין פסק הלכה פסק ר"ח והראב"ד ז"ל"י) כרב משום דקיי"ל כותי' באיסורי"י) אבל הרמב"ם ז"ל"י) פסק כשמואל וכן דעת הרמב"ן ז"ל מדאמרינן לקמן דייק' נמי דשבקי' ליום עשרים ונקט לעשרים ואחד ש"מ. שינתה י"ז הותר ט"ז ונאסר ט"ז וי"ז מיהא שמעינן שאע"פ שחוששת לוסת הפלגה שוה בפעם אחת בלבד לוסת הדלוג אינה חוששת"י) עד שתקבענו דאי לא נימא דכשינתה לי"ז שתהא חוששת ליום י"ח שמא תקבע וסת לדלוג.

היתה למודה להיות רואה ליום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הגיע יום עשרים ולא ראתה [מותרת"י) לשמש עד יום ל' וחוששת ליום ל' הגיע יום ל' וראתה יום כ' וראתה הותר יום ל' ונאסר יום כ' שאורח בזמנו בא כך היא עיקר הגרסא בעיקר הנוסחאות"י) וכי קתני הגיע יום כ' וראתה יום כ' דשלשים קאמר דכדלקמי' [נקטה"י) כדאיתא בס"פ בנות כותים"י).

ע"ב יש גפן שיינ' אדום ויש גפן שיינה שחור אתא לאשמועינן דל"ת כל דם בתולים מראהו א' וכל שאין מראיו כמראה הרגיל בהם אינו

ב א ר מ ש ח

י"א ב'. 75) לעיל סי' ג'. 76) צ"ל : דקארי. כאן בסוגיין. 77) ל"ז א', וראה תודיה איתמר ובתוס' הרא"ש ובפסקי הרא"ש כאן, בבדק הבית בית ד' שער ג', ובחור'י סי' קפ"ט ס"ק גו"ז. 78) כ"כ התוה"ב בית ד' שער ג' והרמב"ן כאן בשמו, ועיין בבדק הבית שם באריכות, ובבעלי הנפש להראב"ד בשער תיקון הוסתות. 79) בכורות מ"ט ב', ועיין במיו"ט בפרק קמא דמכילתין סי' א', בדיה וקיי"ל הלכתא. 80) פ"ח מהלי א"ב ה"ז, וראה שם במפרשים וראה בחי' הרמב"ן כאן ובהלי נדה להרמב"ן פ"ה אות י"ג. וראה בתוה"ב בית ד' שער ג' בזה. ובבעלי נפש והשגת הרו"ה עליו בשער תיקון הוסתות, ובמאירי מעמוד רע"ג ולהלן. 81) ראה בתוס' ד"ה ואינה ותוס' הרא"ש ד"ה זה וזה, ובמהרש"א על תודיה הנ"ל. 82) צ"ל : מותרת. 83) ראה ברש"י וברמב"ן ושאר ראשונים. 84) חסר : נקטה. 85) ל"ט א' וב'. וראה בחור'י סי' קפ"ט סק"ז וי"ח ובסדרי טהרה שם סק"כ.

ראתה בא' בחודש ובי"ח בו שהוא סוף ימי זיבתה וחזרה וראתה בא' בחודש ובי"ח בו כמה פעמים לא קבעה וסת אלא לראש החודש, שכל ז' ימי נדה אחר הראיה הראשונה הם הולכין ואחד עשר שלאחריה דמים מסולקין ממנה ואין ראוין לקבוע וסת, אפילו ראתה בא' בניסן ובז' בו וראתה בז' באייר וכן בסיון לא קבעה וסת.

ראתה שני ראשי חרשים ובשלישי ראתה בכ"ה בחודש
וכראש החודש קבעה לה וסת לראש החודש שרגלים לדבר,
שהרי הראשונים ממעין סתום ראתה אותם ועכשיו ג"כ ראתה
בזמנה בר"ח ודמים יתירים שניתוספו בה גרמו לה להקדים,
וחוששת ליום הקדימה שמא וסת אחר היא קובעת.

טז. בזמן הזה שהחמירו בנות ישראל על עצמן שלא יהיו צריכות למנות ימי הנדות ואחד עשר יום שלאחריהן והחזיקו עצמן טועות יראה לי שכך דינן בוסתות שהן קובעות אותן אפילו בתוך ימי נדה וזיבה, הגע עצמך שראתה א' בחודש וז' בו וחזרה וראתה בז' בחודש ב' פעמים, אתה אומר לא קבעה וסת, ושמא ראייה הראשונה שבר"ח מימי י"א היתה ושל ז' בחדש בתחלת נדה וראויה לוסת, היתה רואה ב' וג' ימים והיו הראשונים תוך י"ח לראיה שקדמה והשאר ראויין לנדה, הרי האחרונים קובעין וסת מן הדין ולא הראשונים, ואם אתה מנהיג כדין הזה עכשיו הרי החזרת בנות ישראל למנות ז' וי"א דבר שכבר נשתכח מהן לגמרי, לפיכך אפילו ראתה מט"ו לט"ו ד' פעמים קבעה לה וסת וכן כל כיוצא בזה.

יז. פעמים שהאשה קובעת וסת בתוך וסת כיצד ראתה
ג' פעמים בר"ח וברביעית ראתה בעשרים בחדש ובר"ח וכן
בחמישי וכן בשישי, הרי אשה זו קבעה לה שתי וסתות, וכן
כל כיוצא בזה.

יח. כבר ביארנו שכל אשה שוטה קבוע לימים אסורה לשמש בכל עונת הוסת ולאחר הוסת עד שתברוק ותמצא טהור ואפילו קודם שיקבע לה וסת חוששת, כיצד ראתה בא' בחדש זה לכשיגיע א' בחדש השני אסורה לשמש בכל אותה עונה, א"כ מה בין וסת הקבוע לוסת שאינו קבוע, שוטה הקבוע אע"פ שעברה עונתו ולא הרגישה שבא בזמנו אסורה לשמש לעולם עד שתברוק ותמצא טהור, והוסת שאינו קבוע אם הגיע אותו היום ולא בדקה ולא ראתה כיון שעברה עונתו מותרת לביתה.

יט. הוסת הקבוע חוששת לו עד שיעקר ממנה שלש פעמים בבדיקה, והוסת שאינו קבוע אפילו ראתה בו שתי פעמים מכיון שהגיע זמנו ולא תראה אע"פ שלא בדקה נעקר ממנה לגמרי ושוב אינה חוששת לו.

כ. וסת החדש חוששת לו בתחלתו כפעם אחת כמו שביארנו, אבל וסת ההפלגה אי אפשר לחוש לו עד שתראה ראייה שניה שהרי אינה יודעת לאיזה יום היא מפלגת.

נמצאת אומר שהרואה דם בר"ח ניסן חוששת לר"ח אייר, ראתה בו חוששת לר"ח סיון, ראתה בו הוקבע הוסת לר"ח, לא ראתה בר"ח סיון נעקר וסת ר"ח וחוששת לב' בסיון

ח. היה משמש מטתו עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי לא יפרוש מיד והוא בקשיו שיציאתו הנאה לו כביאתו, ואם פרש והוא בקשיו חייב כרת כמי שבעל נדה, כיצד יעשה נועץ צפרני רגליו בקרקע ושוהה ואינו מזדעזע עד שימות האבר ואח"כ נשמט ממנה.

ט. האשה שיש לה וסת אסורה לשמש כל עונת הוסת, אם וסתה ביום אסורה לשמש כל אותו היום ואם וסתה בלילה אסורה לשמש כל אותו הלילה, שמא תראה דם שאורח הנשים בזמנו הוא בא, אפילו היה וסתה סמוך לשקיעת החמה אסורה לשמש כל היום.

י. חשש הוסתות מדברי סופרים הוא, לפיכך עברה כל עונת הוסת וכדקה ומצאה טהורה מותרת לשמש, לא בדקה אע"פ שלא הרגישה שבא אורח אסורה עד שתברוק.

יא. כיצד האשה קובעת וסת, ראתה היום תחלה, וחזרה וראתה לסוף כ' יום, אם הפליגה כן ג' פעמים שהן ארבע ראיות הרי זה וסת קבוע, שהרי הוחזקה זו ג' פעמים לראות מכ' לכ', ולמה לא הוחזקה בראיה שלישית מפני שראיה ראשונה בתחלה ראתה אותה ולא היתה בהפלגה, וכשתראה ד' ראיות הוא שתהא מוחזקת להפליג ראיותיה מכ' לכ' שהרי הפליגה ג' פעמים.

יב. כשם שהאשה קובעת וסת בהפלגות שוות כמו שביארנו כך היא קובעת בימי החדש השוין, כיצד ראתה בא' בניסן ובא' אייר ובא' סיון ה"ז קבעה וסת לר"ח, אע"פ שזה מלא וזה חסר.

ראתה ביום ט"ו לחדש זה וביום ט"ז לחדש שלאחריו
וביום י"ז לחדש שלאחריו ויום י"ח בחדש האחר, קבעה לה
וסת לדילוג הראיה שהרי דילגה ג' חדשים, ויום י"ט בחדש
שלאחריו הוא יום וסתה ויום כ' מן החדש הבא וכן מדלגת
לעולם.

ראתה עכשיו וביום ל' וראתה שלישית לל"א ורביעית לל"ב יקבעה לה וסת לדילוג של הפלגות, בין שהרחיקה דילוגה הרבה בין שלא הרחיקה אלא יום אחד קובעת לה וסת לדילוג השנה.

יג. ככל ענין שתהא האשה משוה ראיותיה קובעת לה וסת אפילו ראתה בא' בניסן ובא' בסיון ובא' באב קבעה לה וסת לר"ח לדילוגין, אבל ראתה בא' בניסן ובא' באייר ובא' בתמוז לא קבעה לה וסת שהרי הפסיקה בראשי חדשים.

יד. אין האשה קובעת וסת אלא בעונות אפילו ראתה ג' ראשי חדשים זה אחר זה והיתה ראתה ראשונה בליל החודש והב' ביום החודש והג' בלילו אין כאן וסת, וכל מקום שנאמר בענין זה 'יום אין משמעו אלא עונה או יום או לילה.

טו. דין התלמוד שאין האשה קובעת וסת בימי נדתה ולא בימי הויבה, כיצד ראתה בא' בניסן וחזרה וראתה בו' בו ועשתה כן ג' חדשים לא קבעה וסת לז' בחודש, אפילו

* א"ה, ע"י להלן ה' כ"ב.

אפשר שתראה ותקבע וסת להפלגות מל"א לל"א, שהרי ראיית ר"ח ניסן ואייר שוה בהפלגה לראיית שני בסיון שניסן מלא ואייר חסר.

כא. לעולם חוששת לב' חששות הללו לוסת החדש ולהפלגה עד שיקבע לה אחד מהן ג' פעמים כדינו, כיצד ראתה בא' בניסן ובכ' בו חוששת לא' באייר מפני ר"ח ניסן, ואם לא ראתה חוששת לתשעה בו לשיעור הפלגה של כ', ראתה בט' בו או שלא ראתה בו חוששת לכ' באייר שמא בימי החדש תקבע וסת שהרי ראתה בכ' בניסן, וכך היא חוששת לשניהם עד שתקבע וסת הפלגה בד' ראיות או וסת החדש בג' או שתטהר האחד בעקירת פעם אחת.

ראתה בא' בניסן *ושמרה באייר ולא ראתה מותרת לשמש בר"ח סיון, שהרי אינה חוששת לוסת הסירוג עד שתראה בו.

כב. וסת הדילוג אינה חוששת לו עד שתקבענו כיצד ראתה בר"ח ניסן ולסוף כ', חוששת להפלגה זו, עבר יום כ' ולא ראתה שוב אינה חוששת כלום להפלגה, דילגה ליום כ"א חוששת לו, הגיע כ"א ולא ראתה מותרת לשמש, אירע לה ראייה לכ"ב** קבעה לה וסת לדילוג, מכאן ואילך אינה חוששת אלא לדילוגה, וכן בדילוג וסת החדש כיוצא בזה. היתה רואה חמשה וששה ימים רצופים, כל יום ויום כוסת בפני עצמו וחוששת לכולן אפילו נעקר יום א' הראשון חוששת לשאר הימים עד שיעקרו כולן. אחד וסת קבוע ואחד וסת שאינו קבוע שוין בדבר.

ראתה ביום ט"ו בחדש זה ומשכה ראייתה ד' ימים, וחזרה והתחילה בט"ז בחדש הבא וראתה ב' וג' ימים, ובי"ז שלאחריו ראתה, כבר שילשה לראות בי"ז לחדש ואין תולין אותו כוסת הדילוג בלבד עד שתדלג ודאי נ"א עד שתשלש כולו בדילוג ולא תהא בהן צד שוה, לפיכך חוששת לימים שהשלישה בהן כוסת הקבוע ולשאר הימים כוסת הדילוג.

כג. היתה רואה ראייה מרובה מסוף הלילה לתחלת היום, יש שהורה שאינה חוששת אלא לתחלת הראייה ואסורה כליל הוסת ומותרת ביום, ולא יראה לי זה כלל.

כד. האשה שהיתה נחבאת במחבא מפני פחד והגיע יום וסתה חוששת לו אפילו לא היה הוסת קבוע, עבר היום ולא ראתה מותרת לשמש אע"פ שלא בדקה, שחזקה היא שחרדה מסלקת את הדמים, וכן מעוברת שהוכר עוברת ומניקה כל כ"ד חדש אפילו מת בנה אם עבר זמן וסתן מותרת לשמש כיון שלא ראתה אע"פ שלא בדקה.

כה. יראה לי שהימים הללו שהזכרנו קובעין וסת כשאר ימיה של אשה, חוץ מימי טוהר של יולדת שאין ראויין

לקביעות וסת דין התלמוד, ובזמן הזה אף הן קובעין וסת להחמיר:

פרק ששי

א. עקירת הוסת כיצד היתה למודה לראות מכ' לכ' ושינתה ולא ראתה ביום כ' וראתה ביום ל' זה וזה אסורין, שינתה פעמים ליום ל' זה וזה אסורין, שינתה ג' פעמים ליום ל' הותר יום כ' לגמרי וקבעה לה וסת ליום ל'.

כשהיא חוששת לוסת הראשון שהוא יום כ' אינה מונה מיום הוסת הראשון כ' כדי שתהא אסורה לאחר עשרה ימים [נ"א, לאחר עשר ימים] מיום השינוי, אלא מאותו יום השינוי שהוא יום ל' מונה כ', אם ראתה בו חזר הוסת הראשון למקומו, לעולם מאחר ראייה זו האחרונה מונין.

ב. כשחוזרת לראות ביום וסתה לכ' אע"פ שחזר הוסת למקומו יש שהורה שצריכה לחוש ליום ל' ממנו, ויש שהורה שאינה חוששת כלום משעה שחזר הוסת הקבוע למקומו נעקר שאינו קבוע, ולזה דעתי נוטה, שאם אין אתה אומר כן תהא אשה זו כל ימיה רואה מכ' לכ' ועדיין צריכה לחוש לשלשים. (נ"א, וחוששת ליום שלשים).

ג. שינתה ראיותיה ולא השותה אותן כגון ששינתה פעם אחת ליום ל' והשנית לל"ב והשלישית לל"ד נעקר הוסת הראשון ואין לה וסת לזו.

ד. הפסיקה ולא ראתה משעבר עליה יום כ' ובדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לעולם, חזרה לראות חוששת ליום כ' מראיה זו שעדיין לא נעקר הוסת.

ה. הפסיקה הרבה כדי ג' עונות של וסת וראתה שוב אינה חוששת לוסת הראשון, חזרה לראות לסוף כ' לראיה זו חזר הוסת למקומו והרי הוא כאילו ראתה בו כל ימיה, אפילו הפסיקה שנה משעה שתראה ותחזור ותראה ליום הכ' חזר הוסת למקומו, שאין הוסת נעקר עד שתשנה אותו ג' פעמים לימים אחרים.

ו. כעקירת וסת הפלגה כך עקירת וסת החדש אלא שזה חוששת ליומו, (כ"ה בכת"י, אבל בדפוס כתוב שזו חוששת ליומה וזו חוששת לר"ח), כיצד היתה למודה לראות בר"ח ועבר עליה ר"ח ולא ראתה, הרי זו חוששת ליום החדש הבא עד שיעברו עליה ג' ר"ח, עברו עליה ולא ראתה אינה חוששת להם, חזרה וראתה בר"ח חזר הוסת למקומו.

ז. מעוברת ומניקה ואשה שהיתה במחבא שעברו עליה ג' עונות ולא ראו אע"פ שנשלם זמנן ויצאו מאותו הכלל אינן חוששות כלום, התחילו לראות אע"פ שלא ראו בזמן הוסת חוששות לוסתן שהרי חזרו דמים למקומן, (נ"א, אינן חוששות כלום לוסתן שהרי לא חזרו דמים למקומן, חזרו לראות אם חזרו לוסת הראשון בפעם אחת קבעה לה וסת וצריכה ג' פעמים לעקרו, ולא עוד אלא אפילו חזרה לוסת

* בטור סי' קפ"ט העתיק לשון רבינו ושיירה א' באייר וכו'.

** א"ה, כ"ה בדפוס"ר ובכת"י אחד, אבל בטור וב"י סי' קפ"ט נוסף כאן הגיע כ"ב ולא ראתה מותרת לשמש, אירע לה ראייה לכ"ג קבעה כ"ה. וכ"ה בכת"י אחר, אלא ששם חסר דילוג דכ"א, וכתוב רק כ"ב כ"ג. ועי' לעיל הל' י"ב.

סעיף ג – וסת השעות

כתב הראב"ד בבעלי הנפש (סימן א' ה"י) דאם קבעה וסת לשעות ולא לימים אינה חוששת אלא שעתה בלבד, וחקרו האחרונים בכוונת הראב"ד אם בא להחמיר או להקל והיינו אם אשה זו אסורה כל ימיה באותה שעה עד שתקבע וסת הימים או דילמא אשה זו אינה אסורה אלא בשעה זו ביום של ההפלגה האחרונה:

ומצאנו דפליגי בזה האחרונים הסד"ט (סק"א) והגה' מקור מים חיים כתבו דצריכה לחשוש כל ימיה לאותה שעה עד שתקבע וסת וכן משמע שהבין הרז"ה בהשגות את דברי הראב"ד שתמה שלא מצינו שתאסר כל ימיה, אבל החור"ד (סק"א) כתב דאינה חוששת אלא ביום של ההפלגה האחרונה באותה שעה אבל ודאי שאינה אסורה כל ימיה באותה שעה, וכן מדויק מדברי המאירי דף סג בסוף דבריו דהראב"ד קמ"ל דאינה אסורה בכל אותה עונה אלא באותה שעה של העונה.

סעיף ה' – וסת ההפלגה בדילוג

בכמה ראיות קובעת וסת - יש להקשות בדעת השו"ע דהנה בס"ה סתם דסגי בד' ראיות ואילו מדבריו בסעיף ט"ו מבואר דבעינן ה' ראיות, ונאמרו כמה תי' באחרונים,

א. הדרישה (סק"ו) כתב דלדעת השו"ע פליגי רב ושמואל בוסת ההפלגה בדילוג לרב סגי בד' ראיות ולשמואל בעינן ה' ראיות ולעולם דעת השו"ע דבעינן ה' ראיות כשמואל ומה שהזכיר בס"ה דסגי בד' ראיות היינו משום דבתחילה לא נחת לכתוב אליבא דהלכתא.

ב. הט"ז (סק"ו) והגר"א (סק"ז) ביארו דלדעת השו"ע פליגי רב ושמואל בוסת ההפלגה בדילוג לרב סגי בד' ראיות ולשמואל בעינן ה' ראיות ומש"כ השו"ע בס"ה דסגי בד' ראיות הוא אליבא דרב דהחמיר השו"ע כוותיה וצ"ע מדברי השו"ע סט"ו דמבואר דבעינן ה' ראיות.

ג. המהריק"ש בס"ה ביאר דלדעת השו"ע פליגי רב ושמואל בוסת ההפלגה בדילוג לרב סגי בד' ראיות ולשמואל בעינן ה' ראיות ומש"כ השו"ע בס"ה דסגי בד' ראיות לאו דוקא הוא אלא מיירי שראתה גם בכ"ט.

ד. הפרדס רימונים בפתיחה (סק"ג) נקט בדעת השו"ע דלכו"ע סגי בד' ראיות וכדברי השו"ע בס"ה ומש"כ בשו"ע סט"ו מיירי כשהיתה למודה ובוסת ההפלגה בדילוג אם היתה למודה ההפלגה הראשונה אינה מן המנין.

דילוג למפרע - הראב"ד בבעה"נ (סימן ג' ה"ו) כתב דאשה קובעת וסת לדילוג המתקרב כגון שראתה יום ט"ו בחודש זה וי"ד בחודש זה וי"ג בחודש זה קבעה לה וסת החודש בדילוג, וכן כתב הש"ך (סק"ט) והביא ראיה מדברי התוספות (ט: ד"ה פחתה), אבל הכרתי ופלתי (סק"ו) הביאו הפתחי תשובה (סק"ג) הגם שהוא הביא את דברי הראב"ד מכל מקום כתב לפקפק על זה משום שהוא נוגד לטבע האשה, וכתב בספר מנחת פתים דזכה הכרתי ופלתי לכוין לדעת האשכול (הלכות נדה סימן ל"ו) שכתב דלא קובעת וסת בדילוג למפרע, ובערוך השלחן (סעיף י"ט) העלה דבדילוג למפרע בהפלגה הפחיתה היא רק עד י"ח יום ולא יותר.

סעיף ו' – וסת השבוע

פירש הש"ך (ס"ק י"ד) את דברי השו"ע דאיירי כגון שראתה באחד בשבת וחזרה וראתה בשלש שבועות באחד בשבת, והקשה התורת השלמים (סק"ט) דלכאורה מאי איצטריך לאשמעינן בזה הרי יש כאן נמי הפלגה שוה לעשרים ושנים

יום, ותירץ דאי משום וסת הפלגה היה צריך ארבע, וכתב בפת"ש (ד') בשם החו"ד דאם ראתה פעם רביעית ביום ראשון בשבת קבעה לה וסת ההפלגה של כ"ב יום ושוב אינה חוששת לוסת השבוע.

החו"ד והסד"ט הקשו לשמואל דקובעת וסת השבוע בדילוג בד' ראיות תיפוק ליה דקבעה וסת להפלגה שווה, ותירץ החו"ד (סק"ד) דנפק"מ בכה"ג דלפני שקבעה ראתה ביום אחר דלא קבעה וסת להפלגה שווה כיון דמונים מהראיה האחרונה אבל קבעה וסת השבוע, וכן העלה הסד"ט ס"ק ל"א בדעת הטור, אכן הלחם ושמלה (ס"ק י"א) כתב דלעולם לא קובעת וסת השבוע בדילוג, ו"שוין ושאין שוין דכתב השו"ע קאי על וסת החודש.

סעיף ז' – וסת החודש לדילוג

הב"י והשו"ע העתיקו דעת הרשב"א דאף דהלכה כשמואל יש לחוש ולהחמיר כדברי רב, ועי' ב"ח (סק"י) בדין ראתה ט"ו ניסן ט"ז אייר י"ז סיון חוששת גם ל"ז בתמוז משום הפלגת ל"א שהוא הפלגה אחרונה דאמרינן דעדיין לא קבעה וסת הדילוג וכסברא הראשונה, וגם חוששת ל"ח בו משום וסת הדילוג שכבר נקבע לדעה השניה, והסכימו לזה הט"ז (סק"ט) והש"ך (ס"ק י"ט).

סעיף ח' – וסת החודש לדילוג חלילה

הר"ח פירש דלשמואל פעם ראשונה צריכה לראות ד' ראיות ט"ו ט"ז י"ז ו"ח ואח"כ עוד שלוש פעמים שבהם תראה יום י"ו וי"ז וי"ח, נמצא שצריכה לראות י' ראיות, והטור והשו"ע סתמו דקובעת וסת זה בט' ראיות, ומצאנו דפליגי הפוסקים בדעת הטוש"ע, הפרישה (ס"ק י"ד) והתורת השלמים (ס"ק ט"ו) כתבו דהטור והשו"ע דנקטו דקובעת בט' ראיות היינו לרב אבל לשמואל בעינן י' ראיות, אכן הב"ח (ס"ק י"א) הט"ז (סק"י) והש"ך (סק"כ) כתבו דמסתמו הטור והשו"ע משמע דלכו"ע סגי בט' ראיות, ומדברי הרשב"א בתוה"ב הקצר מבואר כדברי הפרישה וכן מבואר להדיא בדברי רבנו ירוחם ח"א כ"ט.

סעיף ט' – וסת הסירוג

פליגי הראשונים בוסת הסירוג אם לשמואל קבעה בג' ראיות או דילמא צריכה ד' ראיות, והטור והשו"ע סתמו דסגי בג' ראיות, ופליגי הפוסקים בדבריהם הפרישה (ס"ק ט"ו) כתב דהיינו אליבא דרב אבל לשמואל בעינן ד' ראיות וכ"פ הט"ז (ס"ק י"א), אכן הש"ך (ס"ק כ"ב) פסק דגם שמואל מודה דסגי בג' וכ"כ התוה"ש (סק"ז) והחו"ד (ס"ק י"ד).

סעיף י"ב

ראתה ר"ח שבט, ר"ח אדר, ר"ח ניסן, ר"ח סיון, ור"ח אב - הש"ך (ס"ק כ"ו) כתב שלא קבעה וסת הסירוג משום דראיית ר"ח ניסן אינה עולה מן המנין כיון שקבעה וסת לר"ח מחודש לחודש, אכן הכרתי ופלתי (ס"ק י"ד) תמה על דבריו מדברי הגמ' ב"ק דף לז דבכה"ג מספקא ליה בשור שנגח שבת שבת אחד בשבת ושני בשבת מהו ועלה בתיקו, וביישוב דברי הש"ך עיין מה שכתבו החו"ד (סק"ו וסק"י) והסד"ט (ס"ק י"א), ומ"מ כדברי הכרו"פ מבואר להדיא בדברי הרמב"ן בחי' דף סד אשר השווה דין שוורים לדין וסתות.

אין האשה קובעת וסת אלא באותה עונה - הראב"ד בבעלי הנפש (סימן ג' ה"ל) כתב דאשה לא קובעת וסת הימים אא"כ כל ראיותיה היו באותה עונה, וכ"כ הרמב"ן (פ"ה ה"ד) וכ"פ הטור והשו"ע.

וסת ההפלה כפי מספר הימים או העונות – נחלקו הפוסקים בוסת ההפלה האם בעינן שתראה ג' הפלגות שוות למספר ימים באותה עונה ביום או בלילה או דילמא אף שראיותיה לא היו באותה עונה כל שהפליגה מספר של עונות שוות קבעה וסת:

ובפ"ת (סק"ט) הביא נודע ביהודה בשם ר' דוד טעבלי דיום ולילה הם שני זמנים וא"כ לגבי וסת ההפלה קובעות וסת למספר העונות, אכן דעת הנודב"י (תנינא סי' פ"ג) דודאי דבכדי לקבוע וסת בעינן שיהיו שלשה פעמים באותה עונה, רק בראיה הראשונה שאינה אלא לצורך חישוב ההפלה בזו אין הבדל אם היתה ביום או בלילה כי חשבון ההפלה הוא לפי מספר הימים ולא לפי מספר העונות.

אשה המתחילה לראות למה חוששת - הרמב"ן (פ"ה הכ"א) כתב לעולם חוששת לב' חששות לוסת החדש ולהפלה עד שיקבע לה אחד מהן ג' פעמים, וכתב הב"י וכן כתבו הב"ח (ס"ק ט"ו) והפרישה (ס"ק כ"ה) דלעולם אשה בתחילת ראיתה חוששת לשלש חששות דהיינו לאותו יום בחודש שראתה ולוסת ההפלה וליום השליש מאותה ראיה משום עונה בינונית, והש"ך (סק"ל) חלק עליהם והאריך להוכיח בראיות ברורות דעונה בינונית היינו יום החודש בין מלא בין חסר ואין כאן אלא שתי חששות.

ראתה א' ניסן, כ' ניסן, א' אייר - נחלקו הפוסקים אם ראתה בא' באייר האם חוששת לט' בו משום הפלגת כ':

דעת הב"י, הב"ח (ס"ק ט"ז), הפרישה (ס"ק כ"ח), והש"ך (ס"ק ל"א) שאינה חוששת, אכן הדרכ"מ (סק"א) נקט דאף אם ראתה בא' באייר חוששת לט' בו, והסכים עמו (הט"ז ס"ק י"ח).

האם הפלגה קצרה עוקרת ארוכה - הב"ח (ס"ק ט"ז), הפרישה, והש"ך (סקל"א) כתבו לבאר דאם ראתה בא' באייר לא חוששת לט' בו משום שהפלגה קצרה של י"ב ימים (מכ' ניסן עד א' אייר) עוקרת הפלגה ארוכה של כ' ימים (מא' ניסן עד כ' ניסן), אכן הגר"ז (ס"ק מ"ג) הסד"ט (ס"ק י"ט) הבית מאיר ועוד הקשו דדבריהם נסתרינן מדברי הרמב"ן (פ"ו ה"ב) דהסתפק הרמב"ן כשהיה לה וסת קבוע לכ' ושינתה ב' פעמים לל' ופעם שלישית ראתה שוב בכ' האם חוששת ליום ה-ל', הרי דהסתפק דוקא משום שהיה לה וסת קבוע דחזר למקומו הא אם ראתה פעם אחת בל' ושוב בכ' הפלגה קצרה לא קבועה לא עוקרת הפלגה ארוכה לא קבועה.

ביאור הגר"ז והבית מאיר - הגר"ז (ס"ק מ"ג) ושאר האחרונים כתבו לבאר דטעמא דאם ראתה בא' אייר לא חוששת לט' בו, משום דמונים את ההפלגה הראשונה תמיד מהראיה האחרונה וכ"כ הפרישה סוף ס"ק כ"ח בתירוצו השני.

למעשה - בשיעורי שבה"ל (עמ' קכ"א) עשה פשרה דאם ראיית א' באייר נמשכה כמה ימים מסתברא כהש"ך דלא תחשוש לט' אולם אם ראתה ע"י עד בדוק וכדו' מסתבר כהט"ז ותחשוש לט' ולדעת הב"י לא חוששת לט' בו.

וסת הדילוג ווסת השווה בראיות ממושכות - כתב הרמב"ן (פ"ה הכ"ב) ראתה ביום ט"ו בחדש זה ומשכה ראייתה ד' ימים וחזרה והתחילה בט"ז בחדש הבא וראתה ב' וג' ימים וב"ז שלאחריו ראתה, קבעה גם וסת החודש בדילוג וגם וסת השווה ליום י"ז בחודש, וכתב הב"י דהרמב"ן אזיל לשיטתו שכל יום מראה ממושכת חשיב כוסת בפנ"ע, אכן הכרו"פ (ס"ק י"ז) הקשה דאם נאמר כהב"י והרמ"א נמצאו דברי הטור סתרי אהדדי דבסי' קפ"ד סתם כהרא"ש דאזלינן בתר תחילת הראיה והכא בסי' קפ"ט סתם כהרמב"ן דכל יום של ראייתה חשיב כוסת בפנ"ע, ותירץ דע"כ הכא שקבעה וסת הדילוג לתחילת הראיה כיון שוסת הדילוג לא שכיח מודה הטור שחוששת שמא קבעה וסת השווה ל"ז

לחודש באמצע ראיה ואמרינן דמה שהקדימה לראות ט"ו וט"ז היו מדמים יתירים, ומכח זה הכריע להלכה דצריכה לחוש גם לוסת החודש של י"ז, וכ"כ החו"ד (סי' קפ"ד סק"ז).

סעיף י"ד - היתה למודה לראות מכ' לכ' ושינתה לל'

כתבו הטור והשו"ע סי"ד ואם לאחר ששינתה פעם או פעמים ליום ל' ראתה לסוף כ' חזר וסת של כ' למקומו והותר שלשים, והקשו הפוסקים מדוע לא קמ"ל הטור והשו"ע דאפי' לא ראתה ג' פעמים ביום כ' אם חזרה לראות בכ' חזר הוסת למקומו וכדינא דגמ', ונאמרו כמה דרכים לבאר דברי הטור:

א. הפרישה (ס"ק מ"ז) ביאר דמ"ש הטור ואם לאחר ששינתה פעם או פעמיים ליום שלשים ראתה לסוף עשרים אין הכוונה לסוף עשרים הסמוך לראייה הסמוכה של ל', דלעולם לא ראתה בל' וכדינא דגמ' אלא קמ"ל דאם חזרה וראתה ראיית עשרים למנין הראוי כגון בהפלגת מ' ימים או מהראיה האחרונה חזר הוסת למקומו וכוון בזה לדברי הרמב"ן בחי'.

ב. הדברי חמודות (פ"ט אות כ"ז) ביאר דברי הטור כפשוטו דשינתה ב' פעמים לל' ושוב ראתה בכ' מיד לאחר ראיית ל' וקמ"ל דאם חזר הוסת הראשון למקומו לא צריכה לעקור החשש של ל' ועד"ז כתב הט"ז ס"ק כ"ח וכוונו בזה לדברי הר"ן בחי'.

ג. הב"ח והש"ך ביארו דמ"ש הטור ואם לאחר ששינתה פעם או פעמיים ליום שלושים ראתה לסוף עשרים אין הכוונה לסוף עשרים הסמוך לראייה של ל' דלעולם לא ראתה בל' וכמו שמבואר בגמ' נמצא דאפילו לא ראתה ג' פעמים ביום כ' אם שוב ראתה ליום עשרים חזר הוסת הראשון למקומו ובנקודה"כ ביאר דמה שחזר הוסת למקומו היינו כשראתה שוב ב' ראיות רע דלא כהפרישה דראתה לזמן הראוי וכוון בזה לדברי הראב"ד.

סעיף ט"ו – דיני עקירת הוסת

כתב הטור סעיף ט"ו שינתה ראיותיה ולא השותה אותם נעקר וסת הראשון ואין לה וסת כלל, ובב"י שם כתב נעקר וסת הראשון ואין לה וסת כלל כלומר ואינה חוששת לשום יום אלא ליום שלשים לראייה אחרונה, ובפשוטו מבואר דלדעת הב"י לא צריכה לחוש לשום יום ואפילו ליום ל"ד שהיא ההפלגה האחרונה, אכן הב"ח כתב דחוששת להפלגה האחרונה וכ"פ הש"ך (ס"ק מ"ג) והתוה"ש (סק"ל).

הפסיקה לראות ביום הקבוע וראתה תוך ג' עונות - כתב הטור ואם הפסיקה ולא ראתה משעבר עליה יום עשרים ובדקה ולא ראתה שוב אינה חוששת לעולם חזרה לראות חוששת ליום כ' מראייה זו שעדיין לא נעקר וסת הראשון ממקומו ונחלקו הפוסקים בביאור דבריו:

הב"י ביאר דאם הפסיקה לראות במשך יותר מג' עונות ושוב חזרה לראות לזמן הראוי דהיינו לסוף פ' או לסוף ק' מהראיה האחרונה חזר הוסת למקומו, המהרש"ל ביאר דלדעת הטור אפי' הפסיקה יותר מג' עונות אם שוב חזרה לראות פעם אחת מונה כ' יום מזמן ראייתה, דעת הב"ח והש"ך דאם הפסיקה יותר מג' עונות אם חזרה לראות פעם אחת ואפי' בזמן הראוי לא חזר הוסת למקומו, אבל אם ראתה ב' ראיות של הפלגה של כ' חזר הוסת למקומו, דעת הט"ז בהפסיקה יותר מג' עונות ס"ל כמהרש"ל דכשתראה פעם אחת חזרה לוסתה הראשון ומונה כ' יום מאותה ראיה, ובהפסיקה תוך ג' עונות ס"ל כהב"י דחוששת לזמן הראוי.

(וב) וּמִשְׁרֵי רֵבִינוּ בִּשְׁם הַרְזָה (ובהשגות זבעה"ג שער הפרישה אות ד.) כן כתבו הרשב"א והרא"ש ז"ל שם בשמו דכל דם יבש שאינו נימוח אינו דם אלא צריה כדרך ששנינו גבי שערות וקליפות והרשב"א ז"ל בתורת הציט הביא ראיות לדברי הראב"ד ז"ל והסכים לדעה הראויה ונראה שהוא סובר כדברי הרז"ה ז"ל וכמו רבינו ירושם (נכ"י ח"ג רכג:) שכן דעת המוספות מן ומדברי הרמז"ם ז"ל צפרק ה' (הי"ד) נראה שהוא סובר כדברי הראב"ד ז"ל וכן פירש הרז"ה מגיד ז"ל דבריו: כתב

קפ"א א ב"ל אשה וכו'. מימלא דריש לקיש צפרק כל היד (דף ט"ו.) וכפירוש רש"י דכשאין לה וסם שלשים יום לראייתה היא עונה וסמה כסמם נשים לחזין לסוף שלשים וזכרן לפרוש עונה אחת כשהגיע יום שלשים דאפילו בדקה עצמה ומאלה טהורה אסורה לשמש אבל קודם שלשים מותרת לשמש על ידי בדיקה אחת לפני תשמיש ובדיקה אחת לאחר תשמיש כמסקנת הרא"ש לעיל צמימן קפ"ו וגם לאחר שלשים אסורה לשמש עד שצדוק ותמאל טהורה כמפורש לעיל צמימן קפ"ד (מג):

בריה ובאין מחמת מכה אבל חתיכת דם אפילו קשה כאבן ואינה נימוחה טמאה. (יב) והרב זרחיה הלוי כתב [י] שגם חתיכה אם אינה נימוחת טהורה ולזה הסכים אדוני אבי הרא"ש ז"ל:

סימן קכז

פרטי רמזי דינים המבוארים בזה הסימן

[ב,א'ב'] [ד'] [ג'] בכמה פעמים יקבע הוסת ובכמה פעמים יעקר ומה חילוק בין קבעתו של פעמים לקבעתו פחות: [ב,א'] [ה'] [א'] שיש וסת להפלות שוות ויש וסת להפלות בדילוג ויש וסת לימי החודש ולימי השבוע שיום ושאינם שיום: [ד'] אין הוסת קבוע עד שתראה השלש פעמים ביום או שלשתן בלילה: [ב,א'ב'] [ג'] איזה וסת חוששת לו בפעם אחת: [ד'] יש קובעת וסת במעשה שתעשה ויש שקובעת בימים ובמעשה: [ז'] יש קובעת וסת במקרים שיארעו בגופה וכמה חילוקים בוסת זה: [כ'] חומר בוסת הקפיצות במבאר וסתות: [כד'] דין תנוקת שלא הגיע זמנה לראות ודין זקנה לענין קביעות וסתות ועיקרת: [לז'] דין קביעות וסת בימי נדות ובימי זיבות: [לג'] דין מעוברת ומניקה לענין וסת הקבוע ובחלי קבוע:

א כל אשה שאין לה וסת קבוע חוששת ליום שלשים לראייתה שהיא עונה בינונית

מועט האו דלכולי עלמא לית להו פמיחת הקצר וכן כתב הרא"ש ז"ל בפיק המפלת (ס' ג) ומכאן יתבאר לך דהא דמטער הרז"ה מחו בחתיכת דם יבש בחתיכה קטנה דוקא טייה דאילו גדולה הרי היא טמאה משום פמיחת הקצר לדעת רוב הפוסקים שפקדון כרצי יהודה דאמר אי אפשר לפמיחת הקצר בלא דם ושיעור לחתיכה גדולה לא אחפרש לן דאין לומר שכל שהיא גדולה יותר מקליפה ושערה היא גדולה שהרי כתב רבינו צמיון זה ודוקא חתיכות קטנות דומיא דשופרת אלמא דשיעורא דשופרת הוא קטנה לענין זה ומיהו שיעורא דשופרת גופיה לא אחפרש לן אם עצה אם דק הלכך אזלינן לחומרא ולא מטהרינן אלא בשיעור שופרת דק שצדיקים:

ד(ה) **כתב** עוד הרשב"א ז"ל (שם) כמה דברים אמורים שאם לא ניימוהו טעורה בזמן שהם יבשים גמורים שאין עממם דם כלל הא בלחים שיש עליהם שום ליחלוח דם טמאה נדה דדם הנדה אין לו שיעור ואפילו כחדל ואפילו פחות מכן וכחצו הרב המגיד בפרק ה' (היד) בשמו ופשוט הוא. דין מפלת כמין דגים וחגבים שקלים ורמשים כתב רבינו בסיומן קצ"ד (עד:). דין אשה שכשהיתה משתנה [יא] יואל עם המי רגלים ולאחר המי רגלים חתך אדום כתב הר"ן ז"ל בתשובה (סי' מט) ואכתובנה בסיומן קצ"א בסיעתא דשמיא:

קפט פרטי רמזי דינים המחודשים המבוארים בזה הסימן

[ב.א] כמה מיני וסתות הם: [יז] וסת דקפיות וכווצא בהם שאינם רגילים לכוא ביום קבוע: [יט.א] וסת התלוי במעשה דגופה בלי קביעות יום: [ג] קבעה וסת לשעות ולא לימים אינה חוששת אלא שעתה בלבד: [יט.טז] וסת קבוע שנעקר ג' פעמים וחזרה וראתה בו פעם אחת אימתי אמרינן שחזר הוסת למקומו: [יג.א.ו.ז] איזה חומר יש בוסת שאינו קבוע מבקבוע: [יט.א.כג] איזה הם וסתות דגופה שחוששת להן: [יח] דין חוששת לוסת הקפיות הקבוע: [כא] דין חוששת לוסת גופה: [כ] כיצד קביעות וסת דגופה המורכב: [לד] דין אשה שאינה רואה בימי עיבורה ובימי מניקה ותחזור לראות בוסת הראשון פעם אחת, ודינה אם חזרה לוסת אחר: שההה ג' עונות [במחבוא] והפסיקה מחמת חרדה כשתסתלק החרדה חוששת לוסתה: עברו ימי מניקה ולא התחילה לראות אם חוששת לוסתה הראשון: [לז.לד] דין אשה שהיא רואה בימי עיבורה ומניקה: [יג.זח] אשה שהיא למודה לראות בעונותיה ד' או ה' ימים רצופים כשחוששת לענות וסת אם חוששת לכל הימים או ליום ראשון בלבד: (דין בדיקת א] סומא וחרשת ושוטה: אין בכתמים משום וסת:)

הנה בסמיך זה נתבאר דיני הוסתות איזה מהם נקרא קבוע ואיזה מהם נקרא שאינו קבוע ומה בין קבוע לשאינו קבוע וכמה מיני וסתות הן ושיש זמנים שאין ראויים לקבוע בהם וסת אפילו ראתה בהם כמה פעמים והם ימי נדה וימי זבה שראוה בהן ממעין פתוח וימי מניקה וימי עיבורה ושיש זמנים שאין האשה חוששת בהם לוסת ואף על פי שיש לה וסת קבוע ואלי הן מעוברת ומניקה:

א כֹּל אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וּמֵת קְבוּרָה חֹשֶׁשֶׁת לְיוֹם שְׁלֹשִׁים לְרֵאשִׁיתָהּ שֶׁהִיא עוֹנָה בִּינוּנִית לְפָתָם נָשִׁים. כְּפָרֵק כֹּל הַיּוֹם (טו.) אִשָּׁה דַּמְנָה הַנִּזְכָּר מִן הַדֶּרֶךְ נִשְׁיָהם לָהֶם כְּמוֹת טַהֲרָה אֲמַר רִישׁ לְקִישׁ וְהוּא שָׂבָא וּמֵאֵלָה כְּמוֹן יְמֵי עוֹנָה וּפִירָשׁ רִשׁ״י כְּמוֹן יְמֵי עוֹנָה שְׁלֹשִׁים יוֹם לְרֵאשִׁיתָהּ אֲזַל לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם צִעִי בְּדִיקָה הוֹאֵל וּסְמָם נָשִׁים חֲזוּיִן לְסוֹף עוֹנָה וְכַתּוּב עַל זֶה הָרֶשֶׁבֶט״א כְּמוֹת הַצִּיָּה (אֲרוֹךְ בִּי״ט ע״ג טו.) שָׁמַע מִינָהּ אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וּמֵת צִלָּהּ מוֹחֵד עֲלֶיהָ בְּיוֹם הָעוֹנָה דֵּהֵא לֹא אֲשַׁכְחֵן מֵאֵן דְּפִלְגַּי עֲלֶיהָ דְּרִישׁ לְקִישׁ וּפִלְגוּ בָּהּ מִן הַדֶּרֶךְ וְכֵן שָׁן כְּשֶׁהוּא עִמָּה צִעִיר וְכֵן דַּעַת הָר״ן כְּפָרֵק ב׳ לְשִׁעוֹת (ד׳ ד״ה וְגַרְסֵי כְּפָרֵק) וְנִרְאָה מְדַבְּרִי (ה. ד״ה וְגַרְסֵי מו) שֶׁגַם הָרֶשֶׁבֶט״ד בן סוֹבֵר כֵּן וְכַתּוּב עוֹד הָר״ן (ד׳ סס) דְּמַדְבֵּרִי רִשׁ״י (ד״ה לֹא טו) נִרְאָה לְאִפְּלִיו בִּשְׁשָׁה שִׁשׁ לָהּ וּסְמָם צִרְיָה לְחֹשֶׁשׁ לְעוֹנָתָה וְלֹא נִהְיָה דְּכָל שִׁשׁ לָהּ וּמֵת דְּמִיָּה מְסוּלָּקִין עַד זְמַן וּסְמָם וְהֵן הֵן דְּבִרֵי הָרֶשֶׁבֶט״א ז״ל. וְהָא שְׁפִירָשׁ רִשׁ״י דִּימֵי עוֹנָה הֵם שְׁלֹשִׁים יוֹם מִצֻּבָּר כְּפ״ק דְּנֵדָה (ט״ ג) כִּמְהָ עוֹנָה אֲמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נִשְׁיָהּ עוֹנָה בִּינוּנִית שְׁלֹשִׁים יוֹם:

פרישה

לפנימחמ קבר גלגל דס והוא הדין המחמיה שמחיר הרז"ה מייירי נמי בקטנה. צית יוסף: (יג) והרז"ה כתב שגם "החתיכות דם" אם וכו'. כן

חדושי הגהות

[י] שגם חמירות דס אס וכו' כן ז"ל (פרישה): [יא] יוצא דס מט' עם המי רגלים:

הגהות והערות

מז] **כתב** בסדרי טהרה סק"ח שבתוספות שלפנינו אין זכר מזה אולם יש להוכיח כן מתוספות ד"ה אבל דם (כב:) עיין שם הוכחתו: [מז] **עייין** לעיל הערה כו: [מט] **צ"ע** דעייין שם בב"י סוף ד"ה כתב הר"ן שכתב להדיא שלא היתה מוצאת דם כלל אלא חצץ אדום, וכן בדרכי משה שם אות ה. ולשון הר"ן גופיה (מובא בב"י שם) **"שאינו יוצא אלא כמין חצץ אדום"** וכן במפתח הב"י (כריש הסימן) לא הזכיר אלא חצץ אדום:

קפט א] **כנראה** שנשתכברו כאן בטעות כי דין בדיקת סומא וכו' הוא כסימן קצו, והדין האחרון הוא בסוף סי' קצ: ב] **לפינו** בבעלי הנפש (שעה"ס פה/כג: זעב) ליתא כלל מענין עונה ומשמע קצת דרברי הדין הם דברי עצמו על פי שיטת הראב"ד בביאור הסוגיא, אבל לא שהראב"ד סובר כן. שו"ת חכם צבי סוף סי' קיד: ג] **שם** מירי לענין זקנה שעברו עליה שלש עונות וכו':

בדפרישית לעיל. בסימן קפ"ד (מא; מג.):

טור <מכון שירת דבורה> - ט (יו"ד קפג - רמד) יעקב בן אשר (בעל הטורים) עמוד מס: 85 הודפס ע"י אוצר החכמה

קבעה לה וסת לראשי חדשים אע"פ שאין הפלגותיה שוות שאחד מלא ואחד חסר והלכך זו שדילגה כיון שאין גרואותיה נד השה לא דילוג זה ולא הפלגות שוות אומרים לימי החודש היא קוצעת ולא נהאזה אלא דילוג ולדבריו אם ראתה ט"ו בחודש זה וט"ו בחודש זה וט"ו בחודש זה קבעה לה ט"ו לחודש בין מלא בין חסר עכ"ל וכן

כחז הרב המגיד בפרק ח' (ה"ו) נסס

הרמב"ן (בהלכותיו פ"ה ה"ג) גם כן:

ומ"ש והבא לדברי הכל קובעת

בש"ש פעמים כיון שהם דיומי

החודש בשוה. כלומר אע"ג דפליגי

רב ושמואל בוסת דדילוג אי צעין ארבע

ראיות או אי סגי בשלש עד כאן לא

פליגי אלא בוסת דדילוג ומן הטעם

שיחבאר בסמוך אצל בוסת השוה כולי

עלמא מודו דנשלש פעמים סגי ואע"פ

שבוסת ההפלגות נחבאר לעיל דצעין ד'

ראיות שאני הכא שהוא תלוי בימי

החודש הלכך גרואיה ראשונה נמי איכא

קביעות ומן שהרי אמה אומר בט"ו

בחודש ראתה אצל בוסת ההפלגות שאינו

תלוי בימי החודש ולא בימי השבוע

אי אמה יכול לומר בהפלגות כך ימים

הוא רואה עד שמתראה פעם שנייה

שהרי אין ההפלגה הראשונה נודעת אלא

ע"י זמן שכן ראיה ראשונה לשיייה

וכן כתבו המוספות בסוף פרק האשה

(פד. ד"ה אימאר) אפלוגמא דרב ושמואל

דבסמוך דדוקא נהאזי גוונא פליגי אצל

ראתה בשלש חדשים צ"ל לחודש או

בא' לחודש אין לר' יוסף כדאמרין בסוף

פרק ב' (ט"ז):

ז, יג, ו) כיצד קובעת בימי החודש

בדיוג וכו'. בסוף פרק האשה

שהיא עושה לר' (פד.) אימאר ראתה יום

ט"ו לחודש זה ויום י"ז לחודש זה רב

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

(ט) אין מדקדקין בכך (י) והבא לדברי הכל קובעת

בשלש פעמים כיון שהן לימי החודש בשוה:

ז, יג, ו) כיצד קובעת בימי החודש בדילוג כגון

שראתה בחמשה עשר בניסן ושושה עשר באייר

ושבעה עשר בסיון (יא) וקאמר רב דהכא נמי קובעת

בשלש ראיות וחוששת לשמונה עשר בתמוז ותשעה

עשר באב ושמואל סבר שלא קבעה וסת אלא

בארבע ראיות שאין ראייה הראשונה מצטרפת כיון

שאין ההפלגות כן שוות ולא קבעה עד שראתה

שמונה עשר בתמוז. (יב) [ג] ואפילו לשמואל אם היה

לה וסת קודם שהתחילה ואחר כך שינתה וראתה

בדילוג שלש פעמים קבעה וסת בדילוג לפי שאף

חוששת לוסת אחר שלא הוקבע ולכן אינה חוששת אלא ל"ח בתמוז ואשמועינן

עוד דאפילו לא ראתה צ"ח בתמוז חוששת ל"ט צאז דכיון דקבעה לה וסת

הדילוג לרב בשלש פעמים אינו נעקר אלא בשלש פעמים:

י) ומ"ש ואפילו לשמואל אם היה לה וסת קודם וכו'. פירוש שהיה

לה וסת קודם מתחלה מעשרים יום כאן לעשרים יום ושינתה וסתה

ודילגה לראות צ"ח יום בחודש זה וכ"צ בחודש זה וכ"צ בחודש זה קבעה

לה וסת הדילוג בשלש ראיות והכי אימא להדיא בגמרא:

י"ו לחודש זה ויום י"ז לחודש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל

דרכי משה

קפט (א) וכבר נתבאר למעלה דבוסת הדילוג יח בעינן ארבע ראיות:

פרישה

החודש (ר"ל ראיה ראשונה הינה בט"ו לחודש והשנייה צ"ל לחודש השני והשלישית צ"ל לחודש השלישי אצל אם ראיה ראשונה הינה בראש חודש ושנייה בט"ו לראיה זו ושלישית צ"ל לראיה זו דזה הו' וסת הפלגה דילוג מודה רב וכו'. עד כאן המגיד) אצל אם ראתה דילוג בהפלגה מודה רב דראיה ראשונה אינה מן המניין ע"כ ולהכי סתם רבינו לעיל וכתב שאינה קובעת וסת דילוג בהפלגה כי אם נארבע ראיות (ור"ל וכתב כן אליה דרב וכתב לעיל יט). עד כאן המגיד) וק"ל: (יב) ואפילו לשמואל אם היה לה וסת קודם שהתחילה וכו'. לר' יוסף אין צעין דיהא דילוג הראשון שוה צנך לדילוגים אחריו ועיין דרישה (אומ א) ונראה דמשום הכי דקדק רבינו וכתב זה לשון לפי שאף הראשונה דילוג ראתה שדילגה מוסתה "הקצוע" לה דסבירא ליה דוקא אי דילגה מוסת "הקצוע" לה הוא דמיחשב גם יום ראשון למנין הדילוג ואמרין דמדעקרה וסתה "הקצוע" לאותו יום נאחד ממנה דיש קפידא צנפה לראות כן מאותו יום והלאה דילוג וק"ל:

דרישה

מדחתחיל התנא ואמר ראתה יום כ"א ולא קאמר ראתה יום עשרים עד כאן לשון רש"י, שמע מינה דגמרא מוקי לה בשינתה ראשונה דילוגה בשוה מעשרים לכ"א דומיא דאינך דילוגים מיהו אינו מוכרח ד"ל דהגמרא מכח דיוק הברייתא מוקי לה הכי והברייתא חדא מינייהו נקט ברמיזא דלישנא בקצרה. ומה שכתב רבינו שאף הראשונה בדילוג ראתה אותה שדילגה מוסתה הקבוע לה, הא דנקט הקבוע לה לכאורה נראה דדוקא קאמר דכיון דקבעה כבר וסת ודילגה ממנו איכא שם דילוג עליה טפי וכדאיתא בגמרא דף ס"ד ע"א דמהאי טעמא קאמר שם לרב דהוה אמינא אין צריך כל כך דילוגין כב) עיין שם:

הגהות והערות

יח] בלומר בוסת הפלגה, ור"ל דמה שכתב הב"י בשם התוספות והרא"ש בדילוג הפלגות בעינן ד' ראיות מבואר כן בדברי הטור לעיל במה שכתב ראתה היום וראתה שנייה בסוף שלשים וכו', כן נראה כוונתו, וכיוצא בו כתוב בפרישה אות יא: יט] עיין לעיל סק"ו שציין לס"ק לו שם מבואר זה: כ] וכן הלשון בשלחן ערוך ס"ו, ור"ל שלא ראתה בימי החודש שוין (שאו היה סגי בשלש ראיות) אלא בדילוג ואין כאן אלא ב' דילוגים שראייה הראשונה אין שם דילוג עליה (תוכן דברי שו"ע הרב ס"ק כה), ולכאורה היה נכון להגיה הראיות במקום ההפלגות: [כא] נקטו שריש על פי הגמרא (טד), ומ"ש מעשרים לעשרים נראה דאין כוונתו לוסת הפלגה אלא ר"ל מעשרים בחודש לעשרים בחודש: כב] לפנינו שם ברש"י לא פירש כו אלא דמיירי לענין עקירת וסת החודש ולא לענין קביעת וסת הדילוג עיין שם בד"ה קס"ד:

ורבינו חננאל פסק כרב וכן כתב הראב"ד. טעמייהו להלכה כרב
באסורי: והרמב"ם כתב כשמואל וכו'. טעמייהו משום דקאמר
גמרא דיקא נמי כשמואל דשקנין ליום כ' ונקט ליום כ"א שמע מינה:
כתב הרשב"א צמורת הציט הארוך צקוף עשר הוספות וז"ל ומיהו יש לחוש
ולהחמיר כדברי רבינו חננאל והראב"ד

עכ"ל (נדף קע"ד ע"א) (צ"י ש"ג יד):
ומצינו ציט יוסף וקשיא לי דאף על גב
דאיכא חומרא לרבינו חננאל והראב"ד
דוקט זה כיון שנקבע בשלש פעמים אינו
נעקר אלא בשלש פעמים ואם עבר ולא
בדקה אסורה עד שחזרוק מ"מ איכא
נמי קולא מלד אחר דשוב אינה חוששת
לוסת דהפלגה שקבעה לה בשמי פעמים
כיון שקבעה לה וסת דלילוג בשלש
פעמים ולשמואל דלא קבעה לה וסת
דלילוג בשלש פעמים חוששת לשניהם
כמו שיתבאר בסמוך ונראה לפענ"ד דאין
הכי נמי דהרשב"א חושש לחומרות זה
וזה אלא דלפי דהיה נראה לו לפסוק
כשמואל כקולותיו וכחומרותיו לכן כתב
ומיהו יש לחוש ולהחמיר נמי כדברי
רבינו חננאל והראב"ד והכי נקטינן
להחמיר כחומרות שניהם דרב ושמואל:
יא ראתה שש פעמים בששעה
חדשים בדילוג וכו'. וזהו מה

שפירש רבינו חננאל בפלוגתא דרב ושמואל והתוספות והמפרשים דחו פירושו
ומכל מקום כתבו דכחאי גוונא הוא וסת קבוע דימי החודש דלילוג. וא"ת
למה לי שלש פעמים בשלשה חדשים, בשמי פעמים כה"א* בשני חדשים וחזר חלילה
נמי הוא וסת קבוע כגון שרחתה ט"ו ציטן וי"ו באייר וט"ו ציטן וי"ו בתמוז
וט"ו באב וי"ו באלול קבעה לה וסת דלילוג חלילה. וי"ל דבשמי פעמים בשני
חדשים לא הוא וסת דלילוג אלא וסת השוה לימי החודש ואין הכי נמי דבשמי
פעמים בשני חדשים נמי הוא וסת קבוע כדפרישית אלא כיון דלפירוש רבינו
חננאל נקט חלמודא שלש פעמים דלילוג דקוקא משום דפליגי זה רב ושמואל
אי הוה וסת קבוע בשלש פעמים אס לאו לך נקטו הפוסקים גם כן דין
וקט זה בקבעה אותו בשלש פעמים בשלשה חדשים לאורוי דאף על גב דקיי"ל
כשמואל דאינה קובעת וסת דימי החודש דלילוג צ"י פעמים אלא דב' פעמים
כגון שרחתה ט"ו ציטן וי"ו באייר י"ח ציטן וי"ח בתמוז אפילו הכי הכא קבעה

לה בשלש פעמים בשלשה חדשים כשחזר חלילה שלש פעמים בשלשה חדשים בשנייה וצלישית. וכתב עוד רבינו דאף בשלש פעמים בשלשה חדשים בלמוד
כגון דרחתה באחד ציטן ובאחד ציטן ובאחד ציטן נמי מודה שמואל דקבעה לה וסת לראשי חדשים דלילוגים שוים בשלש פעמים אצל בראתה צ"י ציטן
ובא' באייר ובא' בתמוז וכו' לא קבעה לה וסת לראשי חדשים כיון דהפסיקה באחד ציטן ולא רחתה הוה לה עקירה בפעם אחת כיון שלא קבעה לה

עדיון וסת זה דראש חודש בשלש פעמים:

פרישה

(יג) ורבינו חננאל פסק כרב. דהלכתא כרב באסורי. ציט יוסף. (והרמב"ם
פסק כשמואל משום דנפקא לן מיהו לענין שור שנגח כד' כמחזיר דפרק שור שנגח
ארבעה וחמשה (צ"י כ"א) ונאשר"י כתב הטעם משום דצרייחא דיקא כוומיה. עד כאן
המנהיג): (יד) כיצד ראתה ט"ו בניסן וי"ו באייר וי"ז בסיון.
ולשמואל צעין שתראה גם כן י"ח בתמוז כן ואחר כך בשלשה חדשים
שלאחריהם י"ז וי"ח וי"ח וכן בשלשה חדשים השלישיים וכן כתבו התוספות
נהדיא צקוף פרק האשה אלא שרבינו סמך אמה שכתב לפני זה. ולפי מה

(יג) ורבינו חננאל פסק כרב. דהלכתא כרב באסורי. ציט יוסף. (והרמב"ם
פסק כשמואל משום דנפקא לן מיהו לענין שור שנגח כד' כמחזיר דפרק שור שנגח
ארבעה וחמשה (צ"י כ"א) ונאשר"י כתב הטעם משום דצרייחא דיקא כוומיה. עד כאן
המנהיג): (יד) כיצד ראתה ט"ו בניסן וי"ו באייר וי"ז בסיון.
ולשמואל צעין שתראה גם כן י"ח בתמוז כן ואחר כך בשלשה חדשים
שלאחריהם י"ז וי"ח וי"ח וכן בשלשה חדשים השלישיים וכן כתבו התוספות
נהדיא צקוף פרק האשה אלא שרבינו סמך אמה שכתב לפני זה. ולפי מה

חדושי הגהות

[ז] קשיא לי דאף על גב דאיכא חומרא לרבינו חננאל והראב"ד לענין עקירת הוסת והצדיקה מ"מ איכא קולא מלד אחר דשוב אינה חוששת לוסת דהפלגה שקבעה לה
בשמי פעמים כיון שקבעה לה וסת דלילוג בשלש פעמים ולשמואל דלא קבעה לה וסת דלילוג בשלש פעמים חוששת לשניהם כמו שיתבאר בסמוך ונראה לפענ"ד דאין הכי
נמי דהרשב"א חושש לחומרות זה וזה אלא דלפי דהיה נראה לו לפסוק כשמואל כקולותיו וכחומרותיו לכן כתב דיש להחמיר כה"א* והראב"ד והכי נקטינן (צ"י כ"א): [ח] הא
דקא משע כאל רב ג' ראיות והרי זו תליא בפלוגתא דהרמב"ם והראב"ד דלעיל עיין בט"ו א"ק י"א וש"ך א"ק כ"ב:

הגהות והערות

דרב ושמואל. אבל הרא"ש בבבא קמא (פ"ד ס"ד) כתב דכיון דעיקר פלוגתייהו
באסורא לא אולין בתר ממונא (וכעין סברא זו כתב במהר"ם שיף כתובות דף יד
ע"ב בתוד"ה כמאן). ועיין עוד בב"ב לקמן ריש סימן רכב: כהן וצ"ע דבפרק
שור שנגח ד' וה' פסק הרא"ש בעצמו (ב"ב פ"ד ס"ד) להדיא כרב (ט"ז סק"ט,
וכן העירו בהגהות תפארת שמואל כאן על הטור ובמעדני יו"ט אות ע):
כה"א* [כ"א] בשתי ראיות בשני חדשים (ט"ו ט"ז) וחזר חלילה בכהאי גוונא
עוד ב' פעמים. ועיין בהערה יח על הש"ך: כן בן העתיקו התוספות שיטת
ה"ח, אמנם לפנינו ה"ח בפירושו לבי"ק (לד): ביאר שיטת שמואל בזה הלשון
"הראיה הראשונה שראתה בט"ו בניסן אינה מן החשבון אלא צריכה לראות י"ז
באייר י"ז בסיון י"ח בתמוז י"ט באב וכן לכל חודש", וצ"ע:

כגן פפנינו בבעלי הנפש (שעה"ו נד/טז/מט) כתב כן בשם "איכא מאן דאמר"
דהלכה כרב באסורי, אך למעשה הכריע להחמיר לחומרי דרב ודשמואל (וכן
העתיק בש"ך סק"ט), ועיין בתורת השלמים ס"ק יד ובכרתי ופילתי ס"ק י:
כדן בלמוד וקיי"ל (בכורות מט): הלכתא כשמואל בדיני, והא דאולין בתר
ממונא ולא בתר אסורא אפשר דהוא משום דבדאורייתא לא מצינו פלוגתא זו אלא
לגבי ממונות דהא וסתות דרבנן (אמנם עיין סימן קפד הערה ל), וגם מקור חזקת
ג' פעמים הוא לכאורה מממונות (משור המועד), ועוד יש לפרש בדוחק דלא נתכוין
לבאר טעם הרמב"ם אלא בא ליישב שלא יקשה עליו מהא דהלכתא כרב באסורי,
דכיון דנפקא מינה גם בממונא תו ליכא האי כללא. ועיין בבעלי הנפש (שעה"ו שם)
שכתב דמהי טעמא מספקא לו ועבדינו בנגיחות כשמואל. ובראיות נקטינו חומרי

ומ"ש שהפסיקה לראשי חדשים. פירוש שהפסיקה וקט שהמחילה לראות נר"ח:

י ראתה מ"ו בניסן וי"ו באייר וי"ח בסיון לא קבעה וסת כיון שפירגה בחודש השלישי. כלומר לאפילו למאן דפסק בפלוגתא דרב

ושמואל כרז מודה הכא דלא קבעה וסת כיון שלא ראתה בשלישי ב"ז ודין זה פשוט בצרייתא בסוף פרק האשה (סד). ראתה יום כ"א בחודש זה יום כ"ב בחודש זה יום כ"ג בחודש זה קבעה לה וסת סירגה ליום כ"ד לא קבעה לה וסת ופירש רש"י סירגה מיום כ"ב ליום כ"ד לא קבעה לה וסת דאין דילוג זה דומה לראשון דראשון יום אחד זה שני ימים כאחד:

יא(א,יג) דילגה פעם אחת או

שתיים אינה חוששת לדילוג וכו'. כ"כ הרשב"א בחומות הבית (ארוך ב"ז ש"ג יד:) ודיקק לה מדתניא בסוף פרק האשה שהיא עושה לרכיה (סג) היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום י"ז זה וזה אסורים שינתה ליום י"ז הותר י"ו ונאסר ט"ו ומדלא קמני שינתה ליום י"ז דנאסר יום י"ח דנימא זו כזר דילגה ונחוש בפעם אחת לוסמות הדילוג שמע מינה שאין חוששין לוסמות של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי וכן הסכימו רבותינו הרמב"ם (מוס' סד. ד"ה ואינה) והרא"ה (נעה"ג שעה"ו מט"ק-סא-ס"ט, יח/מ, מד, כו) והרמב"ן (פ"ה הכ"ג) ז"ל עכ"ל וכן כתבו המוספות בסוף פרק האשה וכן פסק רבינו ירוחם ז"ל (נכ"י סוף מ"א). והרב המגיד כתב סברה זו בפרק ח' (אסור"ז ה"ו) שגם המפרשים וכתב דלא משמע הכי מדברי הרמב"ם ז"ל ואי אומר שמאחר שגדולי המפרשים הסכימו בדבר זה וגם הראשונים שהביאו היא נכונה וזרורה והרמב"ם לא נחלק עליהם צהדיא אפילו אם תמלא לומר דלא משמע הכי מדברי הרמב"ם פשיטא שיש לסמוך על דברי המפרשים וכל שכן דאפשר לומר דמדברי הרמב"ם נמי משמע הכי שהרי גם הוא כתב (ה"ו) הדין השנוי בצרייתא שינתה ליום י"ז הותר י"ו ונאסר ט"ו וי"ז ולא כתב דנאסר יום י"ח ואם כן כדדייקין בצרייתא דאין חוששין לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו הכי נמי דייקין ביה:

יב(א) כתב הראש"ד בספר צעלי הנפש (שעה"ו נה/טו:ז) דלא פליגי רב ושמואל בשאר וסתות דאי וסתות דיומי נינהו דכולי עלמא קמייחא ממניינא הוי ואי וסתות דהפלגה נינהו דכולי עלמא קמייחא לאו ממניינא וצקצעות ימי החודש דילוג הוא דפליגי דרב מדמי ליה לקציעות ימי החודש הסדור ושמואל מדמי ליה לקציעות הפלגה [ט] ונראה לי כי וסת הסיקור וסת הסדור הוא וקמייחא ממניינא היא לדברי הכל כט' ואף על פי שהרחיקה ראיותיה מאי טעמא הואיל ותופסת לראשי חדשים ל' ומה לי מחודש לחודש או משני חדשים לשני חדשים אלא שלענין חשש וסתה בתחלה הוא שזה לדילוג שאינה חוששת אלא מראש חודש לראש חודש הסמוך לו כגון שראתה ב"ח ניסן חוששת לר"ח אייר ואם לא ראתה עד ר"ח סיון חוששת לר"ח תמוז הסמוך לו ואם לא ראתה ב"ח תמוז אינה חוששת לר"ח אב' אע"פ שהם הפלגה ב' חדשים כעין ההפלגה הראשונה מפני כי הפסקת החודש השני ביטלה ראית החודש הראשון וראית החודש השלישי היא כתחלה וסת וחוששת לראש חודש הרביעי הסמוך לו ולא יומר ולזה הענין לצדו שזה לוסת הדילוג לא אכל חשבון הקציעות הראשונה מן המנין שהרי שנינו (ב"ק נ.) לענין נגיחות ראה שור נגח שור לא נגח שור וכו' אלמא קמייחא ממניינא היא שמע מינה וא"ת מאי שנא זו מההפלגה לא דמי דהתם לאו ענין הפלגה הוא ושייך אינה נראה לראשונה אלא שכל אחת ואחת ראויה לקצוע עם שמים חצרותיה שהרי היא תופסת לראשי חדשים אצל הפלגה אינה נראית כלל עד הראייה השנית לב' עכ"ל:

יג(ה) אין האשה קובעת ל"ה וסת אפילו ראתה וכו'. כן כתב הראש"ד בספר צעלי הנפש (שעה"ו ס"ז/יג) וזה לשונו הוסמות שהם מלוויים צימים שאמרנו שהיא חוששת להם בכל אותה עונה כך הוא דינה שאם היתה למודה כל ימיה לראות ביום אינה חוששת אלא ביום ואם היא למודה צלילה אינה חוששת אלא צלילה ואם ראתה שלש פעמים ביום והרביעית צלילה או שלש פעמים צלילה והרביעית ביום חוששת ביום וצלילה מפני חשש

פרישה

(לא קבעה ל"ה וסת.) לפי שאין שם שלש ראיות שוות ולא שלש ראיות דילוג שהרי השמי ראיות היו שוות והשלישית דילוג. עד כאן המגיה: **(טו) שהפסיקה לראשי חדשים.** פירוש שהפסיקה וסת שהמחילה (וסת' ראיי') [לראות] בראשי חדשים. בית יוסף: **(יז) לא קבעה וסת.** ואפילו למאן דפסק לעיל כרז דבשלש סגי מודה הכא כיון שלא ראתה בשלישי ב"ז. בית יוסף: **(יח) כיון שפירגה בחודש.** מלשון סירוגין (שמטאר נאורח חיים סימן ס"ה דפירוש הפסקה. עד כאן המגיה) שעמדה מלראות ב"ז לחודש השלישי: **(יט) דילגה פעם אחת או שתיים וכו'.** נראה לי דלגה לומר לרב פעם אחת ולשמואל שמי פעמים דאילו לרב אם ראתה היום ולסוף שלשים ולסוף ל"א ולסוף ל"ב דאין כאן אלא שני דילוגין ס"ל דקבעה וסת לדילוגין אם לא שנאמר שהיתה לה מחלה

חדושי הגהות

[ט] כ"ז זה מן "ונראה לי וכו'" עד "ממניינא היא שמע מינה" לא מלאמיא בספר צעלי נפש להראש"ד שפנינו כח:]

הגהות והערות

כו*] עיין לעיל בב"ח ס"ו, וע"ע פרישה אות לו והערה נו: **כז]** פירוש שהראב"ד הסכים לדינא עם שאר הראשונים אלא שהוא כתב "ודבר זה מן הדעת הכרעה אותו", ומה שלא הוכיח מהביריתא כמו הרשב"א עיין לחם ושמלה סק"י שיש לדחות (ולפי זה יש לדון על מה שהוכיח הבי' בסמוך מהרמב"ם שהעתיק הבריתא): **כח]** אפסגה הוא נמצא בבעלי הנפש שנדפס מכת"י עמ' נ (בשנינויים קלים): **כט]** תיבנות "לדברי הכל" ליתא בבעלי הנפש (מכת"י): **ל]** מתיבות "ומה ל"י" עד "לב" חדשים" ליתא בבעלי הנפש (מכת"י): **ל*** לא דווקא חדשי קיץ שהרי אז ההפלגה שיהי וחושת מטעם וסת הפלגה אלא זה שייך בחודשי חורף וכשלא היו החדשים כסדרן א' מלא וא' חסר שאז אין ההפלגות שוות. חור"ד ביאורים ס"ק יא חידושים ס"ק יט: **לא]** בבעלי הנפש (מכת"י) "אבל לחשבון הקציעות לוסת הסדור הוא שזה והראשונה מן החשבון שהרי שנינו וכו'": **לב]** ושתי הראיות בונות ההפלגה, הלכך אינן נחשבות אלא הפלגה אחת ובעינן שתשלש בהפלגות, כן הוא בבעלי הנפש:

טו' לשון הרמב"ן וכו' נמצאת אומר שהרואה ליום ראש חודש
ניסן חוששת לראש חודש אייר. נראה דחוששת לשני הימים דראש
חודש, כיון ראשון חוששת לפי שהוא יום שלשים לראייתה שהוא עונה ציונית
דחוששת לו כיון שלא קצעה לה וסת וציוס שני דראש חודש חוששת משום

ראש חודש דכיון דראתה צ"ח ניסן
חוששת שמה מקצב לה וסת שש
פעמים בחדש בחודש. ראתה צ"ח אייר
חוששת לר"ח סיון, פירוש דאם ראתה
כיום ראשון דראש חודש פשיטא דחוששת
ליום כ"ט צאייר שהוא יום שלשים
לראייתה ואין נריך לפרש, אלא שם לא
ראתה אלא כיום שני דראש חודש נריך
לפרש דחוששת לר"ח סיון משום
מרווייהו משום וסת דראש חודש ומשום
שהוא יום שלשים לראייתה, ואם ראתה
צ"ח סיון קצעה לה וסת לראשי חדשים,
שהרי ראתה בחדש צניסן ובחדש צאייר
ובחדש צניסן ולא תלינן ראיית אחד צניסן
לפי שהוא יום שלשים לראיית אחד
צאייר אלא קצעה לה וסת לראש חודש,
אבל אם לא ראתה צ"ח צניסן נעקר וסת
דראש חודש ושם אינה חוששת לר"ח
תמוז אלא חוששת לצ"ח סיון אפשר וכו',
ומשמע דאם ראתה צ"ח ניסן וציוס

ראשון דר"ח אייר וציוס כ"ט צאייר לא ראתה דחוששת לר"ח סיון אע"פ
שהוא יום ל"א לראיית יום ראשון דראש חודש לן שמה יום ראש חודש
הוא הגורם לראייתה ואם ראתה צ"ח סיון קצעה לה וסת דראש חודש
וחוששת לר"ח תמוז לשני הימים דראש חודש. והיכא דראתה צ"ח ניסן וציוס
שני דר"ח אייר ובשני צניסן דאיכא שתי הפלגות מל"א לל"א ונעקר וסת
דראש חודש מ"מ כשיגיע ר"ח תמוז חוששת כיום שני דראש חודש משום
שהוא יום שלשים לראיית צ"ח צניסן וחוששת נמי לצ"ח תמוז לפי שהוא יום
ל"א שזה הפלגות הראשונות:

עשרים יום מכ' צניסן עם יום כ' צניסן ויום ט' צאייר כנלל: ואם
הוא נעקר בפעם אחת וכן מובחר דצניסן צמון שכתב עבר יום עשרים ולא ראתה שז
אינה חוששת כלום להפלגה והשתא מכיון שאחר שראתה בחדש
צניסן ראתה עשרים צו כבר נעקר וסת של ראש חודש ואינה צריכה לחוש לו ואם
כן מאיזה טעם כתב שחוששת לר"ח אייר וכן קשה על מה שכתב
שם ראתה צ"ח צאייר חוששת לעשרים צו שמה צימי החודש מקצב וסת ואמאי
הא כיון שראתה צ"ח לאייר נעקר וסת של כ' לחודש ואינה צריכה
לחוש לו ו"ל דטעמא דאף על גב דראתה ראייה שנייה צ"ח צניסן לא אמרינן
דנעקר וסת דראש חודש היינו מפני שאף על פי שראתה כיום אחר
צריכה לחוש ליום שראתה צו קודם עד שיגיע יום הראוי לראות צו ולא
מראה הלכך כיון שעדיין לא הגיע ר"ח אייר אף על פי שראתה צ"ח צניסן
איכא למיחש שמה כשיגיע ר"ח אייר מראה ומקצב לה וסת לראש חודש
ומהאי טעמא נמי אף על פי שראתה צ"ח צניסן חוששת לעשרים צו כיון
דעדיין יום כ' לחודש לא הגיע איכא למיחש ששיגיע כ' בחודש מראה
ומקצב לה וסת צ"ח לחודש והאי דאקדמה וחזאי דמים יתרים דהו צה

פרישה

(כא) אב"א אה היתה הראשונה ביום החודש והשנייה בלילה
והשלישית ביום. לא דוקא דהוא הדין אם היו שתי ראיות צלילה. ו"ל
נמי דלרבותא כתב כן דלא חיישינן שמה קצעה וסת לה פעם צלילה פעם ציוס
חור צלילה: (כב) לשון הרמב"ן וסת החודש ראש חודש אייר. פירוש
ליום ראש חודש שזו ראיתו חודש שזו ראיתו חודש שזו ראיתו חודש
בתחלתו בפעם אחת וכו' (כג) נמצא וכו' זה גרס סימן זה ולא שמה רצו
אלא מפני מה שכתב לא ראתה לראש חודש סיון נעקר וסת וכו'. עד כאן המגיה
עד נמצאת אומר שהרואה ליום ראש חודש ניסן חוששת לראש
חודש אייר. דוק בכל הסוגיא ולא תמנא שמשו אלא לימי החודש דהיינו
ליום הראייה בחודש הנא אחריו אלא לא משאו לימי השבוע דאם ראתה כיום
ראשון לא הנריכו לחוש כיום ראשון הסמוך הנא אחריו ואפילו לדין דקצעין
וסת צימי נדה ויזהר לא מאינו משא ז' ואף לא מאינו משא כו' אף שקצעה
וראתה שלש פעמים כיום ראשון זה אחר זה ואף שיש נפק"מ גם לדין לין
דהיינו אם ראתה שלש פעמים זה אחר זה לענין עקירה דלריכה למיחש שלש
פעמים כיום ראשון זה אחר זה אפילו לא ראתה מיהו נקצעה נראה לי דלריכה
להחמיר לדין. ומה שכתב רבינו צנן סימן זה צ"ח הרמב"ן לדין אם ראתה

הגהות והערות

לג' בשלחן ערוך העתיק דין זה בלשון "ג' ראשי חדשים", וכן הוא ברמב"ן
(פ"ה הט"ו) במהדורה מכת"י שלשונו דומה ללשון הטור (וברמב"ן הרגיל נדפס
בטעות ג' ד' חדשים). ולפי זה מוכח דמיידי בוסת החודש, ועיין לחם ושמלה
ס"ק כא שכתב שדקדקו לכתוב דין זה בוסת החודש דוקא אבל בהפלגה ליכא
דין זה וחלק על הנודע ביהודה (תנינא ס"י פג) שדקדק מלשון הראב"ד המובא בבי
שסת וכתב "הוסתות שמה תלויים בימים" דמיידי גם בוסת הפלגה עיי"ש, ועיין
פתחי תשובה סק"ט ובהערה שם: [לד' עיין פירושו בפרישה אות כה:
לה] כתב בדברי חמודות על הרא"ש (פ"ט נדה דף פו ע"א סוף אות כז) שיש

הוסת הראשון ומפני משש השני שהוא אחרון ואם ראתה פעמים כיום
ופעמים צלילה שלא על הקדר או שראתה הראשונה כיום ושלא האחרונה
צלילה או הראשונה צלילה ושלא האחרונה כיום או שלש צה ושלא צה
חוששת לאחרונה צלל עכ"ל:

(בב, יג"ו) לשון הרמב"ן (פרק ה
ה"א בא"ב) וסת החודש

חוששת לו בתחלתו בפעם אחת
אב"א וסת ההפלגה אי אפשר לחוש
לו עד וכו'. כבר נמצא זה בתחלת
הסימן ולא שאלו רצו אלא מפני מה
שכתב לא ראתה לר"ח סיון נעקר וסת
של ראש חודש וחוששת לשני צניסן וכו'
ודברים אלו שכתב שחוששת לשני צניסן
צריכים הם ומסתבר טעמייהו ומכל
מקום נריך לזכר שמה שכתב שחוששת
לשני צניסן משום דחיישינן שמתקצב
מל"א לל"א לאו למימרא שאינה צריכה
לחוש ליום אחר לד' שהרי היא צריכה
לחוש ליום שלשים שהרי אין לה וסת
קצוב וכל שאין לה וסת קצוב חוששת
ליום שלשים כמו שנתבאר ומה שכתב
נעקר וסת של ראש חודש היינו לומר
שאף על פי שיצא ראש חודש כיום
שלשים לראייה אין לו דין וסת קצוב לה]

אבל יש לו דין וסת שאינו קצוב לחוש לו מיהא: ודעו"ם חוששת
חששות ה"ל וסת החודש ודעו"ם עד שתקצב דה אחד מהם
ש"ש פעמים כדינו כיצד ראתה בא' בניסן ובעשרים בו חוששת
ל"א באייר מפני ראש חודש ניסן וכו'. טעמו מפני שצנתי ראיות
אלו יש לחוש לשלשה מיני וסתות כי מפני שראייה ראשונה בראש חודש
יש לחוש שמה מקצב לה וסת בראש חודש ולפיכך חוששת לאחד צאייר ומפני
שראייה שנייה היתה צ"ח צניסן יש לחוש שמה מקצב צ"ח לחודש ולפיכך
חוששת לצ"ח צאייר ומפני שמראייה ראשונה לשנייה עשרים יום יש לחוש
שמה מקצב להפלגת עשרים יום ולפיכך חוששת לט' צאייר שהוא מופלג

תאמר הא קי"ל בוסת שלא נקצב ג' פעמים אע"פ שראתה צו פעם ושנים
הוא נעקר בפעם אחת וכן מובחר דצניסן צמון שכתב עבר יום עשרים ולא ראתה שז
אינה חוששת כלום להפלגה והשתא מכיון שאחר שראתה בחדש
צניסן ראתה עשרים צו כבר נעקר וסת של ראש חודש ואינה צריכה לחוש לו ואם
כן מאיזה טעם כתב שחוששת לר"ח אייר וכן קשה על מה שכתב
שם ראתה צ"ח צאייר חוששת לעשרים צו שמה צימי החודש מקצב וסת ואמאי
הא כיון שראתה צ"ח לאייר נעקר וסת של כ' לחודש ואינה צריכה
לחוש לו ו"ל דטעמא דאף על גב דראתה ראייה שנייה צ"ח צניסן לא אמרינן
דנעקר וסת דראש חודש היינו מפני שאף על פי שראתה כיום אחר
צריכה לחוש ליום שראתה צו קודם עד שיגיע יום הראוי לראות צו ולא
מראה הלכך כיון שעדיין לא הגיע ר"ח אייר אף על פי שראתה צ"ח צניסן
איכא למיחש שמה כשיגיע ר"ח אייר מראה ומקצב לה וסת לראש חודש
ומהאי טעמא נמי אף על פי שראתה צ"ח צניסן חוששת לעשרים צו כיון
דעדיין יום כ' לחודש לא הגיע איכא למיחש ששיגיע כ' בחודש מראה
ומקצב לה וסת צ"ח לחודש והאי דאקדמה וחזאי דמים יתרים דהו צה

מט"ו לט"ו שלש פעמים זה אחר זה קצעה לה וסת הוא הדין שלש פעמים
כיום ראשון זה אחר זה ולאו דוקא קאמר שהרי על כרחך ט"ו לאו דוקא דא
ימי וזה מתמלין כיום השמיני לראייתה דהיינו כל יום ראשון זה אחר זה וק"ל:
(כב) חוששת לראש חודש אייר. פירוש ליום ראש חודש שזו ראיתו חודש שזו ראיתו חודש
למנות וכו' התחלת החודש שיום ראש חודש הראשון הוא נחשז מחודש שעבר
וזה פשוט אבל צנתי צריכה לחוש גם כן ליום ראשון שהוא יום שלשים שהוא
שיעור עונה ציונית וכמו שכתב צ"ח יוסף צנמן: (כד) הוקבע וסת
לראשי חדשים. פירוש לענין שלא צריכה לחוש ליום ראשון של ראש חודש
תמוז אלא ליום שני שהוא ראש חודש גמור וכן יש נפק"מ לענין עקירה
דמפורש לקמן: (כה) וחוששת לשני בסיון וכו'. וגם ליום שלשים
לראייתה צריכה לחוש שהרי אין לה וסת קצוב וכבר כתב הדין שמי שאין לה
וסת חוששת כל פעם ליום שלשים שהוא עונה ציונית. צ"ח יוסף. ונראה דרובה
לומר דאם ראתה אחר כך ציוס שני דסיון או ציוס אחר צריכה לחוש לשלשים
יום מאותה ראייה וק"ל: (כו) ודעו"ם [חוששת] חששות ה"ל וסת החודש וכו'. עיין צנמן פירושו:

גמגום במה שכתב הבי"ש שיש לו דין אינו קבוע, עיין בריש הסימן (נא) בבי"ד
ומ"ש בשלא קבעו: [לן] עיין כעין זה במפרשי השו"ע באו"ח סימן נה ס"י
(מ"ב ס"ק מה) וסימן תקס"ח ס"ו (מ"ב ס"ק מב) ובאבן העזר סימן קכו ס"ו, מ"ש
בענין א' דראש חודש לגבי דינים אחרים: [לן] אין כוונתו כמו לדין
המוזכר לעיל שפירושו לדין דקובעת בימי ויזהר, אלא כוונתו לדין דקיי"ל כבי
זרע דל כל טיפת דם ויובת ד' נקיים וא"כ בלאו הכי לא תוכל ליטור עד ליום
א' הבא, על זה כתב דמכל מקום יש נפק"מ וכו' ואם כן היה לו להטור להזכיר,
כן נראה לפרש דברי הפרישה:

הוא לחן ולא קציעות וסמ: אב"ל קשה דאם כן ה"ל כח חוששת לאחד באייר מפני ר"ח ניסן ואם לא ראתה חוששת למשעה זו לשיעור הפלגה של עשרים דמשמע שאם ראתה בראש חודש אייר אינה צריכה לחוש למשעה זו ואמאי הא כיון שעדיין לא הגיע יום עשרים לראייה שנייה איכה למיחש שמה תקבע וסמ להפלגת עשרים יום וי"ל דכיון דראייה הראשונה הייתה בראש חודש אילו הייתה חוזרת לראות בראש חודש הסמוך כדנינו (כו) כיצד ראתה באחד בניסן ובעשרים בו ראשון דר"ח אייר וזיז כ"ט אייר לא

ראתה דחוששת לר"ח סיון המס היינו טעמא דכיון דחזין דראתה תרי זימני בראש חודש אע"ג שזה אחד בניסן וזה אינו אחד באייר אלא הוא יום שלשים של חודש העבר מיישנין שמה יום הנקרא בשם ראש חודש הוא הגורם לראייה אצל לחוש ליום ראשון דר"ח אייר לכתחלה לא מיישנין אלא ליום ב' דראש חודש חוששת לפי שהוא אחד באייר שזה לאחד בניסן ולכן דקדק רבינו בלשונו למעלה שלא אמר אלא באחד באייר באחד נחמנו: וכו' כיצד ראתה אחד בניסן ועשרים בו חוששת באייר מפני ר"ח ניסן ואם לא ראתה חוששת דתשעה בו וכו'. נראה מדכתב הכא ואם לא ראתה ואח"כ כתב ראתה בתשעה זו או שלא ראתה אלא דאינה חוששת למשעה זו אלא כשלא ראתה באחד באייר דהשתא חוששת למשעה שמה תראה בהפלגת עשרים כמו שראתה בתחלה שמי ראיות דאחד בניסן ועשרים זו דאיכה נמי הפלגת עשרים אצל אס ראתה באחד באייר דשנייה הפלגתה שרי ראית אחד באייר מופלג מראית עשרים בניסן י"ז יום בלדז אס כן עקרה הפלגה הראשונה ואינה חוששת אלא להפלגת שנים עשר יום מראייה זו דאחד באייר

מבן ונשנת קפ"ה ולא חזי ולחד נשנת אחרינה חזי בלא קפ"ה דאיגלאי פעמים חוששת לשניהם עד שיעקר אחד מהם פעם אחת דאז אינה חוששת לו דכיון שלא הוקבע שלש פעמים נעקר בפעם אחת ומשכחת לה שיקבע אחד מהם בשלש פעמים נלי שיעקר חצירו פעם אחת כגון שלא ראתה נט' לאייר וראתה בעשרים זו וראתה מדן נט' לניסן ובעשרים זו דהשתא הרי ראתה שלש פעמים לוסת החודש מהן ושלש פעמים לוסת ההפלגות ועקירה הראשונה שלא ראתה נט' לאייר אינה חשודה עקירה לפי שעדיין היינו

דרכי משה

ובראש חודש סיון חזרה וראתה וגם ראתה בו יום ד' דאז יש לה שתי הפלגות לל"א ובראש חודש תמוז חזרה וראתה גם ראתה בו ביום ה' תמוז דאז קבעה וסת הפלגות ולוסת החודש עדיין לא נקבע ואינה צריכה לחוש עוד לראש חודש אב רק לז' באב שהוא וסת הפלגות אבל כל זמן שלא נקבע אחד מהן חוששת לשניהם כל זמן שלא נעקר אחד מהן פעם אחת והוא הדין אם קבעה תחלה וסת ימי החודש קודם שתקבע וסת ימי ההפלגה שאינה חוששת לוסת הפלגה לאחר שקבעה וסת ימי החודש כן נראים לי הדברים כפשוטן ולא הארכתיו רק שראיתי לבית יוסף שהאריך בזה בקושיות ותירוצים גם כתב שאי אפשר שתקדים וסת הפלגות לוסת ימי החודש (או) [בלא] שתעקרונו פעם אחת וכו' ואינו נכון בעיני ועוד דיותר בנקל נוכל למצוא שתקבע וסת הפלגות קודם לוסת החודש כגון שהיתה רואה בראש חודש ניסן וי"ד בו וחזרה וראתה לאחר י"ד וראתה גם כן בראש חודש אייר וכו"ב מן בו דאז קבעה וסת הפלגות ווסת החודש עדיין לא הוקבע ואינה צריכה לחוש לראש חודש סיון כן נראה לי והוא פשוט:

פרישה

(כו) כיצד ראתה בא' בניסן וכו'. זה הכי"ל מחדש לנו שני דברים ומשום הכי שניה זמן הראיות דמתחלה כתב אס ראתה בכל ראש חודש ואמר כן כתב בעשרים לחודש. הראשון נמה שכתב ואם לא ראתה חוששת וכו' דדוקא "אס לא ראתה" קאמר ועל פי שאפרש והשני שצריכה לחוש לשמי וסמא דחודש: דזה לא נשמע ציונה קמא:

חדושי הגהות

[י] עיין בש"ך א"ק ל"א:

הגהות והערות

להלן אות י ושם בהערה צא: מגן ר"ל אף שאחד כבר נקבע אלא שאחד מהם לא נקבע ואפ"ה חוששין לשניהם עד שיעקר (תפארת למשה). פירושים אלו של התפארת למשה בב"י נחוצים כדי שלא יסתרו דבריו שלהלן כתב הב"י דאף שקבעה אחד מהם עדיין חוששת לשניהם. ולולא פירושי התפארת למשה היינו מוכרחים להגיה אח"כ ולהכניס תיבות "ועוד י"ל" להלן (קודם "חוששת לשניהם ואפ"ה וכו") או סמוך לזה) שאז אין כאן סתירה כי הם שני תירוצים שונים: מדן [כאמור] צ"ל ב"י לסיק שהרי חודש אייר חסר ואם כן מכי אייר עד י' סיון הוא כמו מראש חודש עד כ': מה' י"ל מגיהין כאן מאחר שהמספר ג' פעמים (לוסת ההפלגות) ג' מכוון, אולם לפי מה שכתב במלבושי טהרה (עיי"ש סעיף ל"ד ובפירוש הקצק פק"ב הארוך סוף סק"ח) דהב"י מיידי שראתה גם בא' אייר (ולפי זה צ"ל דמה שכתב הי"ד עד שתקבע וכו' לא קאי על הפרט שהזכיר קודם לכן שלא ראתה בא' אייר אלא קאי על עיקר כללות הענין שראתה בא' וכו' ניסן) לפ"ז אין צריך להגיה. דר"ל מאי אית' יש שלש ראיות להפלגות כ' (דהיינו א' וכו' אייר וט' סיון) שהם שתי הפלגות, וראיית

הוא לחן ולא קציעות וסמ: אב"ל קשה דאם כן ה"ל כח חוששת לאחד באייר מפני ר"ח ניסן ואם לא ראתה חוששת למשעה זו לשיעור הפלגה של עשרים דמשמע שאם ראתה בראש חודש אייר אינה צריכה לחוש למשעה זו ואמאי הא כיון שעדיין לא הגיע יום עשרים לראייה שנייה איכה למיחש שמה תקבע וסמ להפלגת עשרים יום וי"ל דכיון דראייה הראשונה הייתה בראש חודש אילו הייתה חוזרת לראות בראש חודש הסמוך כדנינו (כו) כיצד ראתה באחד בניסן ובעשרים בו ראשון דר"ח אייר וזיז כ"ט אייר לא

ראתה דחוששת לר"ח סיון המס היינו טעמא דכיון דחזין דראתה תרי זימני בראש חודש אע"ג שזה אחד בניסן וזה אינו אחד באייר אלא הוא יום שלשים של חודש העבר מיישנין שמה יום הנקרא בשם ראש חודש הוא הגורם לראייה אצל לחוש ליום ראשון דר"ח אייר לכתחלה לא מיישנין אלא ליום ב' דראש חודש חוששת לפי שהוא אחד באייר שזה לאחד בניסן ולכן דקדק רבינו בלשונו למעלה שלא אמר אלא באחד באייר באחד נחמנו: וכו' כיצד ראתה אחד בניסן ועשרים בו חוששת באייר מפני ר"ח ניסן ואם לא ראתה חוששת דתשעה בו וכו'. נראה מדכתב הכא ואם לא ראתה ואח"כ כתב ראתה בתשעה זו או שלא ראתה אלא דאינה חוששת למשעה זו אלא כשלא ראתה באחד באייר דהשתא חוששת למשעה שמה תראה בהפלגת עשרים כמו שראתה בתחלה שמי ראיות דאחד בניסן ועשרים זו דאיכה נמי הפלגת עשרים אצל אס ראתה באחד באייר דשנייה הפלגתה שרי ראית אחד באייר מופלג מראית עשרים בניסן י"ז יום בלדז אס כן עקרה הפלגה הראשונה ואינה חוששת אלא להפלגת שנים עשר יום מראייה זו דאחד באייר

מבן ונשנת קפ"ה ולא חזי ולחד נשנת אחרינה חזי בלא קפ"ה דאיגלאי פעמים חוששת לשניהם עד שיעקר אחד מהם פעם אחת דאז אינה חוששת לו דכיון שלא הוקבע שלש פעמים נעקר בפעם אחת ומשכחת לה שיקבע אחד מהם בשלש פעמים נלי שיעקר חצירו פעם אחת כגון שלא ראתה נט' לאייר וראתה בעשרים זו וראתה מדן נט' לניסן ובעשרים זו דהשתא הרי ראתה שלש פעמים לוסת החודש מהן ושלש פעמים לוסת ההפלגות ועקירה הראשונה שלא ראתה נט' לאייר אינה חשודה עקירה לפי שעדיין היינו

(א*) ואין דבריו נראין חדא דהא אמר לקמן בסמוך וכן חוששת לשניהם עד שתקבע וכו' שמע מינה דקודם שתקבע וסת אחד ג' פעמים חוששת לשתיהן ועוד דהא קאמר בסמוך ראתה בט' או לא ראתה וכו' שמע מינה דאע"פ שראתה שתי פעמים להפלגת עשרים אפילו הכי חוששת לימי החודש וצריכה לחוש לעשרים באייר והוא הדין בכאן אף על פי שראתה באחד באייר אפילו הכי צריכה לחוש לתשעה בו משום ראיית כ' בניסן והא דנקט לא ראתה באחד באייר נראה לי דלרבותא קאמר דאע"ג דנעקר וסת של ראש חודש מ"מ צריכה לחוש לט' לשני כל זמן שלא נעקר פעם אחת. ועוד האריך בית יוסף בפירוש דברי הרמב"ן וגמגם בהן הרבה והם כפשוטן כאשר כתבתי דלעולם חוששת לשניהם אם לא נעקר אחד מהן פעם אחת עד שתקבע אחד מהן ואז אינה חוששת לשני כל זמן שלא קבעה אותו ג"כ הן שתקבע תחלה וסת הפלגות כגון שראתה פעם אחת בהפלגה קודם שמתחלת וסת ימי החודש דאז וסת הפלגה קודם כגון שראתה ראש חודש ניסן ולא ראתה בראש חודש אייר וראתה יום ב' בו דאז הפליגה ליום ל"א

לחן וכדאיתא בענין אחר בגמ' נדה דף לט ע"ב: לט' לחוש לשני ר"ל לחוש ל' אייר, כלומר והוא רבותא דס"ד דאמרין דכיון דראתה כבר שתי הפלגות של כ' (דהיינו מא' עד כ') ניסן ואח"כ בט' אייר) בלא ראיות נוספות, איגלאי מילתא דראייה (ניסן משום הפלגה ולא משום וסת החודש קמ"ל דחוששת ל' אייר, אבל אילו הייתה רואה גם בא' אייר שהוא הפלגת י"ב מ' ניסן אין זה רבותא כל כך מה שחוששת גם ל' אייר, דכיון דחזין שאין וסתה מסודר רק להפלגות כ' מיישנין לכולהו (ממשמעות ערוגת הכוסים ס' קסב): מ' עיין בט"ז ס"ק יט שכתב ג"כ כדרכי משה, ובדגול מרבבה הקשה עליו דהול"ל שראתה א' י"ד וכו' בניסן א' וי"ד באייר שאז החשבון מכוון להפלגת י"ד ימים עם ימי הראייה (או צ"ל ב' בו): מ' טוב לגרוס "אחד": מאן ור"ל ועל פי מה שפירש אח"כ דהאי "עד" פירושו אף, וכאן העתיק לשון הטור וסמך על מה שכתב בסוף "ויישוב הלשון כך הוא חוששת לשניהם אף וכו'" (תפארת למשה) ועיין בהערה מג: מבן [כאמור] בגמרא חבית "ובשבת קפצה ולא חזאי" מוקפים סוגריים, ובהגהות הגר"א כתב שם דלא גרסין לה, ועיין דרישה

וחוששת נמי לעשרים באייר ולאחד בסיון וחששא דעשרים באייר ודאי דחוששת צין ראתה באחד באייר צין לא ראתה באחד באייר וצין ראתה בתשעה צו וצין לא ראתה בתשעה צו דכיון דעדיין לא קבעה לה וסת חוששת שמה תקבע לה וסת בעשרים באחד דכיון דעדיין לא הגיע יום עשרים באייר חוששת שמה מחזור ותרעה עשרים באחד כמו שראתה בעשרים צינן ודלא כצ"ח יוסף שכתב דכשראתה צ"ח אייר לא היתה חוששת לעשרים באייר עכ"ל

וליתא שלא אמר רבינו אלא היכא דראתה באחד באייר דאינה חוששת לתשעה צו כיון דשינתה הפלגתה דעשרים אבל חששא דשמה תקבע וסת בעשרים באחד ודאי דחוששת אפילו תראה באחד באייר כדפרישית: ודברב"הגה"מ שחנן ערוך (ס"ג) כתב וזה לשונו ראתה באחד צינן ועשרים צו חוששת לאחד באייר מפני ר"ח ניסן ראתה אחד באייר או לא ראתה צו חוששת לט' באייר שהוא יום עשרים מראית יום עשרים שראתה עכ"ל ותימה דלמה תהא חוששת לט' באייר שהוא מופלג עשרים יום מראית שראתה בעשרים צינן הלא הפסקיה צנתיים צראייה אחרת באחד באייר ואין כאן הפלגת עשרים יום ואם היה הדין שמהא חוששת להפלגת עשרים לאחר שראתה באחד באייר היכה צריכה לחוש להפלגת עשרים לראית אחד באייר וכמו שכתב רבינו צמח (נד) היתה רגילה לראות ליום עשרים ושינתה ליום שלשים זה זה אסורין וכשיגיע יום עשרים לראית שלשים אסורה משום וסת הראשון הרי מצוה שחינה חוששת להפלגת עשרים מראית שקודם שלשים אלא חוששת שמה תראה לעשרים יום מראית שלשים שראתה עכשיו וכדקיימא לן כרז הוגא צריה דרז יהושע סוף פרק גנות כותים (נט): ודלא כרז פפא ואולי שכן ראה הרז כתוב צונסחאות הישנים ואין ספק דטעות גמור הוא דפשיטא דאינה חוששת לתשעה צו אלא כשלא ראתה באחד באייר וכמו שהוא מצוה בכל נוסחאות שבידינו מן וכדפרישית:

חוששין אז לוסת דראש חודש מן הלכך אע"פ שהוקבע וסת החודש בשלש פעמים ווסת ההפלגות שאינו נקבע צנחות מארבע פעמים עדיין לא הוקבע צהם חוששת לשיניהם ואע"פ שנקבע פעם אחת בתחלה היה לא חשיבה עקירה כמו שכתבתי ויש צד הלשון כך הוא חוששת לשיניהם אף אחר שהוקבע וסת ההפלגות בארבע או וסת החודש בשלש לא תאמר זה שנקבע כבר הוא העיקר אלא חוששת גם לחצירו ובכלל זה דאף לאחר שהוקבעו שיניהם חוששת לשיניהם עד שיעקר [אחד] מהם פעם אחת וקמ"ל דאף על גב דוסת קבוע אינו נעקר צנחות משלש פעמים הכא שאני שקציעות זה אינו קציעות גמור כיון שצנחתו צדו שהיה קבוע כמותו הילכך צעקירת פעם אחת הוא נעקר: ובידיו מה שכתב עד שמקבע וסת ההפלגה [בארבע ראיות] או וסת החודש בשלש אינו מיוצב יפה דבשלמא וסת החודש משכחת לה שיהא נקבע קודם וסת ההפלגות כמו שכתבתי אבל וסת ההפלגות לא משכחת לה שיהא נקבע קודם וסת החודש מצלי שיעקר וסת החודש שום פעם ואם כן לא היה לו לכתוב או אלא כך היה לו לכתוב עד שמקבע וסת ההפלגה בארבע ראיות ווסת החודש בשלש ואפשר דהכי קאמר וכן חוששת לשיניהם עד שמקבע וסת ההפלגות בארבע ראיות או וסת החודש בשלש והיינו עד שמקבע האחד צעקירת פעם אחת כלומר דלא משכחת לה שלא תצטרך לחוש לשיניהם אלא אחר שיקבע אחד מהם כמשפטו ויעקר חצירו פעם אחת שאלף על פי שנקבע אחד מהם כמה פעמים כל זמן שצנחתו צדו שלא נעקר אין כאן וסת מיוחד קבוע וצריכה לחוש לשיניהם אבל כשנעקר אחד מהם כבר עלה קציעות גמור לחצירו ואינה צריכה לחוש כי אם לו לצד וקא משמע לן שאותו וסת שנעקר אף על פי שהוקבע כמה פעמים הוא נעקר צנחות אחת מן הטעם שכתבתי: אחר זמן צאו ליד הלכות נדה להרמז"ן וכתוב צהם (פ"ה ה"צ) כלשון הזה וכך היא חוששת לשיניהם עד שמקבע וסת ההפלגה בארבע ראיות או וסת החודש בשלש או שחטרה האחד צעקירת פעם אחת:

פרישה

(כת) ואם לא ראתה חוששת לט' בו. נראה דדוקא קאמר אם לא ראתה אבל אם ראתה צראש חודש אייר לא היתה צריכה לחוש לט' צו דהא ההפלגה של עשרים נעקרה דהא לא הפליגה עתה ראיתיה אלא י"צ ימים ואם תראה צט' צו היא הפלגה חדשה שהוא ט' ימים ואין כאן הפלגה מעשרים לעשרים ולא דמי לוסת החודש דלמרינן דאף על גב דראתה בעשרים צינן צריכה לחוש לראש חודש אייר ולא למרינן דבראית עשרים נעקרה וסת דיוס ראש חודש היינו משום דוסת דימי החודש חולה דוקא צאותו יום דלמרינן דאותו יום גורם הראיה וכל כמה דלא הגיע ראש חודש לא ידעין איזו ראיה היא עיקר ועוד דאף אם יצא ראש חודש ותרעה צו יש לחוש גם כן לראית עשרים דוסת החודש לא נעקר עד שיצא אותו יום ולא תראה צו מאחר דמלינן הגורם צאותו יום משא"כ בהפלגה דמיד שראתה צראש חודש אייר נעקרה הפלגה קמא כן נראה לי ולא כמו שכתב מור"ה הרמ"א בשלחן ערוך (ס"ג) דאף אם ראתה צראש חודש

אייר חוששת לט' צו משום הפלגת עשרים ובחילוק זה אין אנו צריכין לדחוק צח יוסף מה שכתב צנינן זה: ודיותר נראה לומר דהיינו טעמא שלא היינו חוששין לט' אייר אם ראתה צראש חודש אייר משום דאפשר לומר מהיכי תיתי מחוש לט' אייר מכת מה שראתה בעשרים צינן הא איכא למימר שאני אותה הפלגה דהיתה מרוחקת עשרים יום מראית ראש חודש ניסן שקדמה לה משא"כ ט' אייר שאינו מרוחק מראש חודש אייר אלא (תשעה) [משעה] ימים וק"ל ונראה לי דמהאי טעמא נמי אם ראתה בעשרים באייר לא היתה חוששת לכ"ח אייר אף אם ראתה גם צט' אייר כיון דכ"ח אייר מח' אינו מרוחק שיה כראית עשרים צינן ולא כראית ט' אייר עם ראיה שקדמה לה מיהו אם ראתה מט' צט' אייר (גס) [וגס] צכ"ח אייר הרי לפנינו שלש הפלגות שוות מעשרים לעשרים ולא נקבע לה וסת להפלגת עשרים אלא שלכתחלה לא חששו לזה כל זמן שלא ראינו שלש הפלגות שוות מראית שקדמה לה ודוק:

דרישה

[ד] ואם לא ראתה חוששת לט' בו. זה לשון כ"י דכיון דראיה ראשונה היתה בראש חודש אילו היתה חוזרת לראות בראש חודש שסמך לו היינו אומרים דראיה הראשונה שראתה בראש חודש היא עיקר ובה הולך הוסת ליקבע ולא חיישין לראיה שנייה שראתה בעשרים בו דאמרינן מקרה היא ודמים יתרים דאיתוספו בה הלכך אינה חוששת לא לט' באייר ולא לעשרים בו וכשלא ראתה בראש חודש אייר שהוא וסת הראיה הראשונה איגלאי מילתא דראיה שנייה לא היתה במקרה וצריכה לחוש לוסת הפלגת הימים ולוסת הפלגת ימי החודש עכ"ל: ודגה מה שכתב חוששת לא' באייר מפני ראש חודש ניסן היינו משום דכשראתה בעשרים בניסן לא נחשב כעקירה עד שיבוא אותו יום עצמו דראתה בו כבר דהיינו ראש חודש והיינו ראש חודש אייר ולא ראתה דאז נעקר וסת דראש חודש, אבל לא נראה לי כלל לומר דלא חיישין לתרי וסת החודש דאין טעם לדבר, גם לקמן בסימן זה (הך נח) מוכח איפכא דכתב דקובעת וסת בתוך וסת לדין כגון ראתה שלש פעמים בראש חודש וכ"ה בו וכו' וגם בימיהן דלא קבעין וסת בתוך וסת היינו מטעם

דלא קבעה וסת בימי נדה או בימי זיבה אבל מטעם דלא קבעה תרי וסת החודש בזה לא הוי קפידא. ואף שיש ליישב ולומר דשאני התם שראינו שכבר קבעה שניהם שלש פעמים אבל למיחש לא חיישין מ"מ יש ראייה ממה שכתב שם מיד אחר זה זה לשונו אבל אם ראתה אותו ממעיין סתום כגון שראתה אותו שתי פעמים בראש חודש ובפעם שלישית בכ"ה בחודש ובראש חודש, קובעת בר"ח וחוששת נמי ליום הקדימה שמה וסת אחר היא קובעת ומדקאמר חוששת נמי ליום הקדימה משמע דאינו רוצה לומר דחוששת היא להפלגה דיש מכ"ה עד ראש חודש אלא חוששת ליום כ"ה עצמו שמה הוא הגורם וצריכה לחוש ליום כ"ה לחודש השני הבא אחריו אף על פי שכבר קבעה שלש פעמים לראות בר"ח הרי לפנינו דחוששת לתרי וסת החודש נ: ומזה אין סתירה למה שכתבתי בפרישה (אות כט) דאם קבעה וסת הפלגה שוב אינה צריכה לחוש לשום חששא אלא לוסת הפלגה דקבעה היינו משום דשאני התם דאמרינן דאותן ראיות שראתה כבר הן היו מחמת וסת הפלגה על דרך משל דאם ראתה בראש חודש ניסן ובעשרים בו ובט' באייר ובכ"ח בו אינה צריכה

הגהות והערות

כ' ניסן לא חשיב שהרי הפסיקה בט' אייר שלא ראתה. ועיין בהערה הבאה: מן בן הוא בדפוס, ויתבאר — על פי מה שהובא לעיל בשם מלבושי טהרה דמיירי שראתה גם בראש חודש אייר — דכוונת הב"י דאין להקשות על מה שכתב הטור "חוששת לשניהם עד שתקבע וכו'" והרי עוד קודם שקבעה מיד שלא ראתה בט' אייר כבר אינה חוששת לשניהם שהרי עקרה וסת הפלגת עשרים, על זה תירץ דהטור לא חשיב אלא כשאין לה לחוש אלא לוסת אחד בלבד, והרי אז עדיין חוששת לשתי וסתות דאף דעקרה חשש הפלגת עשרים מ"מ עדיין היינו חוששין אז לר"ח (מלבד וסת של כ' לחודש) משום ראיתיה בראש חודש אייר, וכשהגיע ר"ח סיון ועקרתו הרי כבר נתחדש לה שוב חשש הפלגת עשרים על ידי

שראתה כבר בכ' אייר שהוא מופלג עשרים מראית ראש חודש אייר, נמצא שלא היה אצלה זמן שחששה לוסת אחד בלבד. ובס"א איתא בב"י "לוסת החודש" במקום "לוסת דראש חודש", ובמלבושי טהרה (פירוש הארוך סק"ח) העתיק "שעדיין לא היינו חוששין אז לוסת החודש": [מז] ובן הוא גם בהלכות נדה להרמב"ן: [מח] בן הוא בדפוס, ולא כבדפוסים אחרים שכתוב "דראש חודש אייר": [מט] בלומר שראתה א' וכ' ניסן ט' כ' וכ"ח אייר, אף שלכתחלה אין צריך לחוש שאתה בט"ח, מכל מקום אם ראתה בו קבעה וסת מכ' לכ', וכן כתב להלן בסוף פתקא: [נ] ועיין להלן בהגהת דרישה: אות יח שפירש שם באופן אחר:

יו וכו' וכך היא חוששת לשניהם עד שתקבע וסת בהפלה בארבע ראיות או וסת החודש בשלש ראיות או עד שתיעקר האחד בעקירת פעם אחת. כן ז"ל וכן העיד צ"ח יוסף שראה כחזון כן נהלכות נדה להרמזין ז"ל והכי פירושו כשלא קבעה וסת חוששת לשניהם עד שתקבע וסת אחד כי אז אינה חוששת

לשני שלא הוקבע אע"פ שלא נעקר גם כן ומשכחת לה דהוקבע וסת ההפלה בארבע ראיות ולא הוקבע וסת דחודש כגון שראתה באחד בניסן וי"ו בניסן וא' באייר וי"ו באייר הרי הוקבע וסת ההפלה בארבע ראיות שמופלגת ראייה אחת מחזירתה י"ו יום ולא הוקבע וסת

דחודש שהרי לא ראתה אלא שתי פעמים באחד בניסן ובאחד באייר וכיון דהוקבע וסת ההפלה שוב אינה חוששת לאחד בניסן אלא בשני בניסן שהוא מופלג י"ו יום מי"ו באייר ואיפכא נמי משכחת שהוקבע וסת דחודש מחלה כגון ראתה באחד באייר ובאחד בניסן וי"ו בניסן ובאחד באייר הרי הוקבע וסת דחודש בשלש פעמים ולא הוקבע וסת ההפלה שהרי לא ראתה אלא שלש ראיות מופלגות זו מזו בשוה מי"ו לי"ו דהיינו א' בניסן וי"ו בניסן וא' באייר וכיון דהוקבע וסת דחודש ולא הוקבע וסת ההפלות שוב אינה חוששת אלא לאחד בניסן ואינה חוששת לי"ו באייר או אפילו לא הוקבע לא זה ולא זה אלא שהאחד נעקר פעם אחת שוב אינה חוששת לזה שנעקר אלא חוששת לזה שלא נעקר אף על גב שלא הוקבע כגון שראתה באחד בניסן וי"ו בניסן ובאחד באייר וי"ו באייר לא ראתה דנעקר וסת ההפלה ולא הוקבע עדיין וסת דחודש דאינה חוששת שוב להפלה זו אלא חוששת לאחד

בסיון שלא נעקר ואיפכא נמי משכחת לה כגון שראתה באחד באייר ובאחד בניסן וי"ו בניסן ובאחד באייר לא ראתה וראתה ג' באייר הרי דעקרה וסת דאחד בחודש ועדיין לא הוקבע וסת ההפלה מי"ו לי"ו אלא בשלש ראיות דחוששת לוסת ההפלה צ"ח באייר ואינה חוששת לאחד בניסן וכל זה דלא כמו שכתב צ"ח יוסף:

וקונטרס אחרון וכן היא חוששת לשניהם וכו' או עד שתעקר וכו'. כן ז"ל ועיין פירושו בחיבורי אצל מהר"ר ולק' כ"ץ (פרישה אות טו) פירש נוסחת הספרים שכתב זהו עד שתעקר וכו' דהכי קאמר דכשהיתה חוששת לשניהם עד שקבעה לה וסת (אחר) [אחד] או דהפלה או דחודש שוב אינה חוששת לשני עד שתעקר האחד שקבעה לה נעקרת פעם אחת דכשהגיע הזמן של אותו וסת שקבעה לה ולא ראתה זו אלא אח"כ ראתה חזרת לחוש לשניהם מאותה ראייה ששינתה עד כאן דבריו. ויש להקשות דדין זה אין מקומו כאן היכא דהיתה חוששת מחלה לשניהם ואחר כך קבעה לה אחד מהם דבכל אשה שקבעה לה וסת ההפלה או דחודש כך הדין דלש עקרתו פעם אחת או אפילו שתי פעמים עדיין חוששת לו עד שמהא עוקרתו שלש פעמים כמו שכתב לעיל בסיון זה סעיף ה' והאי ודאי דלריכה גם כן לחוש לוסת שני דחודש או דהפלה מפני ששינתה ראייתה מוסת שקבעה לה מקודם וכמו שכתב רבינו בסמוך סעיף כ"א ועוד הלשון הוא מגדל הפורח באייר דעד שתעקר וכו' חזר על הוסת שקבעה לה וז"ל חסורי מיחסרה והכי קמני והיה לו לפרש אצל לנוסח שמלא צ"ח יוסף או עד שתעקר וכו' יחא [עד כאן]:

פרישה

לעשרים באייר ולראש חודש סיון והוא הדין אם ראתה ג' באייר ולא ראתה בראש חודש שנמחשו לנו צ' חששות חדשות דהיינו דלריכה לחוש להפלה י"ד ימים ומשום וסת החודש לריכה לחוש ג' בניסן ועל דרך זה לעולם עד שתקבע וסת אחד כדינו: ובדאי גוונא צוסת החודש אם ראתה שלש פעמים זה אחר זה בראש חודש כגון ראש חודש ניסן ואייר וסיון קבעה לה וסת החודש בראש חודש ואינה לריכה לחוש לשום חשש אלא לימי ראש חודש דהיינו יום ראש חודש שני דמחזר אצל אינה לריכה לחוש ליום ראשון דר"ח תמוז משום הפלה דמיוס ר"ח סיון עד יום ראשון דר"ח תמוז הוה כשיעור הפלה שיש מר"ח אייר עד ר"ח סיון דהיינו שלשים יום, וכן אם ראתה ב"ח ניסן ור"ח אייר וראתה צ"ח לחודש אייר גם כן ובאחד חודש סיון קבעה לה וסת החודש ואינה לריכה לחוש להפלה ט"ו ימים שהיא מר"ח אייר עד ט"ו אייר: ופ"ש עד שתעקר האחד בעקירת פעם אחת. נראה דהכי פירושו כשתקבע וסת ההפלה או וסת החודש אינה חוששת עוד לוסת השני עד שתעקר האחד פירוש אותו וסת שנקבע נעקר בפעם אחת דלא לריכה לחוש צ' חששות הנוכחות לפני זה דהיינו החששות שצאו מראייה שנייה בראש חודש אייר דמספקין אי ראיית ראש חודש גרמה או ההפלה גרמה ומשום הכי לריכה לחוש לראש חודש סיון ולשני בניסן משום הפלה, אותן חששות קאמר דלעולם חוששת גם לכל ראיות שאתניה שלישית ורביעית עד עולם עד שתקבע (וכו') [לה אחד מהם שלש פעמים כדין]: ובמה שכתב עד שתקבע [לה אחד מהם שלש פעמים כדין] ולא קאמר נמי או עד שתעקר מכאן נראה לי ראייה שגירסת הספרים בסמוך היא עיקר ולא כמו שכתב צ"ח יוסף שמלא כחזון בספר הרמזין שכתב זהו בסמוך עד שתקבע וכו' או עד שתעקר וכו': גם נראה דמשום הכי לא מסיק וכתב אלא ראתה ג' או לא ראתה חוששת לעשרים באייר ולא כתב חששות פרטיות יותר אלא משום דלא

(כט) וכן היא חוששת לשניהם עד שתקבע וכו'. פירוש כל אשה משראתה צ' ראיות או יותר מכן ראייה השנייה גורמת לה שיש לה לחוש לשתי חששות לוסת ההפלה ולוסת החודש עד שתקבע וסת וכו' על דרך משל אם ראתה בראש חודש ניסן ובעשרים צ' יום לה לחוש מראייה זו דעשרים לנ' באייר שמא תקבע וסת להפלה ולריכה נמי לחוש ליום עשרים צ' שמא תקבע וסת החודש מראיית עשרים בניסן וזלמ מה שצריכה לחוש לראש חודש אייר משום וסת החודש דראיית ראש חודש ניסן: ואם לא ראתה בראש חודש אייר וראתה ט' צ' לריכה נמי לחוש צ' חששות שנמחשו לה חששא חדשה דהיינו דלריכה לחוש לנ' בניסן משום וסת החודש דראיית ט' באייר וחששא דוסת החודש משום ראש חודש ניסן נעקרה ואינה לריכה לחוש לראש חודש סיון וחששא דהפלה דעשרים במקומה עומדת ולריכה לחוש צ"ח באייר ואם ראתה צ"ח באייר קבעה לה וסת ההפלה דעשרים ואינה לריכה לחוש עוד לשום חשש אלא להפלה עשרים אצל חששא דוסת החודש נעקרה לגמרי ואינה לריכה לחוש לנ' בניסן משום ט' באייר דאילו מילתא למפרע דראיית ט' אייר משום הפלה היתה ולא משום וסת החודש וכן נמי אינה לריכה לחוש לנ"ח סיון משום כ"ח אייר דאילו מילתא דהאי כ"ח אייר ראייה דהפלה הוה ולא לימי החודש, עד שתעקר הפלה זו וסתה אחר כך אז אותה ראייה חזרה וגרמה למיחס שתי חששות דהיינו לוסת החודש דלאחר יום ולוסת הפלה הימים מראייה שקדמה עד אותה ראייה כגון אם אחר שקבעה וסת ההפלה צ"ח לאייר אינה רואה צ"ח בניסן שהיא הפלה עשרים יום אלא ראתה בעשרים סיון שהיא הפלה כ"צ ימים מראייה שלפניה צ"ח אייר חוששת לי"צ ג' תמוז ולכ' תמוז: אב"ח אם ראתה בראש חודש אייר או אין חוששין להפלה דעשרים וחוששין להפלה חדשה דהיינו הפלה מי"צ ימים כשיעור דיש מכ' ניסן עד ראש חודש אייר וחששא דוסת החודש במקומה עומדת ולריכה לחוש

דרישה

חודש אייר אינה צריכה למיחס למידי דהואיל דלא ראתה ג' בכ"ד לחודש נעקרה ההפלה שיש מראש חודש ניסן עד י"ב בו, ואין לומר דתיחוש להפלה שיש מי"ב בניסן עד ראש חודש אייר דהיינו י"ט ימים ותחוש ג' לי"ט באייר כמו שאתה אמרת שצריכה לחוש להפלה שיש מי"ט בניסן עד ראש חודש אייר, דשנא ושנא יש דהכא צריך אתה לומר דראש חודש אייר יגרום הפלה חדשה וזה לא אמרין הואיל דאיגלאי מילתא שראיית ראש חודש אייר הוה משום וסת החודש לאפוקי הפלה ט"ז לא הוה הפלה חדשה דהא ההפלה מתחלת כבר מראש חודש ניסן ועד ט"ז בו וכשראתה גם בראש חודש אייר שהוא ט"ז ימים לראיית ט"ז ניסן אף שחשבנין לה לראייה וסת החודש מ"מ גם ראיית ההפלה שכבר התחילה בו בט"ז ניסן הוא בכלל הראייה שראתה בראש חודש אייר וצריכה לחזור לחוש לט"ז אייר וק"ל:

הגהות והערות

גאן אורי צ"ח בכ"ג, כי מ"ב עד כ"ג הוא כמו מראש חודש עד י"ב: [ג] גם כאן אולי ט"ס הוא כי מ"ב עד ראש חודש הוא כמו מראש חודש אייר עד כ' אייר, כי חודש ניסן הוא מלא: [ג] אב"ח לפי החשבון צ"ח י"א תמוז (שהרי סיון מלא הוא). וכו' חוששת להפלה כ' הקבועה שלא נעקרה עדיין ג"פ, והיינו לט' תמוז:

57

ומ"ש מכאן ואילך אינה חוששת אלא לדילוגה. פירוש אינה חוששת אלא ליום כ"ד לראייה חמישית וליום כ"ה לראייה ששית וליום כ"ו לראייה שביעית וכן לעולם עד שיעקר ממנה שלש פעמים דהיינו שיגיעו שלשה זמני ראיות על דרך זה ולא תראה בהם: ומ"ש וכן לדילוגה וסת החודש כיוצא בזה ראתה יום מ"ו לחודש זה וכו'. לשון זה קשה ההנחה מאל סב ולנאורה נראה דהכי קאמר כבר שלשה לראות צ"ל לחודש סג פירוש כבר שלשה לראות בדילוג על ידי שראתה בחודש זה צ"ל ואינה חוששת מכאן ואילך אלא לדילוגה דהיינו שחודש הבא תחוש ליום ונחודש שאחרי ליום ונחודש שאחרי לעשרים וכן לעולם עד שיעקרו ואל"ת הרי נמצא נסיון זה (וא): שהרמב"ן פסק כשמואל דאמר עד שתשלש בדילוג ואם כן עדיין לא קבעה וסת לדילוג עד שתראה עוד בחודש רביעי צ"ל ויש לומר דהכא צמאי עסקין בשהיה לה וסת קודם שהתחילה ושינתה וראתה צ"ל לחודש דכנהאי גוונא אפילו לשמואל בשלש פעמים סגי: אך קשה למה כתב בשמי ראיות ראשונות שנמשכה ראייתן ימים, דלענין קביעות וסת מה לנו אם נמשכה ראייתה או לא נמשכה, ועוד למה צררייה השנייה שיהי מראייה ראשונה שצדאשונה כתב שנמשכה ראייתה ד' ימים וצניייה כתב וראתה ד' או ג' ימים. ואפשר דלרבותא נקט הכי שאף על פי שצקוף ימי הראייה שמי הראיות שוות שצרייה הראשונה שראתה צ"ל ונמשכו ימי ראייתה ד' ימים ג' ימים שנמצא שגמרו ימי הראייה צ"ל לחודש גם כן לא משביעין לזה ד' ימים שנמצא שגמרו ימי הראייה צ"ל לחודש גם כן לא משביעין לזה ד' ימים וכן יש לדקדק דלפי זה הוה ליה למימר כיצד ראתה ט"ו לחודש זה וכו' מאחר שצדא לפרש מה שכתב וכן לדילוג וסת החודש כיוצא בזה: ולכך נראה לפרש דראתה ט"ו לחודש זה אינו מקושר עם מה שכתב קודם אלא ענין בפני עצמו הוא שמתחיל משם שכתב וכן לדילוג וסת חודש כיוצא בזה לא הוצרך לפרשו דמבואר הוא דענין שכתב צוסתום ההפלגות אהא אומר לענין וסת ימי החודש ומה שכתב ראתה ט"ו לחודש וכו' כבר שלשה לראות צ"ל לחודש היינו לומר שאף על פי שפעם ראשונה ראתה צ"ל כיון שנמשכה ראייתה ימים הרי ראתה צ"ל וכן אהא אומר צוסת שמי שאף על פי שראתה צ"ל כיון שנמשכה ראייתה ימים הרי ראתה צ"ל וכיון שפעם שלישית ראתה צ"ל הוה חזקה לראות שלש פעמים צ"ל ואף על גב דשמי ראיות הראשונות לא היה תחלתן צ"ל הרמב"ן לטעמיה דקצר (פ"ה הכ"ג) דאם הוסת נמשך צ' או ג' ימים חוששת לכל ימי הוסת דלפי זה כל יום ויום וסת בפני עצמו הוא ואפילו נעקר יום הראשון חוששת לשאר הימים עד שיעקרו כולם וכמו שנמצא נסיון קפ"ד (מג): וכיון שכל יום ויום חשוד וסת כשראתה בפעם שלישית צ"ל הוה חזקה לראות שלש פעמים צ"ל ד' ולפי זה אחי שפיר שהוצרך לכתוב שנמשכה ראייתה ימים דענין שתראה גם בשמי הראיות הראשונות צ"ל כדי שכתב ראתה בחודש שלשי צ"ל צו מהא מוחזקת לראות צ"ל: ומכ"ל מקום עדיין יש לדקדק למה הוצרך לכתוב שנמשכה ראייתה ראשונה ד' ימים וצניייה צ' או ג' הא כשהומשכה ראייה ראשונה ג' ימים והשנייה צ' ימים סגי דהויא לה רואה בשפתיה צ"ל. וצריך לתרץ כעין שפירצתי מחלה דלרבותא נקט הכי סדן דשמי הראיות שוות צקוף ימי הראייה שהרי צ"ל הן גומרות לא ענין שהשלישית גם כן מגמור צ"ל אלא אפילו לא ראתה אלא יום י"ו הוקבע

פרישה

הפחות לשני ימים וכן כתב שם בשלחן ערוך (פ"ה) צדדיא: ויש לומר גם כן דלעיל מיירי נמי צממא ראיות והכי קאמר כגון שראתה היום ר"ל שראתה היום בהפלגת סג כ"ה ימים וראייה שנייה לקוף שלשים והיא הפלגה שנייה בדילוג וכן שלישית וקאי הכל אהפלגות ולא אראיות דאם כן פעם שנייה מביעה ליה וקמ"ל דענין הפלגות שוות ועיין דרישה: (לח) מכאן ואילך אינה חוששת אלא לדילוגה. פירוש אינה חוששת אלא ליום כ"ד לראייה חמישית וליום כ"ה לראייה ששית וליום כ"ו לראייה שביעית וכן לעולם. בית יוסף: (לט) וכן לדילוגה וסת החודש כיוצא בזה. ר"ל בחרצת ראיות:

דרישה

כשדילגה עוד פעם אחת אלא שבאתי לכתוב שבכלל דבריו לרב איתא נמי נפקותא אליבא דהלכתא אליבא דשמואל וכמו שכתבתי ובוה נתיישב גם כן השלחן ערוך דעולה הכל אליבא דהלכתא ודוק: (ויש ליישב את הטור ולחלק דשאני בפלוגתא דרב ושמואל בדילוג ימי החודש הנזכרת לעיל דראית י"ז בסיון אינה מופלגת מ"ו באייר כמו שהוא מופלג י"ו באייר מט"ו בניסן שהרי ניסן מלא ואייר חסר נמצא שלא נודע עדיין שמדלגת דילמא למספר ימי ההפלגה היא תראה ונסתרה סאן ראיית י"ו באייר שהיתה ל"ב ימים מט"ו בניסן וזו אינה אלא ל"א יום מה שאין כן כשחזרה לראות ב"ח בתמוז שאז הוברר שימות החודש היא קובעת ולכן צריכה ארבע ראיות והוא הדין לעיל בדילוג דהפלגה דליכא האי חששא בארבע פעמים סגי ואינה צריכה חמש פעמים ופליגי רבינו סאן על הרמב"ן שבכא: ודוק היטב שבזה מיושב דברי רבינו אבל השלחן ערוך נשאר בצ"ע לפי זה. עד כאן המגיח:

הגהות והערות

סג דוקא כ"ה אלא כוונתו שראתה בהפלגה של פחות מל' כגון כ"ה, ולעיל (דרישה אות ג) ופרישה אות יב) הסתפק אי מצטרף בכה"ג, ואפשר דט"ס הוא וצ"ל כ"ט (עיין ב"ח ס"ו): סאן פירוש ונעקרה (הפלגת ל"ב): סאן* עיין הערה נו: סב) הב"י הבין כאן דראתה בט"ו לחודש זה" הוא המשך למה שכתב "וכן לדילוג וסת החודש כיוצא בזה" וכמבואר להדיא מהד"ה ומדבריו להלן, אמנם ברמב"ן מוכח דמתבית "ראתה" הוא קטע בפני עצמו כמו שכתב הב"י בסוף דבריו וכן כתבו הפרישה והב"ח, ועל פי זה במהדורא זו הופרדו הקטעים גם בדברי הטור (וכן הוא בדפוס וכת"י קדמון של הטור): סג) צריך לומר שלא היה כתוב בטור שלפני הב"י "ואין תולין אותו בוסת הדילוג וכו'" (תפארת למשה). כלומר דהא מהסיוס ואין תולין וכו' מוכח דר"ל דקבעה וסת השנה. ולפי זה צ"ל דמה שכתב הב"י להלן בד"ה ומ"ש "ומ"ש ואין תולין וכו'" אין ר"ל ומה שכתב הטור אלא ר"ל ומה שכתב הרמב"ן וקאי על לשון הרמב"ן שהעתיק הב"י לעיל מיניה בסוף הדיבור שלפני זה. אולם בטור הגרפס עם ב"י דפוס נמצא השלחן הג"ל, וצ"ע: סדן אפשר דצריך להוסיף כאן תיבת "דאע"ג" (עיין גם בדבריו דבסמוך לעיל ד"ה אך קשה, ששם יש לשון דומה

מפתח פדרי מהרה וחזות דעת

ד' ט"ס ט"ו קפד טק"ט מדי"ה אף גם. ח"ד ט"ו קפד טק"ז:

59

וּמִ"שׁ וְאִין תּוֹלִין אוֹתוֹ בּוֹסֵת הִדְיוּג עַד שֶׁתִּשְׁלַשׁ בּוֹדֵן בְּדִיּוּג וּכְיָן.
פֶּשׁוּט הוּא לֹאדֶסְמִין לִיָּה קֵאִי שְׂכַמַּז רֶחֶמֶה צַ"ו לְמוֹדֶשׁ וְהוּמִשְׁכַּה רֵאִיִּיתָה
ד' יָמִים וְכו' כִּבְר שִׁילָשָׁה לְרֶחֶמֶה צַ"ו לְמוֹדֶשׁ כְּלוֹמֵר וְהוֹקֻצַּע לָהּ וְסָמָה צַ"ו
לְמוֹדֶשׁ וְכֵמו שְׂכַמַּצִּי צִפְיֹרֶשׁ אַחֲרֵיִן וְהוֹקֻשָּׁה לוֹ דְּלֹא הוּא לִיָּה לְמִימֵר דְּהוֹקֻצַּע
לָהּ וְסָמָה צַ"ו אֵלֶּה שְׁהוֹקֻצַּע לָהּ וְסָמָה

בא היתה רגילה לראות ימים עשירים. פירוש שהיה לה וסמ קבוע לראות מעשרים לעשרים ושינתה ליום שלשים וכו' והוא משנה וצריחא סוף פרק האשה והעתיקו צ"ח יוסף: וב"ש ובשהגיע יום עשירים לראיית ש"שים וכו'. במקו פרק צנות כומים איפליגו רב פפא ורב הונא צריה דרב יהושע צהא מילמא

לדילוג דהיינו כעין פלוגתא דרב ושמואל
זרעהו צט"ו וצ"ו וצ"ו דכל שראה

שֶׁל פַּעַמִּים צִנִּינָן זֶה אַחֵר שְׁהִיּה לָהּ
וּמִן קֹדֶם שֶׁהִתְחִילָה לִשְׁנוֹת לְדַבְּרֵי הַכֹּל
קִבְּעָה לָהּ וּמִן לְדִלּוּג וְהִכָּא נִמִּי הוּא
לִיָּה לְמִימֵר דְּקִבְּעָה לָהּ וּמִן לְדִלּוּג
וַיִּחָא לִיָּה דִּהֲתֵם מִיָּרִי בְּשֵׁלָא רִחֲתָה בְּכֹל
רִחִיָּה אֵלֶּה יוֹם אֶחָד בְּלֵב שְׁמַנְתָּ שְׁהוּא
וּמִן שֶׁל דִּלּוּג גְּמוּר בְּלִי שׁוּם כֵּד שׁוּה
כֹּל אֵלֶּה הִיכָא דִּלִּיכָא כֵּד שׁוּה חִישִׁינָן
שְׁמָא הוֹקֵבֶע לָהּ וּמִן שׁוּה גַם כֵּן וְחוּשְׁשָׁא
לְשִׁינָהּ וְהִכָּא כִּיּוֹן דִּלִּיכָא יוֹם י"ז
שְׁיִלְשָׁה לְרִחוּת צו הוֹקֵבֶע לָהּ וּמִן בִּי"ז
וְאִינוּ נִעְקֵר עַד שִׁיעָקֵר מִמֶּנָּה שֶׁלֹּשׁ

פעמים וכן הוקצו לה גם כן וסת הדילוג ואינו נעקר עד שיעקר ממנה שלש פעמים דכיון דראתה בט"ו וד"ו וד"ז דהוי וסת הדילוג צריכה לחוש

ל"ח שמונה הנא ולי"ט שמונה שלמחור ולעשרים שמונה שלמחור וכן ל
לה שני וסמות אלו וסמ השנה וסמ הדילוג זריכה לחוש לשניהם לעולם
לו אכל חוששת לחותו שלא נעקר: ומ"ש דפיכך חוששת ל"מים שה
היינו יום י"ז שהוא וסמ השנה וקראו קצוה לפי שהסמות הקצוים על ה
י"ח לחודש הבא ויום י"ט לחודש שלמחור ויום כ' לחודש שלמחור וכן לעולם
לכל ימי המשך הוסמ וכמו שכתבתי אכל לדעת הרז"ה (בהשגות לנע"ה) ש
על פי שנמשך הוסמ ג' או ד' ימים אינה חוששת אלא לעונה ראשונה של
לוסמ הדילוג בלבד דאין כאן וסמ שנה כלל ונראה שמפני כך לא הביא הרש
לימי משך הוסמ לא ראה להביא דין זה שנמשך

[illegible]

פרישה

בפני עצמו ואע"פ שנעקר יום אחד חוששת לשאר ימים (והע"ג דלזין כאן אלא שלג ראיות מ"מ מאחר דראיתן צמי הסודש בזהו כולי עולמא מודו דגני בשלג ראיות כמו שכמוז לעיל. עד כאן המגיה): (מג) ואין תולדין בו בוסת הדילוג בלבד וכו'. לחוש צ"ח לחודש שאתרו לחוד: (מז) וישאר הימים בוסת הדילוג. פירוש שאם תראה בפעם הרביעית צ"ח לחודש תקבע דאי לאו הכי הלא אינה קובעת וסמ בדילוג עד הפעם הרביעית שהרי הרמב"ן גופיה פסק לעיל (צטור נא): הלכא כשמואל וא"ל שמעך וסמ הסודש שהוא ל"ז בחודש דמאחר. קובעת בשלג פעמים אינו נעקר אלא בשלג פעמים ולפי א מיוזב מה שקרא יום"ח וסמ הקטוע דמשמע דוסמ הדילוג עדיין אינו קטוע ודוק היטב לזו כדכתיב ממר"י קאר"ו. מורי ורבי (שר"ל צבאירו לנור). ועיין דרישה: (מח) היתה רגילה לראות צ"חש עשרים פירוש סומ

הקצוץ: (מו) ובשיגיע יום עשרים. נראה לי דגרסינן "לדשיגיע" כדלי"ט סז], ומה שכתב "לראיית שלשים וכו'" חבל לא עשרה ימים אחר ראיית שלשים שהוא שתי פעמים עשרים אחר ראיית עשרים שנקבע כבר דלעולם אינה מונה אלא אחר ראייה והכי כאן לא ראתה עד אחר שלשים וק"ל: (מו) ונאמר יום ש"ששים. גם לפני זה נאמר שלשים אלא לרצונו לומר שמדיוס קצבה וסת ציוס שלשים ושם איסור עליו לגמרי דאפילו אם לא הרגישה דם ציוס שלשים אסורה עד שמצדוק נפשה וכמו שכתוב לעיל (טור נא): "ומ"ש רבינו ראתה ד'סוף עשרים. אינו רצ"ל לסוף עשרים שמהיום אחר הראייה דיוס שלשים אלא הכי קאמר אם חזרה לראות אימת שיהיה ויעלה המספר שיהיה הראייה עד עשרים עליו למספר פעם אחת עשרים או שתי פעמים או שלש פעמים חזר וכו' וק"ל ועיני דרשה:

דרישה

[ז] וְלִשְׁאֵר הַיָּמִים כּוֹסֵת הַדִּילּוֹג. פִּירוּשׁ שֶׁאֵם תִּרְאֶה בַּפֶּעַם וְכו' (עֲכָל בַּפִּיִּיָּה). אֲבָל בֵּית יוֹסֵף פִּירֵשׁ דְּרָ"ל שֶׁחֹשֶׁשֶׁת גַּם לוֹסֵת הַדִּילּוֹג שֶׁקִּבְּעָה בְּשֵׁלֶשׁ פַּעֲמִים הִלּוּ וְאִפִּילוֹ לִשְׁמוּאֵל וּמִיָּרִי שֶׁהָיָה לָהּ וְסֵת קֹדֶם שֶׁהִתְחִילָה וְשִׁנְתָּה דְּמוּדָה בֵּיהּ שְׁמוּאֵל וְמָה שֶׁקָּרָא לוֹסֵת הַהִפְלָגָה וְסֵת קִבּוּעַ לִפִּי שֶׁהוֹסְתוֹת הַקְּבוּעִים עַל הָרֹב הֵם שׁוּיִם:

הגדות ודערות

[סז] וכן היא באמת הגירסא בדפו"י ובכת"י קדמון של הטור:

כב שינתה ראיותיה ולא הוזה אותה וכו'. פירוש אע"פ דשינתה ראיותיה של פועלים ונעקר וסת הראשון בשל פועלים אפילו הכי אין לה וסת כלל ואינה חוששת כלום להפלה הדלוג שלגיה פעם אחת כיון שלא הוקבע בשל פועלים כללעיל וצ"ח יוסף כתב זכאן שראתה פועלים דלוג וכו' וליחא שהרי אין כאן כי אם שלג ראיות ל' ול"ב ול"ד ואין כאן אלא דלוג אחד כמו שנתבאר לעיל (דף ג) בדברי הרמב"ן דוסת ההפלות דלוג לא נקבע אלא בחמש ראיות דאע"ג דכאן נמי היה לה וסת דלמודה לראות לעשרים יום ודלוגה לשלשים אין ראיות עשרים מן המנין כיון דאנו

זה לדלוגים משלשים ל"ב ול"ד שהרי דלוגה מעשרים לשלשים ונריך אתה לחמש ראיות דשלשים ול"ב ול"ד ול"ח או נקבע הוסת בשלשה דלוגים שוים ואם כן כשלג ראיתו אלא ל' ול"ב ול"ד אין כאן אלא דלוג אחד סח:

כג וכו' נעקר וסת הראשון ואין לה וסת ב"ב כתב צ"ח יוסף וכו' כלומר ואינה חוששת לשום יום אלא ליום שלשים לראיה אחרונה כמו שנתבאר שמי שאין לה וסת חוששת לעונה ציונית דהיינו שלשים יום עכ"ל ומיהו דאזי דחוששת נמי ליום ל"ד לראיה שליטת וכו' שכתב הרמב"ן דלוגה ליום כ"א חוששת ליום כ"א וכו' והא דקאמר ואין לה וסת כלל היינו לומר דאין לה וסת קבוע כלל ולפי דברישא היכא דשינתה וראתה שלג פועלים ליום שלשים כתב רבינו דנעקר וסת הראשון וקבעה

לה וסת של שלשים לפיכך הכא נקיפא קאמר דנעקר וסת הראשון ולא אלא ליום שלשים לראיה וחושת נמי להפלה שצ"ח ראיה האחרונה וצ"ח וזו שראתה עכשיו ומכל מקום האי שנעקר וסת הראשון לאו לגמרי נעקר קאמר כמו שנתבאר בסמוך בסעיפתא דשמיא:

כד ואם הפסיקה ולא ראתה וכו'. פירוש תחלה היה מחלק צ"ח שינתה מוסת הקבוע שהיה למודה לראות ליום עשרים ושינתה לראות צ"ח שלשים פועלים או שלג וצ"ח שינתה לראות ליום ל' ול"ב ול"ד ועכשיו קאמר היכא דהפסיקה מלראות ליום עשרים ולא ראתה אחר"כ כלל דהיינו שלא שינתה לראות לא ליום שלשים ולא ל"ב ול"ד ולא לשום הפלה אלא לא ראתה כלל שוב אינה חוששת לעולם ליום עשרים: וכתב צ"ח יוסף וזה לשונו פירוש (הכי הוא) [הוא הדין] אם לא שינתה ראיותיה אלא שהפסיקה מלראות ג' עונות שוב אינה חוששת לפי שאין לה וסת וזהו שכתב משעבר עליה עשרים יום כלומר שלג פועלים דהוי בשלג פועלים שוב אינה חוששת לעולם ליום עשרים דאין לה וסת והיינו מדתנן פ"ק דנדה רבי אליעזר אומר כל אשה שעבר עליה ג' עונות דיה שעתה אלמא במסולקת מחזיקין לה כחולה ומעוברת ומניקה וכיון שכן אף זו אינה חוששת לוסת כשם שהן אינן חוששות מפני שחוקתן מסולקות דמיס הן ומיהו יש לתמוה למה פסק כרבי אליעזר דהא משמע התם (ס) דלכתחלה לא פסקין כוונתה

כד ואם הפסיקה ולא ראתה וכו'. פירוש תחלה היה מחלק צ"ח שינתה מוסת הקבוע שהיה למודה לראות ליום עשרים ושינתה לראות צ"ח שלשים פועלים או שלג וצ"ח שינתה לראות ליום ל' ול"ב ול"ד ועכשיו קאמר היכא דהפסיקה מלראות ליום עשרים ולא ראתה אחר"כ כלל דהיינו שלא שינתה לראות לא ליום שלשים ולא ל"ב ול"ד ולא לשום הפלה אלא לא ראתה כלל שוב אינה חוששת לעולם ליום עשרים: וכתב צ"ח יוסף וזה לשונו פירוש (הכי הוא) [הוא הדין] אם לא שינתה ראיותיה אלא שהפסיקה מלראות ג' עונות שוב אינה חוששת לפי שאין לה וסת וזהו שכתב משעבר עליה עשרים יום כלומר שלג פועלים דהוי בשלג פועלים שוב אינה חוששת לעולם ליום עשרים דאין לה וסת והיינו מדתנן פ"ק דנדה רבי אליעזר אומר כל אשה שעבר עליה ג' עונות דיה שעתה אלמא במסולקת מחזיקין לה כחולה ומעוברת ומניקה וכיון שכן אף זו אינה חוששת לוסת כשם שהן אינן חוששות מפני שחוקתן מסולקות דמיס הן ומיהו יש לתמוה למה פסק כרבי אליעזר דהא משמע התם (ס) דלכתחלה לא פסקין כוונתה

פרישה

ואינה חוששת לשום יום אלא ליום שלשים מראיה אחרונה כמו שנתבאר דמי שאין לה וסת חוששת לעונה ציונית וא"ת כיון שראתה פועלים דלוג שני ימים הוא לה למיחש לדלוג ל"ו יש לומר מאחר שלא ראתה דלוג אלא שמי פעמים אינה צריכה לחוש כלל כמו שנתבאר שוסת הדלוג כל זמן שלא הוקבע בשלג פועלים אינה חוששת לו כלל: (נב) ואם הפסיקה ולא ראתה משעבר וכו'. פירוש אם לא שינתה ראיותיה אלא שהפסיקה מלראות שלג עונות שאין לה וסת וזהו שכתב משעבר עליה יום עשרים כלומר שלג פועלים עשרים יום כעין שינוי הראיות שכתב

דרישה

דלא ראתה בנתיים שלש פעמים בעשרים ואדלעיל מיניה קאי וק"ל: [ס] ואם הפסיקה ולא ראתה משעבר וכו' חזרה לראות חוששת ליום עשרים. קאי בין לשינתה ראיותיה וכו' (עכ"ל בפרישה). ומביא בית יוסף ראיה לד"ן זה מדברי רש"י ורא"ש ומוכח משם בהדיא דלא אמרינן דחזרה לוסת הראשון אלא כשחזרה וראתה באותו יום שהיתה רגילה לראות תחלה כגון בעשרים לחודש דהיינו שהתם קאי אאשה שהיה לה וסת תחלה בימי החודש וזהו הדין שכתב רבינו אחר זה אבל דין זה קאי אקבעה בהפלגה ואין לראיותיה יום מיוחד בחודש לכן בהפסיקה וחזרה צ"ל דראתה שתי ראיות וק"ל. אבל מורי ורבי (דשל בבאורו לטור) פירש בענין אחר וכתב (ח"ל) מה שכתב רבינו ואם הפסיקה ולא ראתה משעבר עליה יום עשרים וכו' קאי על ראיות יום עשרים שהיה וסתה תחלה שוב אינה חוששת לעולם ומותרת לבעלה בלא בדיקה כשיגיע יום עשרים השני כן נראה לי עיקר ולא כדברי מהר"י קארו עכ"ל: ונראה לענ"ד דטעם של מורי ורבי הוא דכיון דהפסיקה ולא ראתה פעם ראשונה כשהגיע מספר הימים של ימי ההפלה אין כאן יום שיגרום לחוש דהא לא היה לה מתחלה יום קבוע לראות בו

הגהות והערות

סח צ"ע שהרי כשראתה ל' ול"ב ול"ד וכו' יש כאן חמש ראיות כ' ל' ל"ב ל"ד ל"ו וקבעה וסת אף להרמב"ן דפסק כשמואל וכו' (ש"ך ס"ק מ"ב): [ס] כלומר דאינה חוששת כד"ן וסת קבוע (להחזיקה כטמאה עד שתבדוק), אבל כוסת שאינו קבוע (לפרוש) ודאי דחוששת להפלה אחרונה של ל"ד. ביח. וכעין זה ביאר הב"י להלן (נה) ד"ה ומ"ש בפיהוק) דברי הטור שם, אך לפי זה צ"ע מאי קשיא ליה בסמוך ליתוסף לל"ו והרי דאין הכי נמי דחוששת כד"ן וסת שאינו קבוע, וצ"ע: [ע] וכן פירש הרמ"א בדרכי משה הארוך (אות י) ודלא כאחרונים אחרים שפירשו דמיירי בהפסיקה רק פעם אחת או פעמיים, ועיין הערה עז:

מפתח סדרי מהרה

ה(**) ס"ט סק"כ: (א) ס"ט סק"כ ד"ה הב"י:

כרבי אליעזר דהא משמע התם דלכתחלה לא פסקין כוחיה שלא בשעת הדחק עכ"ל נראה דהוה קשיא ליה דאי לא איירי בהפסיקה ג' עונות אחרי אינה חוששת ליום עשרים שקצעה לה כבר הלא אין וסת קבוע נעקר אלא דעקרתו של פסעמים: **וראיתי** למהר"ש לוריא ו"ל (בדאורי טור) שחלק עליו וכתב עא] ואני אומר דאין הטעם בכהן משום דהוה כמסולקת מדמים ולא איירי הכא דהפסיקה ג' עונות דזוקא אלא אפילו כשהפסיקה פעם אחת לגמרי ולא שינתה ראיתה כלל שוב אינה חוששת לאותו יום לעולם וכדמשמע הלשון להדיא והטעם דאינה חוששת ליום עשרים הנא משום דאין כהן הפלגה של עשרים כיון

וב"ש משעבר עליה יום עשרים ראתה משעבר עליה יום עשרים ובדקה ולא ראתה שהפסיקה ולא ראתה ואם נחוש ליום

עשרים הוה הפלגה ארבעים מראיה ובדקה ו"א ראתה. הוא ממה האחרונה דאין סברא לומר דחשבינן אותו היום שהפסיקה ולא ראתה דהוה מקרה וכאילו ראתה דמי דסוף סוף לא ראתה ולא דמי לשינתה ראיתה ליום אחר כגון לשלשים דחוששת ליום עשרים הנא אחר ראית שלשים דהוה זמן הפלגה ראיתה דוסת הקבוע דלעיל אבל באינה רואה כלל לא שייך לומר הפלגה ומש"ה כחז לעיל דהיכא דשינתה מעשרים לשלשים דכשיגיע יום עשרים לראית שלשים אסורה ולא אמרינן דחוששת ליום העשירי שלאחר ראית שלשים שהוא יום עשרים לוסת הראשון שהיה ראוי לבוא אלמא דמסתברא לן טפי למחלי בראיה מלמחלי ביום שהיתה ראיה לראות וכדכר הונא בריה דרב יהושע סוף פרק בנות כותים (ט:): ולא כרב פפא א"כ כל שכן היכא דליכא ראיה כלל דלא תלינן במאי דלא בא לעולם ולפיכך בחזקת טהורה היא ואינה חוששת אפילו לעונה בינונית דהיינו שלשים יום לראיה האחרונה דזוקא באשה שאין לה וסת קבוע הוא דאמרינן הכי אבל זו שיש לה וסת קבוע אלא שהפסיקה מלראות ביום הקבוע אין לנו לחוש כלל שחשנה ראיתה ליום שלשים מאחר דליכא ריעותא לפנינו, ומה שכתב הטור חזרה לראות חוששת ליום עשרים מראיה זו וכו' מיירי אפילו הפסיקה מלראות בשלש עונות נמי חוששת ליום עשרים דלעולם כל היכא שהפסיקה וחזרה לראות חזרה לוסת הראשון וחוששת לו מראיה זו אלא דהפסיקה ג' עונות הוה מסולקת מדמים (אינה) [ואינה] חוששת אלא ליום עשרים מראיה זו דתלינן דחזרה לוסת הראשון אבל בדלא הפסיקה שלש עונות וראתה חוששת נמי לשיעור ההפלגה מראיה האחרונה עד ראיה זו שראתה עכשיו כמו שכתב הטור לעיל דזה וזה אסורים וחוששת ליום עשרים וליום שלשים והוא הדין לארבעים וחמשים דאילו עברו ג' עונות אינה חוששת להפלגה זו כיון דמסולקת מדמים כדפרישית ולא דמי לוסת דחודש דאם עבר עליה ראש חודש ולא ראתה חוששת לראש חודש הנא עד שיעברו עליה שלשה ראשי חדשים ולא תראה דלריכה לעקרו שלש פעמים ואם לא עקרתו ג' פעמים תלינן דמקרה היה דלא ראתה בראש חודש שעבר וחוששת לראש חודש הנא אבל בוסת ההפלגה מיד כשהגיע יום עשרים והפסיקה ולא ראתה אין כהן וסת לאותו יום דהפלגה תלויה בראיה שאחרי ראיה זו והיא אינה יודעת לאיזה יום היא מפלגת ודו"ק כן נ"ל עיקר ולא כמו שכתב בית יוסף עכ"ל: **וב"ש** דבריו ברורים ושרים ונכוחים למוצאי דעת והכי נקטינן והבית יוסף גופיה כחז בסוף סימן זה (נע. ד"ה ומ"ש נהיה) אלא מה שכתב רבינו עברו ימי העיצור וההנקה וכו' אבל אם היה וסתה וסת ההפלגה אי אפשר לחוש עד שתחזור לראות ו"ל שהרי אין כהן עכשיו שום ראיה שנשער בהפלגה ממנה עכ"ל. והא דכתב רבינו בחמלת סימן זה (נא) דצין בוסת דחודש וצין בוסת דהפלגה אם לא עקרתו בשלש פעמים נריכה לחוש לו לא איירי בהפסיקה פעם אחת ולא ראתה ליום עשרים דלריכה לחוש לו כשיגיע עוד עשרים דהיינו ארבעים יום מראיה האחרונה דהא ודאי לימא דפשיטא דאינה נריכה לחוש בדלא ראתה כלל כדפרישית אלא מיירי בשינתה ראיתה וראתה ליום אחר וקאמר דלריכה לחוש להפלגה עשרים מראיה זו שראתה עכשיו דלא נעקר בפעם אחת ואע"ג דבכהאי גוונא נריכה נמי לחוש להפלגה שמראיה האחרונה עד ראיה זו כדקאמר היתה רגילה לראות ביום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין הא דקאמר נריכה לחוש לו לא אמת לאורוי דזוקא דאינה נריכה לחוש למשאל אחרת אלא לגופיה אינטרין דלריכה לחוש לו ולא נעקר בפעם אחת אבל לא איירי בהפסיקה ולא ראתה כלל. וכן מה שכתב [רבינו] לשם ומיהו אע"פ שחוששת לו נעקר בפעם אחת וכו' הא דקאמר ולשלישית לא ראתה אינה חוששת לו עוד אין ראונו לומר דהפסיקה ולא ראתה כלל דאם כן אפילו לקציעות וסת שקצעתו כבר בשלש פעמים נמי אינה חוששת אלא ה"ק ולשלישית לא ראתה אבל שינתה ראיתה להפלגה אחרת אינה חוששת לזה הוסת שלא קצעה לו שלש פעמים והוה שכתב אינה חוששת לו עוד משום דקצעה שלש פעמים והפסיקה וראתה לזמן אחר חוששת לזמן הראשון אבל לזה אינה חוששת עוד אף לאחר שתחזור ותראה. וכן מה שכתב לשם בית יוסף (ד"ה כחז הראש"ד) על שם הראש"ד שכתב שם ו"ל עוד יש הפרש צין וסת קבוע לשאינו קבוע [שהוסת שאינו קבוע] כיון שעבר עליה אותו היום ולא ראתה נעקר לגמרי בפעם אחת ואע"פ שלא שינתה לוסת אחר וכו' אין ראונו לומר שעבר עליה אותו היום ולא ראתה שוב כלל אלא ראונו לומר דעבר עליה אותו היום ולא ראתה צו ביום ואח"כ חזרה וראתה להפלגה אחרת אע"פ שלא שינתה לוסת אחר כלומר שלא קצעה לה וסת אחר אפילו הכי נעקר לגמרי בפעם אחת משא"כ בוסת הקבוע וכו' ועיין שם:

דרישה

דהא זה מיירי בקבעה תחלה להפלגה דאדלעיל מיניה קאי ואין שייך לומר דתחוש לסוף יום עשרים השני דהא כבר נתבאר דלעולם לא מונין הפלגה אלא מהראיה שלפניה וכיון שפסקה תחלה ולא ראתה ליום עשרים אין כאן ראיה למנות ממנה שנית ונצטרך לומר שתחוש ליום ארבעים מראיה אחרונה שראתה בו תחלה ולזה לא קבעה לעולם לראות ליום מ' ובשלמא בדין עקירת וסת החודש שכתב רבינו אחר זה שם דוקא בעינן שתפסוק ג' ראשי חדשים ולא תראה בהם דאי לא פסקה אלא חודש אחד או שנים שפיר איכא למיחש לראש חודש השלישי דאיכא יום קבוע שהיתה רגילה לראות בו דגורם החשש: **והשתא** אתי שפיר לדעת מורי ורבי הא דסתם רבינו וכתב תחלה ואם הפסיקה ולא ראתה ואחר כך בדין וסת החודש פירש דבריו שפסקה ג' חדשים ואף שהבית יוסף הביא גמרא ורש"י ורא"ש ושם איירי שפסקה שלש פעמים אין ראיה דשם מיירי נמי בקבעה תחלה וסת החודש והכי דייק לשון רש"י שכתב ולא ראתה עד עשרים לחודש וכו': **וא"ל** שצריך עיון מה שכתב רבינו לקמן בסימן זה (נו:): לשון הרשב"א בתינוקת שקבעה וסת וכו' וקאמר שאם פסקה לראות שלש עונות בינוניות אינה חוששת וכו' מאי איריא שלש עונות דאפילו עונה אחת נמי ודוחק לומר דשם איירי נמי בקבעה תחלה ליום ידוע דעונה בינונית משמע דמוסת הפלגה איירי. מיהא על כרחך בלא הכי קשה שם למה נקט שפסקה ג' עונות בינוניות והוה ליה למימר שפסקה שלש עונות מהעונות הראשונות יהיה מה שיהיה, אלא צ"ל דנקט עונות בינוניות משום סיפא (לאשמועינן) [עב] דאם ראתה שלש פעמים משלש עונות לשלש עונות מכוונות משום הכי נקט מספר עונה בינונית לאשמועינן דאף על פי דעקרה

הגהות והערות

עא] **ברש"י** שלפניו ישנם שינויי לשון רבים, ואולם נראה שתוכנו שוה לגירסת הב"ח שהיא יותר ברורה ומבוארת: [עב] **נראה** דתיבת "לאשמועינן" מיותרת, או צ"ל "דאשמועינן וכו' מכוונות קובעת משו"ה וכו'": [עג] **כז** נראה דצ"ל: [עד] **עיינן** הערה עה:

בה חזרה לראות וכו'. איכא לממוה דדצרי רצונו קוטרם זה את זה מוך כדי דיבור דכתב מחלה בשנימה ראיומה דנעקר וסת הראשון וכן כתב בשנימה ראיומה דליונו נעקר ונריך לומר דמחלה לא אמר דנעקר אלא לענין שמהא חוששת לו דהיא לה כאלה שאין לה וסת כלל דלינה חוששת אלא ליום שלשים לראייתה וגם חוששת להפלגה שצין ראיה אחרונה של וסת הראשון לראיה זו שנימה עכשיו וראתה בזמן אחר אצל אינה נריכה לחוש להפלגה וסת הראשון כיון שנעקר בשלש פעמים ולא ראתה זו אצל כאן מדבר היכא דשנימה ראיומה שלש פעמים וחזרה לראות בסוף עשרים דלפילו בפעם אחת בלגז מור הוסת למקומו וחוששת לו ככראשונה ונריכה עוד שלש לעקרו דכיון דלא קבעה לה וסת אחר וחזרה לראות בזמן שראתה בנחלה דהיינו דאיכא הפלגה עשרים צין שתי הראיות מור הוסת לאיתנו הראשון גם מדצרי צית יוסף נראה שמפרש כך עיין שם:

בו בעקירת וסת ההפלגה וכו'. היתב יוסף פירש דהכי קאמר אין צייהן אלא שזו חוששת ליומה כלומר ליום ההפלגה ואין לה עסק עם מספר ימי החודש וזו חוששת למספר ימי החודש ואין לה עסק עם יום ההפלגה וקצת קשה דהא פשיטא הוא ולא היה נריך לכתבו ומו דהיאך מלה רצונו דבר זה בעקירת הוסת שאמר בעקירת וסת זה כך עקירת וסת זה אלא שזו חוששת ליומה מה ענין עקירת וסת לחששת הוסת ומו דכשהיא חוששת לוסת אינו אלא גדלה עקירה לוסת ובעקירה לוסת אינה חוששת לו ולא דמיין להדי אלא כי אוכלא לדגא עח ונראה דה"ק בעקירת וסת זה כך עקירת וסת זה לכל דיניו ואין צייהן לענין עקירה אלא דבר זה דוסת ההפלגה אינה חוזרת לחוש לוסתה לאחר שעקרה אותו ולא ראתה יו ציוס אלא ליומה כלומר פ' אלא כשחזרת לראות ליום עשרים שהיתה למודה לראות זו אצל כשלל חזרה לראות ליומה אינה חוששת לו לעולם כדלעיל משא"כ בראש חודש דאף על פי שעבר עליה ראש חודש ולא ראתה ואם כן עקרה אותו אפילו הכי בראש חודש הבא אחריו חוששת לו עד שיעברו עליה ג' ראשי חדשים ומפרש ואזיל כיצד וכו' עד ועבר עליה ראש חודש ולא ראתה חוששת לראש חודש דהיינו מה שצייהן לענין עקירת הוסת וכדפרישתי: וכו' עד שיעברו עליה ששה ראשי חדשים דמשמע דאם עברו עליה שני ראשי חדשים זה אחר זה חוששת לשלישי אין זה אלא היכא דקבעה לה וסת כבר לראות בשלשה ראשי חדשים זה אחר זה דליונו נעקר אלא בשלש עקירות אצל היכא דלא קבעה לה וסת דחוששת לראש חודש השני או השלישי הסמוך לראש חודש זה שראתה בו וסת פרישה

(ג) חזרה לראות חוששת ליום עשרים. קאי צין לשנימה ראיומה ולא הוה אותם צין להפסיקה ולא ראתה דלמרינן זהו שנעקר הוסת ואין לה וסת כלל וקאמר דאם חזרה לראות אפילו ראיה אחת עח חוששת להפלגה הראשונה כיון שלא נעקרה עדיין בשלש ראיות שוות ואם היה הקציעות הראשון צימים ידועין לחודש או אינה חוששת לקציעות הראשון אלא אם כן חזרה לראות אחר שפסקה בנאותו יוס וכו' עין לפני זה: (ד) שלעולם לא יעקר וסת הראשון וכו'. לענין שלא יהא נריכה לחוש אפילו אף אם חזרה לראות: (ה) אלא שזו חוששת ליומה וזו חוששת לראש חודש. פירוש דוקא כשראתה, אצל אי

הנהגות

עח אלו כוונתו על פי מה שכתב לעיל בפרישה אות מו בביאור דברי הטור דלעיל דהכי קאמר אם חזרה לראות אימת שיהיה ויעלה המספר שיהיה ראיות כ' הן למספר פעם אחת כ' או שתי פעמים או שלש פעמים חזר וכו', ומשמע דר"ל שראתה ביום כ' או מ' או ס' או פ' עיין שם (ויש להעיר ממה שכתב באות מו עיי"ש), אמנם בדרישה כאן (אות ט) כתב בהפסיקה ג' פעמים דצריך לומר שראתה שתי ראיות, אלא שבסוף הדיבור שם כתב בסוגריים עיין מה שכתבתי לעיל בבית יוסף נמי סבירא ליה דאין צריך שתי פעמים לראות עכ"ל, וצ"ע אם אין כאן צירוף של כמה מהדורות (עיין בהקדמת בן הפרישה גודל העירוביאי בשלט בכת"י ושוטפו חידושים במהדורא בתרא כמה פעמים וכו' עיי"ש): עין לא מצאנו כן לפני זה אלא בדרישה אות ט (שהד"ה שם הוא כבפרישה אות הקודם וכו'), אלא שמריש דבריו שם מבואר שכתבו אחר הפרישה כאן, ואולי הוא ראשי תיבות וכמו שראתה: עין בכת"י קדמון גוסף כאן "או שנימה" ואפשר שנשתרבו בטעות מלהלן לכאן. ועיין בית יוסף, ב"ח, דרישה ופרישה, ט"ו ונקודות הכסף שדנו בפירוש דברי הטור אי מיירי שראתה סתם ראיה אחת או דוקא שחזרה לראות כוסתה. ועיין עוד סדרי טהרה שכתב שכל דבריו של הטור לקוחין מהרמב"ם (פ"ו הל' ד"ה), ושם יש קטע גוסף (הל' ו) ומבואר שם דבהפסיקה הרבה כדי שלש עונות אינה חוששת אלא אם כן תראה ותחזור לסוף עשרים, ומכאן שדבריו הקודמים (בהל' ה)

שנתבאר צימין קפ"ד (מג) דאלה שהגיע שעת וסתה אסורה עד שחזרו אלמא דאין מויליה מחזקת טומאה אלא דיקה ומיהו אפילו עברו כמה ימים ואח"כ דקה היא בחזקת טהרה אם מלאה טהרה כמבואר שם: ובה ש"אמר חזרה לראות חוששת ליום עשרים מראייה זו וכו'. מפורש דצרי דקאי צין לשנימה ראיומה ולא הוה אותם צין להפסיקה ולא ראתה דלמרינן זהו שנעקר הוסת ואין לה וסת כלל וקאמר דהא דלינה חוששת ליום עשרים דוקא בשלל חזרה לראות זו אצל אם חזרה לראות זו אפילו בפעם אחת חזר לקציעות הראשון וחוששת לו תמיד עד שיעקר ממנה שלש פעמים, דאף על גב דאם שנימה שלש פעמים לראות שוות נעקר וסת הראשון לגמרי שאף אם מחזור ומראה זו אינו חזר לקציעות עד שמתראה זו שלש פעמים, היכא דשנימה לראות שאין שוות או שהפסיקה ולא ראתה אע"פ שנעקר וסת הראשון מ"מ בפעם אחת שמתחזר לראות זו חזר לקציעות הראשון לגמרי. ונראה שלמד רצונו כן ממה שנתבאר בסמוך (לעיל ד"ה הימה רגילה) בשם רש"י והרא"ש בסוף פרק האשה שאם אשה דילגה וסת [פעם] א' [או צ'] פעמים או שלש ולא ראתה בנתיים לזמן אחר וחזרה לראות לזמן הוסת לא נעקר הוסת בכך עד שתקבע לה וסת ולמד משם לשנימה לראות שאין שוות:

הו' וכו' בעקירת וסת ההפלגה בן עקירת וסת החודש וכו'. מבואר הוא שזה גמר הענין שכתב בסמוך דכשפסקה לראות ג' עונות או שנימה ראיומה שלש פעמים לראות שאין שוות אע"פ שנעקר הוסת הראשון בכך ואינה חוששת לו עוד מ"מ אם חזרה וראתה בוסתה הראשון חזר הוסת הראשון למקומו אע"פ שנעקר שלש פעמים כיון שלא הוקבע וסת אחר בראיות שוות חזר הוא למקומו בפעם אחת וקאמר השם שדין עקירת וסת ההפלגה הוא שזה לעקירת וסת החודש ואין צייהם אלא שזו חוששת ליומה כלומר ליום ההפלגה ואין לה עסק עם יום ההפלגה והלכך גם בפסקה מלראות ג' עונות או שנימה ראיומה שלש פעמים לראות שאין שוות שזה דין וסת החודש לדין וסת ההפלגה ומפרש ואזיל כיצד הימה רגילה לראות בראש חודש ועבר עליה ראש חודש ולא ראתה וכו' והוא הדין לשנימה ראיומה שלש פעמים לראות שאין שוות שם חזרה וראתה בראש חודש חזר הוסת למקומו אלא דחדא מיניהו נקט והוא הדין לאידך:

^{הוצר תכונה}

דראש חודש בשלש פעמים אלא פעם אחת או פעמים ראתה בראש חודש לא ראתה פעם אחת, בוסת הפלגה אינה חוששת לעולם משא"כ בראש חודש. מורי ורבי (רש"ל בציורו לטור). אצל לבית יוסף שוים לגמרי וכמו שכתבתי פא"ר דקדוש שעברו עליה ג' עונות של עשרים חוששת לכל פעם לעשרים ומה שכתב אלא שזו חוששת ליומה ר"ל ליום הפלגה ואין לה עסק למספר ימי החודש וזו לימי החודש ואין לה עסק ליום (הפסקה) [הפלגה] פב: (ו) כיצד היתה רגילה לראות בראש חודש וכו'. והוא הדין לשנימה ראיומה שלש פעמים לראות שאין שוות שם חזרה וראתה בראש חודש חזר הוסת למקומו אלא דחדא מיניהו נקט והוא הדין לאידך. צית יוסף:

והערות

המועתיקם בטור הפסיקה ולא ראתה וכו' מיירי כמו שפירש הרש"ל דהפסיקה פעם או פעמים, ואז מיד שחזרה לראות איזו ראיה חזר הוסת למקומו, עיי"ש בסדרי טהרה (וכל זה הוא ממש כשיטת הנקודות הכסף, אלא שיש לדון דאפשר דאדרבה בדוקא שינה הטור מלשון הרמב"ם משום שחולק עליו בפרטי הדינים): עח פ"ה כמגופה שאינה דומה לחבית (רש"י סנהדרין כח:). עט' בלומר עד שתקבע וסת אחר בשלש ראיות שוות, כן צריך לפרש כוונתו לכאורה, וברמב"ם כתוב בזה הלשון "עד שתחנה אותו ג' פעמים לימים אחרים", ועיין סדרי טהרה ס"ק טי ד"ה ומ"ש עוד: פ' צ"ע דלפי דברי הרש"ל (המובאים לעיל בד"ה ואם הפסיקה) חוששת אפילו כשתחזור לראות ביום אחר. ועיין ס"ק ל"א שכתב "ומי"ח ז"ל רצה להכניס חילוק דרש"ל בלשון זה דזו חוששת ליומה ר"ל דוקא אם תראה ביומה ובוסת החודש לחודש אף אם לא תראה בו", וצ"ע. ועיין בפרישה אות נה דברי הרש"ל בעצמו מה שכתב על דברי הטור אלו: פא"ר עיין דרישה אות ט שמביא מחלוקת ב"י ורש"ל אי דוקא בהפסיקה ג' פעמים אינה חוששת להפלגה ראשונה. ומה שכתב כאן "ר"ל דקדורם וכו'" לכאורה תיבת "ר"ל" מיותרת, ואפשר דאין צריך לחזק אלא דמתיבת "ר"ל" עד "ומ"ש" הוא הוספה מאוחרת כמבואר בהקדמת בן המחבר שהפרישה הוסיף חידושים במהדורא בתרא כמה פעמים: פב' כן נראה דצ"ל, וכן הוא בב"י:

יז(א) יש שקובעת וסת במעשה שתעשה ויש שקובעת בימים ובמעשה במעשה כיצד כגון שקפצה שלש פעמים וראתה וכו'. בסוף פרק קמא דנדה (יב.) אמר רב הונא קפלה וראתה קפלה וראתה ג' פעמים קבעה לה וסת וימא דלא קפין לא חזי אלא לקפיות והתניא כל שמקבענו מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה לה וסת מאי לאו לא קבעה לה וסת כלל לא לא קבעה לימים לחודייהו ולקפיות לחודייהו אכל קבעה וסת לימים ולקפיות לימים לחודייהו פשיטא אמר רב אשי כגון דקפין בחדא בשבט וחזי וכו' דהתם חילגלי מילתא דיומא הוא דקא גרים

ופירש רש"י אלא לקפיות בכל יום שמקפון מחזיקין לה רואה ואפילו בשאר ימות השנה וכתב הרשב"א בתורת הבית (ארוך כ"ז ע"ג יג.) שכן כתב הר"ה (בהשגות לנענה"ש עה"י אות יט) והביא ראיה מדאקשינן לימים לחודייהו פשיטא ולא אקשינן לקפיות לחודייהו נמי פשיטא אלמא לקפיות לחודייהו לא פשיטא דלינהו עיקר הגורם ועוד הביא ראיה מדאמר רב הונא גופיה נפרק כל היד (טו:) גבי הצאים מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה לא שנו אלא שאין להן וסת לימים ויש להן וסת פגן לקפיות דכיון דנמעשה חילא מילתא אימור לא קפלה ולא חזי אלמא יש קציעות וסת לקפיות בלא ימים ונמעשה בלמוד הדבר חלו והיה דפרקין לא קבעה וסת לא לימים לחודייהו ולא לקפיות לחודייהו מרינתא דברייתא הוא ולא היא אוקימתא לשמעתיא דרב הונא דרב הונא לא איירי בוסת המורכב מימים אלא בוסת פשוט של קפיות בלבד בכל יום המזדמן ואין הדברים מחוורים צעיי מדאקשינן עליה דרב הונא דאי לא פשיטא אילימא פג* וכו' אלמא בימים מסודרים הוא דאיירי רב הונא דאי לא פשיטא דלא לימים קאמר אלא רב הונא בוסת מורכב איירי (בברייתא) [בברייתא] והאריך בדבר להכריח כן ולדחות ראיותיו של הר"ה ובסוף דבריו כתב והא דאיתי ראיה מהא דרש פרק כל היד אף היא אינה ראיה דהתם נמי שיש לה וסת לקפיות וימים קאמר וכן פירש רבינו חננאל כאן ובהיה דפרק כל היד עכ"ל: **ודבריו** המוספות (יא.) ד"ה אלא, פג: ד"ה אלא) כדרי הרשב"א ז"ל וכן נראה שהוא דעת הרמב"ם בפרק ח' (אסו"ז ה"ה) וכתב הרב המגיד שכן עיקר ונראה מדברי ההגהות (דפוס קושטא) שם שכן דעת הרמב"ן ז"ל וננוסחא אחרת (הגמ"י שלפנינו אות ג) כתוב הר"מ פדן במקום הרמב"ן [בדק הבית] והוא הנוסחא האמיתית שהרי הרמב"ן כתב בהלכותיו (פ"ו ה"א) שקובעת לקפיות פה] **עוד באן** אכל דברי רבינו כאן כדרי הר"ה שכתב שיש שקובעת וסת נמעשה לנד כ"ל כגון שקפלה ג"פ וראתה חוששת לכל פעם שמקפון כלומר צאיה יום שהיה ויש לחמוה למה סתם דבריו היפך כל הני רבותא: **ודע** שעל מה שכתב הרמב"ם בפרק ח' דכל וסת שנקבע מחמת האונס אפילו ראתה צו כמה פעמים אינו וסת כתבו הגהות מיימוניות (סס) נהי דלא קבעה מיתא מיהא חישא כיון שאירע שלש פעמים ומכאן נלמוד לאלה הרואה כשעושה נכריה עכ"ל כלומר שרואה כשעושה נכריה היא רואה מחמת אונס כמו קפלה וראתה ומיירי כשנודע לה שהדם בא מן המקור פה] דלא לא כן לדעת הרבה פוסקים טהורה כמו שכתבנו בסיומן קל"א:

חודש הנא אחריו דמה שלא ראתה בראש חודש הסמוך לו היא עקירת וסת שאינו קבוע צפוע אחת וכן כתב הרשב"א הביאו בית יוסף לעיל (נב.) ד"ה כתב הרשב"א) אלא מה שכתב רבינו דלגה פעם אחת או שמים: **כו יש שקובעת וסת במעשה וכו'.** הכל תלמוד ערוך סוף פרק קמא דנדה (דף י"ב.) וזלתי שמהא קובעת וסת לקפיות לחודייהו וזהו על פי פירוש רש"י פ"ז אכל המוספות חלקו עליו וכן הוא דעת הרבה מן הפוסקים ומהם בית יוסף על רבינו למה לא נמשך אחריהם ואפשר דס"ל לרבינו מדלא הביא הר"ה בפסקיו דעת המוספות אלמא דס"ל כפירוש רש"י דכן הוא דרכו של הר"ה ששלא מצא דעת המולקים אפירוש רש"י מוכח דס"ל כפירוש רש"י ועוד נראה עיקר דעת רבינו דלמד מדברי הר"ה שפרק האשה (פ"א א פה.) גבי פיהוק מדכתב ח"ל וכל אלו וסתות דגופה אין להם זמן קבוע ואח"כ כתב דאם היו לעתים ידועים אינה חוששת אלא לשניהם מידי דהוה אימים (ואקפיות) [ואקפיות] עכ"ל אלמא דס"ל להרא"ש דוסת פיהוק ואקפיות שוין דבין וא"כ כי היכי דוסת פיהוק אין לו זמן קבוע הכי נמי וסת דקפיות וכפירוש רש"י פ"ח] וכך היא דעת הרמב"ן בהלכות נדה (פ"ו ה"ה) שכתב ח"ל הוספות הללו שהן קובעין לאכילות ולקפיות אינה חוששת להן אלא שעתן כיצד היתה רגילה בהן לאחר קפיצה מיד או בקרוב לה שעה וסתים משעבר אורו זמן בודקם ומשמשת את ביתה עכ"ל ומביאו בית יוסף לקמן אלא מה שכתבו וכו' אין חוששין להן אלא לשעתן (נו.) ד"ה וכו' מדכתב בוסת לאכילות ולקפיות משמע דכי היכי דבאכילות לחודייהו קבעה לה וסת הכי נמי לקפיות לחודייהו פ"ט] וכן פסק הר"ה ומו דפירוש רש"י הו' להחמיר דחוששת לקפיות לחודייהו ואסורה לנעלה כשהגיע עונת הוסת:

[קונטרס אחרון] **יש שקובעת וסת במעשה וכו' עד אלא תולין** **ראיית אחד בשבת בקפיצה שקפצה בשבת וכו'.** עיין במצורי הטעם לדברי רבינו שפסק כך אכל הבית יוסף תמה עליו למה פסק כך ולכן כתב בשלחן ערוך (ס"ו) דקפילה לחודה אפילו ראתה כמה פעמים אינה וסת שמפני האונס ראתה ושלא כדברי רבינו. גם פסק בשלחן ערוך דוסת לימים ולקפיות אם קפלה וראתה בחדא בשבת ולאחר עשרים יום חזרה וקפלה בחדא בשבת וראתה ולאחר י"ט יום קפלה בשבת ולא ראתה ולאחר השבת ראתה בלא קפילה הרי נודע שהיוס גרס לה ולא הקפילה שלא כדברי רבינו דתולין הראייה דחדא בשבת בקפילה שקפלה בשבת וכתב מה"ר ולק"ך (דרישה אות יב) שטעמו משום דקפילה אונס הוא לא תלין צה הוסת ולכן גבי פיהוק כתב בשלחן ערוך דתלין הראייה דחדא בשבת בקפילה דשבת כיון דאינו אונס וכן כתב הרשב"א להדיא בתורת הבית והביאו בית יוסף בעט"ף כ"ט (נה:) ד"ה דע שאף על פי שהרשב"א סובר שאין האשה קובעת וסת לקפיות לחודייהו מודה בוסתות דגופה וכו' ועוד מביא דס"ל להרשב"א דרחוק הוא דהקפילה בשבת גרמה לדם שיצא דאם כן היה לו לוסת לצוא עמה משא"כ לגבי פיהוק דמילוי הדם בוסת מצא ליד פיהוקין ביום שלפניו ובעט"ף ל"א הצאמי לשונו שכתב במשמרת הבית עיין שם [עוד באן]:

פרישה

(נו) **כגון שקפצה שלש פעמים.** ר"ל בשלשה זמנים בכל פעם קפילה אחת לאפוקי אם היו שלשתן ביום אחד: (נח) **חוששת לב"ב פעם שתקפון.** ר"ל אפילו בלא זמן ידוע אכל מכל מקום זה פשוט דאם קפלה שלש פעמים זה אחר זה ולא ראתה דנעקרה ו"ל פעם" לאו דוקא וק"ל:

דרישה

[י] **חוששת לב"ב פעם שתקפון.** ר"ל אפילו בלא זמן ידוע וכו' (עכ"ל בפרישה). ועיין בבית יוסף שתמה על רבינו למה פסק דקפיצה בלא זמן קבעה

הגהות והערות

דבראחא ע"י קפיצה ג' פעמים בימים שאינם שוים קובעת וסת לקפיות, אולם להלן בדף טו ע"ב באידך מימרא דרב הונא (שמואל להלן בסמוך מחלוקת בפירושו) שם פירש רש"י (בד"ה אלא) שיש לה וסת לימים ולקפיצה והוא כמו שכתב הרשב"א בסמוך על פי דרכו דס"ל דאין וסת לקפיות לחודייהו, וצ"ע (פתחי נדה יא.) ד"ה אמר רב הונא). וע"ע בחידוד הלכה (להסדרי טהרה) דף יא ע"א ד"ה בתוספות ד"ה אלא, ובלחם ושמהל סקל"ו: פ"ח] **ובן** יש לדייק ממה שכתוב בתוספי הרא"ש (יא. סוף ד"ה אלא) "אבל לקפיות לחודייהו הוה פשיטא ליה דלא קבעה מידי דהוה אימים לחודייהו" משמע דמירי שקפצה וראתה ג' פעמים בימים שוים ולכן לא קבעה לקפיות לחודייהו כמו דלא קבעה לימים לחודייהו, מטעם דראתה בהרכבת שניהם, אבל אילו ראתה ע"י קפיות בימים חלוקים משמע דאו היתה קובעת לקפיות ידירה, אמנם עיין בתוספי הרא"ש דף סג ע"א ד"ה לאיתויי דלא משמע כן, וצ"ע: פס. **לפנינו** ברמב"ן פ"ו ה"ג איתא כן להדיא דקובעת וסת לקפיות גרידא (והביאו ב"י בבדק הבית):

מפתח פדרי טהרה

ז. ט"ס ט"ק כא:

קפט א חוששת ליום שלשים בו. היינו לאותו יום החודש, וכמו שכתבתי לקמן ס"ק ל'. וכן חוששת לוסת ההפלה עד שתקבע אחד כדינו, כלקמן סעיף ז' וסעיף י"ג בהג"ה: ב חוששת לזמן הידוע. ואסורה לשמש כל עונת הוסת, על דרך שנתבאר בסמ"ק פ"ד [סעיף ז]: ג שמיד אחר שראתה. פעם שנית לוסף עשרים לראיה ראשונה, חוששת מבוא ואילך כשיגיע יום עשרים שלשית: ד וכן בראיית הימים בו. כלומר, כל אשה כשראתה פעם ראשונה נריכה לחוש פעם שנית לאותו יום, כגון שראתה בתחלה כ"א בניסן נריכה לחוש אחר כך כ"א באייר, ואם אחר כך ראתה פעם שנית נריכה לחוש גם כן לוסת ההפלה, וכלקמן סעיף י"ג בהג"ה: ה אלא לענין בו. וכתב הראש"ד [בעלי הנפש שער תיקון הוסתות סימן א הלכה יב] שיש עוד חילוק בין וסת קבוע לשאינו קבוע, ויתבאר לקמן סעיף י"ד וט"ו: ו אינו נעקר בפחות מש"ש פעמים. ועל דרך שיתבאר לקמן [סעיף יד – טו]: ז ועונה בינונית בו. ואסורה לצעלה לשלשים עד שתבדוק, וכלעיל סימן קפ"ד סעיף ט' ועיין ס: ח כגון שראתה היום בו קבעה וסת בו. משמע דבארבע ראיות קבעה וסת לדילוג, והיינו דוקא לדעת היס מחמירין דלקמן סעיף ז', וכן כתב בפרישה סעיף ל"ז, וכן משמע בתוספות [גדה סד, א ד"ה איתמר] והרא"ש סוף פרק האשה [שם פ"ט סימן ג] גבי מה שכתבו דלא קאמר רב דראיה ראשונה מן המנין אלא היכא שהראיה הראשונה היתה בט"ו בחודש, כיון דראיותיה למנין ימות החודש, אצל אס ראיה ראשונה היתה בראש חודש ושניה בט"ו לראיה זו ושלישית בט"ו לאותה ראיה מודה רב דלא קבעה לה וסת, דראיה ראשונה אינה מן המנין, עכ"ל. ומצינו צ"י דק"צ ע"ג [עמוד נא] סוף ד"ה כיצד קובעת בימי החודש צדלוג בו. משמע דאם ראתה ארבע ראיות אילן ראיותיה למנין ימות החודש, שקבעה וסת לדילוג לרב. ולפי זה להפוסקים צדלוג כשמואל, אם כן הכא לא קבעה וסת לדלוגים אלא בחמשה ראיות, וכמו שכתב הרמב"ן [ומצינו הטור, כגון שראתה פעם אחת ואח"כ ראתה פעם שנית כ"ט לראיה ראשונה ואחר כך פעם שלשית בשלשים לראיה שניה ואחר כך צ"ל, דהשתא צריכה שלשית התחילה לדלוג ושם דלוג עליה. ולפי מה שכתבתי לקמן ס"ק י"ט דלענין הדין יש להחמיר כשני הסדרות, הוא הדין הכא: ערך להם למהריק"ש

קפט סוף סעיף ד [בוסת קבוע]. עיין סימן קפ"ד דין ט':

באר היטב

קפט (א) ליום. היינו לאותו יום החודש, ש"ך [ס"ק א]: (ב) הידוע. ואינה נריכה לחוש לסתם עונה שהיא לי יום, אלא זמן הידוע לחוד, כיון שיש לה וסת קבוע, ט"ו [ס"ק א]: (ג) שראתה. פעם שנית לוסף כי לראיה ראשונה, חוששת מבוא ואילך כשיגיע יום כי שלשית, ש"ך [ס"ק ג]: (ד) לשעות. פירוש, אחר טבילה או שאר דברים כיוצא בהן שרגילה לראות מחמת אותו זמן, ט"ו [ס"ק ד]: (ה) שעברה. כתב הט"ו [ס"ק ה] אף על גב דבסימן קפ"ו פסק צאן לה וסת נריכה בדיקה לפני תשמיש, כאן מיירי שיש לה כבר וסת אלא שגינתה עכשיו בוסת חדש ולא קבעתו שלש פעמים [ובנקודות הכסף ס"ק א כתב דזה אינו, דמשמע דמיירי אפילו בתחלת קביעותה, אלא יש לומר דהסמ מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מווסקת בנראה, אצל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע]:

קפט (א) חוששת לזמן הידוע. פירוש, כל עונת הוסתות, כמו שכתבתי סימן קפ"ד סעיף ז'. ואין להקשות הא כתב צדק הסעיף [לדאילו צדלוג פעם אחת חוששת, דכאן קא משמע לן דאין נריכה לחוש לסתם עונה שהיא שלשים יום, אלא זמן הידוע לחוד, כיון שיש לה וסת קבוע: (ב) כגון בא' או בה' בו, כ"ל: (ג) אפילו בפעם אחת בו. וזה בשאר וסתות, אצל בוסת הפלגה שזכר בתחלת סעיף זה לריך שתי פעמים, שהרי ראיה הראשונה אינה מן המנין: (ד) וסת לשעות. פירוש, כגון אחר טבילה, או שאר דברים כיוצא בהן שרגילה לראות מחמת אותו זמן: (ה) כיון שעברה עונתו מותרת. אע"ג דבסימן קפ"ו [סעיף ז] פסק צאן לה וסת נריכה בדיקה לפני תשמיש, [א] כאן מיירי שיש לה כבר וסת אלא שגינתה עכשיו בוסת חדש, ולא קבעתו שלש פעמים:

דיני אשה שיש לה וסת קבוע ושאיין לה וסת קבוע. ובו ל"ד סעיפים: א כל אשה שאין לה וסת קבוע א [ב] חוששת (א) ליום שלשים לראייתה א* שהוא עונה בינונית לסתם נשים א** ואם יש לה וסת קבוע לזמן ידוע מעשרים לעשרים או מב"ה לב"ה (א) ב [ב] חוששת לזמן (ב) הידוע: ב [א] כיצד קובעתו כגון שראתה ארבע פעמים וביניהם שלשה זמנים שווין כגון שראתה היום ולסוף עשרים יום פעם אחרת ועוד לסוף עשרים יום ועוד לסוף עשרים יום וזה נקרא וסת ההפלות ולכך צריכה ארבע ראיות שראתה ראשונה אינה מן המנין לפי שאינה בהפלה

ג ואפילו קודם שקבעתו שלש פעמים חוששת ג שמיד אחר (א) שראתה פעם אחת [ב] לסוף עשרים חוששת מבוא ואילך כשיגיע עשרים ד וכן בראיית הימים שהיא לימים ידועים לחודש מיד אחר שראתה פעם אחת ליום ידוע לחודש (ב) כגון כ"א או כ"ה בו חוששת לפעם אחרת לזה היום ואסורה לשמש כל אותה העונה ג* והוא הדין לשאר מיני וסת שצריכה לחוש להם כן חוץ מוסת הדילוג וכמו שיתבאר בסימן זה [סעיף יא] א** [א] ולא אמרו שצריך לקובעם שלש פעמים ה אלא לענין עקירה שכיון שקבעתו בשלש פעמים ו אינו נעקר בפחות משלש פעמים שכל זמן שלא עקרתו שלש פעמים צריכה לחוש לו אבל ליאסר (ג) אפילו בפעם אחת חוששת לו בפעם שניה ג** ומיהו אף על פי שחוששת לו נעקר [ז] בפעם אחת [ז] אפילו קבעתו שתי פעמים שאם ראתה שתי פעמים [ז] ליום ידוע ובשלישית לא ראתה אינה חוששת לו עוד:

ג ד [ה] א* אם קבעה (ד) [ז] וסת (ד) [ז] לשעות ולא לימים אינה חוששת אלא שעתה בלבד ד* ווסת זה הוא נעקר בשעה אחת ואפילו בלא בדיקה: ד עוד יש חילוק בין קבעתו שלש פעמים ללא קבעתו שלש פעמים שהקבוע אף על פי שעברה עונתו ולא הרגישה אסורה לשמש עד שתבדוק ותמצא טהורה א* ושלא קבעתו שלש פעמים אם-הניע זמן הוסת ולא בדקה ולא ראתה (ה) כיון [ה] שעברה עונתו מותרת א** ז [ז] ועונה בינונית שהיא לשלשים יום [ז] דינה (ב) בוסת קבוע:

ה [ז] פעמים שתהיה ההפלה שקובעת בהם הוסת בדילוג י ח כגון שראתה לה וסת, דראיה ראשונה אינה מן המנין, עכ"ל. ומצינו צ"י דק"צ ע"ג [עמוד נא] סוף ד"ה כיצד קובעת בימי החודש צדלוג בו. משמע דאם ראתה ארבע ראיות אילן ראיותיה למנין ימות החודש, שקבעה וסת לדילוג לרב. ולפי זה להפוסקים צדלוג כשמואל, אם כן הכא לא קבעה וסת לדלוגים אלא בחמשה ראיות, וכמו שכתב הרמב"ן [ומצינו הטור, כגון שראתה פעם אחת ואח"כ ראתה פעם שנית כ"ט לראיה ראשונה ואחר כך פעם שלשית בשלשים לראיה שניה ואחר כך צ"ל, דהשתא צריכה שלשית התחילה לדלוג ושם דלוג עליה. ולפי מה שכתבתי לקמן ס"ק י"ט דלענין הדין יש להחמיר כשני הסדרות, הוא הדין הכא: ערך להם למהריק"ש

פתיח תשובה בספר עמודי כסף כתי"ש שחיבר ש"ב הגאון בעל מאיר נתיב וז"ל, ונראה דאף שראתה אח"כ דם עמו טהורה, דעל ידי ג' פעמים הוחזקה דמכה בגופה, ותלינן בה כמו במכה דעלמא בין וסת לוסת. וזה שכתב בהג"ה ודוקא בו, בשראתה עמו דם גמור. ובוה נסתלקה קושיית הש"ך (הובא בבאר היטב ס"ק ר) ס"ק ט"ז, ע"ש, עד כאן דבריו: (א) לשעות ולא לימים. [עיין באר היטב ס"ק ד ועיין בתשובות נודע ביהודה תניינא י"ד סימן קי"ז ובתשובות חמדת שלמה י"ד סימן כ"ג]: (ב) בוסת קבוע. היינו לענין זה דוקא דאסורה לשמש עד שתבדוק, אבל לענין עקירה מתעקר בפעם אחת, כמו וסת שאינו קבוע. תורת השלמים [ס"ק ד] וחכמת אדם [כלל קיב סעיף ג]:

קפט (א) חוששת ליום שלשים בו. היינו לאותו יום החודש, ש"ך [ס"ק א]: (ב) הידוע. ואינה נריכה לחוש לסתם עונה שהיא לי יום, אלא זמן הידוע לחוד, כיון שיש לה וסת קבוע, ט"ו [ס"ק א]: (ג) שראתה. פעם שנית לוסף כי לראיה ראשונה, חוששת מבוא ואילך כשיגיע יום כי שלשית, ש"ך [ס"ק ג]: (ד) לשעות. פירוש, אחר טבילה או שאר דברים כיוצא בהן שרגילה לראות מחמת אותו זמן, ט"ו [ס"ק ד]: (ה) שעברה. כתב הט"ו [ס"ק ה] אף על גב דבסימן קפ"ו פסק צאן לה וסת נריכה בדיקה לפני תשמיש, כאן מיירי שיש לה כבר וסת אלא שגינתה עכשיו בוסת חדש ולא קבעתו שלש פעמים [ובנקודות הכסף ס"ק א כתב דזה אינו, דמשמע דמיירי אפילו בתחלת קביעותה, אלא יש לומר דהסמ מיירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מווסקת בנראה, אצל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע]:

מחצית השקל

אורחא דמילתא היא ולעולם אפילו יבש נמי וכו', בלח ונעשה יבש לא קמבעיא לי, כי קמבעיא לי ביבש מעיקרא (כגון שיצא מגופה חתיכה של דם יבש). אמר ליה נתיחיה, המפלת כמין קליפות כמין שערות כמין עפר כמין יבחושים אדומים תטיל למים, אם נמוחו טמאה דדם הוא, אלמא אף על גב דכי חזיתיה יבש היה כעפר אפילו הכי טמאה. אי הכי בשלא נמוחו נמי, אמר רבא כי לא נמוחו בריה בפני עצמה היא (ולא דם). והוקשה להש"ך לישנא דאי הכי, דהאי קושא קשה אמתיגית בלא הכי, מאי שנא נמוחו ומאי שנא לא נמוחו, אלא ודאי כסברא הראשונה דבחתכת דם אע"פ שקשה ואינו נמוח טמאה, ואתי שפיר לישנא [דאי הכי, דעל המשנה גופא] לא קשיא מאי שנא נמוחו ומאי שנא לא נמוחו, דהוי ידע מתירוצא כי לא נמוחו בריה בפני עצמה, אבל השתא דפשט ליה דם יבש מדין המפלת כמין קליפות, הבין רבי יוסי ברבי חנינא דמדמה דם יבש למפלת כמין קליפות לגמרי, דהכא נמי אי לא נמוחו טהורה, וקשיא ליה שפיר אדם יבש אי הכי בשלא נמוחו נמי, דהכא ליכא למימר בריה בפני עצמה היא. ומשני, התם במפלת כמין קליפות, איכא למימר בריה בפני עצמה היא. וכוונת התרצן לומר דהכא באמת אפילו לא נמוחו טמאה, דלא פשטתי לך מהתם רק יבש טמאה, ולא דאית לי לגמור לגמרי דם יבש מדין המפלת כמין קליפות לחלק בין נמוח או לא נמוח. אלמא מוכח כסברא הראשונה. מיהו תירוץ זה אלישנא דאי הכי יש לפקפק קצת בשנוי לשון דר"ש, דעיקר חסר מן הספר, ודוק:

קפט (פ"א) **חוששת בו**. יום החדש בו. כגון אם ראתה בט"ו לחדש זה וחוששת לט"ו בחדש הבא, בין אם החדש חסר או מלא: **לומת ההפלה בו כדלקמן סעיף ב' בו**. שאם ראתה כ"א בניסן צריכה לחוש אח"כ לכ"א באייר, ואם אח"כ ראתה פעם ב' בכ"א באייר דהוי הפלה של ל"א יום צריכה לחוש לכ"ב בסיון, דהוא יום ל"א מראה

קפט [א] **חוששת ליום שששים**. היינו ללוחו יום המדוש, וכמו שכתבתי לקמן ס"ק ל'. וכן מושגת לוסת ההפלה עד שמתקע אחד דינו, כלקמן סעיף ז' וסעיף י"ג בהג"ה, עד כאן לשון הש"ך [ס"ק א]. והא דמושגין לוסת ההפלה, היינו בראתה שמי פעמים, דאם לאן לא שייך לומר וסמ הפלה, וכן כתב הש"ך עלמו בסיומן זה כמה פעמים [ס"ק ג, טו, ל, סא:]. [ב] **חוששת לזמן הירדוע**. ואסורה לשמש, כמבואר לעיל בסיומן קפ"ד [ע"ז ב:]. [ג] **ליום עשרים**. פירוש, אחר ראיה לאשונה: [ד] **בפעם אחת**. ואפילו עונה ציונית שלא נקבע רק פעם אחת נעקר בפעם אחת, וכן משמעות הש"ס והטור והרשב"א וכל הפוסקים, וכן משמעות המסגר כאן, ודלא כעטרט וזהב [נצח] שנסעיף י"ג כתב דעונה ציונית הוא כוסת קבוע ממש ואינו נעקר אלא בשלש פעמים, ולא דק בזה, וכבר השיג גם כן עליו הש"ך בסיומן זה ס"ק ל', ע"ש: [ה] **וסת לשעור**. כגון אחר טבילתה ויכולא בזה, עיין בב"י [עמוד מט ד"ה וכתב הראש"ד:]. [ו] **דינה בוסת קבוע**. דהיינו לענין דין זה דוקא דאסורה לשמש עד שמבדוק, אבל לענין עקירה ממעקד בפעם אחת כמו וסמ שאינו קבוע, כמבואר בסעיף ז'. ועיין מה שכתבתי ס"ק ד': [ז] **פעמים שתהיה ההפלה**. כתב הב"י [עמוד נ ד"ה ופעמים] שכן מתבאר ממון הראש"א [פורם הבית בית ז עמ' ג יד, ב], וכן כתב הראש"ד בספר צעלי הנפש דף כ"ה ע"ב [שער מיוקן הוספות סימן ג הלכה ו] להדיא, וכתב שם והוא הדין אס דלגה למפרע, כגון לנ"ט ואחר כך לכת"מ, וכן כתב הש"ך [ס"ק ט] בשם המוספות. וכתב עוד הש"ך [ס"ק יא] דהוא הדין אס רחמה מתמלה לנ"ט ואחר כך לל"א ואחר כך לנ"ג ואחר כך [לל"ו] [לל"ה], מושגת [לל"ז ואחר כך] לל"ט, וכן לעולם, וזה כוונת המסגר כמה שכתב בין שהרמיקה דלוגה וכו':

השניה, דהא אייר חסר: (פ"ג) **שמיר בו**. **מכאן ואילך כשיגיע יום כ' שנית** [וכן כשיגיע] בו, [כצ"ל:]. (פס"ג) **אם קבעה בו והוסת הזה הוא נעקר בו**. דבריו נובעים מהראב"ד בספר בעלי הנפש [שער חיוקן הוסחות סימן א הלכה י, וראיתו מש"ס [נדה] דף ע"א ע"א ההיא איתתא דאתא לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הות תקוזיא דמא, אמר [לה] שמה דימת עיריך עלתה ביה [פירוש, בנות עיריך שהיו מתקנאות ביה בחיבה שביניך לבעליך נתנו לך עין הרע], לכי והבעלי לו על גבי הנהר [קודם שתבואי לעיר ולא יוכלו ליתן לך עין הרע]. אם כן מוכח דאם קבעה וסת לשעור ולא לימים, כנידון הנ"ל, אינה חוששת אלא לשעתה בלבד, ומשום הכי התיר לה על גבי הנהר קודם שתבא לעיר, דאי סלקא דעתך דרינה כדן שאר וסת וחוששת כל אותה עונה אם כן אמאי התיר לה על גבי הנהר הא הוה תוך עונה. ומה שכתב והוסת הזה הוא נעקר בשעה אחת, ר"ל, דאם הגיע שלש פעמים דטבלה ולא ראתה באישון לילה, מותרת בפעם הג' מיד לאחר שעברה אותה שעה, דהואיל ובא תמיד מכוון ואח"כ עברו שלש פעמים ולא ראתה, נעקר בפעם הג' מיד בשעה אחת. אבל מה שכתב ואפילו בלא בדיקה, קשה מנין להראב"ד זה, דהא בסעיף שאחר זה מבואר בוסת קבוע אע"פ שעברה עונתה ולא הרגישה אסורה לשמש עד שתבדוק, הכא נמי הוי קבעה וסת לשעור ואמאי אין צריכה בדיקה, דהא מש"ס הנ"ל אין להראב"ד ראיה לזה דלא תהיה צריכה בדיקה, עכת"ד הפלתי [תפארת ישראל ס"ק ג]. וסיים והדברים צריכין ביאור ותלמוד, ע"ש: (פ"ה) **ועונה בו**. **כדלעיל סימן קפ"ד סעיף ט', כצ"ל**: (פ"ה) **כגון בו**. וסת לדילוג בו' **לדעת** היש מחמירין בו. דאמרינן בש"ס [נדה] דף ס"ד ע"א אתמר ראתה בט"ו לחדש זה וט"ז לחדש זה וי"ז לחדש זה, רב אמר קבעה וסת לדילוג (ואסורה ביי"ח לחדש לחדש רביעי ובי"ח לחדש חמישי, וכן לעולם), ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג (וי"ט ש"ז אינו מן המנין, שהוא תחתל ראייתה ואין עליו שם דילוג). ובפרק שור שנגח ד' וה' [בבא קמא] דף ל"ז ע"ב אמרינן נגח שור ט"ו בחדש זה וט"ז בחדש זה וי"ז בחדש זה תליא בפלוגתא דרב ושמואל הנ"ל, לרב בג' נגיחות נעשה מועד לדילוג ומשלם נזק שלם בשלישית, ושמואל אמר עד שנגח רביעית ביי"ח בחדש רביעי, דקמייתא לאו ממנינא הוא. וידוע דקיימא לן [במורות מט, ב] הלכתא כותיה דרב באיסורא וכשמואל בדינא, ואם כן הכא דפלוגתייהו בתרווייהו הן גבי איסור והן גבי ממון, ובעינן למפסק הלכתא או כרב בתרווייהו או כשמואל, דהא בהא תליא, יש לשאל כמי מינייהו קיימא לן. ונתחלקו הפוסקים, יש פוסקים כשמואל, והוא דעה א' שכתב המחבר בסעיף ז', יש פוסקים כרב, והיינו היש אומרים שבסעיף ז' בוסת החדש בדילוג. ואם כן הכא בוסת הפלגה בדילוג שכתב המחבר בדב' ראיות קבעה וסת לדילוג, היינו דוקא להיש מחמירין קבעה וסת בד' ראיות, ועל זה כתב וכן משמע בתוספות והרא"ש בו: **אינה מן המנין בו**. לפי שאינה בהפלגה: **לפוסקים בסעיף ז' כשמואל בו**. ע"ז שתשלש בדילוג, ובכוסת הפלגה. אפילו בד' ראיות לא הוי אלא ב' דילוגין, דהא לא התחילה לרלג עד ראיה ג', אם כן הכא לא ג', ואם כן בד' ראיות בהפלגה כנידון המחבר, מחמירין כרב וחוששת לל"ג הבא ואח"כ לל"ד, וכן לעולם. וגם אינו נעקר בפחות משלש פעמים, כדין וסת קבוע. וגם מחמירין כשמואל דלא קבעה עדיין וסת הדילוג, וחוששת גם כן לל"ב הבא משום הפלגה אחרונה שהיתה לל"ב:

ביאור הגר"א

קפט [א] **נספה בן כיצד קובעתו בו**. עיין תוספות [נדה] ס"ד א' ד"ה א' אתמר בו, ותוספות דבבא קמא ל"ז ב' ד"ה יום כו', וכן משמע בו: (ליקוט) **כיצד בו**. ממה שכתוב במתניתין שם [נדה] ס"ג ב' היתה למודה בו' שינתה ג' פעמים בו, אלמא צריך שתשלש בהפלגות. ואין לומר למודה שאני, אם כן דפרין שם ס"ד א' איתביה היתה למודה בו, מאי קארי ליה, הא על כרחך למודה שאני ממתניתין. ועוד, מדתנן בתר הכי שאין האשה קובעת בו, אלמא אין הפרש בין קביעות של למודה זו לקביעות של אחרת שאינה למודה, תורת הבית [בית ז שער ג ט, ב]. ועיין תוספות דבבא קמא ל"ז ב' ד"ה יום כו'. ואף על גב דאמר שם [נדה] ס"ג ב' אמר שמואל הרי אמרו בו, היינו לרבי, וכמו שכתבו תוספות שם ד"ה לימים כו', וכמו שכתוב שם בגמרא. והא דקאמר שם זו דברי רבן גמליאל כו' [משום רבן שמעון בן גמליאל], זו וסבירא ליה, דהא איפליגו שם ס"ד א' רב ושמואל ואמר עד שתשלש כו', וכן סתם מתניתין שם כרבן שמעון בן גמליאל, ואיפסיק בהדיא בפרק הא על יבמות [יבמות סד, ב] כרבן שמעון בן גמליאל בוסתות, תורת הבית [שם ט, א]. ועיין תוספות [נדה] ס"ג ב' ד"ה זו כו', וי"א א' ד"ה קצצה כו'. (ע"כ): [ב] **ואפילו בו**. גמרא שם [נדה סד, א]

קפט א (ש"ע סעיף א) **אם קבעה וסת לשעור וכו'**. מקור הדין מדברי הראב"ד בספר בעלי הנפש [שער חיוקן הוסחות סימן א הלכה י, וכפי הנראה כוונתו וכן נראה שהבין הרו"ה בהשגות [אות זו] דהיינו דלא קבעה וסת לימים, והיינו שראייתה בימים שאינו שוים, רק קביעות השעה היא שוה, דבכל פעם שהיא רואה, ראייתה בשעה קבועה כגון בשעה ששית מן היום, אם כן שעה זו נאסרה לעולם לשמש. והטעם במבואר בדברי הראב"ד שם, דלא אתי שאניו קביעות דימים ועוקרת קביעות השעה דהיא וסת השוה. ומדברי הט"ז וס"ס דו נראה שלא הבינו כו. אלא

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה אבודרהם <מהדורת קרן רא"ס> - ג אבודרהם, דוד בן יוסף עמוד מס: 88 הודפס ע"י אוצר החכמה

סה

תורת השלמים

נקודות הכסף

קפט אן (פ"ו פ"ק ה) **באן** פייירי שיש ד"ה בבר וסת בר'. זה אינו, דמשמע דמייירי אפילו בתחילת קביעותה, אלא י"ל דהתם מייירי שאין לה וסת כלל וכל פעם היא מווסקת בראיה, אבל כאן יש לה וסת אלא שאינו קבוע:

הגהות והערות

קפט א [א] **אמנם הרמב"ן** שם ד"ה והוא שכל ומלאה והר"ן שבוטות ד, ז ד"ה וגרסינן מדייקס מדברי רש"י בנזירא דסבירא ליה דגם אשה שיש לה וסת מושגת לעונה ציונית. וע"ש בנזירא ד"ה שם ד"ה אמר ר"ל:

ב] **התם איירי** לענין זקניה שעברו עליה ג' עונות, אמנם הר"ן ג' הרי"ף שבוטות ד, ז ד"ה וגרסינן: מדושי נדה טו, א ד"ה והא ציין לירושלמי נדה פ"ב הלכה ד דהתם איתא להאי מיתרא להדיא על דינא:

ג] **סוף סעיף ז**: ד] **ממהדורת אמ"ד מע"ד** ואלכן הנוסח "וכן כשיגיע". ועיין גמר היעב ס"ק ג ומלתי השקל:

ה] **כוונתו דהמסגר נקט** להלכה כשמואל וכדמשמע בדבריו לקמן סעיף ג, וכדברי רוב הראשונים. ואע"פ דכאן משמע ללאורה מדברי המסגר דפסק כרב, כדי שלא יסמור עלמו כריך לדחות בדבריו ולומר כדברי הב"ם בסעיף ג, או כדברי הפרשה אות לו, ע"ש. וע"ע בזה בהערה ז ובמהריק"ש כאן:

ו] **בדפוס נדפס כאן** "שני ימים ליום ..." ולפינו מוקן ע"פ דפוס א':

ז] **כן היתה הגירסא לפני הטור והב"י**, ולפינו ברמב"ן ליתא. וראה מקור מים חיים, אולם מפרשים ס"ק טו:

ז. טור [שס] וכן כתב הרצ המגיד שם בשם המפרשים:
ת. שם בגמרא דף ל"ט ע"ג וכן משמע בפלוגתא דלעיל [אות ו]:
ט. טור שם וכן כתב הרש"א [שס] בשם רבותיו ומוכח לה מאוקימתא דרב אשי שם דף י"א ע"א כגון דקפלה בחד בשבת וכו' והכא לדברי הכל קובעת בשלש פעמים כיון שהן בשוה [מוספות שם סד, א ד"ה איתמר]:
י. מוספות שם ריש דף ס"ד [ד"ה איתמר] דקביעות החודש גורם וכן כתב הרא"ש שם בפסקיו [פ"ט סימן ג] וכן כתב צמורה הנ"ל [שס] שהרש"ד [בעלי הנפש שם סימן ג הלכה ג] הכריע בן מפלוגתא דרב ושמואל, ושאר פוסקים [מגיד משנה שם ט, ו בשם הרמב"ן הלכות נדה פ"ה הלכה יג]:
יא. פלוגתא דרב ושמואל כמו שצינמי לעיל סעיף ה' [אות ו] רמב"ם [שס] ורמב"ן [שס] כשמואל, וטור [עמוד יג] לדעת רא"ש [שס]. [אבא] בפרק שור שנגח ד' וה' [בבא קמא פ"ד סימן ד] פסק רא"ש כרב וכן הוא ברמ"ם שם [קליור פסקי הרא"ש שם]:
יב. ברייתא שם [נדה סד, א] וכדמשני לה אליבא דשמואל:

הגהות והערות
[ח] עיין מקור חיים פ"ק ל:

ט וראתה שנית לסוף שלשים ב'. והוא הדין דילגה למפרע, כגון ראתה שנית לסוף כ"ט ושלשית לסוף כ"ח, ככל ענין שהיא משוה דילוגה קצעה וסת כמו כן לדילוג. וזה פשוט. וכן משמע בתוספות פרק קמא דנדה דף י קבעה וסת ד"ה וכו' ומושגת אחר כך ליום ל"ג, ואחר כך ליום ל"ד, וכן לעולם: יא בין שהרחיקה דילוגה הרבה. כגון שלגה מכ"ט לל"א ואחר כך לל"ג ואחר כך לל"ה, חוששת שז' לל"ז ואחר כך לל"ט, וכן לעולם. וכן דעת הרש"א במשמרת הבית דף קס"ט ע"ג [בית ז שער ג ט, ז ד"ה עוד שם], וכתב שכן כתבו הראשונים ז"ל, ודלא כהר"א דצדק הבית שם: יב שבב"ע ענין שתהא משוה ב'. לאפוקי דילגה פעם אחת יום אחד ואחר כך שני ימים, או איפכא: יג כך קובעת בימי החודש. כתב הרא"ה נספר צדק הבית שם [ט, א ד"ה עוד כתב גרסינן]

(ו) ורביעית שלשים ושנים. זהו כיש אומרים שצטעף ז'. אבל לדעה ראשונה שלש צעינן כלל עוד ראתה בשלשים ושלשה: (ז) ומיהו אם היה י"ח וסת וכו'. פירוש, כגון שהיתה רגילה לראות צמק כ"ט, וראתה אחר כך מלאות זמן צמק שלשים, ואחר כך צמק ל"א, ואחר כך צמק ל"ב, דנשמי ראיות הראשונות נמי ידעינן לדילוג:

י (ו) [ס] (ז) קבעה וסת לדילוג של הפלגות יא בין שהרחיקה דילוגה הרבה בין שלא הרחיקה אלא יום אחד קבעה וסת לדילוג השוה יב שבב"ע ענין שתהא משוה ראייתה קבעה לה וסת:

ז [ח] כשם שקובעת וסת בהפלגה מימים שוים ושאנים שוים יג כך קובעת בימי (י) החודש ט (ז) ובימי השבוע שוים ושאנים שוים יד כיצד [ט] ראתה שלש פעמים באחד בשבת [י] או בחמישי בשבת או באחד בניסן ובאחד באייר ובאחד בסיון או ב' בניסן ובה' באייר ובה' בסיון מו קבעה לה וסת באחד בשבת או בחמישי בו ובאחד בחודש או ב' בו י [ט] [יב] אף על פי שאחד מלא ואחד חסר אין מדקדקין בכך:

ז [י] כיצד קובעת בימי החודש בדילוג כגון שראתה ב"ו בניסן וב"ז באייר וי"ז בסיון לא קבעה וסת מו עד שתראה ב"ח (ח) (ט) בתמוז שאין ראיה ראשונה מצטרפת יז כיון שאין ההפלגות שוות י (ז) יח [יא] [יב] ומיהו אם היה לה

לא לקידוש החודש ולתקיעת שופר שלנו, אלא למועד הלכנה לשעה שגראה שראוי לקבוע חודש על פי הראיה. אבל הרש"א במשמרת הבית כתב דודאי שיפורא גרים, והכל לימות החודש מלא וחסר לחדשים ולשנים מעשירות לפי תיקוני בית דין, שכל מה שצית דין שלמטה עושים בית דין שלמטה מסכימים עמהם, דכתיב [ויקרא כג, ד] אשר תקראו אותם, אשר תקראו אותם צמועדס [ראש השנה כה, א]. ואף בחידושי הגוף כן, וכמו שדרשו ז"ל בלאל גומר עלי, עכ"ל. והוא צירושלמי פרק הנודר מן המצוה [גמ' פ"ה הלכה י"ג] [ת] בשם רבי אבין. וכן כתב הרא"ש פרק האשה [גמ' פ"ט סימן ג פה, א] דנשיפורא תליא מילתא, והכי אמרינן צמק פרק בנות כותים [גמ' דף ל"ח ע"א דשיפורא גרים, וכן הוא בגמ' שם [סימן יח], וכן כתב בשו"ת ר"י מינץ סימן ט', ע"ש שהאריך. וכן משמע פשוט דברי הטור והמחבר והפוסקים. ועיין בספר עשרה מאמרות מאמר אס כל מי חלק ב' סימן י"ז: יד כיצד ראתה שלש פעמים באחד בשבת ב'. פירוש, דמראה הראשונה עד השניה שוה לשניה שלשית, כגון שראתה באחד בשבת, וחזרה וראתה בשלשה שצעות באחד בשבת, וחזרה וראתה בשלשה שצעות באחד בשבת, קבעה לה וסת בשלשה שצעות באחד בשבת, ואף על גז דלינן שוין לימות החדש. וכן בראתה שלש פעמים בחמישי בשבת צומים שוים, קבעה וסת בשלש פעמים, צ"ח [עמוד ג ד"ה וכשם] ופשוט הוא: מו קבעה י"ח וסת. צראייתיה. ולא דמי לוסת ההפלגה דלעיל סעיף ז' שנריכה ד' ראיות, דהתם אינו תלוי בימי החודש או שצוה ואי אהה יכול לומר בהפלגה כך ימים היא רואה עד שתראה פעם שנית, שהרי אין הפלגה הראשונה נודעת אלא על ידי זמן שצין ראיה ראשונה לשניה. אבל הכא שהוא תלוי בחודש או שצוה, צראה ראשונה נמי איכא קביעות זמן, שהרי אהה אומר צכך לחודש ראתה, צ"ח [עמוד נא ד"ה ומ"ש הכא], ופשוט הוא: מו עד שתראה ב"ח בתמוז. ואז תקבע וסת צחדשים לדילוג, ונריכה לחוש אחר כך ל"ט צצז ולכ' צאלול, וכן לעולם. ואין חוששין למה שחודש אחד מלא או חסר, וכדלעיל [פ"ק יג]: יז כיון שאין ב'. ולא היה צראה שם דילוג: יח ומיהו אם היה י"ח וסת ב'. ר"ל, אפילו וסתה היה דילוג מופלג צ"צ צחודש או צ"ג. אבל כשלא היה לה וסת קבוע לא סגי כשדילגה מוסתה מופלג, רק יהא הדילוג שוה שהיו ארבע ראיות, כן כתוב דנרישה [אות ג, ופרישה] סעיף י"ג. וכן מוכח לכאורה, דאי תימא דוקא דהיה לה וסת שוה לדילוג דהשתא, דהיינו שוסתה היה צ"ד, אס כן פשיטא דהא הוי להו ארבע ראיות, וגם אפילו צאין לה וסת נמי כיון שראתה ארבע פעמים דילוג. וכן משמע צטור [עמוד נא] שכתב ושמואל סבר שלא קבעה וסתה אלא בארבע ראיות כו' ואפילו לשמואל אס היה לה וסת כו', ע"ש. אלא שקשה מנין להם זה, דהא צש"ס (דף ס"ד ע"א) לא קאמר אלא כשוסתה היה שוה לדילוגה של עכשיו, אבל כשוסתה לא היה שוה יש לומר כיון שסירגה לא קבעה וסת, כדלקמן

ערך דהם דמהריק"ש

פסיק' ה שראתה היום ב'. על כרחך אנו צריכין לפרש כגון שהיתה למודה לראות כ"ע יום, שס לא כן אינה קובעת וסת לדילוג עד חמש ראיות לצריכהם שפוסקים כשמואל [נדה סד, א], שהרי צראה ראשונה ושניה לא ידענו שלגה. ועיין דין (ה') [ת] וט' [ונענך להם שם]:

ביאור הגר"א

[פ"ט סימן ג] ועיין באר הגולה [אות י]: [י] [פסיק' ז] כיצד ב'. כשמואל [נדה סד, א], משום דאמר שם דיקא נמי כו': [יא] ומיהו ב'. גמרא שם, כנזכר לעיל [פ"ק יג]:

אוצר מפרשים

ואף בהך דסעיף ה' הנ"ל דמיירי בימים בהפלגה בדילוג דאם היה לה כבר וסת קבעה וסת בדילוג לכולי עלמא בלא ראית יום ל"ג כלל, לכן פירש הט"ז בזה כגון שהיתה רגילה לראות בסוף כ"ט וכו'. ור"ל, דזה החשבון קאי על הך דסעיף ה' דבזה כולל עלמא מודים דבשמי ראיות הראשונות נמי ידעינן לדילוג. ואח"כ פירש הט"ז בס"ק ח' הך דינא דכאן דסעיף ז' דמיירי בימי החודש בדילוג, היינו שהיתה רגילה לראות ביום כ' וכו'. ועיין ב"ח [עמוד ג ד"ה ופעמים] שפירש דברי הטור בהך דסעיף ה' דלעיל דמיירי בהיה לה וסת כבר, לכן סגי ברביעית לל"ב. אך המחבר סמך את עצמו לעיל בסעיף ה' על מה שכתב כאן בסעיף ז' שתי הדעות, ובעינן באמת לדעה א' או שתראה ג"כ בל"ג או שהיה לה וסת כבר. וליש אומרים דכאן, לא בעינן וסת מכבר כלל, אלא שניהם שוין הך דכאן והך דלעיל סעיף ה', כן נראה לי כנות הט"ז בזה שהוא מפרש כאן שני הדינים הנ"ל:

[ח] [פסיק' ז] בשם ב'. תוספות ב"ה הנ"ל [פ"ק ז]. ועיין באר הגולה [אות ח]: [ט] אף ע"פ ב'. שם בתוספות, וכן הכריח הראב"ד [בעלי הנפש שער תיקון הוסתות סימן ג הלכה ב] מדקרי דילוג בפלוגתא דרב ושמואל. ועיין רא"ש שם

ב (שם פסיק' ז) ומיהו אם היה י"ח וסת קודם שהתחילה וכו'. עיין ט"ז פ"ק ז' מה שכתב פירוש כגון שהיתה רגילה לראות בסוף כ"ט וכו'. ולכאורה אין פירוש לפירושו, דהא כאן מיירי שקובעת בימי החודש בדילוג ולא מיירי בהפלגה בדילוג כלל, רק לעיל בסעיף ה' מיירי מזה. אך כוונת הט"ז דקאי נמי אדלעיל מה שכתוב בסעיף ה' דקבעה וסת לדילוג של הפלגות ב' ראיות, וכתב שם הט"ז בס"ק י' דזהו כיש אומרים דבסעיף ז', אבל לדעה ראשונה כאן בעינן שם שראתה עוד בל"ג, דבעינן חמש ראיות בזה. לכן פירש הט"ז כאן דברי המחבר דכתב דעה א' דקובעת בימי החודש בדילוג דבעינן שתראה ג"כ ב"ח בתמוז, ולחך דעה סבירא ליה להמחבר דגם בהך דסעיף ה' דקובעת וסת לימים בהפלגה בדילוג דבעינן נמי שתראה ג"כ בל"ג, כמו שכתב הט"ז לעיל, דזיל בתר טעמא, דמא שנת בימי החודש בדילוג מהפלגה בימים בדילוג, דשוין המה בזה. ועל זה כתב המחבר ומיהו אם היה לה וסת וכו'. ור"ל. דקאי על שני הדילוגים הנ"ל.

(ס"ק ט) וראתה בו. כמו כן **דילוג בו**, למפרע: דף ט' ע"ב ד"ה **פיהתה בו**, דאמרינן התם תנו רבנן זקנה שעברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה (דכל הנשים הרואות דם מטמאות למפרע מעת לעת ומפקידה לפקידה, ואם כן אשה שהיה לה וסת מל' לל' ועברו עליה שלש עונות דהיינו צ' יום שלא ראתה בנתיים עד אח"כ, הרי זה סימן שהיא סמוך לזקנתה ומסתלקין דמיה, ואמרינן שאינה מטמאה למפרע אלא דיה שעתה), ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה, הריה שעתה, ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה (דכיון שראתה כך שלש פעמים אין זה סלוק דמים אלא שנוי וסת), ולא שכוונה (שראתה שלש ראיות הללו שלש פעמים ביום צ' או ביום צ"א) אלא שפיהתה והותירה (פירש רש"י ד"ה אלא אפילו פיהתה הותירה כגון ראשונה לצ"א ושניה לצ"ב ושלישית לצ"ג (דמשום) [אפילין] הכי מטמאה מעת לעת), אבל כוונה קבעה לה וסת ודיה שעתה (דנהי דהרי היא ככל הנשים, גם בכל הנשים שיש לה וסת קבוע דיין שעתן) ומני רבי דוסא היא (דסבירא ליה באשה שיש לה וסת דיה שעתה, דאמרינן אורח בזמנו בא ובודאי לא ראתה למפרע). והקשו התוספות שם ד"ה פיתחה, הא גם בפיתחה והותירה לרב דסבירא ליה דבשלש ראיות קבעה וסת הדילוג, אם כן אמאי מטמאה למפרע מעת לעת הא קבעה וסת הדילוג. ותירצו הא הכא הוי וסת הפלגה, ובוסת הפלגה מודה רב דלא קבעה וסת לדילוג אלא בארבע ראיות, עכ"ד. והבין הש"ך דקושיית התוספות היתה אתרווייהו, דהיינו גם אפיהתה דקבעה גם כן וסת הדילוג למפרע, אם כן מוכח דהוא הדין דילגה למפרע קבעה כמו כן וסת לדילוג. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק ח] שדחה ראית הש"ך, וכתב דקושיית התוספות לא קאי רק על הותירה ולא על פיתחה (וכן משמעות לשון התוספות למעיין שם), ואם כן לא משמע מיד. וגם לא מסתבר לומר כן דהוא הדין דילגה למפרע, דבשלמא בהותירה כנידון דהמחבר דאמרינן חוששת אח"כ ליום ג' ואח"כ ליום ד' וכן לעולם, שטבע האשה הוא כך למעט בדמים וכן הולך וחסר עד שלבסוף רואה פעם אחת בשנה וא' לשבוע ואחת ליובל, אבל בדילגה למפרע אי נימא דקבעה וסת כמו כן לדילוג, חוששת אח"כ לכ"ו וכן לכ"ה וכן לעולם מקרבה ראיותיה עד שלבסוף תראה היום ולמחר יהיה לה עוד נסת, ואין לדבר סוף, ואם כן אשה זו בכל ימיה בחזקת רואה (ואין לומר הא פעם אחת תפסוק מלראות ואם כן שוב לא ראתה במחרת יום ראיתיה, וכן בפעם שנית כשתראה ותפסוק אח"כ, וכן בפעם הג' כשתראה ותפסוק אח"כ יום א', אם כן ג' פעמים לא ראתה במחרת יום ראיתיה ונעקר הוסת) על זה כתב הפלתי ולבסוף יהיה הוסת נעקר וצריכה לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג', אם כן הרי הוסת משונה הולך וחסור והולך ומתגבר, וזה לא שמענו בטבע כלל, עכ"ל. מיהו על דבריו קשה, מנא לן שצריכה אח"כ לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג' וכן לעולם, הרי (עברה) [עקרה] הוסת הדלוג שלה, והרי היא אשה שאין לה וסת, ע"ש: **(ס"ק יב) שבכ"א בו**. **דילגה פעם אחת יום אחד ואחר כך שני ימים בו**, כצ"ל. ור"ל, דבכהאי גוונא אין הדלוגין שוין: **(ס"ק יג) כך בו**. **א"א למו"ד ה"בנה בו**. ר"ל, דודאי אין טבע הנשים להיות כרוכים אחר הבית דין כיצד יקראו שם לחדש ואז ביום ההוא יורב דם נדתה, אלא למו"ד הלכנה, שע"י שנוי עתים גורם ראית וסתה: **תקראו אתם בו**. דחסר ו' כתיב אתם, וקרינן ביה אתם במועדם. ושלא תאמר דדוקא לענין קביעות המועדות תליא בבית דין ולא בחדושי הגוף, על זה כתב ואף בחדושי הגוף כן כו': **(ס"ק יד) כיצד בו**. **פירוש בו**. דמוכן הפשוט שראתה ג' שבועות וא' אחר זה באחד בשבת, קבעה וסת לאחד בשבת, אם כן וסתה לראות לא בשבת וטהרה בטמאה לעולם, שקודם שתחבר מראיה ראשונה חוזרת לראות פעם ב' [על זה] כתב פירוש כו': **בשלש שבועות באחד בשבת בו**. וכתב המנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק ט] ואין להקשות אם כן בלאו הכי חוששת כל פעם בג' שבועות באחד בשבת משום הפלגה ליום כ"ב, ומאי נפקא מינה במאי דהוי וסת השבוע. ותירץ דנפקא מינה שאלו לענין הפלגה לא קבעה וסת אלא בד' ראיות, ובזה סגי בג' ראיות. והפלתי [תפארת ישראל ס"ק ח] כתב עוד נפקא מינה, אם קודם שתקבע וסתה בכך תחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו שתתחיל לראות בשבוע ג' ביום ו' ותראה ביום ו' וביום ז' וביום א' הבא, דאלו בהפלגה קודם שתקבע וסתה נעקר בפעם אחת, והכא הא עקרה הפלגתה (מכ') [מכ"ב] לכ', מה שאין כן בוסת השבוע דאף על גב שהתחילה לראות ביום ו' הא ראתה גם כן ביום א', אם כן וסת השבוע במקומה עומדת וקובעת אותה. ולכך מסופק הפלתי אם תראה ד' וה' פעמים בכל יום א' בשבוע ג', שיש כאן לומר שקבעה וסת השבוע, וכן י"ל שקבעה וסת הפלגה מכ"ב לכ"ב, במה נימא שקבעה. דבשלמא בנידון הני"ל שאם אתה עושה אותה וסת הפלגה הא בטלה הפלגתה, מה שאין כן בוסת השבוע והוי וסת השבוע, אבל הכא בין אם עושין אותה וסת הפלגה או וסת השבוע, בכל ענין קביעות וסת, יש כאן ספק במאי נימא שקבעה, דאם קבעה וסת הפלגה ע"י כך, אם כן כשיארע שלש פעמים שתחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו ערב שבת ושבת ויום א' שאחריו דשנתה הפלגתה מכ' לכ', אם כן עקרה וסת מכ"ב ונקבע בכ', מה שאין כן אם אתה עושה אותה וסת השבוע, אפילו בכהאי גוונא הוסת במקומה עומדת, דהא גם ביום א' ראתה. והנית בצ"ע, ע"ש: **(ס"ק טו) קבעה בו**. **בראיותיה בו**. אין זה לשון המתבר, אלא הש"ך קיצר והחליף לשונו: **(ס"ק יז) כיון בו**. **ולא היה בו**. ר"ל, כיון שאין הפלגות שוות אלא בדילוג, ולא היה בראשונה שם דילוג, אין ראיה הראשונה מצטרפת: **(ס"ק יח) ומיהו בו**. **או ביי"ג בו**. ר"ל, ולא היה שוה לשאר הדילוגין, דדלגה יום א', והדילוג מהווסת היה ב' או ג' ימים, ומיהו אפילו הכי מצטרפים לג' דילוגין לקבוע וסת הדילוג: **א"ב בש"א בו** **דילוג שוה**. ר"ל, שהיה וסתה כ"ד באר, בדילוג לט"ז בניסן, דשוה הדילוג והוסת לשאר הדילוגין: **וכן מובח בו**. דוסת קבעה לא בעינן שיהיה שוה להדילוג דהשאת: **ואפילו ש"מואל בו**. ר"ל, ואי סלקא דעתך דוסת שוה לדילוג דהשאת קאמר, מאי רבותא דאפילו, דהא הוי ג' דילוגים גמורים: **דהא בש"ס לא קאמר בו**. דפריך הש"ס לשמואל דאמר עד שתשלש בדילוג, מיתיבי ראתה יום כ"א בחדש זה ויום כ"ב בחדש זה ויום כ"ג בחדש זה קבעה לה וסת (קתני מיהא קבעה לה וסת בג' ראיות כרב), ומשני, אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום כ' ושינתה ליום כ"א (דהוי

הותירה ולא על פיתחה (וכן משמעות לשון התוספות למעיין שם), ואם כן לא משמע מיד. וגם לא מסתבר לומר כן דהוא הדין דילגה למפרע, דבשלמא בהותירה כנידון דהמחבר דאמרינן חוששת אח"כ ליום ג' ואח"כ ליום ד' וכן לעולם, שטבע האשה הוא כך למעט בדמים וכן הולך וחסר עד שלבסוף רואה פעם אחת בשנה וא' לשבוע ואחת ליובל, אבל בדילגה למפרע אי נימא דקבעה וסת כמו כן לדילוג, חוששת אח"כ לכ"ו וכן לכ"ה וכן לעולם מקרבה ראיותיה עד שלבסוף תראה היום ולמחר יהיה לה עוד נסת, ואין לדבר סוף, ואם כן אשה זו בכל ימיה בחזקת רואה (ואין לומר הא פעם אחת תפסוק מלראות ואם כן שוב לא ראתה במחרת יום ראיתיה, וכן בפעם שנית כשתראה ותפסוק אח"כ, וכן בפעם הג' כשתראה ותפסוק אח"כ יום א', אם כן ג' פעמים לא ראתה במחרת יום ראיתיה ונעקר הוסת) על זה כתב הפלתי ולבסוף יהיה הוסת נעקר וצריכה לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג', אם כן הרי הוסת משונה הולך וחסור והולך ומתגבר, וזה לא שמענו בטבע כלל, עכ"ל. מיהו על דבריו קשה, מנא לן שצריכה אח"כ לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג' וכן לעולם, הרי (עברה) [עקרה] הוסת הדלוג שלה, והרי היא אשה שאין לה וסת, ע"ש: **(ס"ק יב) שבכ"א בו**. **דילגה פעם אחת יום אחד ואחר כך שני ימים בו**, כצ"ל. ור"ל, דבכהאי גוונא אין הדלוגין שוין: **(ס"ק יג) כך בו**. **א"א למו"ד ה"בנה בו**. ר"ל, דודאי אין טבע הנשים להיות כרוכים אחר הבית דין כיצד יקראו שם לחדש ואז ביום ההוא יורב דם נדתה, אלא למו"ד הלכנה, שע"י שנוי עתים גורם ראית וסתה: **תקראו אתם בו**. דחסר ו' כתיב אתם, וקרינן ביה אתם במועדם. ושלא תאמר דדוקא לענין קביעות המועדות תליא בבית דין ולא בחדושי הגוף, על זה כתב ואף בחדושי הגוף כן כו': **(ס"ק יד) כיצד בו**. **פירוש בו**. דמוכן הפשוט שראתה ג' שבועות וא' אחר זה באחד בשבת, קבעה וסת לאחד בשבת, אם כן וסתה לראות לא בשבת וטהרה בטמאה לעולם, שקודם שתחבר מראיה ראשונה חוזרת לראות פעם ב' [על זה] כתב פירוש כו': **בשלש שבועות באחד בשבת בו**. וכתב המנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק ט] ואין להקשות אם כן בלאו הכי חוששת כל פעם בג' שבועות באחד בשבת משום הפלגה ליום כ"ב, ומאי נפקא מינה במאי דהוי וסת השבוע. ותירץ דנפקא מינה שאלו לענין הפלגה לא קבעה וסת אלא בד' ראיות, ובזה סגי בג' ראיות. והפלתי [תפארת ישראל ס"ק ח] כתב עוד נפקא מינה, אם קודם שתקבע וסתה בכך תחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו שתתחיל לראות בשבוע ג' ביום ו' ותראה ביום ו' וביום ז' וביום א' הבא, דאלו בהפלגה קודם שתקבע וסתה נעקר בפעם אחת, והכא הא עקרה הפלגתה (מכ') [מכ"ב] לכ', מה שאין כן בוסת השבוע דאף על גב שהתחילה לראות ביום ו' הא ראתה גם כן ביום א', אם כן וסת השבוע במקומה עומדת וקובעת אותה. ולכך מסופק הפלתי אם תראה ד' וה' פעמים בכל יום א' בשבוע ג', שיש כאן לומר שקבעה וסת השבוע, וכן י"ל שקבעה וסת הפלגה מכ"ב לכ"ב, במה נימא שקבעה. דבשלמא בנידון הני"ל שאם אתה עושה אותה וסת הפלגה הא בטלה הפלגתה, מה שאין כן בוסת השבוע והוי וסת השבוע, אבל הכא בין אם עושין אותה וסת הפלגה או וסת השבוע, בכל ענין קביעות וסת, יש כאן ספק במאי נימא שקבעה, דאם קבעה וסת הפלגה ע"י כך, אם כן כשיארע שלש פעמים שתחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו ערב שבת ושבת ויום א' שאחריו דשנתה הפלגתה מכ' לכ', אם כן עקרה וסת מכ"ב ונקבע בכ', מה שאין כן אם אתה עושה אותה וסת השבוע, אפילו בכהאי גוונא הוסת במקומה עומדת, דהא גם ביום א' ראתה. והנית בצ"ע, ע"ש: **(ס"ק טו) קבעה בו**. **בראיותיה בו**. אין זה לשון המתבר, אלא הש"ך קיצר והחליף לשונו: **(ס"ק יז) כיון בו**. **ולא היה בו**. ר"ל, כיון שאין הפלגות שוות אלא בדילוג, ולא היה בראשונה שם דילוג, אין ראיה הראשונה מצטרפת: **(ס"ק יח) ומיהו בו**. **או ביי"ג בו**. ר"ל, ולא היה שוה לשאר הדילוגין, דדלגה יום א', והדילוג מהווסת היה ב' או ג' ימים, ומיהו אפילו הכי מצטרפים לג' דילוגין לקבוע וסת הדילוג: **א"ב בש"א בו** **דילוג שוה**. ר"ל, שהיה וסתה כ"ד באר, בדילוג לט"ז בניסן, דשוה הדילוג והוסת לשאר הדילוגין: **וכן מובח בו**. דוסת קבעה לא בעינן שיהיה שוה להדילוג דהשאת: **ואפילו ש"מואל בו**. ר"ל, ואי סלקא דעתך דוסת שוה לדילוג דהשאת קאמר, מאי רבותא דאפילו, דהא הוי ג' דילוגים גמורים: **דהא בש"ס לא קאמר בו**. דפריך הש"ס לשמואל דאמר עד שתשלש בדילוג, מיתיבי ראתה יום כ"א בחדש זה ויום כ"ב בחדש זה ויום כ"ג בחדש זה קבעה לה וסת (קתני מיהא קבעה לה וסת בג' ראיות כרב), ומשני, אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום כ' ושינתה ליום כ"א (דהוי

הותירה ולא על פיתחה (וכן משמעות לשון התוספות למעיין שם), ואם כן לא משמע מיד. וגם לא מסתבר לומר כן דהוא הדין דילגה למפרע, דבשלמא בהותירה כנידון דהמחבר דאמרינן חוששת אח"כ ליום ג' ואח"כ ליום ד' וכן לעולם, שטבע האשה הוא כך למעט בדמים וכן הולך וחסר עד שלבסוף רואה פעם אחת בשנה וא' לשבוע ואחת ליובל, אבל בדילגה למפרע אי נימא דקבעה וסת כמו כן לדילוג, חוששת אח"כ לכ"ו וכן לכ"ה וכן לעולם מקרבה ראיותיה עד שלבסוף תראה היום ולמחר יהיה לה עוד נסת, ואין לדבר סוף, ואם כן אשה זו בכל ימיה בחזקת רואה (ואין לומר הא פעם אחת תפסוק מלראות ואם כן שוב לא ראתה במחרת יום ראיתיה, וכן בפעם שנית כשתראה ותפסוק אח"כ, וכן בפעם הג' כשתראה ותפסוק אח"כ יום א', אם כן ג' פעמים לא ראתה במחרת יום ראיתיה ונעקר הוסת) על זה כתב הפלתי ולבסוף יהיה הוסת נעקר וצריכה לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג', אם כן הרי הוסת משונה הולך וחסור והולך ומתגבר, וזה לא שמענו בטבע כלל, עכ"ל. מיהו על דבריו קשה, מנא לן שצריכה אח"כ לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג' וכן לעולם, הרי (עברה) [עקרה] הוסת הדלוג שלה, והרי היא אשה שאין לה וסת, ע"ש: **(ס"ק יב) שבכ"א בו**. **דילגה פעם אחת יום אחד ואחר כך שני ימים בו**, כצ"ל. ור"ל, דבכהאי גוונא אין הדלוגין שוין: **(ס"ק יג) כך בו**. **א"א למו"ד ה"בנה בו**. ר"ל, דודאי אין טבע הנשים להיות כרוכים אחר הבית דין כיצד יקראו שם לחדש ואז ביום ההוא יורב דם נדתה, אלא למו"ד הלכנה, שע"י שנוי עתים גורם ראית וסתה: **תקראו אתם בו**. דחסר ו' כתיב אתם, וקרינן ביה אתם במועדם. ושלא תאמר דדוקא לענין קביעות המועדות תליא בבית דין ולא בחדושי הגוף, על זה כתב ואף בחדושי הגוף כן כו': **(ס"ק יד) כיצד בו**. **פירוש בו**. דמוכן הפשוט שראתה ג' שבועות וא' אחר זה באחד בשבת, קבעה וסת לאחד בשבת, אם כן וסתה לראות לא בשבת וטהרה בטמאה לעולם, שקודם שתחבר מראיה ראשונה חוזרת לראות פעם ב' [על זה] כתב פירוש כו': **בשלש שבועות באחד בשבת בו**. וכתב המנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק ט] ואין להקשות אם כן בלאו הכי חוששת כל פעם בג' שבועות באחד בשבת משום הפלגה ליום כ"ב, ומאי נפקא מינה במאי דהוי וסת השבוע. ותירץ דנפקא מינה שאלו לענין הפלגה לא קבעה וסת אלא בד' ראיות, ובזה סגי בג' ראיות. והפלתי [תפארת ישראל ס"ק ח] כתב עוד נפקא מינה, אם קודם שתקבע וסתה בכך תחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו שתתחיל לראות בשבוע ג' ביום ו' ותראה ביום ו' וביום ז' וביום א' הבא, דאלו בהפלגה קודם שתקבע וסתה נעקר בפעם אחת, והכא הא עקרה הפלגתה (מכ') [מכ"ב] לכ', מה שאין כן בוסת השבוע דאף על גב שהתחילה לראות ביום ו' הא ראתה גם כן ביום א', אם כן וסת השבוע במקומה עומדת וקובעת אותה. ולכך מסופק הפלתי אם תראה ד' וה' פעמים בכל יום א' בשבוע ג', שיש כאן לומר שקבעה וסת השבוע, וכן י"ל שקבעה וסת הפלגה מכ"ב לכ"ב, במה נימא שקבעה. דבשלמא בנידון הני"ל שאם אתה עושה אותה וסת הפלגה הא בטלה הפלגתה, מה שאין כן בוסת השבוע והוי וסת השבוע, אבל הכא בין אם עושין אותה וסת הפלגה או וסת השבוע, בכל ענין קביעות וסת, יש כאן ספק במאי נימא שקבעה, דאם קבעה וסת הפלגה ע"י כך, אם כן כשיארע שלש פעמים שתחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו ערב שבת ושבת ויום א' שאחריו דשנתה הפלגתה מכ' לכ', אם כן עקרה וסת מכ"ב ונקבע בכ', מה שאין כן אם אתה עושה אותה וסת השבוע, אפילו בכהאי גוונא הוסת במקומה עומדת, דהא גם ביום א' ראתה. והנית בצ"ע, ע"ש: **(ס"ק טו) קבעה בו**. **בראיותיה בו**. אין זה לשון המתבר, אלא הש"ך קיצר והחליף לשונו: **(ס"ק יז) כיון בו**. **ולא היה בו**. ר"ל, כיון שאין הפלגות שוות אלא בדילוג, ולא היה בראשונה שם דילוג, אין ראיה הראשונה מצטרפת: **(ס"ק יח) ומיהו בו**. **או ביי"ג בו**. ר"ל, ולא היה שוה לשאר הדילוגין, דדלגה יום א', והדילוג מהווסת היה ב' או ג' ימים, ומיהו אפילו הכי מצטרפים לג' דילוגין לקבוע וסת הדילוג: **א"ב בש"א בו** **דילוג שוה**. ר"ל, שהיה וסתה כ"ד באר, בדילוג לט"ז בניסן, דשוה הדילוג והוסת לשאר הדילוגין: **וכן מובח בו**. דוסת קבעה לא בעינן שיהיה שוה להדילוג דהשאת: **ואפילו ש"מואל בו**. ר"ל, ואי סלקא דעתך דוסת שוה לדילוג דהשאת קאמר, מאי רבותא דאפילו, דהא הוי ג' דילוגים גמורים: **דהא בש"ס לא קאמר בו**. דפריך הש"ס לשמואל דאמר עד שתשלש בדילוג, מיתיבי ראתה יום כ"א בחדש זה ויום כ"ב בחדש זה ויום כ"ג בחדש זה קבעה לה וסת (קתני מיהא קבעה לה וסת בג' ראיות כרב), ומשני, אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום כ' ושינתה ליום כ"א (דהוי

הותירה ולא על פיתחה (וכן משמעות לשון התוספות למעיין שם), ואם כן לא משמע מיד. וגם לא מסתבר לומר כן דהוא הדין דילגה למפרע, דבשלמא בהותירה כנידון דהמחבר דאמרינן חוששת אח"כ ליום ג' ואח"כ ליום ד' וכן לעולם, שטבע האשה הוא כך למעט בדמים וכן הולך וחסר עד שלבסוף רואה פעם אחת בשנה וא' לשבוע ואחת ליובל, אבל בדילגה למפרע אי נימא דקבעה וסת כמו כן לדילוג, חוששת אח"כ לכ"ו וכן לכ"ה וכן לעולם מקרבה ראיותיה עד שלבסוף תראה היום ולמחר יהיה לה עוד נסת, ואין לדבר סוף, ואם כן אשה זו בכל ימיה בחזקת רואה (ואין לומר הא פעם אחת תפסוק מלראות ואם כן שוב לא ראתה במחרת יום ראיתיה, וכן בפעם שנית כשתראה ותפסוק אח"כ, וכן בפעם הג' כשתראה ותפסוק אח"כ יום א', אם כן ג' פעמים לא ראתה במחרת יום ראיתיה ונעקר הוסת) על זה כתב הפלתי ולבסוף יהיה הוסת נעקר וצריכה לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג', אם כן הרי הוסת משונה הולך וחסור והולך ומתגבר, וזה לא שמענו בטבע כלל, עכ"ל. מיהו על דבריו קשה, מנא לן שצריכה אח"כ לחזור ולהוסיף לראות מיום א' לב' ולג' וכן לעולם, הרי (עברה) [עקרה] הוסת הדלוג שלה, והרי היא אשה שאין לה וסת, ע"ש: **(ס"ק יב) שבכ"א בו**. **דילגה פעם אחת יום אחד ואחר כך שני ימים בו**, כצ"ל. ור"ל, דבכהאי גוונא אין הדלוגין שוין: **(ס"ק יג) כך בו**. **א"א למו"ד ה"בנה בו**. ר"ל, דודאי אין טבע הנשים להיות כרוכים אחר הבית דין כיצד יקראו שם לחדש ואז ביום ההוא יורב דם נדתה, אלא למו"ד הלכנה, שע"י שנוי עתים גורם ראית וסתה: **תקראו אתם בו**. דחסר ו' כתיב אתם, וקרינן ביה אתם במועדם. ושלא תאמר דדוקא לענין קביעות המועדות תליא בבית דין ולא בחדושי הגוף, על זה כתב ואף בחדושי הגוף כן כו': **(ס"ק יד) כיצד בו**. **פירוש בו**. דמוכן הפשוט שראתה ג' שבועות וא' אחר זה באחד בשבת, קבעה וסת לאחד בשבת, אם כן וסתה לראות לא בשבת וטהרה בטמאה לעולם, שקודם שתחבר מראיה ראשונה חוזרת לראות פעם ב' [על זה] כתב פירוש כו': **בשלש שבועות באחד בשבת בו**. וכתב המנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק ט] ואין להקשות אם כן בלאו הכי חוששת כל פעם בג' שבועות באחד בשבת משום הפלגה ליום כ"ב, ומאי נפקא מינה במאי דהוי וסת השבוע. ותירץ דנפקא מינה שאלו לענין הפלגה לא קבעה וסת אלא בד' ראיות, ובזה סגי בג' ראיות. והפלתי [תפארת ישראל ס"ק ח] כתב עוד נפקא מינה, אם קודם שתקבע וסתה בכך תחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו שתתחיל לראות בשבוע ג' ביום ו' ותראה ביום ו' וביום ז' וביום א' הבא, דאלו בהפלגה קודם שתקבע וסתה נעקר בפעם אחת, והכא הא עקרה הפלגתה (מכ') [מכ"ב] לכ', מה שאין כן בוסת השבוע דאף על גב שהתחילה לראות ביום ו' הא ראתה גם כן ביום א', אם כן וסת השבוע במקומה עומדת וקובעת אותה. ולכך מסופק הפלתי אם תראה ד' וה' פעמים בכל יום א' בשבוע ג', שיש כאן לומר שקבעה וסת השבוע, וכן י"ל שקבעה וסת הפלגה מכ"ב לכ"ב, במה נימא שקבעה. דבשלמא בנידון הני"ל שאם אתה עושה אותה וסת הפלגה הא בטלה הפלגתה, מה שאין כן בוסת השבוע והוי וסת השבוע, אבל הכא בין אם עושין אותה וסת הפלגה או וסת השבוע, בכל ענין קביעות וסת, יש כאן ספק במאי נימא שקבעה, דאם קבעה וסת הפלגה ע"י כך, אם כן כשיארע שלש פעמים שתחזור לראות ב' ימים מקודם, דהיינו ערב שבת ושבת ויום א' שאחריו דשנתה הפלגתה מכ' לכ', אם כן עקרה וסת מכ"ב ונקבע בכ', מה שאין כן אם אתה עושה אותה וסת השבוע, אפילו בכהאי גוונא הוסת במקומה עומדת, דהא גם ביום א' ראתה. והנית בצ"ע, ע"ש: **(ס"ק טו) קבעה בו**. **בראיותיה בו**. אין זה לשון המתבר, אלא הש"ך קיצר והחליף לשונו: **(ס"ק יז) כיון בו**. **ולא היה בו**. ר"ל, כיון שאין הפלגות שוות אלא בדילוג, ולא היה בראשונה שם דילוג, אין ראיה הראשונה מצטרפת: **(ס"ק יח) ומיהו בו**. **או ביי"ג בו**. ר"ל, ולא היה שוה לשאר הדילוגין, דדלגה יום א', והדילוג מהווסת היה ב' או ג' ימים, ומיהו אפילו הכי מצטרפים לג' דילוגין לקבוע וסת הדילוג: **א"ב בש"א בו** **דילוג שוה**. ר"ל, שהיה וסתה כ"ד באר, בדילוג לט"ז בניסן, דשוה הדילוג והוסת לשאר הדילוגין: **וכן מובח בו**. דוסת קבעה לא בעינן שיהיה שוה להדילוג דהשאת: **ואפילו ש"מואל בו**. ר"ל, ואי סלקא דעתך דוסת שוה לדילוג דהשאת קאמר, מאי רבותא דאפילו, דהא הוי ג' דילוגים גמורים: **דהא בש"ס לא קאמר בו**. דפריך הש"ס לשמואל דאמר עד שתשלש בדילוג, מיתיבי ראתה יום כ"א בחדש זה ויום כ"ב בחדש זה ויום כ"ג בחדש זה קבעה לה וסת (קתני מיהא קבעה לה וסת בג' ראיות כרב), ומשני, אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דרגילה למחזי ביום כ' ושינתה ליום כ"א (דהוי

פתחי תשובה

(ג) קבעה. עיין באר היטב [ס"ק ו] דהוא הדין אם דילגה למפרע, ועיין כרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק ו] שמפקפק בזה משום שזה **מנגד להטבע**, ע"ש: **(ד) ובימי השבוע**. כתב הש"ך [ס"ק יד] דהיינו שראתה ביום א' כו'. ולכאורה קשה דהא בכהאי גוונא איכא נמי הפלגה שוה לכ"ב יום, וא"כ מאי איצטריך לאשמעינן, תיפוק ליה דאיכא וסת הפלגות שוים. ור"ל דאי משום וסת הפלגה היה צריך ארבע ראיות, מה שאין כן אי נקבע לימי השבוע אין צריך אלא שלש ראיות. וכן כתב המנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק ט]. ועיין סדרי טהרה [ס"ק ד] שכתב עוד נפקי מינה טובא. ועיין חוות דעת [חדושים ס"ק ח: ביאורים ס"ק דן] שכתב דאם כבר נקבע וסת להפלגה, דהיינו שראתה כבר ד' פעמים כך ואז נקבע וסת להפלגות שוות לכ"ב יום, שוב אינה חוששת רק להפלגה ולא לימי השבוע, ונפקא מינה אם הפסיקה או ריחקה ראיותיה, ע"ש. ובכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק ח] הניה זה בצ"ע: **(ה) בתמוז**. עיין באר היטב [ס"ק ח]. ועיין חוות דעת [חדושים ס"ק י: ביאורים ס"ק ה] דאפילו לא ראתה ב"ט אב מכל מקום חוששת לכ' אלול, ע"ש:

יג. טור [עמוד נג, והרא"ש שם] צמס רבינו חננאל והרא"ש ד' ו' וכן כתב הרשב"א [שם שער ג יד, ב] צמס כרב ויש לחוש ולהחמיר בדבריהם:
יד. תוספות שם והרא"ש [שם] והרשב"א [שם] צמס פירוש רבינו חננאל [בבא קמא לו, ב] לפלוגתא דרב ושמואל, ואע"ג דדחו פירושו כמבז שהדין כן:

נקודות הכסף

בן (שם פ"ט ט) ויש ל' מקום עיון ב' כבד קדמו המעדי מלך [מעדי יום טוב נה פ"ט סימן ג אות ט] צוה, ושמעיו גם כן במראה מקום שלי על הגליון [ציונים מהש"ך אות יא]:

הגהות והערות

ט עין לצוים שרד שהגיה "כ"י":
י' בראש"ד, שער תיקון הוספות סימן ג הלכה כב, משמע פסוק כחומרי שניהם, וכן כתב הש"ך. ועיין תורת השלמים ס"ק יד ותפלת ישראל ס"ק י:
יא. פ"ע לקמן מקור מים חיים, אורח מפרשים ס"ק ז:
יב. צננוקי ר"צ מגיה ומוסיף "ט"ו ניסן ט"ו חיי"ר, וכן כתב הב"מ, ומצינו תורת השלמים ס"ק טו:
יג. עין רבינו חננאל על הגליון בבא קמא לו, ב:
יד. צמס"י הוספת "כיון שחזרת לדלג בדרך אותן הדילוגין עממן שדילגה מתחלה, גם על הראיה ראשונה שם דלוג" כו', ולפי זה בבור כוונתו, ואולי כריך לגרוס כאן "שהיה דילגה קוסתה" כו':

סעיף י'. וכן מוכח לקמן סעיף ט"ו דכהאי גוונא לא קבעה וסת לדילוגין, וכמו שכתבתי שם בס"ק מ"ב, ע"ש. והכי מוכח נמי מדברי הרשב"א [תורת הבית הקצר בית ז שער ג ט, ב] והטור [עמוד עג] והמחבר לקמן סעיף כ"ז ס"ק ס"ח גבי אצל אם פחתה או הוסיפה כו', ע"ש. ועיין בתוספות פרק קמא דנדה דף ט' ע"ב ד"ה פחתה כו', ודוק היטב. לבד נראה דמייירי שותפה שזה לדילוגה, וכן פירש הב"מ [עמוד נא ד"ה ומ"ש ואפילו] דברי הטור, אלא דלשמעין רבותא דאפילו היה לה וסת מקודם סגי בשלש ראיות אחר כך, לאפוקי הסברה האחרונה דסבירא לה כרב דקבעה וסת בשלש ראיות, ולרב אם היה לה וסת מקודם לא סגי בשתי ראיות אחר כך, וכדליתא בש"ס [שם] להדיא אחר כך רצ למודה שאני (פירש רש"י ד"ה למודה שאני כיון דוסתה קצוע לט"ו שדין ראיה של ט"ו עם ראיות שעברו עליה שהרי בזמנה ראתה, ולא סגי בשתי ראיות אחר כך, וכי אמרנא אנא היכא דראית ט"ו היתה תחלת ראיתה, או שלא היה לה וסת קודם לכן, או שהיה לה וסת מיום כ', עכ"ל. ראונו לומר, כיון שהיה לה וסת ליום כ' שהוא מאוחר ליום ט"ו, אם כן ליכא למימר דנשדי יום ט"ו לוסתה שלאחריו שהרי עדיין לא הגיע וסתה), ואם כן לא תימא כי היכי דלרב גרע אם היה לה וסת דלא מנרפינן ראית הוסת דתהוי שלש ראיות, הוא הדין לשמואל לא תצטרף דתהוי ארבע ראיות, ונימא דשדינן ראית וסת שלה עם ראיות שעברו עליה, דליתא, כדליתא בש"ס צבריתא שם דלשמואל מצטרף ראית וסתה דתהוי ארבע ראיות, אצל כשאין לה וסת קצוע לא הוצרכו הטור והמחבר להשמיענו, דפשיטא דהוה להו ארבע ראיות ממס. נראה לי: **יב ויש לחוש לדבריהם ולהחמיר.** כתב הב"מ [עמוד נג ד"ה כתב] דהיינו לחוש לחומרת זה וזה, והלכך חוששת לוסת דהפלגה ^א שקבעה בשתי פעמים, ואמרין דלא קבעה עדיין וסת הדילוג, וכסברה הראשונה וכדלקמן, עד כאן. ור"ל, דחוששת ל"ו בתמוז משום וסת הפלגות, ול"ח צו משום וסת הדילוג, ואם נקבע בשלש ראיות אינו נעקר אלא בשלש פעמים וכדין וסת קצוע. וכן כתב הראב"ד בספר בעלי הנפש סוף דף נ"ו [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה כב] וגבי ראיות נקטינן חומרא דרב וחומרא דשמואל וחוששת ברביעי ל"ו, דלילו לדעת רב אינה חוששת אלא ל"ח, ע"כ [הראב"ד]: **כ ראתה ש"ש פעמים ב'.** כתב הפרישה סעיף י"ד, ולשמואל צעין שתראה גם כן ב"ח בתמוז ואחר כך בשלשה חדשים שלאחריו ט"ו ו"ו ו"ח, וכן בשלשה חדשים השלישית, כדליתא בתוספות [נדה סד, א ד"ה איתנן] לפירוש רבינו חננאל ^א כו', ואם כן הטור מייירי הכא לשמואל צ"ש לה וסת, עכ"ד. וקשה, דפשוט דברי הטור משמע דהכא לכולי עלמא סגי בשלש פעמים בכל ענין, וכן משמע בתורת הבית הקצר דף ס"ד ע"א [בית ז שער ג יג, ב]. אלא נראה כיון דהפוסקים דחו פירוש רבינו חננאל, סבירא להו דהכא צין לרב צין לשמואל סגי בשלש פעמים, דכיון דראתה שלש פעמים צט"ו ושלש פעמים צ"ו הוה לה כראתה שלש פעמים צימי החודש צוה דלעיל סעיף ו', ודוק. וכן משמע להדיא בב"מ סעיף י"א [עמוד נג ד"ה ראתה] כדפירשתי, ע"ש: **כא וחוששת.** ט"ו לטבת וט"ו לשבט ו"ו לאדר, וכן לעולם. וכתב הב"מ סעיף י"א [שם] דהוא הדין בג' פעמים צני חדשים וחזר חלילה נמי הוה וסת קצוע, כגון שראתה ט"ו צניסן וט"ו צאיר וט"ו צניסן וט"ו צאיר בתמוז וט"ו צאיר באלול, קבעה לה וסתה לדילוג חלילה וחוששת אח"כ לט"ו צתשרי וט"ו צחשון וט"ו צכסלו וט"ו לטבת, וכן לעולם, ע"כ. וכן מצאנו בספר בעלי הנפש [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה יט] והבאנו לקמן [סוף] ס"ק ע"ב:

ביאור הגר"א

[יב] ויש אומרים כו'. דהלכה כרב באיסורי [בכורות מט, ב]. וכן פסק ברא"ש פרק ד' דבבא קמא [סימן ד]: [יג] [פניה ח] ראתה כו'. תוספות ד"ה הגיל [ס"ק ז] ורבינו חננאל כו':

(ח) מוסת הקבוע דה. פירוש, שהיתה רגילה לראות ציום עשרים ושינחה לראות ציום כ"א וכ"צ וכ"ג, אף ראיית כ"א מן המנין, כיון שגם היא היתה צדק דלוג שזה כמו האחרים שאתריה. ובאמת אין צוה שום חידוש, ובגמרא [נדה סד, א] לא אמרו זה אלא דרך מירון על קושיא לשמואל. ומכל מקום יש לומר דקא משמע לן רבותא, דלא תימא דאין הראשונה מן המנין אלא כשראית י"ט ^א היא ראיה חדשה שלא הורגלה תחילה צוה. וצדרישה [אות ג] רצה לומר שהדילוג הראשון אין צריך להיות שזה עם שאר, דהיינו אפילו היתה רגילה לראות צט"ו ואחר כך ראתה כ' כ"א כ"ב, ואינו נכון כלל, דהא צעין שיהא דהפלגה עם האחרים, משמע דצוה צעין, כמשמעות הגמרא צוה. וכן משמעות הטור והשלחן ערוך: **(ט) ויש לחוש לדבריהם כו'.** יש לתמוה, דהא גם לדעה הראשונה יש חומרא אחת, דהיינו אם יש לה חשש שני וסתות, דאינו נעקר אחד מהם אלא אם יהיה השני נקבע, כמו שכתב בסעיף י"ג בתחילת ההג"ה, וא"כ לדעה האחרונה כאן דנקבע בשלש פעמים וסת הדילוג ממילא נעקר חשש וסת השני צ"ש לה ואינה חוששת לו עוד, ולדעה הראשונה לא נקבע עדיין והיא חוששת גם להשני. על כן כתב מו"מ ז"ל [ב"מ עמוד נג סוף ד"ה והרשב"א] דלענין זה קיימא לן כסברה ראשונה, דהיינו דקיימא לן צעניהם להחמיר. ונכון הוא, ויתבאר בסעיף י"ג [ס"ק דד]. ^א ויש לי מקום עיון על הטור צוה, שכתב שהרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פה, א] פסק כסברה קמייתא, דהיינו כשמואל בגמרא, דלא כרב שהוא כסברה בתרא כאן, וצפרק שור שנגמ' ד' וה' [בבא קמא פ"ד סימן ח] כתב הרא"ש צדק ח' דקיימא לן כרב צוה, ו"ע: **(י) ראתה ש"ש פעמים בש"ש חדשים כו'.** הוה מצי למנקט צקילור כגון ^א ט"ו צניסן וט"ו צתמוז, ואח"כ ט"ו צאב וט"ו צאלול, קבעה לה וסת אח"כ בחודש אחד בחמשה עשר צו ובשני ט"ו צו, וכן לעולם. אלא דקא משמע לן רבותא אפילו אם הדילוג הוא בשלשה ימים, דהיינו ט"ו וט"ו ו"ו, אזלינן בתריה וחוששת בחודש השלישי ציום י"ו, אע"פ שיש צינו לצין יום ט"ו שני ימים, וממילא נדע אם הדילוג הוא ציותר משלשה ימים, דהיינו שראתה ארבע פעמים בארבעה חדשים שלשה פעמים בדילוג, דגם כן אזלינן בתריה. אלא נקט שלשה פעמים, דצוה הוה שיעור שהחזקה צו, וממילא הוא הדין ציותר מזה, כן נראה לי פשוט:

שכתב בסעיף י"ג בתחילת ההג"ה, וא"כ לדעה האחרונה כאן דנקבע בשלש פעמים וסת הדילוג ממילא נעקר חשש וסת השני צ"ש לה ואינה חוששת לו עוד, ולדעה הראשונה לא נקבע עדיין והיא חוששת גם להשני. על כן כתב מו"מ ז"ל [ב"מ עמוד נג סוף ד"ה והרשב"א] דלענין זה קיימא לן כסברה ראשונה, דהיינו דקיימא לן צעניהם להחמיר. ונכון הוא, ויתבאר בסעיף י"ג [ס"ק דד]. ^א ויש לי מקום עיון על הטור צוה, שכתב שהרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פה, א] פסק כסברה קמייתא, דהיינו כשמואל בגמרא, דלא כרב שהוא כסברה בתרא כאן, וצפרק שור שנגמ' ד' וה' [בבא קמא פ"ד סימן ח] כתב הרא"ש צדק ח' דקיימא לן כרב צוה, ו"ע: **(י) ראתה ש"ש פעמים בש"ש חדשים כו'.** הוה מצי למנקט צקילור כגון ^א ט"ו צניסן וט"ו צתמוז, ואח"כ ט"ו צאב וט"ו צאלול, קבעה לה וסת אח"כ בחודש אחד בחמשה עשר צו ובשני ט"ו צו, וכן לעולם. אלא דקא משמע לן רבותא אפילו אם הדילוג הוא בשלשה ימים, דהיינו ט"ו וט"ו ו"ו, אזלינן בתריה וחוששת בחודש השלישי ציום י"ו, אע"פ שיש צינו לצין יום ט"ו שני ימים, וממילא נדע אם הדילוג הוא ציותר משלשה ימים, דהיינו שראתה ארבע פעמים בארבעה חדשים שלשה פעמים בדילוג, דגם כן אזלינן בתריה. אלא נקט שלשה פעמים, דצוה הוה שיעור שהחזקה צו, וממילא הוא הדין ציותר מזה, כן נראה לי פשוט:

שכתב בסעיף י"ג בתחילת ההג"ה, וא"כ לדעה האחרונה כאן דנקבע בשלש פעמים וסת הדילוג ממילא נעקר חשש וסת השני צ"ש לה ואינה חוששת לו עוד, ולדעה הראשונה לא נקבע עדיין והיא חוששת גם להשני. על כן כתב מו"מ ז"ל [ב"מ עמוד נג סוף ד"ה והרשב"א] דלענין זה קיימא לן כסברה ראשונה, דהיינו דקיימא לן צעניהם להחמיר. ונכון הוא, ויתבאר בסעיף י"ג [ס"ק דד]. ^א ויש לי מקום עיון על הטור צוה, שכתב שהרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פה, א] פסק כסברה קמייתא, דהיינו כשמואל בגמרא, דלא כרב שהוא כסברה בתרא כאן, וצפרק שור שנגמ' ד' וה' [בבא קמא פ"ד סימן ח] כתב הרא"ש צדק ח' דקיימא לן כרב צוה, ו"ע: **(י) ראתה ש"ש פעמים בש"ש חדשים כו'.** הוה מצי למנקט צקילור כגון ^א ט"ו צניסן וט"ו צתמוז, ואח"כ ט"ו צאב וט"ו צאלול, קבעה לה וסת אח"כ בחודש אחד בחמשה עשר צו ובשני ט"ו צו, וכן לעולם. אלא דקא משמע לן רבותא אפילו אם הדילוג הוא בשלשה ימים, דהיינו ט"ו וט"ו ו"ו, אזלינן בתריה וחוששת בחודש השלישי ציום י"ו, אע"פ שיש צינו לצין יום ט"ו שני ימים, וממילא נדע אם הדילוג הוא ציותר משלשה ימים, דהיינו שראתה ארבע פעמים בארבעה חדשים שלשה פעמים בדילוג, דגם כן אזלינן בתריה. אלא נקט שלשה פעמים, דצוה הוה שיעור שהחזקה צו, וממילא הוא הדין ציותר מזה, כן נראה לי פשוט:

שכתב בסעיף י"ג בתחילת ההג"ה, וא"כ לדעה האחרונה כאן דנקבע בשלש פעמים וסת הדילוג ממילא נעקר חשש וסת השני צ"ש לה ואינה חוששת לו עוד, ולדעה הראשונה לא נקבע עדיין והיא חוששת גם להשני. על כן כתב מו"מ ז"ל [ב"מ עמוד נג סוף ד"ה והרשב"א] דלענין זה קיימא לן כסברה ראשונה, דהיינו דקיימא לן צעניהם להחמיר. ונכון הוא, ויתבאר בסעיף י"ג [ס"ק דד]. ^א ויש לי מקום עיון על הטור צוה, שכתב שהרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פה, א] פסק כסברה קמייתא, דהיינו כשמואל בגמרא, דלא כרב שהוא כסברה בתרא כאן, וצפרק שור שנגמ' ד' וה' [בבא קמא פ"ד סימן ח] כתב הרא"ש צדק ח' דקיימא לן כרב צוה, ו"ע: **(י) ראתה ש"ש פעמים בש"ש חדשים כו'.** הוה מצי למנקט צקילור כגון ^א ט"ו צניסן וט"ו צתמוז, ואח"כ ט"ו צאב וט"ו צאלול, קבעה לה וסת אח"כ בחודש אחד בחמשה עשר צו ובשני ט"ו צו, וכן לעולם. אלא דקא משמע לן רבותא אפילו אם הדילוג הוא בשלשה ימים, דהיינו ט"ו וט"ו ו"ו, אזלינן בתריה וחוששת בחודש השלישי ציום י"ו, אע"פ שיש צינו לצין יום ט"ו שני ימים, וממילא נדע אם הדילוג הוא ציותר משלשה ימים, דהיינו שראתה ארבע פעמים בארבעה חדשים שלשה פעמים בדילוג, דגם כן אזלינן בתריה. אלא נקט שלשה פעמים, דצוה הוה שיעור שהחזקה צו, וממילא הוא הדין ציותר מזה, כן נראה לי פשוט:

הגהות רע"א

קפט (א) (ש"ך פ"ק יח) שקבעה בשתי פעמים. לשון זה תמוה, דהא אין שמי הפלגות שוים, כיון דאיר חסר וניסן מלא. ולשון הב"מ הכי הוא על מה שכתב הטור דליכ נקבע הדילוג וחוששת ל"ח בתמוז, הא דהוצרך לומר דחוששת ל"ח בתמוז, היינו לומר דחוששת רק ל"ח בתמוז, אבל אינה חוששת ל"ח בשאר חודשים, עכ"ל. והיינו דלא חיישינן להפלגה השנייה שהיא ל"א יום, ואם כן לשמואל דלא קבעה עדיין חוששת ל"ח תמוז משום הפלגת ל"א, ולדין קיימא לן כחומרא דרב ושמואל וצריכה לחוש ל"ח ול"ח תמוז. ואולם הא בלאו הכי חוששת לשמואל ל"ח תמוז, כיון דראתה י"ו סיון צריכה לחוש פעם אחת ליום החדש דהיינו י"ח תמוז:

[יד] ויש לחוש לדרבריהם ולהחמיר. וכתבו הצ"ח [עמוד נג סוף ד"ה כתב הרשב"א] והט"ו [ס"ק טו] והש"ך [ס"ק יט] דהיינו לחוש לחומרות שמי הדעות, דהיינו שמושטת ליי"ו ולי"ח בתמו, ואם נקבע בשלש פעמים אינו נעקר אלא בשלש פעמים, וכן כתב הראש"ד בספר צעלי הנפש סוף דף ל"ו [שער חיקון הוספות סימן ג הלכה כג] דמספקא לן מילתא אי אמרינן הלכתא כרז באיסורי, או נימא כיון דפליגי גם כן לענין דינא בזה אס כן הלכתא כשמואל. וזריך עיון, גרסא"ש [נדה פ"ט סימן ג פו, א] והרשב"א [תורת הצ"ח ג שער ד יד, ג] הוציאו גם כן צ"ח [עמוד נג ד"ה ומ"ש שרענין] כתבו להראש"ד פסק כרז: [טו] ויי"ו בסיון. לפי דעה ראשונה שהציא המחבר בסקע"ז, אס כן על כרחק לריך לומר דכאן מייירי שהיה לה וסמ קבוע מתחלה כדלעיל, וכן כתב הפרישה [אח יד]. וזה נראה לי כוונת הטור והמחבר שכתבו ראתה שלש פעמים בשלש חדשים בדילוג, משמע שכל הראיות לרייבין להיות בדילוג, ואס לא היה לה וסמ קבוע לא מקרי ראייה ראשונה בדילוג, וכמובאר לעיל, ואס כן גם דצין וס יס לחוש לחומר שמי הדעות וכמו שכתבתי בס"ק י"ד. ובש"ך [ס"ק כ] הציג על הפרישה, וכתב דמשמעות הטור והראש"ד דהכא צ"ח לרז וצין לשמואל סגי בשלש ראיות, עכ"ל. ואין דבריו מוכרחין כלל, ואין שום משמעות דצדריהם כלל, דאפשר לפרש דצדריהם כמו שכתבתי, ומנין לנו להקל נגד דעת רבינו מנחל שהוציא בתוספות דנדה דף ס"ד [נ"א] ד"ה אחרת וכו', מובאר להדיא דלשמואל אף בכהאי גוונא צעין ארבע ראיות. ובפירוטו שדין זה נלמד מדברי רבינו מנחל, כמו שכתב הרשב"א בתורת הצ"ח הלארץ דף קע"ד ע"א [גית ג שער ג יד, ג]: [טז] וחוששת לצי"ח. וכתב הצ"ח סעיף י"א [עמוד נג ד"ה ראתה] דהוא הדין בשלש פעמים בשני חדשים וחזר חלילה נמי הוי וסמ קבוע, כגון שראתה ט"ו צניסן וט"ו באייר וט"ו צניסן וט"ו בתמו וט"ו באב וט"ו באלול, מושטת אחר כך לט"ו בתשרי וט"ו בתשון, וכן לעולם. וכן כתב בספר צעלי הנפש להראש"ד דף ל"ו ע"א [שער חיקון הוספות סימן ג הלכה יט]. והא דנקטו הפוסקים בשלשה חדשים ולא נקטו שני חדשים [ועיין מה שכתבו הצ"ח שם והט"ו ס"ק י לייסב קושיא זו], נראה לי דלרבותא נקטו דאף שדילוג בפעם השלישית שלש פעמים והוה אמינא שנעקר הקציעות הראשון והוה קציעות לדילוג מחדש ותהא חוששת ליי"ח בטבת וי"ט בטבת וכן לעולם, קא משמע לן דאפילו הכי הכל מודא קציעות הוא דהיינו לדילוג חלילה, וקי"ל:

ואילך (שהרי שילשה בדילוג וקבעה לה וסת לדילוג, וחוששת ליי"ח הבא), קשיא לרב, דהא קתני שינתה ליי"ז נאסר ט"ו ויי"ז, ואמאי לא אמרינן דאינה חוששת אלא מיי"ז ואילך דהא דילגה שתי פעמים וקבעה וסת הדילוג לרב, אלא ודאי בעינן שתשלש בדילוג. ומשני, אמר לך רב למודה שאני. פירש רש"י כו': **שלא היה לה וסת כו'.** אבל היה לה וסת קבוע י"ל שדינן ראיית ט"ו להוסת קבוע שלפניו: **דלשמואל מצטרף כו'.** דהא הש"ס משני על מה דפריך לשמואל, הכא במאי עסקינן דרגילה לתמוי ביום כ' ושינתה ליום כ"א, דהוי ד' ראיות עם ראיות וסתה, אלאמא דלשמואל מצטרף כו': **אבל כשאין כו'.** ר"ל, ולפי זה לא קשה נמי מאי אריא ביש לה וסת אפילו לא היה וסת נמי, דכשאין לה וסת כו': (פ"ק יט) ויש כו'. ליי"ז בתמוז משום כו'. דדילמא קיימא לן כשמואל עד שתשלש בדילוג, ועדיין לא היו רק ב' דילוגין ולא קבעה עדיין וסת הדילוג, צריכה לחוש ליי"ז בתמוז משום הפלגת ל"א שהוא הפלגה אחרונה, שהרי ראתה בט"ז באייר ויי"ז בסיון, ואייר חסר, נשאר מאייר (עד) [עם] יום ראיתיה י"ח ימים, אם תצטרף לזה עוד יי"ז ימים מסיון הרי ל"א, ומיי"ז בסיון עד יי"ז בתמוז גם כן ל"א יום, שהרי סיון מלא. וחוששת גם ליי"ח בו, משום דדילמא קיימא לן כרב דקבעה וסת בב' דילוגין: **ואם נקבע כו'.** ר"ל, וכיון דמתמרנין כרב, אם כן נקבע וסת דילוג באותן ג' ראיות, מט"ו י"ו י"ז ואינו נעקר אלא בשלש פעמים, וכדין כו': (פ"ק ג) **ראתה כו'.** **בראיתא בתוספות פ"פירוש רבינו חננאל.** דפלוגתא דרב ושמואל בכהאי גוונא, כגון שראתה בט"ו בניסן י"ו באייר ויי"ז בסיון וכן ראתה בט"ו בתמוז י"ו באב ויי"ז באלול ועוד ראתה בט"ו תשרי י"ו בחשון ויי"ז בכסליו, לרב חוששת מכאן ואילך ט"ו לחדש זה וי"ו לחדוש שלאחריו וי"ז לחדש השלישי, ולשמואל צריכה שתשלש בדילוג, שתראה בחדש הרביעי יום י"ח, ובג' חדשים שאחריהן יום י"ז וי"ז וי"ח, וכן בג' חדשים שאחריהן י"ז וי"ז וי"ח, דראיה של יום ט"ו בחדש הראשון לא היה ממנינא דלא היה עליה שם דילוג, מה שאין כן בג' חדשים שאחריהן. וכן בפעם ג', לא בעי אפילו לשמואל רק ג' ראיות, דבהם גם על ראייה הראשונה שם דילוג, שהרי דילגה מראית י"ח של חדש שלפניו, אף על גב דאין דילוג זה שוה לדילוגים האחרים, שהרי דילוגה זה היה מראית י"ח של חדש שלפניו לט"ז בחדש זה שהיה הדילוג ג' ימים למפרע, מכל מקום על הראשונה שם דילוג שהרי דילגה מוסתה^(ט) ומצטרף לשמואל לג' דילוגים: דחו פירוש רבינו חננאל כו'. ר"ל, אם כן לא נזכר מזה דבר בגמרא, וסבירא להו מסברא דהכא בין לרב כו': **הוי לה בראתה כו'.** ר"ל, ואין זה וסת הדילוג, אלא וסת החדוש שהיא רואה בפעם אחת בג' חדשים בט"ו, דהיינו בחדוש הג' מראיתיה בט"ו, ופעם אחת בג' חדשים רואה בט"ו לחדוש השלישי לראיתיה בט"ו ופעם אחת בג' חדשים רואה ביי"ז לחדוש השלישי לראיתיה בט"ו, וכן חוששת בדרך זה לעולם. ועיין במנחת יעקב נחומת השלמים ס"ק טו שמשכים עם הפרישה, דלשמואל גם בכהאי גוונא בעינן עד שתשלש בדילוגין, דהיינו שתראה גם כן ביי"ח תמוז, אם לא ביש לה וסת קבוע: (פ"ק כה) **וחוששת כו'.** וכתב הב"ח כו' (וה"פ כו'). והיינו מה שכתב הש"ך שלפני זה, וכן משמע להדיא בב"ח שה"פ כו' כמו שפירשתי. דגם בכהאי גוונא הוי כוסת החדש, ומשום הכי נמי בשלש פעמים בב' חדשים אמאי קבעה וסת בדרך הזה, הא בכהאי גוונא ודאי לאו וסת הדילוג הוא דלא הוי אפילו ב' דילוגים שוים, אלא ודאי דסבירא ליה כדעת הש"ך ומטעם וסת החדוש קאתנין עלה:

באר היטב

(ט) **הראשונה.** והיינו שגם דילוג הראשון היה צשוה עם שאר הדילוגים, כגון שהיתה רגילה לראות ציוס עשרים ושינתה לראות ציוס כ"א וכ"צ וכ"ג, דאף ראיית כ"א מן המנין, כיון שגם היא היתה בדילוג שוה כמו האחרים. ודלא כהדרשה שכתב שהדילוג הראשון אין לריך להיות שוה עם שאר הדילוגים, ואינו נכון כלל. כן כתבו הט"ו [ס"ק מ] וש"ך [ס"ק יח]: (י) **ולאחמיר.** כתב הט"ו [ס"ק ט] יס לתמוה דהא גם לדעת הראשונה יס חומרא אחת, דהיינו אס יס לה משש שני וסמות דאינו נעקר אחד מהס אלא אם יהיה השני נקבע, כמו שכתוב סעיף י"ג בתחלת הענין, ואס כן לדעת האחרונה. בלא דנקבע גם יס פעמים וסת הדילוג ממילא נעקר משש וסת השני שיש לה ואינה חוששת לו עד, ולדעת הראשונה לא נקבע עדיין והיא חוששת גם לשני. על כן כתב הצ"ח דלענין זה קיימא לן כסברא הראשונה, דהיינו צנשיהם להחמיר, ונכון הוא. ויש לי מקום עיון על הטור בזה, שכתב שהראש"ש פסק כשמואל שהוא סברא קמייתא כאן, ובפרק שור שנגמ ארבעה ותמשה כתב הראש"ש דצד ח' דקיימא לן כרז בזה, וצ"ע, עכ"ל: (יא) **וחוששת.** כתב הצ"ח [עמוד נג ד"ה ראתה] דהוא הדין בשלש פעמים צ"ו חדשים חוזר חלילה נמי הוי וסמ קבוע, כגון שראתה ט"ו צניסן וט"ו באייר, וט"ו צניסן וט"ו בתמו, וט"ו באב וט"ו באלול, קבעה לה וסתה בדילוג חלילה ותושטת אחר כך לט"ו בתשרי וט"ו בתשון וט"ו בכסלו וט"ו לטבת, וכן לעולם. וכתב הש"ך [ס"ק כן דכאן צין לרז צין לשמואל סגי בג' פעמים, דכיון דראתה שלש פעמים בט"ו ושלש פעמים צי"ח הוי ליה כראתה שלש פעמים צימי מחדש צשוה, ודלא כדרשה [פרישה] דכתב דלשמואל צעין שמתראה גם כן צי"ח בתמוז ואחר כך בשלשה חדשים שלאחריה ט"ו וי"ח וי"ח, עכ"ל:

אוצר מפרשים

הלכה כאן [שהבא בהג"ה] [נסעיף ג] דמתחלה חוששת לוסת החדוש ולוסת הפלגה עד שחקקע וסת אחד, דהיינו חודש שוב אינה חוששת להפלגה, והיכא דקובעת להפלגה שוב אינה חוששת לוסת החדוש, והכא נמי דעתו כיון דקובעת לדילוג שוב אינה חוששת להוסת החדוש בשוים, וזה ברור דדמי להדוד, כן נראה לענ"ד^[ט]:

^[פסוק פ"ח חיים]

וסת הימים

מוכח דקמן סעיף ט"ו כו' וכמו שכתבתי שם בס"ק מ"ב כו'. דהמחבר כתב שם שינתה ראייתה ולא הושה אותם, כגון שהיה לה וסת קבוע ליום כ' ושינתה פעם אחת ליום ל' והשני לל"ב והג' לל"ד, נעקר וסת הראשון ואין לה וסת כלל ולא קבעה וסת הדילוג, וקשה הא אפילו לשמואל הוי קובעת וסת הדילוג, דהא הוי שלשה דילוגים עם הדילוג מהוסת, ואי משום דלא היה שוה לדילוג דהשתא הא בוסת קבוע לא בעינן שוה לדילוג להשתא, אלא ודאי דאפילו בוסת קבוע בעינן שוה לדילוג דהשתא: **דקמן סעיף כ"ז כו'.** בקטנה שלא הגיעה לימי הנעורים, דאם ראתה פעם אחת אינה חוששת כל זמן שלא קבעה שלש פעמים. מיהו אפילו קבעה, אם פסקה ג' עונות בינוניות שהם צ' יום ולא ראתה אינה חוששת (כל זמן), דראינו שפסק ממנה הטבע דשאר נשים אז אמרינן דראיות הראשונות היו מקרה. ואם ראתה אח"כ, אינה חוששת לוסת הראשון כלל וחתורת לקדמותה דאינה חוששת פעם אחת. ואם אירע לה כך שלש פעמים שראתה מצ' לצ', נתגלה שדילוג הראשון אינו סילוק דמים אלא שינוי וסת. במה דברים אמורים שכוונה ראויה, אבל פיתחה או הותירה, פיתחה פירושו שראתה ראייה ראשונה לצ"ח ושניה לצ"ב ושלישית לצ"א, או הותירה כגון ראשונה לצ"א ושניה לצ"ב ושלישית לצ"ג, אינה קובעת וסת להפלגות. וקשה, אמאי לא קבעה וסת לדילוג, דהא דלגה מוסת הקבוע לה לצ"א ומצ"א לצ"ב ומצ"ב לצ"ג, ואם כן אפילו לשמואל קבעה וסת הדילוג דהא יש כאן ג' דילוגים, אלא על כרחק צריך לומר כיון דוסתה לא היה שוה לדילוג דהשתא, אין דילוג הראשון מצטרף. אלאמא דאפילו בוסת קבוע בעינן שוה לדילוג דהשתא: **אלא ראשונותיו רבותא כו'.** ר"ל, דהשתא הדרא קושיא הנ"ל לדוכותיה, פשיטא, וגם מאי אריא יש לה וסת קבוע אפילו באין לה וסת קבוע נמי, על זה ככתב דאדרבה נקט יש לה וסת קבוע לרבותא דאפילו היה כו': **ובראיתא בש"ס להדיא כו'.** דפריך הש"ס על רב, איתביה היתה למודה להיות רואה יום ט"ו (פירוש, וסת קבוע ליום ט"ו) ושינתה ליום ט"ז, זה וזה אסורין. שינתה ליום י"ז, הותר ט"ז ונאסר ט"ו וי"ז (דיום ט"ו שהוא וסת קבוע אינו נעקר בפחות משלש פעמים, אבל יום ט"ו שלא קבעתו אלא פעם אחת נעקר גם כן בפעם אחת). שינתה ליום י"ח, הותר כולן (דנעקר גם ט"ו שהרי עקרתו שלש פעמים), ואין אסור אלא מי"ח

ואילך (שהרי שילשה בדילוג וקבעה לה וסת לדילוג, וחוששת ליי"ח הבא), קשיא לרב, דהא קתני שינתה ליי"ז נאסר ט"ו ויי"ז, ואמאי לא אמרינן דאינה חוששת אלא מיי"ז ואילך דהא דילגה שתי פעמים וקבעה וסת הדילוג לרב, אלא ודאי בעינן שתשלש בדילוג. ומשני, אמר לך רב למודה שאני. פירש רש"י כו': **שלא היה לה וסת כו'.** אבל היה לה וסת קבוע י"ל שדינן ראיית ט"ו להוסת קבוע שלפניו: **דלשמואל מצטרף כו'.** דהא הש"ס משני על מה דפריך לשמואל, הכא במאי עסקינן דרגילה לתמוי ביום כ' ושינתה ליום כ"א, דהוי ד' ראיות עם ראיות וסתה, אלאמא דלשמואל מצטרף כו': **אבל כשאין כו'.** ר"ל, ולפי זה לא קשה נמי מאי אריא ביש לה וסת אפילו לא היה וסת נמי, דכשאין לה וסת כו': (פ"ק יט) ויש כו'. ליי"ז בתמוז משום כו'. דדילמא קיימא לן כשמואל עד שתשלש בדילוג, ועדיין לא היו רק ב' דילוגין ולא קבעה עדיין וסת הדילוג, צריכה לחוש ליי"ז בתמוז משום הפלגת ל"א שהוא הפלגה אחרונה, שהרי ראתה בט"ז באייר ויי"ז בסיון, ואייר חסר, נשאר מאייר (עד) [עם] יום ראיתיה י"ח ימים, אם תצטרף לזה עוד יי"ז ימים מסיון הרי ל"א, ומיי"ז בסיון עד יי"ז בתמוז גם כן ל"א יום, שהרי סיון מלא. וחוששת גם ליי"ח בו, משום דדילמא קיימא לן כרב דקבעה וסת בב' דילוגין: **ואם נקבע כו'.** ר"ל, וכיון דמתמרנין כרב, אם כן נקבע וסת דילוג באותן ג' ראיות, מט"ו י"ו י"ז ואינו נעקר אלא בשלש פעמים, וכדין כו': (פ"ק ג) **ראתה כו'.** **בראיתא בתוספות פ"פירוש רבינו חננאל.** דפלוגתא דרב ושמואל בכהאי גוונא, כגון שראתה בט"ו בניסן י"ו באייר ויי"ז בסיון וכן ראתה בט"ו בתמוז י"ו באב ויי"ז באלול ועוד ראתה בט"ו תשרי י"ו בחשון ויי"ז בכסליו, לרב חוששת מכאן ואילך ט"ו לחדש זה וי"ו לחדוש שלאחריו וי"ז לחדש השלישי, ולשמואל צריכה שתשלש בדילוג, שתראה בחדש הרביעי יום י"ח, ובג' חדשים שאחריהן יום י"ז וי"ז וי"ח, וכן בג' חדשים שאחריהן י"ז וי"ז וי"ח, דראיה של יום ט"ו בחדש הראשון לא היה ממנינא דלא היה עליה שם דילוג, מה שאין כן בג' חדשים שאחריהן. וכן בפעם ג', לא בעי אפילו לשמואל רק ג' ראיות, דבהם גם על ראייה הראשונה שם דילוג, שהרי דילגה מראית י"ח של חדש שלפניו, אף על גב דאין דילוג זה שוה לדילוגים האחרים, שהרי דילוגה זה היה מראית י"ח של חדש שלפניו לט"ז בחדש זה שהיה הדילוג ג' ימים למפרע, מכל מקום על הראשונה שם דילוג שהרי דילגה מוסתה^(ט) ומצטרף לשמואל לג' דילוגים: דחו פירוש רבינו חננאל כו'. ר"ל, אם כן לא נזכר מזה דבר בגמרא, וסבירא להו מסברא דהכא בין לרב כו': **הוי לה בראתה כו'.** ר"ל, ואין זה וסת הדילוג, אלא וסת החדוש שהיא רואה בפעם אחת בג' חדשים בט"ו, דהיינו בחדוש הג' מראיתיה בט"ו, ופעם אחת בג' חדשים רואה בט"ו לחדוש השלישי לראיתיה בט"ו ופעם אחת בג' חדשים רואה ביי"ז לחדוש השלישי לראיתיה בט"ו, וכן חוששת בדרך זה לעולם. ועיין במנחת יעקב נחומת השלמים ס"ק טו שמשכים עם הפרישה, דלשמואל גם בכהאי גוונא בעינן עד שתשלש בדילוגין, דהיינו שתראה גם כן ביי"ח תמוז, אם לא ביש לה וסת קבוע: (פ"ק כה) **וחוששת כו'.** וכתב הב"ח כו' (וה"פ כו'). והיינו מה שכתב הש"ך שלפני זה, וכן משמע להדיא בב"ח שה"פ כו' כמו שפירשתי. דגם בכהאי גוונא הוי כוסת החדש, ומשום הכי נמי בשלש פעמים בב' חדשים אמאי קבעה וסת בדרך הזה, הא בכהאי גוונא ודאי לאו וסת הדילוג הוא דלא הוי אפילו ב' דילוגים שוים, אלא ודאי דסבירא ליה כדעת הש"ך ומטעם וסת החדוש קאתנין עלה:

פתחי תשובה

(ו) **וחוששת.** עיין באר היטב [ס"ק יא] בשם ש"ך דכאן בין לרב בין לשמואל כו'. ועיין בספר תורת השלמים [ס"ק טו] שכתב דאין דבריו מוכרחים, הלכך גם בדין זה יש להחמיר ולחוש לחומר שתי הדעות, ע"ש:

הדילוגים, ואינו נכון כלל. כן כתבו הט"ו [ס"ק מ] וש"ך [ס"ק יח]: (י) **ולאחמיר.** כתב הט"ו [ס"ק ט] יס לתמוה דהא גם לדעת הראשונה יס חומרא אחת, דהיינו אס יס לה משש שני וסמות דאינו נעקר אחד מהס אלא אם יהיה השני נקבע, כמו שכתוב סעיף י"ג בתחלת הענין, ואס כן לדעת האחרונה. בלא דנקבע גם יס פעמים וסת הדילוג ממילא נעקר משש וסת השני שיש לה ואינה חוששת לו עד, ולדעת הראשונה לא נקבע עדיין והיא חוששת גם לשני. על כן כתב הצ"ח דלענין זה קיימא לן כסברא הראשונה, דהיינו צנשיהם להחמיר, ונכון הוא. ויש לי מקום עיון על הטור בזה, שכתב שהראש"ש פסק כשמואל שהוא סברא קמייתא כאן, ובפרק שור שנגמ ארבעה ותמשה כתב הראש"ש דצד ח' דקיימא לן כרז בזה, וצ"ע, עכ"ל: (יא) **וחוששת.** כתב הצ"ח [עמוד נג ד"ה ראתה] דהוא הדין בשלש פעמים צ"ו חדשים חוזר חלילה נמי הוי וסמ קבוע, כגון שראתה ט"ו צניסן וט"ו באייר, וט"ו צניסן וט"ו בתמו, וט"ו באב וט"ו באלול, קבעה לה וסתה בדילוג חלילה ותושטת אחר כך לט"ו בתשרי וט"ו בתשון וט"ו בכסלו וט"ו לטבת, וכן לעולם. וכתב הש"ך [ס"ק כן דכאן צין לרז צין לשמואל סגי בג' פעמים, דכיון דראתה שלש פעמים בט"ו ושלש פעמים צי"ח הוי ליה כראתה שלש פעמים צימי מחדש צשוה, ודלא כדרשה [פרישה] דכתב דלשמואל צעין שמתראה גם כן צי"ח בתמוז ואחר כך בשלשה חדשים שלאחריה ט"ו וי"ח וי"ח, עכ"ל:

טו. טור [שם] והוא פשוט:
טז. ברייתא שם [נדה] דף ס"ד ע"א:
יז. טור [עמוד ג] וכן כתב הרשב"א בנזירות הבית [בית ז שער ג יד, ג] ודייק לה מזכירתא דהיתה למודה להיות רואה וכו' שם [נדה סד, א] וכן הסכימו רבותינו הגרפמים שם במוספות ד"ה ואינה; ראב"ד, בעלי הנפש שער תיקון הוספות סימן ג הלכה י; רמב"ן, הלכות נדה פ"ה הלכה כג; רבינו ירוחם נתיב כו סוף ח"א רכא, א; מגיד משנה אסורי ביאה פ, י:
יח. הראב"ד בנספח בעלי הנפש [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה ג]:

א"ת חכמה

נקודות הבספ

ג) (שם ס"ק יא) והו' ד"ש אופרים בו'. לא דק, דהכא לכולי עלמא ראייה ראשונה מן המנין, וכמו שכתבתי בש"ך ס"ק כ"ב, גם מה שאמר לריכה שמראה עוד צאחד צאלול אינו נכון, דהא ראתה צראש חדש לדילוגי, וא"כ לפי דבריו לריכה שמראה עוד צאחד צאחד, אבל גם זה אינו, וכמו שכתבתי שם, ע"ש:

הגהות והערות

[טז] צ"ל "צאחד צאשרי", עיין חוות דעת ציבורים ס"ק ח וצפרי דעה:
[טז] כן הוא לשון הפרישה, וכן הגיהו סדרי טהרה ס"ק י' ודגול מרצבה בשלמן הטהור:
[יז] מוקן ע"פ דגול מרצבה בשלמן הטהור, וכן מוקן בדפוסא צנאר היטב ס"ק יד:
[יח] מוקן צדפוסא, ראה מורת השלמים ס"ק כ:
[יט] מוקן ע"פ לשם ושמלה, ועיין חוות דעת ציבורים ס"ק ח ופרי דעה ואמרי בינה ספק ט:

כב קבעה לה וסת בו'. גם צנאן פירש הדרישה [פרישה] סעיף ט"ו דהיינו לרב, או לשמואל צהיה לה וסת מקודם ושינתה. וזה אינו, דהכא כיון דראייתה שוות לעולם צראש חדש גם שמואל מודה, כלעיל סעיף ו' צראתה מראש חודש לראש חודש, ומה לי מראש חודש אחד לשני או מאחד לשלישי. וכן כתב הראב"ד [עמוד ג ד"ה ראתה] דהכא אפילו שמואל מודה, וכן כתב הראב"ד בנספח בעלי הנפש [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה ג] צהדיא, ומציאו צ"י [עמוד ג ד"ה כתב הראב"ד] דזהו כוסת הסירוג דסגי צשלש ראיות לכולי עלמא, וכדלקמן סעיף י"ב, וזה ברור: כג לא קבעה וסת. אפילו להיש מתמירין דבסעיף ו'. וכתב הראב"ד [עמוד ג ד"ה ראתה] אפילו חזרה וראתה י"ט צתמו לא קבעה לה וסת לדילוג, כיון דאין הדלוגים שוים. מיהו נראה כיון דראית ט"ו צאייר מראית ט"ו צניסן הו' לה צהפלגה ל"צ יוס, שזה להפלגה י"ט צסיון מט"ו צאייר דהוא גם כן ל"צ יוס, דניסן מלא ואייר חסר, חוששת להפלגה זו, וכשתראה צ"ט צתמו דהו' לה נמי הפלגה ל"צ מ"ח צסיון קבעה לה וסת צשלש הפלגות שוים דל"צ יוס צארצע ראיות, ע"כ. ופשוט הוא: כד כיון שסירוגה בו'. אפילו היה לה קודם לכן וסת קצוע ליום י"ד לא אמרינן כיון שראתה עמה ציום ט"ו וט"ו דקבעה וסת, אלא צעינן שראתה צלש ראיות מלצד ראייה ד"ד, והלכך זו ססירגה ל"ח לא קבעה וסת, הכי מוכח צש"ס דף ס"ד ע"א: כה פעם אחת או שתיים. כתב הדרישה [פרישה] סעיף י"ט, ראונו לומר לרב פעם אחת ולשמואל שתי פעמים. דלאלו לרב אס ראתה היום [ולסוף ל' [ולסוף ל"א ולסוף ל"ב, אף דאין כאן אלא שני דילוגים צצירא ליה דקבעה וסת לדילוגים, אס לא שנאמר שהיה לה וסת מחלה מעשרים לעשרים ושינתה וראתה לשלשים ואח"כ לל"א, דזהו שני דילוגים, ואפילו הכי לא מיקצע וסת לדילוגים לרב, דלא אמר רב דסגי צשני דילוגים אלא כשהן צט"ו ט"ו י"ז דלא ימי החודש ניכרים גורמים שמצריים לראית ט"ו למנין צלש, עכ"ל. נראה מדבריו דאף ציש לה וסת קצוע צט"ו לחודש וראתה אחר כך צט"ו י"ז צצירא ליה לרב דקבעה וסת לדילוגים, כיון דימי החודש ניכרים, ודוקא ציש לה וסת מעשרים לעשרים ושינתה צדילוג צצירא ליה לרב דלא קבעה וסת לדילוגים כיון דוסתה לא היה צימי החודש ניכרים. וליחא, דצהדיא משמע צש"ס (דף ס"ד ע"א) גצי אמר לך רב למודה שאני, דאפילו ציש לה וסת ליום ט"ו לחודש י' שדינן ליום ט"ו לוסת (שלאחריו) [שלפניו] י', וכן פירש רש"י לשם [ד"ה למודה] צהדיא, ע"ש. ועיין לעיל ס"ק י"ח: בו וסת הסירוג בו'. אין ראונו לומר שראתה צתחילת ראיתיה צראש חודש ניסן וראיה שנית צראש חודש סיון ושלשית צראש חודש אב, דאס כן פשיטא דקבעה וסת, דמגלן דוסת הסירוג הוא צלמא וסת השוה הוא, שהרי לעולם לא סירגה, מיהו יש לומר דמכל מקום נקרא וסת הסירוג, כיון שסתם נשים וסתם משלשים לשלשים, אס כן זו שראתה משני חדשים לשני חדשים סירגה מדרך שאר הנשים. אבל יותר נראה דמיירי אפילו שראתה צתחילת ראיתיה צראש חודש אדר ואחר כך צראש חודש (סיון) [ניסן] י', דאף על גב דהשתא ראתה מחודש לחודש, אס שוב ראתה צראש חודש סיון ואצ קבעה וסת לסירוגים, דהשתא חזין ססירגה משני חדשים לשני חדשים. וכן משמע להדיא בנספח בעלי הנפש להראב"ד [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה ג] ומציאו צ"י [עמוד ג ד"ה כתב הראב"ד] שכתב צדוסת הסירוג אפילו

(יא) ובאחד באב בו'. זהו ליש אומרים דסעיף ז', אבל לדעה הראשונה לריכה שמראה עוד צאחד צאלול [יז] (יב) וסת הסירוג ראייה ראשונה בו'. פירוש, ססירגה ראש חדש, דהיינו שראתה צראש חדש ניסן וצראש חדש סיון וצראש חדש אב, קבעה לה צראש חדש אחד לשני או מאחד לשלישי. וכן כתב הראב"ד [עמוד ג ד"ה ראתה] דהכא אפילו שמואל מודה, וכן כתב הראב"ד בנספח בעלי הנפש [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה ג] צהדיא, ומציאו צ"י [עמוד ג ד"ה כתב הראב"ד] דזהו כוסת הסירוג דסגי צשלש ראיות לכולי עלמא, וכדלקמן סעיף י"ב, וזה ברור: כג לא קבעה וסת. אפילו להיש מתמירין דבסעיף ו'. וכתב הראב"ד [עמוד ג ד"ה ראתה] אפילו חזרה וראתה י"ט צתמו לא קבעה לה וסת לדילוג, כיון דאין הדלוגים שוים. מיהו נראה כיון דראית ט"ו צאייר מראית ט"ו צניסן הו' לה צהפלגה ל"צ יוס, שזה להפלגה י"ט צסיון מט"ו צאייר דהוא גם כן ל"צ יוס, דניסן מלא ואייר חסר, חוששת להפלגה זו, וכשתראה צ"ט צתמו דהו' לה נמי הפלגה ל"צ מ"ח צסיון קבעה לה וסת צשלש הפלגות שוים דל"צ יוס צארצע ראיות, ע"כ. ופשוט הוא: כד כיון שסירוגה בו'. אפילו היה לה קודם לכן וסת קצוע ליום י"ד לא אמרינן כיון שראתה עמה ציום ט"ו וט"ו דקבעה וסת, אלא צעינן שראתה צלש ראיות מלצד ראייה ד"ד, והלכך זו ססירגה ל"ח לא קבעה וסת, הכי מוכח צש"ס דף ס"ד ע"א: כה פעם אחת או שתיים. כתב הדרישה [פרישה] סעיף י"ט, ראונו לומר לרב פעם אחת ולשמואל שתי פעמים. דלאלו לרב אס ראתה היום [ולסוף ל' [ולסוף ל"א ולסוף ל"ב, אף דאין כאן אלא שני דילוגים צצירא ליה דקבעה וסת לדילוגים, אס לא שנאמר שהיה לה וסת מחלה מעשרים לעשרים ושינתה וראתה לשלשים ואח"כ לל"א, דזהו שני דילוגים, ואפילו הכי לא מיקצע וסת לדילוגים לרב, דלא אמר רב דסגי צשני דילוגים אלא כשהן צט"ו ט"ו י"ז דלא ימי החודש ניכרים גורמים שמצריים לראית ט"ו למנין צלש, עכ"ל. נראה מדבריו דאף ציש לה וסת קצוע צט"ו לחודש וראתה אחר כך צט"ו י"ז צצירא ליה לרב דקבעה וסת לדילוגים, כיון דימי החודש ניכרים, ודוקא ציש לה וסת מעשרים לעשרים ושינתה צדילוג צצירא ליה לרב דלא קבעה וסת לדילוגים כיון דוסתה לא היה צימי החודש ניכרים. וליחא, דצהדיא משמע צש"ס (דף ס"ד ע"א) גצי אמר לך רב למודה שאני, דאפילו ציש לה וסת ליום ט"ו לחודש י' שדינן ליום ט"ו לוסת (שלאחריו) [שלפניו] י', וכן פירש רש"י לשם [ד"ה למודה] צהדיא, ע"ש. ועיין לעיל ס"ק י"ח: בו וסת הסירוג בו'. אין ראונו לומר שראתה צתחילת ראיתיה צראש חודש ניסן וראיה שנית צראש חודש סיון ושלשית צראש חודש אב, דאס כן פשיטא דקבעה וסת, דמגלן דוסת הסירוג הוא צלמא וסת השוה הוא, שהרי לעולם לא סירגה, מיהו יש לומר דמכל מקום נקרא וסת הסירוג, כיון שסתם נשים וסתם משלשים לשלשים, אס כן זו שראתה משני חדשים לשני חדשים סירגה מדרך שאר הנשים. אבל יותר נראה דמיירי אפילו שראתה צתחילת ראיתיה צראש חודש אדר ואחר כך צראש חודש (סיון) [ניסן] י', דאף על גב דהשתא ראתה מחודש לחודש, אס שוב ראתה צראש חודש סיון ואצ קבעה וסת לסירוגים, דהשתא חזין ססירגה משני חדשים לשני חדשים. וכן משמע להדיא בנספח בעלי הנפש להראב"ד [שער תיקון הוספות סימן ג הלכה ג] ומציאו צ"י [עמוד ג ד"ה כתב הראב"ד] שכתב צדוסת הסירוג אפילו

ערך להם למהדריק"ש

סעיף ג בניסן בו'. נראה לי דהיינו כשתראה דילוג שלישי, או שגם הראשונה הייתה דילוג חדש:

הגהות רעק"א

(ב) (שם ס"ק כו) דלמא וסת היורה הוא. לא ידעתי מאי קושא, הא מטעם וסת השוה דהיינו שתי הפלגות שוות מנ"ט לנ"ט, הא היו רק שתי הפלגות והיה לו רק דין וסת שאינו קצוע, לזה החידוש דהו' וסת קצוע מחמת הסירוג, דלזה ראייה ראשונה מן (החדש) [המנין], כיון דזנין על יוס החדש:

וזהו שם נדה סד, אן סירגה ליום כ"ד כו: [טז] [פעיף יא] דלמא בו'. תוספות שהיה שם דלגה כבר ב' פעמים: [יח] [פעיף יב] וסת הסירוג בו'. כמו שכתוב לעיל סעיף ט'. ובוה מתורץ קושיה תוספות ד"ה הגיל' [ס"ק ז], ולפירוש זה קשה כו'. ועיין ב"י [עמוד ג ד"ה כתב הראב"ד] בשם ראב"ד [בעלי הנפש שער תיקון הוספות סימן ג הלכה ג], ואם תאמר מאי שנא זו מהפלגה, לא דמי כו', ע"ש:

באר היטב

צאייר מראית ט"ו צניסן הו' לה צהפלגה ל"צ יוס, שזה להפלגה י"ט צסיון מט"ו צאייר דהוא גם כן ל"צ יוס, דניסן מלא ואייר חסר, חוששת להפלגה זו, וכשתראה צ"ט צתמו דהו' לה נמי הפלגה ל"צ יוס מ"ח צסיון קבעה לה וסת צשלש הפלגות שוות דל"צ יוס צארצע ראיות, עד כאן: (יד) פגע. כתב הש"ך [ס"ק כה] דמדברי הדרישה משמע דאף ציש לה וסת קצוע צט"ו למדש וראתה אחר כך צט"ו וצ"י צצירא ליה לרב דקבעה וסת לדילוגים, ודוקא ציש לה וסת מעשרים לעשרים ושינתה צדילוג צצירא ליה לרב דלא קבעה וסת לדילוגים. וליחא, דצהדיא משמע צש"ס דאפילו ציש לה וסת ליום ט"ו למדש שדינן ליום ט"ו לוסת (שלאחריו) [שלפניו], וכן פירש רש"י שם להדיא, עכ"ל:

(יב) קבעה. כתב הט"ו [ס"ק יא] זהו ליש אומרים דסעיף ז', אבל לדעה הראשונה לריכה שמראה עוד צאחד צאלול. אבל הש"ך [ס"ק כג] צצירא ליה כיון דהכא לראייתה שוות לעולם צראש חדש, סגי צשלש פעמים לכולי עלמא, כלעיל סעיף ו' בראתה מראש חודש לראש חודש, ומה לי מראש חודש אחד לשני או מאחד לשלישי, וכן כתב ב"ח: (יג) שסירגה. כתב הש"ך [ס"ק כד] אפילו היה לה קודם לכן וסת קצוע ליום י"ד, לא אמרינן כיון שראתה עמה ציום ט"ו וט"ו דקבעה וסת, אלא צעינן שמראה צלש ראיות מלצד ראייה ד"ד, והלכך זו ססירגה ל"ח לא קבעה וסת. וכתב הראב"ד [עמוד ג ד"ה ראתה] אפילו חזרה וראתה י"ט צתמו לא קבעה לה וסת לדילוג, כיון דאין הדילוגים שוים. מיהו נראה כיון דראית ט"ו

יורה דעה קפ"ה הלכות גדה

תורת השלמים

עז

[יז] קבעה לה וסת. ורואיה ראשונה מן המניין אליבא דכולי עלמא, וכמו שכתב הב"י [נעמד ג' ד"ה כתב הראב"ד] בשם הצעלה הפס' להראב"ד [שנר מיקון הוסתם מיקון ג' הלכה בריבן] דהוה כוסא השוה, וכמבואר בסמוך סעיף י"ב, והוא פשוט. וכן כתב הש"ך [ס"ק כג], ודלא כפרישה [זאת טו] והט"ו [ס"ק יא]. [יח] לא קבעה וסת כיוון שפירדגה. אפילו להיט מחמירין שבעטין ז' ומכל מקום חוששת לייט בתווי משום דיש שמי הפלגות שוות, דמט"ו צניקן עד ט"ו בצייר הוא ל"ב יום, וכן (מאירי) [מט"ו] בצייר] לה"ט בסיין, דניסן מלא ואייר חסר, וכשתראה ביי"ט בתמוז דהוי נמי הפלגה ל"ב מי"ח בסיין אם כן קבעה לה וסת דהפלגה בשלש פעמים על ידי ארבע ראיות, כן כתבו הב"ם [נעמד ג' סוף ד"ה ראה] וס"ך [ס"ק בג]. [טז] וא שבת. היינו לדעה ראשונה שהיה התחבר בעטין ז', לליט אומרים קבעה וסת בשני דילוגים בשלש ראיות, אם לא שהיה לה מתחלה וסת קבוע בט"ו דהילגה לע"י ואחר כך ליי"ז דלא לכולי עלמא לא קבעה לה וסת, וכמו שכתבתי לט"ס ק"י. וכן כתב הש"ך [ס"ק לה], דלא כשעמעות הדרישה [בפרש' א"ח טז]. ועיין במוספות דנהר דף ס"ד ע"א ד"ה ואינה: [כ] וסת הסירוג. כתב הש"ך [ס"ק טו] דלכך נקרא וסת הסירוג כיון שסתם נשים וסתם משלשים לשלשים, אם כן זו שראתה משני חדשים לשני חדשים סירגה מדרך שאר נשים. אבל יותר נראה דמייירי אפילו שראתה בתחלת ראיתה בראש חודש אדר ואחר כך בראש חודש סיון, דאף על גב דהשתא ראתה מחודש לחודש, אם שוב ראתה בראש חודש סיון ואז קבעה וסת לסירוגין, דהשתא חזין שסתם משני חדשים לשני חדשים, עד כאן לשון הש"ך. ובאמת דצריז תמוהים לכאורה, כיון שסתלת ראיתה היה בראש חודש אדר ואחר כך בראש חודש סיון, ואם כן איך כתב דהשתא ראתה מחודש לחודש, הלא הוא ממשלה חדשים לשלשה חדשים. ועוד, דהוא נגד דברי השולחן ערוך שכתב דסתלת ראיתה לסירוג היה בראש חודש ניסן, ולפי דצריז לא ראתה כלל בראש חודש ניסן. ובאמת בספרי הש"ך הנדפס בזוילמרשדארף [שנר מ"ז] הרב"ש הגהיה בזה, ומיקן וכבז וז"ל, ואפילו שראתה בתחלת ראיתה בראש חודש אייר, עכ"ל. אבל גם בזה לא מיקן כלום, דאם כן תקשה מהיכי מימי שהיה קביעת לסירוגין כיון שלא ראתה רק פעם אחת בסירוג, דהלא ראתה ראש חודש (ניסן) אייר וסיון ופעם אחת דילגה לראש חודש אב, וסיון עדיין הוא נגד לשון השולחן ערוך. ויותר תמוה על שמי הגביסות, איך אמר הש"ך וכבז אם שוב ראתה בראש חודש סיון, הא עד השתא מיייר שראתה בסיון. לכן נראה לי עיקר בגירסת הספרים ישנים שנדפסו בק"ק קראקא [שנר מ"ז] דסתלת ראיתה בראש חודש אדר, אך במקום שכתב ואחר כך בראש חודש סיון, צריך להביא מיבט ניסן וכו', ואם כן דברי הש"ך נכונים, דאף על גב שראתה מתחלה בראש חודש אדר וניסן זה אחר זה דראתה מחודש לחודש, אם אחר כך ראתה סיון ואז מנרפין גם כן ראה דניסן ויש כאן שלשה דילוגין. ודוקא שלא היה לה קביעות וסת בשלש פעמים מחודש לחודש, אבל אם היה לה דוקא שלש פעמים מחודש לחודש, אז אין מנרפין ראה דניסן, ואיכרה לראות עוד פעם אחת בסירוג כדי לקבוע הוסת. ועל פי זה יתפרשו היטב דברי הש"ך, עיין דצריז באורך:

תא בהפלגה בדילוג אמר לך רב למודה שאני, אלא ודאי דאין חילוק
ב' כו'. **למאן וסת השוה כו'.** שראתה מב' חדשים לב' חדשים: **אבא**
סבירוג מכל מקום מה לי שראתה מחודש אחד לשני או מאחד לשלישי,
ב' בהשתא ראתה כו'. אפילו הכי לא שדינן ראיית ניסן אשלפניה, ולא
מחודש לחודש השנים לכן, הלכך שדינן ראיית ניסן לראיות שאח"כ,
הדא בספר ברעמי מקדש כו'. דאפילו היה לה וסת מקודם לכן רק שלא
הסירוהו בג' ראיות עם הראשונה:

אוצר מפרשים

היינו דוקא אם הסיירו לראש חודש אב אינו שוים בהפלגותיהם לשני החודשים הקודמים, היינו שהשני החודשים לסיירו אינו שוים בימים להשני (ראיה) [ראיות] שראתה בשני החודשים, כגון ששני החודשים ראשונים מלאים והשנים אחרונם חסרים, אז להיפך. אבל אם שוים בהפלגות הימים לשני החודשים הקודמים, פשוט שצריכה לחוש, נהי מטעם וסת הסיירו אין צריכה לחוש, מכל מקום צריכה לחוש מטעם וסת הפלגה בימים, כן נראה לענ"ד פשוט מאד. ושוב ראיתי זאת בחפצתא למשה [ספרי יב] ובספר חזונו דעת [ביאור ס"ח יא]: (פסוקי מים חיים) ז (ש) ונת הסיירו וכו'. עיין ש"ך סימן כ"ו שהעלה דאם ראתה חודש חדש שבט אדר ניסן, ואחר ז' סירגה לראות בראש חודש סיון ובראש חודש אב, הנראה לכולל עולמא ראיית ניסן אינה מן המניין, ולא קבעה לה וסת לסיירוהו, אלא כדכח חודש. ואף על גב דאמרין בש"ס אדר היה לה וסת ליום עשרים ואחר כך ראתה בדילוג עשרים ואחד עשרים ושנים עשרים ושלשה מודה שמואל דריות אחד ועשרים ממנינא היא, היינו משום דהתם דילגה מוסת הקבוע לה ביום עשרים ורעתה בינום אחד ועשרים, ואם כן מכל מקום שם דילוג עליו, מה שאין כן הכא (כגון) [סינון] דקובעתו נתן מראש חודש לראש חודש אם כן בראש חודש ניסן לאו שם סינון עליו, אלא וסת השנה הוא. ובפלתא [תפארת ישראל ס"ק יד] תמה על זה דהחליט הדבר בפשיטות, ובש"ס דבבא קמא דף ל"ז (ע"ב) איבעיא ליה לה"ש"ס כחאי גזונא שגגה ה' ו' שבת שבת שבת אמר, להך (יומא) [יומין] שדינן ליה ואדינן ככולהו יומא, ולא לשבת בדינן שדינן ליה ולא חלקה לאל לשבתות, ועלתה בתקין, וזמא"ס בהלכות נזקי ממון פרק ו' (הלכה יב) כתב דהוא ספק. ואם נעמדה בתקין, במילתא דרבנן הוי לן למיזל להקל, דספיקא דרבנן להקל, ואף כאן יש לילך לקולא בכל צד ולומר דקבעה וסת לסיירו ולא לכל חודש ואין צריכה לחוש כד משני חודשים לשני חודשים ולא לכל חודש, הנראה בגמרא [שם] מדמה שור לוסת בכל מילי, ע"ש. ולענ"ד י"ל דעת הש"ך לפי מה שכתבתי לעיל [ספר מקור מים חיים ספרי ד"ה אגמון] שיטת הראיה דבבא קמא איפשטא שער ג' א' וסבוכר דלרב דלמודה שאני, אם כן הך איבעיא דבבא קמא איפשטא שולחין בוסת הקודם, ואיבעיא דבבא קמא אזיל אליבא דשמואל דאליבא אי

(פ"ק כב) קבעה כ"ו. גם בכאן כ"ו. בא לתרוץ הא לא הוי רק ב' דילוגים, ולשמואל בעינן עד שתשלש בדילוג. על זה ככתב דהיינו לרב, או לשמואל כ"ו: **כדע"ז סעיף ו' בראתה כ"ו**. ר"ל, דסגי בג' ראיות לכולי עלמא, הכא נמי דכותיה: (פ"ק כג) **לא כ"ו**. אפי"ו **להיש** מחמירין **דבסעיף ז'** ר"ל, דסגי בב' דילוגין, הני מילי דילוגין שוין, אבל הכא דילוגא פעם אחת כיום אחד ופעם ב' שני ימים לא מהני: כיון דאין הדילוגים שוים כ"ו. ר"ל, כיון דלא הוי ב' דילוגין שוין בזה אחר זה: הוי **לה בהפלגה ל"ב כ"ו**. ר"ל, עם ימי הראיות: **חוששת להפלגה זו כ"ו**. היינו ל"ט בתמוה, דהוא גם כן הפלגה ל"ב מ"ח בסיון, ועל זה כתב וכשתראה ב"ט כ"ו: (פ"ק כד) **כיון כ"ו**. אפי"ו היה **לה קודם ל"ב כ"ו**, כצ"ל: **אלא בעינן שתראה כ"ו**. ר"ל, אפילו לרב דסגי בג' ראיות, דלרב לא מצטרף ראיות הושת דתהוי ג' ראיות, אלא בעינן שתראה ג' כ"ו: הכי מוכח בש"ס כ"ו. דאמרינן אמר לה רב למודה שאני, וכמו שכתוב לעיל ס"ק י"ח: (פ"ק כה) **פעם אחת כ"ו**. אם **ראתה היום ולסוף י"א ולסוף ל"ב**, כצ"ל: **אם לא שחנא כ"ו**. דגם לרב קאמר דאפילו בפעם ב' אינה חוששת, וכגון שהיה לה וסת כ"ו: **דלא אמר רב כ"ו**. ולא מצי למימר דכלאו הכי לא קבעה וסת הדילוג בכך משום דלא היו הדילוגין שוין, דהדרישה לשטתו איל דסביא ליה בוסת הקבוע לא בעינן שוה לדילוג, וכמו שכתוב בש"ך ס"ק י"ח משמו. מיהו הש"ך שם חולק וסביא ליה דגם בוסת הקבוע בעינן שוה לדילוג, ולדידיה אין הכי נמי דהכא בלאו הכי לא קבעה וסת הדילוג: **אלא שחנא בט"ו כ"ו**. אפילו אם היה לה וסת לט"ו מצטרף ראיות ט"ו דתהוי ג' ראיות, וסביא ליה להדרישה דלא אמרינן בש"ס לרב למודה שאני רק בדילוג של הפלגות. והטעם לחלק ביניהם כמו שנתבאר משום דוסת החודש בדילוג עדיף מהפלגות בדילוג, דימי החודש ניכרים כ"ו: וכן פירש רש"י לש"ס **בהריא כ"ו**. עיקר ראיית הש"ך מרש"י, דמדברי הש"ס אין ראיה (התקתי בס"ק י"ח עם הפירושו, וכאן אביאנו בקצרה) וז"ל, אייתיביה היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה ליום ט"ז זה וזה אסורין, שינתה ליום י"ז הותר יום ט"ז ונאסר ט"ו וי"ז, שינתה ליום י"ח הותרו כולן ואינו אסור אלא מ"ח ואילך, וקשיא לרב, אמר לך ר' למודה שאני, עכ"ל הגמרא. והיכא ומיזא דר"ל היתה למודה להיות רואה יום ט"ו לחודש וכן ט"ז וי"ז וי"ח, דדלמא ר"ל יום ט"ו מראייתה דהיינו הפלגת ט"ו, וכן ט"ז וי"ז וי"ח כולהו בהפלגה קאמר, ואם כן על זה קאמר אמר לך רב למודה שאני, אבל לעולם בוסת החדש בדילוג לא אמרינן למודה שאני כמו שכתב הדרישה, אלא דאי דראיית הש"ך מרש"י שכתב אהא דאמר לך רב למודה שאני וז"ל, וכי אמינא אנא היכא דראיית ט"ו היתה תחלת ראייתה, או שלא היה לה וסת קודם לכן, ואי שהיה לה וסת מיום כ' עכ"ל (הובא בס"ק י"ח). ולשיטת הדרישה קשה, דהא בפלגותא דרב שמואל נקטו להראי ראתה בט"ו בתחדש זה, ואם כן עדיפא מניה הוה ליה לרש"י לומר דרב נמי מיירי בלמודה אלא דהוא בוסת החודש בדילוג קאמר,

ומשום הכי אפילו למודה קאמר כיון דימי החדוש ניכרים, והתם בבב
וגם בוסת החדוש בדילוג סבייא ליה לרב למודה שאני: (פ"ב מו) ו
יותר נראה כ"י. רעדיון קשה מאי קא משמע לך, אף דשפיר נקרא וסת
פשיטא דקבעה וסת לכך, על זה כתב אבל יותר נראה כ"י: דאף על
הוי בוסת הסירוג שאח"כ ר' ב' ראיות, דהא ליה וסת קבוע
והוי ג' ראיות דקבעה (בין הדם) [על ידם] וסת הסירוג: וכן משמע
היה קבוע, אפילו הכי קבעה וסת

ד (שם סיף יא) דילגה פעם אחת וכו'. כן כתבו הראשונים דלוסת הדילוג אינה חוששת לזמן ולא קבעה וסת, והוכיחו זאת מש"ס, אלא כתבו טעם לזה. וכדברי הראב"ד בספר בעלי הנפש [נשען תיקון הסודות סימן ג] וכלה פ' מצאתי שם. נכון לזה וז"ל, ודבר זה כן הדעת הכרענו אותו כי לו סת הדילוג במקומו והשלישי או הרביעי קובע אותו במקומו ואוסר אותו, יש מן הדין לחוש עליו בתחלתו, דאמרין תחלתו כסופו לחוש עליו. אבל וסת שסופו ממיר את תחלתו, כגון וסת הדילוג שסופו הותר לו הראשונים, איך יהיה סופו קל מתחלתו, ולמה תחתו בראשונה לשניה שהשלישית תחיתה אותו, אותו תחתו בשניה לשלישית שברביעית תחיתה. ולכן אני אומר כי וסת הדילוג אינה חוששת בתחלה על התיחד עד שתקבע, כע"ל. ודבריו מתקנים מדבש. ועל פי זה נראה נכון דעת הרמב"ם וז"ל וכפי מה שדקדק מדבריו הרב המגיד פרק ח' מהלכות איסורי ביאה (והלכה 1) דהרמב"ם לית ליה הן סברא שכתבו הפוסקים בדושת הדילוג אינה חוששת עד שתקבענו, אלא סבירא ליה דגם וסת הדילוג חוששת לו בפעם אחת דלילוגה כמו שאר וסות, ולפי מה שכתבתי נכון דעת הרמב"ם וז"ל בזה, דאילו לפעמייהו דסבר דגם וסת הדילוג שנקבע עדיין חוששת ליום הקדום עד שתעקר בטעם אחת, וכמו שהובא לעיל [אוצר מפרשים סימן ג] דעתו, אלא כן לא שייך סברת הראב"ד דלא יהיה תחלתו ממיר מסופו, דאף שנקבע לדילוג מכל מקום חוששת ליום הקדום. ובזה מיושב יותר דעת השו"ע שדקדקנו לעיל שהשמיט דעת הרמב"ם, כינוי דכל הראשונים מסמיכים בדושת הדילוג אינו חוששת עד שתקבע, וממילא היינו מטעם הראב"ד, ככלל מוכח דלא סתברת הרמב"ם דושת הדילוג, ממיר את תחלתו ואינה חוששת ככלל, כן נראה לעינינו: (מקור ט"ז ח"ה)

ה (ש"ד ס"ק כה) דא"ל לר"ב אם ראתה היום ולמחר ל"ד ולמחר ל"א ולמחר ל"ב
אם וכו', כצ"ל: (דג"ל ס"ב ס"ב ס"ב)

ו (שם) שדינן ליום מ"ז לומת שלאחריו. צ"ל שדינן ליום ט"ז לוסת שלפניו:

ז' (ש"ע סעיף יב) וסת הסירוג וכו' ואם לא ראתה בראש חודש תמוז אינה חוששת לראש חודש אג אף על פי שהם הפלגת שני חדשים וכו'. נראה לענ"ד

יט. טור [עמוד ג] וכן כתב הראש"ך בספר בעלי הנפש [שער תיקון הסמות סימן ג הלכה ל]: כ. הראש"ך שם:

ציונים לרמ"א עם ציונים מהש"ך

קפט א הכל בטור [עמוד ג] בשם הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כא]:

הגהות והערות

[כ] כן גיחו לנשי שרד ואמרי צינה, וכן הוא צ"ס עמוד נד ד"ה לשון הרמב"ן:

ההפלה

שמואל מודה דקמייתא ממנינא הוא. וזהו שכתב המחבר ראה הראשונה מן המנין לדברי הכל. ובש"ס [נדה סד, א] גבי אמר לך רב למודה שאני, משמע דפלוגמיהו דרב ושמואל לאו דוקא צאשה שתחלת ראייתה כן הוא, אלא הוא הדין צאין לה וסת קצוע. וכן פירש רש"י שם [ד"ה למודה]

צהדיא, והצאתי לשוני בס"ק י"ח. וכן נראה מדברי הטור והמחבר לעיל סעיף ז'. אם כן כי קאמרינן הכא דשמואל מודה דבוסת הסירוג ראה ראשונה מן המנין, היינו אפילו לא היתה זאת ראה ראשונה, אלא כל שלל היה לה וסת קודם לכן, דדומיא דמאי דקאמר רב מודה ליה שמואל. מיהו צהיה לה וסת קודם לכן, כגון שראתה צראש חודש שצט וצראש חודש אדר וצראש חודש ניסן, ושזו סירגה לראות צראש חודש סיון וצראש חודש אב, נראה לכולי עלמא ראיית ניסן אינה מן המנין ולא קצעה וסת לסירוגים אלא לראש חודש, ואף על גב דאמרינן בש"ס [שם] דאם היה לה וסת ליום כ' ואחר כך ראתה גדילוג ליום כ"א וכ"ב וכ"ג מודה שמואל דראיית כ"א ממניינא היא, היינו משום דהתם דילגה מוסת הקצוע לה ציוס כ' וראתה ציוס כ"א ואם כן מכל מקום שם דילוג

(יג) שזה לדידוג. פירוש, כמו שכתב בסעיף י"א שצוסת הדילוג אינה מוסשת עד שתקצנו שלש פעמים, על כן אינה מוסשת כאן לראש חודש אב: (יד) חוששת לראש חודש אייר. פירוש, ששני ימים דראש חודש אייר, הראשון שהוא יום שלשים לראייתה והיא עונה ציונית למי שאין לה

ראשונה (ט) מן המנין לדברי הכל ואף על פי [אברהם] וסת קצוע, כדלעיל [סעיף א], [והשני משום ראש חודש] [ועיין בסעיף י"ג]: (טו) חוששת ביום ובצ"ה. אותו ציוס אינה נעקר עד שנעקר שלש פעמים, ואותו שצילה נעקר צפעס אחת שלל מראה צו עוד צלילה: (טז) או שתראה הראשונה ביום ב', כל"ל. וכן אמר כך או הראשונה צלילה:

ההפלה הראשונה מפני שהפסקת החודש השני בימלה ראיית החודש הראשון וראיית החודש השלישי היא התחלת וסת וחוששת לראש חודש הסמוך ולא יותר:

יג. י' אין האשה (ט) קובעת לה וסת אפילו ראתה שלשה ראשי חדשים זה אחר זה אלא אם כן יהיו כולם בעונה אחת ביום או בלילה ו' ואם ראתה שלש פעמים ביום והרביעית בלילה או שלש פעמים בלילה והרביעית ביום (טו) בח חוששת ביום ובלילה מפני חשש הוסת הראשון ומפני חשש השינוי שהוא האחרון ואם ראתה פעמים ביום ופעמים בלילה שלא על הסדר הגה כט ולא קצעה אחד מהן שלש פעמים (טז) או שתראה הראשונה ביום ושלש האחרונות בלילה או הראשונה בלילה והשלש אחרונות ביום או שלש בזה ושלש בזה חוששת לאחרונה בלבד: הגה י' [יט] [כא] [כ] האשה שראתה מוסשת לוסת החודש

עלה, מה שאין כן הכא דכיון דקצעה וסת מראש חודש לראש חודש ניסן לא שם סירוג עלה אלא וסת השוה הוא, ודוק: כז שאינה חוששת אלא מראש חודש לראש חודש. נראה לי הטעם משום דסתם נשים וסתן כל שלשים, והיינו כל חודש, וזהו שכתב מפני שהפסקת [החודש] השני ציטלה ראיית החודש הראשון כו'. וזה ראייה למה שכתבתי לקמן ס"ק ל': בח חוששת ביום ובצ"ה. דזה וזה אסורים, כדלקמן סעיף י"ד: כט וצ"א קבעה אחד מהן שצ"ש פעמים. דאילו קצעה האחרון שלש פעמים, היינו מה שכתב המחבר אחר כך או שתראה כו' מוסשת לאחרונה לצד. ואילו קצעה הראשון שלש פעמים ולא האחרון, היינו מה שכתב המחבר מקודם ואם ראתה שלש פעמים כו' והרביעית כו' מוסשת ציוס וצלילה כו', וק"ל: י' האשה שראתה ב'. כתב הטור [עמוד נד], [לשון הרמב"ן] [הלכות נדה פ"ה הלכה כ"הא], וסת הדש מוסשת לו צחתלמו פעס אחת, אצל וסת ההפלה אי אפשר לחוש לו עד שתראה ראה שניה, שהרי אינה יודעת לאיזה יום היא מפלגת, נמצאת אומר שהרואה ליום ראש חודש ניסן מוסשת לראש חודש אייר, ראתה צו מוסשת לראש חודש סיון, ראתה צו הוקצע וסתה לראש חודש. לא ראתה לראש חודש סיון, נעקר וסת של ראש חודש ומוסשת לשני צסיון, אפשר שתראה ותקצע וסת להפלה מל"א לל"א, שהרי ראיית ראש חודש ניסן ואייר שוות צהפלה לראיית צ' צסיון, שניסן מלא ואייר חסר. ולעולם מוסשת מששות הללו לוסת החודש ולהפלה עד שתקצע אחד מהן

ערך להם למהריק"ש

סעיף יב לדברי הכ"ז ב'. הואיל ומוסשת למוספת יום אחד דהיינו ראשי חדשים:

פתחי תשובה

(ו) מן המנין. עיין באר היטב [סוף ס"ק טו] מה שכתב מיהו בהיה לה וסת קודם לכן כו'. ועיין חוות דעת [נדרשים ס"ק ז; ביאורים ס"ק י] שכתב דהוא הדין להיפך, שראתה ניסן סיון אב אלול תשרי חוששת לוסת השוה, ואפילו אם היה מקודם ד' סירוגין ואחר כך חזרה וראתה ג' חדשים על הסדר, נעקר וסת הסירוג ונקבע וסת (הסידור) [הסדר]. וכתב עוד [נדרשים שם; ביאורים ס"ק ט] דוסת הסירוג שנקבע, כגון שראתה בניסן ובסיון ובאב, ואח"כ לא ראתה ג' פעמים רצופים דהיינו אלול תשרי חשוון, אפילו הכי חוששת לכסלו, ולא דמי לוסת הפלגה בבאר היטב לקמן ס"ק ל"ג כו', ואין וסת זה נעקר עד שלא תראה בג' סירוגין דהיינו ששה חדשים, ע"ש: (ח) לראש חודש אב. עיין חוות דעת [נדרשים ס"ק יט; ביאורים ס"ק יא] שכתב דלא דק המחבר בלשונו דנקט הצירור בתדשי חמה שהן תמיד שוה אחד מלא ואחד חסר, וא"כ ההפלה בימים ג"כ שוה, ודאי חוששת לראש חודש אב מפני ההפלה, ודוקא אם לא היו הפלגות שוות כגון שב' חדשים הראשונים מלאים וב' השניים היו חסר ואחד מלא משום הכי אינה חוששת ליום החודש, אבל חוששת ליום שאחריו מפני שהוא שוה להפלה, ע"ש: (ט) קובעת צ"ה וסת. עיין בתשובות נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סימן פ"ג בשם גדול אחד שכתב, דאף דבשולחן ערוך כתב דין זה בראתה ג' ראשי חדשים, הוא הדין

בוסת הפלגה דאינו וסת קצוע אף שהוא בג' הפלגות שרים אם אינם שרים בעונת יום או לילה, וא"כ הא דאיתא בש"ס ופוסקים דאשה קובעת וסת הפלגת ימים שרים הוא ג"כ בהפלגת עונות שרים, ומעתה יש בו דעת לשאול מה יהיה דין הוסת בתחלת וסת הפלגה קודם שקבעתו שלש פעמים, דלענין וסת החודש מבואר בשולחן ערוך דחוששת לאחרונה אם היתה השניה בלילה חוששת שוב בלילה, אמנם בוסת הפלגה דרך משל אם ראתה ביום א' ואחר כך לסוף ד' שבועות ראתה בליל א', נראה דאין צריכה לחוש לסוף ח' שבועות בליל א' אף דבהפלגת ימים הוא שוה, אך בוסתות אין משגיחין רק בעונות וראיה שניה למי שאין לה וסת קצוע, ועיין בסעיף י"ג:

בוסת הפלגה דאינו וסת קצוע אף שהוא בג' הפלגות שרים אם אינם שרים בעונת יום או לילה, וא"כ הא דאיתא בש"ס ופוסקים דאשה קובעת וסת הפלגת ימים שרים הוא ג"כ בהפלגת עונות שרים, ומעתה יש בו דעת לשאול מה יהיה דין הוסת בתחלת וסת הפלגה קודם שקבעתו שלש פעמים, דלענין וסת החודש מבואר בשולחן ערוך דחוששת לאחרונה אם היתה השניה בלילה חוששת שוב בלילה, אמנם בוסת הפלגה דרך משל אם ראתה ביום א' ואחר כך לסוף ד' שבועות ראתה בליל א', נראה דאין צריכה לחוש לסוף ח' שבועות בליל א' אף דבהפלגת ימים הוא שוה, אך בוסתות אין משגיחין רק בעונות וראיה שניה למי שאין לה וסת קצוע, ועיין בסעיף י"ג:

מחצית השקל

וזהו **שכתב המחבר** כו' **לדברי הכ"ז** בו', ר"ל, גם כן, דאפילו שמואל דסבירא ליה בוסת הדילוג אין ראייה ראשונה מן המנין, מודה בוסת הסירוג דראיה ראשונה מן המנין: **אלא הוא הדין באין לה וסת קבוע** בו'. דכן משמעות הלשון אמר לך רב למודה שאני, דהיינו בהיה לה וסת קבוע לט"ו שדינן ראיית ט"ו לוסתה, אבל באינה למודה דהיינו אף שהיה לה וסת רק אינו קבוע, ראייה ראשונה מן המנין לרב, והיינו בוסת הדילוג, וכיון דשמואל מודה לרב בוסת הסירוג מסתמא דומיא דקאמר רב בוסת הדילוג מודה שמואל בוסת הסירוג, אם כן ממילא משמע דכי אמרינן הכא דשמואל מודה כו': **אלא לראש חודש** בו', ר"ל, כיון דשדינן ראיית ניסן לשלפניו לא קבעה וסת הסירוג, וגם לא עקרה עדיין וסת החודש הקבוע לה מקודם דהא לא שינתה עדיין ראייתה רק שתי פעמים, ווסת הקבוע אינו נעקר רק בשלש פעמים. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק יד] שחולק על הש"ך במה שהחליט בהיה לה וסת קבוע מקודם דלא קבעה וסת הסירוג, דהא אמרינן בבא קמא דף ל"ז ע"ב נגח שור ה' בשבת וערב

שבת ושבת ואח"כ בכל השבוע לא נגח עד שבת, וכן בשבוע שאחוריו לא נגח עד שבת, מהו, הא שבת קמייתא בתר ה' בשבת וערב שבת שדינן ליה ואייעד לכולהו יומי, או דלמא הא שבת קמייתא בתר שבתות שאתריו הוא דשדינן ליה ולשבתות הוא דאייעד ולא ליומא אחרני, תיקו, ע"כ. וכיון דש"ס שם מדמה שור המועד לוסתות, אם כן כי היכא דמבעיא להש"ס התם, הכי נמי מבעיא להו הכא בוסתות בכהאי גוונא שראתה בראש חדש שבט ובראש חדש אדר ובראש חדש ניסן ושוב סירוגה לראות בראש חדש סיון ובראש חדש אב, מהו, ראיית ניסן לשבט ואדר שלפניו שדינן וקבעה וסת החודש, או דלמא לסינן ואב בתריה שדינן וקבעה וסת הסירוג, והוי נמי בתיקו, והא בתיקו [ב]מלתא דרבנן אמרינן ספיקא להקל, אף כאן בוסתות דרבנן יש לילך לקולא ולומר דקבעה וסת הסירוג ולא כל חודש, ואין צריכה לחוש רק מב' חדשים לב' חדשים ולא כל חודש, עכ"ד, ע"ש: (פ"ק ב"ז) **שאינה** בו'. **למה שכתבתי** לקמן, דוסת החודש ועונה בינונית חדא מלתא היא, שהרי כתב כאן בדרך שלילה שאינה חוששת אלא מראש חדש הלאה הסמוך לו: (פ"ק ב"ז) **ולא** בו'. **דאי"ל** קבעה בו', ר"ל, למה הוסיף הרמ"א (ה') [ו'] תיבות אלו ולא קבעה אחד מהן ג' פעמים על דברי המחבר, על זה כתב הדוכות לכך דאילו קבעה כו'. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק טו] שכתב מסברא בלא ראייה דהא דאמרינן בסעיף זה דאם קבעה וסת ליום אינה חוששת כלילה וכן להיפך, היינו בענין וסת, דזה תליא בלמודה לראות ביום או כלילה, אבל בעונה בינונית דאמרינן דרך נשים לראות מל' לל', זה אינו תלוי ביום או כלילה רק אפילו אם רגילה לראות ביום, כשיגיע יומו של ל', כל הלילה והיום אסור, דזה לא משום וסת אחינן עלה, וזה לפענ"ד ברור, עכ"ל: ^(הגה בפני יג) **האשה** בו' **לוסת החודש ולהפלגה** עד כו', כצ"ל: (פ"ק ז') **האשה** בו'. **שניסן מלא** בו'. ר"ל, כיון שראתה בראש חדש ניסן וחזרה וראתה בראש חדש אייר, הוי עם [שנין] ימי הראיות הפלגת ל"א, ואח"כ אייר חסר הוי יום ל"א בב' בסיון, וחוששת בו משום הפלגת ל"א שהרי כבר ראתה פעם אחת בהפלגה לל"א:

ביאור הגר"א

[יט] [פנתי יג הנה] **האשה** בו'. כל זה כמו שכתבתי לעיל סעיף ב' [ס"ק א, ליקוט], וכמו שכתוב שם במתניתין [נדה סג, בן וגמרס [סד, א]:

אוצר מפרשים

ונמצא נפקא מינה בינידון הנ"ל צריכה לחוש לט"ו אייר, עיין דדוק. ואולם היכא שחזר הוסת למקומו כמו בנדון דסעיף י"ד, בזה הכריע הרמב"ן [שם פרק ו' הלכה ב'] וכתב כשחזרה לראות ביום וסתה לכ' אף על פי שחזר הוסת למקומו יש שהורה שצריכה לחוש ליום ל' ממנו, ויש שהורה שאינה חוששת כלום, משנה שחזר הוסת למקומו נעקר שאינו קבוע. ולזה דעתי נוטה, שאם אין אתה אומר כן תהא אשה זו כל ימיה רואה מכ' לב' ועדיין צריכה לחוש לשלשים, עכ"ל. ואילו לסברת הש"ך דחושב קרבה ראייתה לעקירה אף מקודם שבא שעור הפלגה הרחוקה ולא עברה עליה בלא ראות, אלא שלקביעות צריך ג' פעמים לעקור, ולחשב של פעם אחד די בפעם אחד, אם כן מה זה שהכריע הרמב"ן שאם אין אתה אומר כן וכו', הא מיד שתרשע ד' פעמים בג' הפלגות של ל' תהא זה ממילא עקירות ג' פעמים להפלגת הקביעות של ל' כאליו עברה ולא ראתה ג' פעמים לל'. אלא ודאי דלאו מההוא טעמא אחינן עליה, אלא הטעם דכל שקבעה קביעות וסת הפלגה אחת וחרי החזקה שאינה מפלגת ראייתה יותר מכ' ואיך אפשר לה לחוש להפלגת ל' שחרי החזקה שאינה מפלגת ראייתה יותר מכ', והוי לחשב לגבי הקביעות כתחרי דסתרי, ולהכי נעקר. מה שאין כן כמו בנדון שהתחלתי למשל שראתה ראש חדש ניסן וח"ל בו וכו"ב בו, נהי דבראית כ"ח הפלגה אך י"א יום ואפשר שתראה לקרב, מכל מקום נמי אפשר דראיה זו תוספת דמים ושוב תחזור ותפלגת ודאי יום וצריכה לחוש אילך כל כמה דלא עבר שעור הפלגה ח"י ולא ראתה. וכל הרואה עין בעין שהרמב"ן נמי לא היה לו גירסת הר"ן [שם סד, א ד"ה היתה] בהסוגיא, שלגיסתה לא היה צריך להכריע דינו במסמבר מדעתו שהרי מפורש הוא בסוף פרק האשה [סד, א], אלא ודאי שהיה לו נמי גירסת רש"י [סד, ב ד"ה ונאסר], ונמבואר נמי בחודשיו [סד, א ד"ה היתה], ע"ש דדוק, ולהכי הוצרכו להמציאו מדעתו. ובזה איני יודע מה קשה להסדרי טהרה בס"ק י"ט על הטור [שם] במה שפסק דינו דהרמב"ן, והוכיח מגירסת רש"י [שם] והרא"ש [שם פ"ט סימן ג] דלא סבירא להו הכי, דאי לאו הכי ממה נלמד התניא כוותיה דרב פפא דמה דנקבע ב' פעמים נעקר בחזקת יומא, הא שם מדתור כ' למקומו ח"י חדא עקירה, ומדביום שלשים לא ראתה הוי עקירה ב'. ולענ"ד לא היא, דעד כאן לא הכריע הרמב"ן הכי אלא בוסת הפלגות וכדכתבתי, שהקביעות הפלגות עשרים הוא תרתי דסתרי עם חשש הפלגת ל', אבל גירסת רש"י והרא"ש הא לא מתפרשה אלא ע"י וסת חודש, ובוה ודאי חזרת קביעות עשרים בחודש אינו סותר כלל החשש של ל' בחודש שהרי אפשר דתקבע לתרווייהו, ולהכי מה דחזר וסת כ' למקומו אינו עקירה כלל להחשש ל', והתרתו אינו אלא ע"י שעבר ל' ולא ראתה דהיינו עקירה פעם אחד, ונאסר הכי היינו מדתור כ' למקומו, והטור פסק משם כהרמב"ן, ולא קשה עליו במיני, אלא שכתבתי יוסף ז"ל במחילת כבודו לא יפה עשה במה שהעתיק [עמוד סא ד"ה היתה] דברי רש"י והרא"ש על פסק הטור, כי באמת פסק הטור אינו אלא על פי דברי הרמב"ן הבלחות. ואדברא על גירסת הר"ן אף דקשיא לי מה שהקשה הסדרי טהרה הנ"ל על התניא כוותיה. ומה דדחק דחזרת קביעות למקומו נתשב עקירה פעם אחד, דחוק מאוד בעיני, עיין דדוק. ובהנ"ל אפשר דיש ליישב נמי מה שפסק הרמ"א בהג"ה עד שתקבע וסת אחד כרינו. ועיין הפירוש בדרכי משה [נאה ז] ובט"ו ס"ק י"ט. ובסדרי טהרה ס"ק י"ד הקשה עליו קושיית הפרישה [נאה כט; דרישה אות ד] מראתה בתוך ימי זיבה. ואפשר דקאש בשני מיני וסת כגון וסת הפלגה וסת חודש נתשב בהרמב"ן תרתי דסתרי, ולהכי כי נקבע אחת אינה צריכה לחוש להשניה, אבל לקבוע וסת תוך וסת ושניהם בחודש בזה אף שנקבע אחת יש חשש שתקבע נמי עוד ווסת לה' בחודש, וק"ל. ומה שכתב שם משמע וכו', מי הכריחוי למשמעות זה ולהקשות, הא בדרכי משה במואר הכונה כהט"ו הנ"ל:

וסת הימים

יורה דעה קפט הלכות נדה

תורת השלמים

[כף] **האשה שראתה**. כתב הטור [עמוד נד], לשון הרמב"ן, וסת המדש מושגת לו נתמלתו פעם אחת, אבל וסת ההפלגה אי אפשר לחוש לו עד שתראה ראייה שניה, שהרי אינה יודעת לחיזה יום היא מפלגת. ונמלא אחת ^{לומר} שהרואה ליום ראש חודש ניסן מושגת לראש חדש אייר. ראתה זו, מושגת לראש חדש סיון. ראתה זו, הוקצב וסת לראש חדש. לא ראתה בראש חדש סיון, נעקר וסת של ראש חדש, ומושגת לשני בסיון, אפשר שתראה להפלגה וסת להפלגה מל"א לל"א, שהרי ראוות ראש חדש ניסן ואייר שוות בהפלגה ללראית שני בסיון, שניסן מלא ואייר חסר, עד כאן לשון הטור. ונמנולר מדברי הכ"י [שם ד"ה לשון הרמב"ן] והכ"ס [שם ד"ה לשון הרמב"ן] והפרישה [נאה כה] דלעולם מושגת לשלש חששות, דהיינו לוסת ההפלגה ולאומו יום בחודש שראתה וליום שלשים מאותה ראייה משום עונה צינונית. והש"ך [פ"ק ז] הלכך להשיג עליהם דלון מושגין רק לוסת ההפלגה ולאומו יום בחודש, וזו היא עונה צינונית צין אס המודש הוא מלא או חסר, עיין שם שהלכין בלראות צדויות:

שבת ושבת ואח"כ בכל השבוע לא נגח עד שבת, מהו, הא שבת קמייתא בתר ה' בשבת וערב שבת שדינן ליה ואייעד לכולהו יומי, או דלמא הא שבת קמייתא בתר שבתות שאתריו הוא דשדינן ליה ולשבתות הוא דאייעד ולא ליומא אחרני, תיקו, ע"כ. וכיון דש"ס שם מדמה שור המועד לוסתות, אם כן כי היכא דמבעיא להש"ס התם, הכי נמי מבעיא להו הכא בוסתות בכהאי גוונא שראתה בראש חדש שבט ובראש חדש אדר ובראש חדש ניסן ושוב סירוגה לראות בראש חדש סיון ובראש חדש אב, מהו, ראיית ניסן לשבט ואדר שלפניו שדינן וקבעה וסת החודש, או דלמא לסינן ואב בתריה שדינן וקבעה וסת הסירוג, והוי נמי בתיקו, והא בתיקו [ב]מלתא דרבנן אמרינן ספיקא להקל, אף כאן בוסתות דרבנן יש לילך לקולא ולומר דקבעה וסת הסירוג ולא כל חודש, ואין צריכה לחוש רק מב' חדשים לב' חדשים ולא כל חודש, עכ"ד, ע"ש: (פ"ק ב"ז) **שאינה** בו'. **למה שכתבתי** לקמן, דוסת החודש ועונה בינונית חדא מלתא היא, שהרי כתב כאן בדרך שלילה שאינה חוששת אלא מראש חדש הלאה הסמוך לו: (פ"ק ב"ז) **ולא** בו'. **דאי"ל** קבעה בו', ר"ל, למה הוסיף הרמ"א (ה') [ו'] תיבות אלו ולא קבעה אחד מהן ג' פעמים על דברי המחבר, על זה כתב הדוכות לכך דאילו קבעה כו'. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק טו] שכתב מסברא בלא ראייה דהא דאמרינן בסעיף זה דאם קבעה וסת ליום אינה חוששת כלילה וכן להיפך, היינו בענין וסת, דזה תליא בלמודה לראות ביום או כלילה, אבל בעונה בינונית דאמרינן דרך נשים לראות מל' לל', זה אינו תלוי ביום או כלילה רק אפילו אם רגילה לראות ביום, כשיגיע יומו של ל', כל הלילה והיום אסור, דזה לא משום וסת אחינן עלה, וזה לפענ"ד ברור, עכ"ל: ^(הגה בפני יג) **האשה** בו' **לוסת החודש ולהפלגה** עד כו', כצ"ל: (פ"ק ז') **האשה** בו'. **שניסן מלא** בו'. ר"ל, כיון שראתה בראש חדש ניסן וחזרה וראתה בראש חדש אייר, הוי עם [שנין] ימי הראיות הפלגת ל"א, ואח"כ אייר חסר הוי יום ל"א בב' בסיון, וחוששת בו משום הפלגת ל"א שהרי כבר ראתה פעם אחת בהפלגה לל"א:

מוכרח סברא זו ונסתפק אם נשדי לקמאי או לבתראי, א"כ דעת הש"ך כיון דהפוסקים בשו"ע חששו לדעת רב אם כן יש לומר (דשדינן) [דלא שדינן] ראייה זו לסירוג ולא קבעה לה וסת לסירוג רק לשוים, דאזלינן לחומרא כרב, כיון דהשו"ע חושש לדעת רב. והרמב"ם ז"ל דמביא בעיא זו בספק, אין ראייה, דרמב"ם איזיל לטעמיה [אסירי ביאה ה, ז] דפוסק כשמואל, ולדידיה נשאר הך איבעיא בתיקו, מה שאין כן לדידן דמחמירין גם כן כרב אם כן לדעת רב הך איבעיא נפשטא דבדואי שדינן בתר מה דלמודה מקודם, א"כ באופן זה לא קבעה לה וסת לסירוג רק דאמרינן דוסת השוה, וזה נכון: (פיקוי פיה הי"ם) ט (שם) **אינה חוששת לראש חודש אב**. צ"ע מדוע לא חוששת לוסת ההפלגה, שהרי ראש חדש סיון הוא יום ששים מראש חדש ניסן, וכן ראש חדש אב הוא יום ששים מראש חדש סיון. ואם נפרש משום שהוא יותר משלשים יום אין לחוש לוסת ההפלגה שהוא יותר מעונה בינונית, וכן משמע קצת ס"ק כ"ז בש"ך, אי"כ קשה מדברי הש"ך בס"ק כ"ג דמשמע דחוששת להפלגת ל"ב, וכן משמע בטור בסמ"ק זה דחוששת להפלגת ל"א. וצריך לחלק דודאי גם יותר משלשים יום חוששת להפלגה, אלא שזו שהפלגה ב' חדשים, כולי האי לא חיישין, ודוחק. מכל מקום על כל פנים בקבעה ג' הפלגות אפילו הרחיקה תשעים יום קבעה וסת, כדמוכח סוף סעיף כ"ו. וא"כ נולד לי ספק, אם ראתה ראש חדש ניסן וראש חדש ראש חודש אב וראש חדש תשרי, שכבר קבעה לה וסת להפלגה של ששים ולראש חדש, שהרי ראתה ד' ראיות וביניהם ג' הפלגות, ואח"כ חשון מלא, איזה וסת מקרי קבוע, אם של ראש חדש ויום הוסת יום שני של ראש חדש, אם להפלגה והוא יום ראשון של ראש חדש כסלו, או שניהם יחדיו קבועים. וכן אם לא ראתה אחד מהם, או אמרינן אגילאי מילתא שהשני הוא שנקבע, או כיון שכבר נקבעו שניהם אין שום אחד מהם נעקר בפחות מג', כדון וסת קבוע, ע"כ: (ריג"ז מרכבה מהר"ה)

י (הגה סעיף יג) **האשה וכו' ראתה באחד באייר וכו'**. הסכמת רוב האחרונים דלא כהרמ"א ז"ל בזה, אלא דוקא לא ראתה. ולא נן הטעם המבואר בנקודות הכסף [ס"ק ד] דאילו ראתה בראש חדש הרי שינתה הפלגתה ל"ב דכיון שלא קבעה וסת להפלגות נעקר בפעם אחד, ונשמע מיניה חדא דאם ראתה בראש חודש ניסן וח"י בו דהיינו הפלגת ח"י ימים ושוב ראתה בכ"ח בו, לשיטתו נעקר החשש הפלגת ח"י ימים ואף אם לא תראה ח' אייר שהוא שיעור הפלגה האחרונה אינה צריכה לחוש לט"ו אייר שהוא שיעור הפלגת ראיות ח"י, מפני שנעקר בפעם אחד. ותו נשמע מיניה, דאילו בקבעה וסת הפלגות משלשים לשלשים ושוב שינתה ג' פעמים לראות מכ' לכ', שזה ודאי חשוב כנעקר ג' זימנן, דמועיל אף לקביעות וסת. ותתיי הפברות נסתרו מדברי הרמב"ן [להלכות נדה ריש פ"ו] וטור [עמוד סא] ושו"ע סעיף י"ד, על פי מה דמסקו הכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק יט] והסדרי טהרה [ס"ק יט] דפירוש המעדני מלך שמביא הש"ך ס"ק מ' הוא עיקר, שאם חזרה לראות מיד לאחר ששינתה פעם או פעמיים ליום ל' לסוף כ' מראיות הפלגת ח"י ימים ואף אם לא תראה ח' אייר שהיא שיעור הפלגה המקומו הותר ל', ומוכח מיניה כדקשה לנפשו דטעמא דהיתה רגילה בעשרים להכי הוא דהותר ל', הא אילו עדיין לא הוקבע עשרים אלא לאחר פעם או פעמיים לעשרים שינתה לל' ושוב חזרה וראתה בעשרים לא הותר ל', ושמע מינה דזה לא חשיב עקירה כיון שעדיין לא עברה הפלגת ל' בלא ראייה. אלא עיקר הטעם הכא דאילו ראתה בראש חדש אייר שוב לא היתה צריכה לחוש לט' בו מפני הפלגת כ' של ראיית כ', מפני שחשש הפלגה תמיד אין לחוש אלא לראיה האחרונה ואפילו כשקברה ראייתה. ודלא כהסכמתו עם הט"ו [ס"ק יח] בהשגתו על הב"ח, אלא כהמבואר בהכרתי ופלתי ושם ס"ק טז בשם הר"ן וחרושי נדה ל"ט ב ד"ה אלמא. עיין ודמו.

הדפסה ברולוציית מסד - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

אבודרהם <מהדורת קרן רא"ם> - ג אבודרהם, דוד בן יוסף עמוד מס : 96 הודפס ע"י אוצר החכמה

[כא] ראה מחלית השקל מה שהגיה. וכן הגיה אמרי בינה, וכעין זה בצ"י שם. וכן משמע בהמשך דברי הש"ך לקמן:
 [כב] הרשב"א שם צ"ל לדברי רש"י המוצא בש"ך להלן:
 [כג] לשון הרמב"ם "וכל יום שראתה בו חוששת לו להבטח":
 [כד] קטע זה נמוקף ע"פ הכת"י:
 [כה] קטע זה נמוקף ע"פ הכת"י:

שלש פעמים כדינו, כיצד ראתה באחד בניסן וכ' זו כו'. וכתב צ"י [עמוד נד ד"ה לשון הרמב"ן] כמה שכתב דחיישין שתקבע מל"א לז"א, לאו למימרא שאין צריכה לחוש ליום אחר שהרי אין לה וסת קבוע וכל שאין לה וסת קבוע חוששת ליום שלשים שהיא עונה ציונית, אלא [כא] ראונו לומר שאף על פי שיבא ראש חודש ציוס שלשים הפלגה בארבע פעמים או שתקצר אחד מהן ^א כיצד ראתה באחד בניסן ועשרים זו (יז) ^י חוששת (יז) ^י לאחד באייר דברי עצמו שכתב לעיל [עמוד נד ד"ה לשון הרמב"ן] ראתה ליום ראש חדש ניסן חוששת לראש חודש אייר, והיינו לשני ימי ראש חודש כמו שכתב הוא בעצמו:

(יז) חוששת לאחד באייר מפני ראש חודש ניסן. פשוט שגם כאן חוששת גם ליום א' דראש חודש אייר שהוא יום שלשים מן הראיה דראש חודש ניסן, ^א כסתם עונה ציונית לשאין לה וסת קבוע, וכמו שכתבתי בסעיף י"ב [ס"ק יד], וכיון שהוא פשוט אין צריך לפרשו. ומו"מ ז"ל כתב כאן [צ"ח עמוד נה ד"ה כיצד] מדלג נקט אחד אחד באייר שמע מיניה אלא שאינה חוששת ליום א' דראש חודש, ולא ידעתי למה יסתור דברי עצמו שכתב לעיל [עמוד נד ד"ה לשון הרמב"ן] ראתה ליום ראש חדש ניסן חוששת לראש חודש אייר, והיינו לשני ימי ראש חודש כמו שכתב הוא בעצמו:

חודש תמוז משום עונה ציונית שהיא שלשים, ולז' בתמוז שהיא להפלגה, עכ"ל. והעטרת זהב [לבוש סעיף יג] כתב גם כן כדברי הב"י, והוסף לדריכה לחוש לעונה ציונית אף על פי שלא תראה היום, ויום שלשים אינו נעקר צפעס אחת באשה שאין לה וסת, כמו וסת קבוע באשה שיש לה וסת, עכ"ל (ואין זה נכון כלל, ודוק). ולפי זה הוא הדין דתחלת ראייתה צריכה לחוש ליום שלשים וליום החודש, וכן כתוב בפרישה סעיף כ"ג וצ"ח [שם] דמה שכתב הרואה לראש חודש ניסן חוששת לראש חודש אייר הימים דראש חודש אייר, ליום א' דראש חודש חוששת לפי שהוא יום שלשים לראייתה שהיא עונה ציונית, וליום ז' דראש חודש חוששת משום ראש חודש, ע"כ. אכל קשה לי על זה, דאם כן הרמב"ן והרב שצאו לפרש לנו מהו החששות שצריכה לחוש וכתבו שלעולם צריכה לחוש לוסת החודש ולהפלגה, למה לא כתבו ופירשו גם כן שצריכה לחוש לעונה ציונית, ואדרבה מפשט דבריהם שכתבו האשה חוששת לוסת החודש ולהפלגה כו', וכן ממה שכתבו בסוף וכן היא חוששת לשניהם עד שתקבע אחד מהם כדינו כו', משמע שאינה צריכה לחוש אלא לשתי חששות הללו ותו לא. ועוד חימה, דודאי הא דלמרינן עונה ציונית היא שלשים יום היינו שצריכה לחוש ליום ל"א לראייתה, דעונה ציונית היא שלשים יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה, וכן כתב הרשב"א במשמרת הבית דף קס"ו ע"ב [בית ז שער ז, א ב ד"ה עוד שם באשה] [כב] ו"ל, וסתם נשים חזוין לסוף עונה, וכן כתב הרמב"ן ז"ל [הלכות נדה פ"ה הלכה ד"ה] ו"ל, ומלא אותה בתוך ימי עונתה, כמה היא עונה שלשים יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה אחרת, שרוב הנשים כך הן רואות משלשים לשלשים כו', עכ"ל. וכן הביאו הגהות מיימוניות פרק ד' מהלכות איסורי ביאה [אות ה] לשון הרמב"ן. וכן פירש רש"י פרק כל היד [נדה] דף ט"ו ע"א אהא דכל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן והוא שצא ומנאה בתוך ימי עונתה ו"ל [ד"ה] בתוך ימי [עונתה], שלשים לראיה, אכל אחר שלשים צעיא בדיקה הואיל וסתם נשים חזוין לסוף עונה, עכ"ל. אלמא דאפילו ציוס שלשים גופיה שרי משום דעונה ציונית היא שלשים יום, אם כן אין צריכה לחוש אלא ליום שלשים מסוף יום הראשון שראתה בו, דהיינו יום ל"א מתחלת ראייתה. וכן כתב הטור לעיל סימן קפ"ד [עמוד י] אם שהה שלשים יום חשיב כהגיע וסתה דסתם עונה שלשים יום ואסור לסוף שלשים עד שצדוק, אלמא דאין צריכה לחוש אלא ליום ל"א. והכי מוכח נמי מדברי הפוסקים והטור [עמוד עג] והמחבר לקמן סעיף כ"ז שכתבו שלש עונות ציוניות הם תשעים יום, ואי איתא לא הוה להו אלא פ"ח, אלא ודאי עונה היא שלשים יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה, ודוק. ואם כן קשה נמי לאיזה לורך הולך הרמב"ן לומר חוששת לראש חודש אייר דמשמע משום ראש חודש אייר הוא דחוששת, הא בלאו הכי חוששת משום עונה ציונית וכמו שנתבאר. וכן לאיזה לורך הולך לומר חוששת לז' בסיון אפשר שתקבע וסת להפלגה, תיפוק ליה דהוא עונה ציונית. ותו קשיא טווא, לדעת הב"י והפרישה והצ"ח דסבירא להו דכל אשה צריכה לחוש ליום החודש וגם לעונה ציונית, אם כן הכי למרינן לדריכה לחוש לעונה ציונית משום דסתם וסת הוא משלשים לשלשים, והרי היא צריכה לחוש ליום החודש שראתה בו והוא יום שאחר כך אף על פי שלא ראתה אלא פעם אחת, ועל כרחך הוא משום דסתם נשים דרכן כך לראות באותו יום החודש, ואם כן קשיאן סתמי אהדדי, ואיך תתפוס החבל בשני ראשים שתאמר דמן הסתם צריכה לחוש ליום החודש שמסתמא תראה לאותו יום, ותאמר שמן הסתם צריכה לחוש לעונה ציונית, והוה דבר שאין לו שחר כלל. אלא נראה לי דהא דלמרינן בש"ס [נדה ט, ב] עונה ציונית שלשים יום היינו מחודש לחודש, צין מלא צין חסר. ובהאי גוונא אשכחן טווא בש"ס ופוסקים שלשים יום שהוא חודש, וכן גבי זכור קיימא לן לקמן סימן ש"ה [סעיף יא] דאינו נפדה עד שיעצרו עליו שלשים יום, והוא פשוט בש"ס בדוכתי טווא, והיינו חודש כדכתב בספר יראים סימן שצ"ג [יראים השלם סימן קמ נה, ב], וטעמא דכתיב [במדבר יח, טז] מנן חדש תפדה והיינו שלשים יום כו', והיינו כ"ט י"ב תשצ"ג כו', אכל קודם שלשים אינו פדוי, ע"ש (ועיין לקמן סימן ר"כ ס"ק י"ג). וכן מוכח בספר בעלי הנפש להראצ"ד [שער תיקון הוסמות סימן א הלכה יט; ריש סימן ג] שכתב שהאשה בתחלה צריכה לחוש לוסת החודש ולוסת ההפלגה, ולא הזכיר בספרו כלל שצריכה לחוש לעונה ציונית. וגם בסוף שער הוסמות [ריש סימן ד] מנה בצורה כל הוסמות הן הקבוע הן שאינו קבוע, ולא מנה עונה ציונית כלל. וכן הרמב"ם פרק ח' מהלכות איסורי ביאה דין ו' כתב דכל יום שראתה בו חוששת ליום הצ"ח [שלאחריו, ולא הזכיר כלל לחוש לעונה ציונית שהיא שלשים יום. וכן הרשב"א בתורת הבית בשער הוסמות כתב כמה פעמים [אריך טו, א; קלר יד, א] דמי

אוצר מפרשים

קושיות, ע"ש. ונראה לי דהש"ך על הרוב מדבר דדא ודא אחת הוא, אבל באמת מורה גם הוא דלפעמים משכחת זה בלא זה, והיינו בכחאי גוונא דראתה בראש חודש ניסן ובכ' בו דאז אין צריכה לחוש בראש חודש אייר לעונה בינונית כיון דהראיה מפסקת שראתה בכ' בו ואינה חוששת רק מחמת וסת החודש כנוצר לעיל, לכן בזה אם עברה עונתה ולא בדקה את עצמה מותרת. וגם משכחת עוד הכי דיש לה וסת קבוע ושינתה לראות לזמן אחר דאין צריכה לחוש ג"כ לעונה בינונית מהראיה שראתה עכשיו כיון דיש לה וסת אחר, אבל לוסת החודש חוששת דלמא תקבע וסת אחר לימי החודש. וכן יש להיפך, הכי דראתה בראש חודש מחמת אונס כמו קפיצה וכיוצא בה, דאז אינה חוששת לוסת החודש בלא קפיצה כלל כמו שכתוב לקמן [סעיף יח], אבל לעונה בינונית מכל מקום חוששת כיון דאין לה וסת כלל. א"כ מודה הש"ך ודאי דיש חילוקים ביניהם ומשכחת זה בלא זה, ובכחאי גוונא דצריכה לחוש לעונה בינונית אם לא בדקה ליום שלשים אסורה, רק על פי הרוב המה לאחת ואין צריכה לחוש לכ' ימים רק לימי החודש בלא בין חסר וחוששת יום אחד לבד גם משום עונה בינונית, ואז צריכה באמת בדקה אח"כ כנ"ל. ומצאתי באחרונים שדברו ג"כ מזה, ע"ש:

יא (שם) ביצד ראתה באחד בניסן ועשרים בו חוששת לאחד באייר וכו'. עיין ט"ו ס"ק י"ז שכתב פשוט שגם כאן חוששת גם ליום א' דראש חודש אייר וכו', כסתם עונה בינונית, וכתב על הב"ח למה יסתור דברי עצמו וכו'. ודבריו מוזניים, דהב"ח לשיטתו דסבירא ליה [עמוד נה ד"ה ומ"ש כיצד] בראתה בראש חודש דאינה צריכה לחוש לט' בו מדהפסיקה ראיית ראש חודש אייר בינתיים, כמו שכתב הט"ז ס"ק י"ח משמו, וחולק על רמ"א שם, ואם כן מכל שכן בראתה בכ' דאין צריכה לחוש לעונה בינונית דהא הראיה בינתיים מפסקת וליכא אלא עשרה ימים עד ראש חודש אייר, ועונה בינונית היא שלשים יום בלי הפסק ראייה ביניהם, וי"ל דבזה כולי עלמא מודים דאינה צריכה לחוש רק לוסת החודש כיון דראתה בראש חודש ניסן ולא לעונה בינונית כלל, מה שאין כן לעיל כתב הב"ח שפיר ראתה בראש חודש ניסן דחוששת לשני ימים דראש חודש אייר, דשם לא היה הפסקת ראייה כלל בינתיים לכן צריכה לחוש גם לעונה בינונית. ובהו י"ל מה שכתב בש"ך ב"ס ל' דעונה בינונית שלשים יום היינו מחודש לחודש בין מלא בין חסר, ובתשובת חכם צבי [סימן קיד] השיב עליו ממה שכתב המחבר סעיף ד' ועונה בינונית דינה כוסת קבוע וצריכה בדיקה, ובוסת החודש קיימא לן כיון דעברה עונתה מותרת בלא בדיקה, וכן כתב לעיל סימן קפ"ד [סעיף ט], ועוד שאר

יורה דעה קפט הלכות נדה מחצית השקל

עונות בינוניות צ' יום, כגון ניסן אייר סיון, דניסן מלא הוי עונה בינונית ל"א יום, ואייר חסר הוי ל' יום עם יום הראיה הראשון דהיינו כ"ט יום, סיון מלא הדר הוי ליה ל"א יום עם יום ל' שלפניו דהיינו ל' יום, והוי בצירוף צ' יום לא פחות ולא יותר. אבל לשיטתם דעונה בינונית היא ביום (ל"א אין מקום לקושיא זו) נל' בין אם החדש מלא או חסר, וודאי קשה דלא הוי ליה אלא פ"ח כו': **ואם כן קשה נמי כו'.** כל הכוחות הנ"ל דעונה בינונית היא ביום ל"א הם הקדמה לקושיא זו ^[כז]: **הוצרך הרמב"ן כו' חוששת לראש החדש אייר כו'.** דעל כרחק רצונו לומר יום ב' דראש חדש, דיום א' דראש חדש שייך לחודש שלפניו להשלים החסרון, ומשמע משום וסת החדש הוא דחוששת ליה, ועל זה קשה הא בלאו הכי חוששת לו משום עונה בינונית דהא הוי יום ל"א [ונכן לאיה צורך כוין]: **והרי היא צריכה כו'.** ר"ל, וגם היא צריכה כו': **וזהו דבר שאין לו שחר כו'.** אבל האחרונים השיגו על קושיא זו דליתא, דהא אמרינן האשה חוששת לוסת החדש ולהפלגה, כגון ראתה בראש חדש ניסן ובראש חדש אייר דראתה באותו יום לחדש וגם הפלגה לל"א חוששת לתרווייהו, דהיינו בראש חדש סיון חוששת משום וסת החדש ולב' בסיון משום וסת הפלגה ל"א, וצריך לומר דלא הוי מתפס החבל בשני ראשים כמה שחוששת לב' וסתות, דסתם נשים חזיין בטרוייהו, כלומר יש מהן דוסתן לראות ביום החדש ויש מהן דוסתן לראות בהפלגה, ואם כן אשה כזו שלא קבעה וסת לג' פעמים חוששת לתרווייהו, והכא נמי כדוותה, דכל הסתמות שרירין וקיימין, יש מהנשים רואות ביום החדש ויש מהן רואות בעונה בינונית, ואם כן אשה שלא קבעה וסת חוששת לתרווייהו, דהיינו ביום ל' חוששת שמא תראה בעונה בינונית, לא ראתה ביום ל' חוששת ביום ל"א שמא תהיה מהנך דחזיין ביום החדש: **מבן חדש כו' והיינו ש"שים כו'.** אם כן כי היכי דגבי בכור ל' יום היינו חדש דכתיב בקרא, והיינו כ"ט יום י"ב תשצ"ג, הכי נמי מאי דאמרינן עונה בינונית ל' יום היינו חדש כמו שהוא מלא או חסר, ובכל פגע באותו יום החדש שראתה חוששת להחדש הבא: **ליום הבא ש"אחריו כו'.** ר"ל, בחדש שלאחרת: **וכן הרשב"א בתורת הבית כו'.** ^[כח], הפוסקים שהוכיזם לפני זה הזכירו וסת החדש ולא עונה בינונית, והרשב"א הזכיר עונה בינונית ולא וסת החדש. אלא ודאי תרווייהו תדא מלתא היא. אבל הגאון חכם צבי בתשובה ^[כט]מין קיין האריך בזה ודחה כל ראיות הש"ך, וגם על מה שבנה יסודו דהיינו מדפירש רש"י והרמב"ן דעונה היא ל' יום מתחלת ראיה לתחלת ראיה אחרת אלמא דעונה בינונית הוי יום ל"א, לפי שהבין דרש"י והרמב"ן סבירא להו ל' יום אבל יום הראיה הראשונה ועם יום הראיה שניה דהיינו ליום ל"א, והשיב עליו דמאי אולמא דיום ראיה א' מיום ראיה ב', ולדעת הש"ך דרצו לומר לכד מיום הראיה הא' מסתמא רצו לומר גם לכד מיום הראיה הב' ואם כן עונה בינונית היא ביום ל"ב, וכיון שהש"ך מודה דאי אפשר לומר דעונה בינונית ביום ל"ב על כרחק צריך לומר דר"ל ל' יום בצירוף ימי הראיות והוי עונה בינונית ביום ל'. וכן הסכים הפלתי ^[ל]נתפאר ישראל ס"ק טן. ובפרט שחולק הש"ך על כל גדולי הפוסקים שלפניו, דהיינו הב"י ודרכי משה והפרישה דהענין זהב והב"ח, גם הש"ב עליו בס"ק י"ד הולך בשיטתם, לכן העיקר כוותייהו. ואכ"א אשה בתחלת ראיה כל זמן שלא נקבע לה וסת צריכה לחוש ליום ל' משום עונה בינונית, וכשהחדש מלא חוששת גם ליום ל"א דהיינו אותו יום החדש מלא הוי עונה בינונית ביום ל"א ואם החדש חסר הוי ל' יום, אם כן שפיר הוי ג'

הגהות רעק"א

ג) (פ"ו ס"ק יז) **בכתם עונה בינונית**. לא זכיתי להציג, דהכא דרמזתם נ"י נניסן פשיטא דלון נריכה לחוס ציוס א' דרלש חודש אייר לעונה צינונית, דתמיד מתחשין עונה צינונית מרליה האלמוניה. ודעני הכ"מ נקוטס:

באר היטב

(יז) **לאחד**. כתב הט"ז [ס"ק יז] דהצ"ח כתב כאלן דלזניה מושטת ליוס א' דרלש חודש, ולא ידעמי למה יסמור דצרי עצמנו שכתב לעיל צסעקי י"צ דמושטת לרלש חודש אייר היינו לשני ימי רלש חודש, עכ"ל. ורש"ך [ס"ק לן] האריך בזה, ומסיק דעונה בינונית היינו מחודש חדש דבאותו יום של חודש שראתה בו צריכה לחוש לחודש הבא בין שהחודש מלא או חסר, ומה שאמרו בגמרא דעונה בינונית שלשים יום מתחלת ראיה לתחלת ראיה אחרת היינו בסתם חודש דהוא מלא, ואין הכי נמי אם החודש חסר הוא כ"ט יום מתחלת ראיה לתחלת ראיה אחרת, ממילא אין לחוש כאן ביום א' דראש חודש אייר משום עונה בינונית. וחכם צבי בתשובת שאלה קי"ד חולק על הש"ך בזה, והסכים עם הפוסקים דשלשים דעונה בינונית הוא יום שלשים לראייתה, ע"ש:

בעונות חלוקים לא נחשב קבוע, דאי אפשר לומר שאותו יום בחודש הוא הגורם שהרי ראיה האחרת היתה בלילה, אבל בוסת ההפלגה דחשבינן כמה היה רחוק מראיה הקודמת חשבינן לפי **מספר הימים**. ואכתי דבריו צריכין תבלין: **דרוש חדש**. וכבר חלקו עליו הסדרי טהרה [ס"ק יג] והחיות דעת [והדושים ס"ק כ*]; ביאורים ס"ק יב:יג] דכאן שראתה בב' בניסן ליכא חשש דעונה בינונית שהוא מטעם הפלגה וכבר הפסיקה בראיית כ', ולא מיבעיא לדעת הבי"ח המובא בבאר היטב ס"ק שאחר זה דבכל וסת הפלגה כשהפסיקה בראיה הוי החשבון מהראיה הסמוכה ודאי דאף לענין עונה בינונית הדין כן, אלא אפילו לדעת הט"ז דפליג שם מכל מקום בעונה בינונית דהטעם הוא כמו שכתב הר"ן [שכועות ד, ב ד"ה וגרסי' בפרק; חדושי נדה טו, א] משום דכי לעולם לא תראה ודאי דהחשבון מהראיה הסמוכה וצדקו דברי הב"ח, ע"ש. ובענין הפלגותא שבין הט"ז [ס"ק יז] והש"ך [ס"ק לן] בעונה בינונית מאי היא, דדעת הט"ז דעונה בינונית לאו היינו וסת החודש והיא יום ל' לראייתה ואם החודש חסר שניהם הם ליום אחד אבל אם החודש מלא חוששת גם ליום הקודם משום עונה בינונית, ודעת הש"ך דעונה בינונית לעולם הוא יום החודש ושיעור עונה בינונית היינו יום

כיצד ראתה באחד בניסן וכ' בו כו'. כמו שכתב רמ"א בהג"ה: **אל"א מזה שכתב נעקר הוסת ש"ל ראש חדש רצונו לומר שאף על פי כו', כצ"ל**. ור"ל, כיון דמסקינן דחוששת גם לעונה בינונית ליום ל', איך כתב הטור לא ראתה בראש חדש סיון נעקר הוסת של ראש חדש וחוששת לב' בסיון כו', דמשמע ששוב אינה חוששת לראש חדש תמוז אפילו ראתה בב' בסיון, וקשה אמאי, הא כשראתה בב' בסיון הוי עונה בינונית דהיינו ל' יום בב' דראש חדש תמוז וצריכה לחוש לאותו יום. ועל זה כתב דאין הכי נמי, **ומה שכתב נעקר וסת ש"ל ראש חדש ר"ל שאף על פי כו' אין לו דין וסת קבוע כו'.** כלומר, שאף שלא תראה בראש חדש תמוז חוששת בראש חדש אב ואלול, כדין וסת קבוע שאינו נעקר בפחות משלש פעמים, דהא לא נקבע מתחלה מאחר שלא ראתה בראש חדש סיון. ואף דמכל מקום חוששת בראש חדש תמוז משום עונה בינונית, אין לו רק דין וסת שאינו קבוע שאם לא תראה בראש חדש תמוז וראתה אח"כ חוששת מיום ראייתה ביום ל' שאתחריי, אבל אינה חוששת בראש חדש אב ואלול שלאחריו: **שהיא הפלגה כו'.** ר"ל, הפלגת ל"א שהפלגה ב' פעמים, מראש חדש ניסן ליום ב' דראש חדש אייר, ומיום ב' דראש חדש אייר לב' בסיון: **אף על פי ש"ל תראה היום כו'.** ר"ל, ביום ל', אפילו הכי צריכה לחוש מהיום [ליום] ל' הבא עד שיעקר בשלש פעמים, דיום ל' אינו נעקר בפעם אחת [באשה וכו']: **ואין זה נכון כלל כו'.** ר"ל, שדין עונה בינונית כשאר וסת דכל שלא קבעתו ג' פעמים נעקר בפעם אחת ^[כ], אלא כל אימת שתראה חוששת ליום ל' מאותה ראיה, אבל אינה חוששת ליום עונה שכבר עבר ולא ראתה בו: **וליום ב' דראש חודש חוששת משום ראש חודש כו'.** דאלו יום א' דראש חדש הוא שייך לחדש שעבר להשלים החסרון, ואין צריכה לחוש בו משום וסת החדש רק ליום ב' דראש חדש: **ליום ב"א לראייתה כו'.** היינו שיהיה בין שני ימי הראיות כ"ט יום: **לסוף עונה כו'.** משמע ליה להש"ך לישנא דסוף דהיינו לאחר ל': **ומצא אותה כו'.** דאמרינן בפרק כל היד [נדח] דף ט"ו [ע"א] הבאים מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה, אב"ר לקיש והוא שכא נמצאה בתוך ימי עונתה. פירושו, דלאחר שעברו ימי עונתה ודאי בחזקת טמאה היא, דאורה בזמנו בא. ועל זה כתב הרמב"ן וז"ל, **ומצא אותה בתוך כו'.** **מתחלת ראיה לתחלת ראיה אחרת כו'.** לשון זה משמע ליה נמי שצריכה לחוש ביום ל"א לראייתה: **אלמא דאפי"ו כו'.** מדכתב רש"י אבל אחר ל' בני בדיקה, משמע דאפילו כו': **אלמא דאין צריכה לחוש כו'.** מלשון לסוף שלשים: **לא הו"ל אלא פ"ח וכו'.** ר"ל, דלקמן יתבאר בזקנה שעברו עליה ג' עונות שהוקינה ולא ראתה הרי זו מסולקת דמים, וג' עונות באינוניות הם צ' יום, ואם (אתה אומר) [אתאן] דעונה בינונית היא ביום ל', ואם כן עונה הראשונה הוי ל' יום עם ב' ימי הראיות אבל עונה שניה הוי רק כ"ט יום, דיום ל' שלפניה עולה לכאן ולכאן ומצורף גם לעונה שניה, דהא עונה בינונית היא ל' יום עם יום הראיה הראשון, וכן העונה שלישית הוי נמי רק כ"ט יום מהאי טעמא, ולא הוי להו אלא פ"ח. ואין להקשות אם כן תיקשי [נמי לדידיה] דהוי צ"א, דהא לדידיה עונה בינונית הוי ל"א יום עם ב' ימי הראיות והוי עונה באשונה ל"א יום ועונה שניה ושלישית כל אחת ל' יום, דהוי ל"א עם יום הראייה הראשון, דהיינו יום ל"א שלפניה, ואם כן הוי טפי מצ' יום, די"ל לפי מאי דמסיק הש"ך דעונה בינונית היינו מחודש לחודש בין מלא ובין חסר [וא"כ אם החדש מלא הוי עונה בינונית ביום ל"א ואם החודש חסר הוי ל' יום, אם כן שפיר הוי ג'

פתחי תשובה

מופלגת מראיה ראשונה ששה וחמשים עונות, וא"כ לסוף ח' שבועות צריכה לחוש ביום השבת. והוא ז"ל חלק עליו, ומחלק דבשלמא לענין ההפרשה שיפרשו באותה עונה לא דיינינן לה כוסת קבוע, אלא אם היו בעונות חלוקים אין אחת מהם נחשבת קבוע, אבל לענין חשבון ההפלגה חשבינן יום המופלג לפי מספרו בין אם היה הראיה שממנו מופלגת ביום ובין אם היה בלילה, לא משגחינן בזה ואמרינן שזה דרכה כשמגיע יום המופלג מראיה ראשונה כך למספר הימים דרכה לראות, וזה ודאי אם היתה דרכה לראות להפלגת איזה דבר אחר אין אנו משגיחין בדבר אחר הוזה שממנו נמשכת ההפלגה אם היה ביום או בלילה כו', ע"ש. ודבריו צריכין ביאור, והנראה דכוונתו לחלק דדוקא בוסת החודש דלא חשבינן כמה רחוק מראיה הקודמת, שהרי וסת החודש לאו מטעם הפלגה הוא רק דאותו יום בחודש הוא הגורם, אי"כ מה שיה לדון אם הלילה והיום נחשב כחדא הוא לענין ההפרשה בין כיון שהיו

בעונות חלוקים לא נחשב קבוע, דאי אפשר לומר שאותו יום בחודש הוא הגורם שהרי ראיה האחרת היתה בלילה, אבל בוסת ההפלגה דחשבינן כמה היה רחוק מראיה הקודמת חשבינן לפי **מספר הימים**. ואכתי דבריו צריכין תבלין: **דרוש חדש**. וכבר חלקו עליו הסדרי טהרה [ס"ק יג] והחיות דעת [והדושים ס"ק כ*]; ביאורים ס"ק יב:יג] דכאן שראתה בב' בניסן ליכא חשש דעונה בינונית שהוא מטעם הפלגה וכבר הפסיקה בראיית כ', ולא מיבעיא לדעת הבי"ח המובא בבאר היטב ס"ק שאחר זה דבכל וסת הפלגה כשהפסיקה בראיה הוי החשבון מהראיה הסמוכה ודאי דאף לענין עונה בינונית הדין כן, אלא אפילו לדעת הט"ז דפליג שם מכל מקום בעונה בינונית דהטעם הוא כמו שכתב הר"ן [שכועות ד, ב ד"ה וגרסי' בפרק; חדושי נדה טו, א] משום דכי לעולם לא תראה ודאי דהחשבון מהראיה הסמוכה וצדקו דברי הב"ח, ע"ש. ובענין הפלגותא שבין הט"ז [ס"ק יז] והש"ך [ס"ק לן] בעונה בינונית מאי היא, דדעת הט"ז דעונה בינונית לאו היינו וסת החודש והיא יום ל' לראייתה ואם החודש חסר שניהם הם ליום אחד אבל אם החודש מלא חוששת גם ליום הקודם משום עונה בינונית, ודעת הש"ך דעונה בינונית לעולם הוא יום החודש ושיעור עונה בינונית היינו יום

וסת הימים

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

אבודרהם <מהדורת קרן רא"ם> - ג אבודרהם, דוד בן יוסף עמוד מס: 98 הודפס ע"י אוצר החכמה

[כז] עיין פתחי תשובה להלן ס"ק לא:

[כח] אמנם סגרת הראב"ד שם דכיון דהראיה בראש חדש אייר בימי זיבה הוא טהרה ס"ק יד; תפארת ישראל ס"ק ע"ז. ועיין בראב"ד שם סימן ג הלכה כא שכתב צהדיא דלא כהנ"ל:

[כח] מוספת זו נוספה החל ממנהגות קדמיות של"ח: [כט] עיין הגהות הגר"ה ברלין זצ"ל, ילקוט מפרשים, שהגיה דל"ל "וכי" אייר": [ל] בדפוסים אחרים הנוסח "וראש חדש אייר וי"ד אייר וכ"ה צאייר", לכן הגיה "וי"ג אייר":

שאין לה וסת קבוע צריכה לחוש לעונה בינונית שהיא שלשים יום, ולא הזכיר כלל שצריכה לחוש לוסת החודש. וכן לקמן סימן קצ"ו (סעיף ח') כתבו הרמב"ן [הלכות נדה פ"ג הלכה יא-יב] והטור [עמוד קסו] והמחבר דבחדשת כשלא הוקבע לה וסת הרי היא ככל הנשים וחוששת משלשים יום לשלשים יום

כו', ולא כתבו שצריכה לחוש לעונת החודש. אלא ודאי עונה בינונית היינו מחודש לחודש, בדאיתו יום של חודש שראתה זו צריכה לחוש לחודש הצא ותו לא.

וראיה צרורה לדברי ממאי דכתבו הפוסקים והטור [עמוד עג] והמחבר לקמן סעיף כ"ז שלש עונות הם תשעים יום, היינו ממאי דאמרין בש"ס [שם] עונה בינונית היא שלשים יום, וכדאיתא ב"י [עמוד עג ד"ה ומ"ש ששלש], והרמב"ם פרק ד' מהלכות מטמאי משכב ומושב [הלכה ג] כתב שלש עונות היינו שלשה חדשים, ומציאו ב"י לקמן סוף ד"ה ומ"ש ראתה שלש ראיות משלש עונות מכוונות כו' [עמוד עה ד"ה והרמב"ם כתב], אלמא דמאי דאמרין עונה בינונית שלשים יום היינו חודש, ולכן פירשו הרמב"ן ורש"י דעונה בינונית היא שלשים יום מתחלת ראיה לתחלת ראיה אחרת, והיינו כסתם חודש דהוא מלא, ואין הכי נמי אם הס חודש חסר הוא כ"ט יום מתחלת ראיה לתחלת ראיה אחרת, ולא הוצרכו לפרש זה משום דסתם חודש מלא הוא. ועוד, כיון דלעולם אינה צריכה לחוש אלא לאותו יום החודש, אם כן אין צריך לדקדק בין מלא וחסר, אלא לעולם לאותו יום החודש. ועיין לקמן ס"ק ל"ג ומ"ג תמלא עוד ראיות לדברי:

לא ראתה באחד באייר או לא ראתה כו'. [עמוד נז] בשם הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כא] איתא, ואם לא ראתה חוששת לט'. זו. ומשמע להדיא מדכתב ואם לא ראתה ואחר כך כתב ראתה ב' זו או לא ראתה כו', דאם ראתה בראש חדש אייר אינה חוששת לט' זו, וכמו שהבין הב"י [עמוד נה ד"ה אבל קשה]. והרב לטעמיה חזיל שכתב צדרכי משה [אות ז] דהוא הדין ראתה כדבסמוך, אלא רבותא קאמר דאף על גב דנעקר וסת של ראש חודש מכל מקום צריכה לחוש לשני כל זמן שלא נעקר, עכ"ל. ומציאו המעדני מלך דף רצ"ו ע"ב [דברי תמידות נדה פ"ט אות סז], ודלא כהב"ם [עמוד נו ד"ה והרב] שכתב שאולי ראה הרב כך כתוב בנפסחאות ישנים צטור, עכ"ל. אבל באמת נראה עיקר דאם ראתה באחד באייר אין צריכה לחוש לט' זו, שהפסיקה בראייתה נגמית ואין כאן הפלגת עשרים יום אלא הפלגת י"ב יום, ושינתה הפלגתה לי"ב יום ואין צריכה לחוש אלא להפלגת י"ב יום מראיה זו דלחד באייר, וכלקמן סעיף י"ד, וחוששת נמי לעשרים באייר

ראיות לפנינו האחד כ' בניסן והשני בראש חודש אייר ועל כרחך לומר שאחת מהן עיקרית והשנית דרך מקרה, ומנא לך לומר דראש חודש עיקר ולא לחוש לט' זו, אימא לך דראיית כ' בניסן עיקרית וצריכה לחוש לט' באייר, דלאו דמא דראש חודש אייר סומק טפי מדם דכ' בניסן. על כן נראה עיקר דברי רמ"א דגם בראתה בראש חודש אייר צריכה לחוש לט' וכ' באייר. אלא דמה שציאר רמ"א דברי הטור צמה שכתב ואם לא ראתה, [ד] אמר כן דרך רבותא, לא מתיישב לי, דא"כ גם אחר כך צמה שכתב ראתה או לא ראתה ב'?

באר היטב

(יח) חוששת. הב"ם חולק על הרב וסבירא ליה דאם ראתה בראש חודש אייר שוב אינה חוששת לט' זו, וכן כתב הש"ך [ס"ק לא] בצריכות, ומחזיק דבריו בנקודות הכסף [ס"ק ד], ע"ש. אבל הט"ז [ס"ק יח] הסכים לדעת הרב דאף אם ראתה בראש חודש צריכה לחוש לכל החששות. וסיים, הדבר צרור ששנה אמת ותורתו אמת ודבריו כאן הלכה רווחת ציראל [דגם בראתה בראש חדש אייר חוששת לט' כו', ע"ש] עכ"ל:

יש בין עונה בינונית לוסת החודש, דאילו בוסת החודש כל זמן שלא נקבע ועבר זמנו ולא בדקה מותרת בלא בדיקה, כדמשמע בסעיף ד', ובינונית בינונית אסורה עד שתבדוק, כמבואר שם, ומשכחת לה וסת החודש בלא עונה בינונית כגון אם ראתה בינתיים או שיש לה וסת אחר קבוע ואחר ליום אחר, וכן כתבו האחרונים [1]. (יא) חוששת. עיין באר היטב [ס"ק יח]. ועיין מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק כב] שהסכים עם הט"ז, אך הכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק טז] והסדרי טהרה [ס"ק יד] העלו כדעת הש"ך. ועיין חוות דעת [חדושים ס"ק כא; ביאורים ס"ק יד] שכתב דאם היו שתי הפלגות הראשונות בלי הפסקה בינתיים ובאמצע הפלגה שלישית הפסיקה, כגון שראתה בראש חדש ניסן ובב' בו ובט' באייר ובב' בו (ובכ"ט) [ובכ"ח] בו כולי עלמא מודו דקבעה לה וסת מכ' לכ' [אך בש"ך ס"ק מ' לא משמע הכי, עיין מה שכתבתי לקמן ס"ק י"ג בזה]. ואם הפסיקה באמצע הפלגה ראשונה, כגון שראתה בראש חדש ניסן ובב' בו ובכ' בו ובט' באייר (ובכ"ט) [ובכ"ח] בו כולי עלמא מודו דלא קבעה לה וסת, רק כשהפסיקה בהפלגה האמצעית פליגי, ע"ש [ועיין בתשובות חתם סופר יו"ד סימן קס"ו]. (יב) שתקבע וסת אחד. כתב החוות דעת [חדושים ס"ק כג; ביאורים ס"ק טז] דוקא בחשד דוסת החודש וחשד דוסת הפלגה או כשנקבע אחד שוב אינה חוששת לשני כיון דאי אפשר שיתקיימו שניהם, אבל כששניהן דוסת החודש, כגון שראתה ג' פעמים בראש חדש ובפעם ג' ראתה ג"כ בכ"ה, חוששת גם לכ"ה אף שכבר נקבע הוסת של ראש חדש, כיון דאפשר שיתקיימו שניהם, דהא אשה קובעת וסת בתוך וסת כבסעיף ל"ב. וכן הדיו בוסת הדילוג ווסת השנה. ע"ש:

(יח) ראתה באחד באייר או לא ראתה כו'. צטור [עמוד נז] בשם הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כא] כתוב כאן ואם לא ראתה כו'. וכתב ב"י [עמוד נה ד"ה אבל קשה] משמע שאם ראתה בראש חודש אייר אין צריכה לחוש לט' זו, והטעם, שאילו חזרה לראות בראש חודש אייר היינו אומרים שראיה הראשונה שראתה בראש חודש ניסן היא עיקר, וראיה השנייה שעשרים זו היא תוספת דמים, הלכך אינה חוששת לט' באייר ולא לעשרים זו, אבל השתא

שלא ראתה בראש חודש אייר, אגלאי מילתא דראיה (בעשרים) [דעשרים] בניסן היא עיקר וחוששת לט' וכ' באייר. וצדרכי משה [אות ז] חלק עליו, וכתב מדכתב בסמוך וחוששת לשתייהן עד שתקבע כו', שמע מינה שקודם שתקבע וסת אחד שלש פעמים חוששת לשתייהן. ועוד, דקאמר בסמוך ראתה ב' זו כו', שמע מינה אף על גב דראתה שתי פעמים להפלגת עשרים אפילו הכי חוששת לימי החודש וצריכה לחוש לט' באייר, הוא הדין כאן אף על פי שראתה באחד באייר צריכה לחוש לט' זו משום ראיית עשרים בניסן, והא דנקט לא ראתה באחד באייר נראה לי דלרבותא קאמר, אע"ג דנעקר וסת של ראש חודש ניסן מכל מקום צריכה לחוש לשני כל זמן שלא נעקר פעם אחת, עכ"ל. וכן נראה לי עיקר, ויפה הגיה כאן רמ"א ראתה או לא ראתה כו', דלא מצינו בשום מקום דראיה שרואה בשני זמן תעקור החשש שהיה עליה תחלה כל זמן שאין להשני קציעות כדין שלו, בשלש פעמים או בארבע פעמים. ותו, דאטו אם תראה גם בראש חודש אייר וט' זו וכ"ה זו גם כן לא תקבע וסת להפלגת עשרים מראית עשרים בניסן, זה ודאי שקבעה וסת כיון שיש שלש הפלגות שוות, ולא אכפת לן צמה שראתה גם בראש חודש אייר, ואם כן היאך נמיר מכא ראיית ראש חודש אייר שלא לחוש כלל לט' זו כיון שאפשר לצא לידי קציעות וסת. ובפרישה [סוף אות כח] כתב צהדיא דאף על פי שאפשר לקבוע צה וסת להפלגת עשרים, מכל מקום אין לנו חוששין לו לכתחלה קודם שראינו שלש הפלגות שוות. וקשה, דכל שאפשר ודאי לנו חוששין לו שלא יצא לידי כך, כמו שמצינו בכל המקומות בסיומן זה, וזלתי בוסת הדילוג שלא חששו לו עד שלא יקבע, כמו שכתוב בסעיף י"א. ועוד נראה ראה צרורה ממה שכתב צקוף סימן זה צטור [עמוד עח] בראתה שני פעמים בראש חודש ובפעם השלישית ראתה בכ"ה לחודש וצראש חודש, דחוששת גם כן ליום הקדימה דהיינו לכ"ה, שמה וסת אחר היא קובעת. והלא הדברים קל ותומר, דהא הסם צרור לפנינו שלש פעמים בראש חודש, והוא סתם עונה בינונית לאשה, אפילו הכי חוששת גם ליום כ"ה, כל שכן כאן דיש שתי

ראיות לפנינו האחד כ' בניסן והשני בראש חודש אייר ועל כרחך לומר שאחת מהן עיקרית והשנית דרך מקרה, ומנא לך לומר דראש חודש עיקר ולא לחוש לט' זו, אימא לך דראיית כ' בניסן עיקרית וצריכה לחוש לט' באייר, דלאו דמא דראש חודש אייר סומק טפי מדם דכ' בניסן. על כן נראה עיקר דברי רמ"א דגם בראתה בראש חודש אייר צריכה לחוש לט' וכ' באייר. אלא דמה שציאר רמ"א דברי הטור צמה שכתב ואם לא ראתה, [ד] אמר כן דרך רבותא, לא מתיישב לי, דא"כ גם אחר כך צמה שכתב ראתה או לא ראתה ב'?

פתחי תשובה

ל"א (כסתם) [בסתם] חודש דהוא מלא, הנה החכם צבי בתשובה סימן קי"ד האריך להשיג על הש"ך והסכים עם הט"ז, וכן הסכים הכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק טז], ע"ש. ועיין חוות דעת [חדושים ס"ק כ; ביאורים ס"ק יב] שהסכים ג"כ עמהם בהא דעונה בינונית לאו היינו וסת החודש, אמנם לא כדבריהם דהוא יום ל', רק בזה עיקר כהש"ך דהוא יום ל"א, וא"כ הוא להיפך דאם החודש מלא שניהם ליום אחד הם ואם החודש חסר חוששת גם ליום שאחריו משום עונה בינונית, ע"ש. ודע, דאף לדעת הש"ך על כרחך צריך לומר דחילוק משום עונה בינונית, דאילו בוסת החודש כל זמן שלא נקבע ועבר זמנו ולא בדקה מותרת בלא בדיקה, כדמשמע בסעיף ד', ובינונית בינונית אסורה עד שתבדוק, כמבואר שם, ומשכחת לה וסת החודש בלא עונה בינונית כגון אם ראתה בינתיים או שיש לה וסת אחר קבוע ואחר ליום אחר, וכן כתבו האחרונים [1]. (יא) חוששת. עיין באר היטב [ס"ק יח]. ועיין מנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק כב] שהסכים עם הט"ז, אך הכרתי ופלתי [תפארת ישראל ס"ק טז] והסדרי טהרה [ס"ק יד] העלו כדעת הש"ך. ועיין חוות דעת [חדושים ס"ק כא; ביאורים ס"ק יד] שכתב דאם היו שתי הפלגות הראשונות בלי הפסקה בינתיים ובאמצע הפלגה שלישית הפסיקה, כגון שראתה בראש חדש ניסן ובב' בו ובט' באייר ובב' בו (ובכ"ט) [ובכ"ח] בו כולי עלמא מודו דקבעה לה וסת מכ' לכ' [אך בש"ך ס"ק מ' לא משמע הכי, עיין מה שכתבתי לקמן ס"ק י"ג בזה]. ואם הפסיקה באמצע הפלגה ראשונה, כגון שראתה בראש חדש ניסן ובב' בו ובכ' בו ובט' באייר (ובכ"ט) [ובכ"ח] בו כולי עלמא מודו דלא קבעה לה וסת, רק כשהפסיקה בהפלגה האמצעית פליגי, ע"ש [ועיין בתשובות חתם סופר יו"ד סימן קס"ו]. (יב) שתקבע וסת אחד. כתב החוות דעת [חדושים ס"ק כג; ביאורים ס"ק טז] דוקא בחשד דוסת החודש וחשד דוסת הפלגה או כשנקבע אחד שוב אינה חוששת לשני כיון דאי אפשר שיתקיימו שניהם, אבל כששניהן דוסת החודש, כגון שראתה ג' פעמים בראש חדש ובפעם ג' ראתה ג"כ בכ"ה, חוששת גם לכ"ה אף שכבר נקבע הוסת של ראש חדש, כיון דאפשר שיתקיימו שניהם, דהא אשה קובעת וסת בתוך וסת כבסעיף ל"ב. וכן הדיו בוסת הדילוג ווסת השנה. ע"ש:

היה לו לומר גם כן רצותא זו. ומו"ח ז"ל [צ"ח עמוד ט ד"ה והרצ] הפליג לחלוק גם על רמ"א, ואמר שטעות גמור הוא בראתה בראש חדש אייר לחוש לט' זו, מדהפסיקה ראיית ראש חדש אייר ציניתיים, דאם היתה חוששת להפלגת עשרים יום צריכה שתחוש כן מן ראיית ראש חודש אייר, וכמו שכתב הטור

בסמוך [עמוד סא] היתה רגילה לחודש שהי ראתה עשרים [חדש ניסן. וכן היא חוששת גם כיום שהיתה רגילה לראות, לראות כיום עשרים ושינתה ליום שלשים זה וזה אסורין, וכשיגיע

יום עשרים לראיית שלשים אסורה, הרי מצויר שאינה חוששת להפלגת עשרים מראיה שקודם שלשים אלא חוששת שמה תראה לעשרים יום מראיית שלשים שראתה עכשיו, וכדרכ הונא צריה דרז יהושע סוף פרק ננות כותים [מה לט, ב], עכ"ל. ואני אומר כבוד חכמים יתחלו [ע"פ משלי ג, לה], אצל דבריו אלו הם כשגגה לפני השליט, ואדרבה משם ראיה לדעת רמ"א, דשם לא מניין אלא מן ראיית שלשים כיון שלא היתה עכשיו שום ראיה קודם שלשים, אלא שהיתה ראויה לראות כיום עשרים כמתחלה ועכשיו שינתה והמתינה לראות עד שלשים, על כן כצירא ליה לרז הונא צריה דרז יהושע סוף פרק ננות כותים דלא מניין מן שעה שהיתה ראויה לראות אלא משעה שראתה באמת, ולאפוקי מרז פפא דסצירא ליה שמניין משעה שהיתה ראויה לראות, וזה פשוט בצוגיא מחצית השקל

[ס"ק לא] ראתה בו, בדברי הרמב"ן בו, דדברי מור"ם נובעים מדברי הטור בשם הרמב"ן, ומשום הכי הקשה עליו דהא בטור בשם הרמב"ן כו': ואחר כך כתב ראתה בו. ר"ל, דאין לומר דהרמב"ן לא דקדק בלשונו אלא כתב לא ראתה והוא הדין ראתה, דהא אח"כ כתב [ראתה] בט' בו או לא ראתה, ואם כן הכא נמי הוי ליה למימר ראתה באחד באייר או לא ראתה, אלא ודאי דמה שכתב הרמב"ן ואם לא ראתה דוקא הוא, דאם ראתה בראש חדש כו': והרב אטעמיה כו',

ר"ל, דמכל מקום לא קשה מידי על הרב שכתב גם כן ראתה באחד באייר או לא ראתה, דלטעמיה אזיל כו': דהוא הדין ראתה בו, כלומר, הרמב"ן דכתב לא ראתה, אין הכי נמי דהוא הדין ראתה כו': דנעקר וסת כו'. דלאחר שראתה בא' בניסן וכ' בו כי לחוש שתראה בא' באייר והיא וסת החדש, או שתראה בט' באייר והיא הפלגת כ', וסלקא דעתך אמינא שאם הגיע א' באייר ולא ראתה דנימא כי היכי דנעקר בזה וסת החדש נעקר גם כן וסת ההפלגה של כ' שראתה ואינה חוששת לט' באייר, קא משמע לן דאף על גב דנעקר וסת כו': ודא' כהב"ח כו'. דלפני הב"ח לא היה ספר דרכי משה, וכדה טעם מלכו דמשום הכי כתב הרב ראתה א' באייר או לא ראתה אף על גב דבספרי הטור שלפניו לא כתוב כן, אולי ראה הרב כך כתוב בנוסחאות ישנות בטור. ובאמת אין צריך לזה, שגם בנוסחאות הטור שלפני הרב היה כתוב כמו לפנינו, אלא הרב אזיל לטעמיה בדרכי משה דהטור והרמב"ן נקטו לא ראתה לרבותא, והוא הדין ראתה גם כן חוששת לט' באייר: נראה עיקר כו', ר"ל, כהב"ח: ושינתה הפלגתה צ"ב כו'. ר"ל, כיון שלא קבעה עדיין וסת הפלגה לכ', נעקר בפעם אחת, וחוששת ל"ב באייר להפלגה אחרונה ששינתה הפלגות כ' להפלגת י"ב, דהיינו מכ' בניסן לא' באייר, ואין צריכה לחוש אלא להפלגת י"ב כו':

אוצר מפרשים

יב (שם) עד שתקבע וסת אחד כדינו. עיין ט"ז ס"ק י"ט באמצע הדיבור [וה"ל], וכבר נתבאר בסעיף ז' דלענין וסת הדילוג אולינן לחומרא בזה, דהיינו שראתה חמשה עשר ניסן ששה עשר אייר י"ז סיון וגם ראתה בראש חדש אייר וראש חדש סיון, דלא אמרינן כבר קבעה לה וסת הדילוג ולא יניחוש לוסת החדש, דלקולא לא אמרינן כו', אלא בעינן דוקא דילוג בדי' פעמים, [עכ"ל]. משמע מדבריו היכא דקבעה ארבעה פעמים בדילוג שוב אינה צריכה לחוש לקביעות החדש, וכמו שמבואר ברמ"א כיון שנקבע אחד כדינו אינה חוששת להשני. ובספר חזונו דעת [ביאורין ס"ק טו] השיג על הטי"ז בזה, ותורף דבריו דקשיא ליה מדבריו הטור [עמוד ב], דהיכא דראתה ב' פעמים בראש חודש ופעם השלישי ראתה כ"ה בו ובראש חודש דחוששת גם לכ"ה בו, ואמאי כיון דנקבע האחד אינה חוששת שוב לשני. על כן יצא לבעל חזונו דעת [שם: חזושים ס"ק כג] לחלק דוקא בוסת החדש ובוסת הפלגה אמרינן כן דאם נקבע האחד אינה חוששת שוב לשני, דתרתיה דסתרי אהדרי, דאם קבעה וסת להפלגה שוב אם תראה בחודש הרי סותרת הפלגתה, מה שאין כן כששני הוסתות הם לימי החודש שפיר אמרינן שיתקיימו שניהם, דהא אשה קובעת לה וסת בתוך וסת. על כן תמה על הטי"ז דגם אם ראתה בדילוג ארבעה פעמים מכל מקום צריכה [לחוש] לוסת החדש שוה, דגם דילוג הוא בגרמת החדש וכמבואר בפוסקים. ותמהני עליו שנתעלם ממנו דברי הב"ח [עמוד עז ד"ה וחוששת] והפרישה [נדישה אות יח] בזה, כי עיקר יסודו מדברי הטור דאמאי צריכה לחוש לכ"ה לחודש כיון דראתה שלשה פעמים בראש חדש אם כן הוקבע לה וסת לחודש, וכבר הריגש בזה באמת הפרישה והב"ח דאמאי צריכה [לחוש] לכ"ה בו, וככתב הטעם דראיית ראש חדש השלישי לא חשיבא [ראיית] דמים גמורה מאחר שהיתה ממעיין פתוח, והביא דבריהם בספר נקודות הכסף בסימן זה [ס"ק יב], וא"כ פשוט מוכח מדבריהם דאין לחלק בזה כמו שמחלק החזונו דעת, רק עיקר הטעם דראיית ראש חדש לא חשיבא ראייה גמורה מאחר שראתה ממעיין פתוח חוששין להיפך דלאמא ראיית כ"ה עיקר וראיית הראש חדש השלישי דמיא יתירם

סס. גם מלשון רש"י [ד"ה והכין] ותורת הצית הארוך [צית ז שער ג יד, ב] מוכח כן, שכתבו שאם תמנה מיום שהיתה ראויה לראות נמצא שהיא חוששת שמה יקדים לכל זמן קצר ממנה שראתה עכשיו, ואינו צדין שזו שינתה לרחק ואין ניחוש שמה תקרב, עכ"ל [הרשצ"א]. משמע דאם היתה רואה

לחדש ניסן. וכן היא חוששת גם כיום שהיתה רגילה לראות, לראות כיום עשרים וסת אחד כדינו דלא אינה הרי אנו רואין שהיא קרבה לראות, ודאי צריכה לחוש ליום עשרים מן

ראיה של עשרים וגם ליום עשרים מן ראיית יום שלשים, אם כן גם כזה צריכה לחוש להפלגת עשרים ימים מן יום העשרים (באייר) [בניסן] ומן ראש חודש אייר. על כן נראה פשוט דאם היתה באמת ראייה גם עכשיו בעשרים והוסיפה לראות בשלשים, פשיטא דפשיטא דלכולי עלמא מניין מראיית עשרים לחוש גם להפלגה עשרים ממנה, ולא אכפת לן צמה שהפסיקה ראיית יום שלשים ציניהם, להקל עליה בשציל זה. ^י על כן הדבר צרור דמשה אמת ותורתו אמת, ודצרינו כאן הלכה רווחת בישראל דגם בראתה בראש חודש אייר הוה כלא ראתה, לכל המששות: (יט) שתקבע וסת אחד כדינו. פירוש, והשני לא נקבע. והיינו זאת וסת החודש נקבע תחלה, כגון ראתה בראש חודש ניסן ^י וראש חודש אייר וי"ד באייר וי"ט כו' צאייר וראש חודש סיון, הרי הוקבע וסת ראש חודש, וסת השלמים

[כג] ראתה באחד באייר או לא ראתה בו. דעת הב"ח [עמוד ט ד"ה והרצ] והפרישה [אות כח] כדעת הב"ח [עמוד נה ד"ה אצל קשה] דאם ראתה באחד באייר אינה חוששת לט' זו, וכן הוא הסכמת הש"ך [ס"ק לא] ובספרו נקודות הכסף [ס"ק ד]. ועיין צט"ו [ס"ק יח] שמארזין בזה לקיים דעת הרב, וכן נראה לי, וכן מצויר להדיא מדברי הראב"ד ^{יב} כספר צעלי הנפש דף י"ו ע"א [שער תיקון הסופות סימן ג הלכה יג], ע"ש:

דלעמיה אזיל כו': דהוא הדין ראתה בו, כלומר, הרמב"ן דכתב לא ראתה, אין הכי נמי דהוא הדין ראתה כו': דנעקר וסת כו'. דלאחר שראתה בא' בניסן וכ' בו כי לחוש שתראה בא' באייר והיא וסת החדש, או שתראה בט' באייר והיא הפלגת כ', וסלקא דעתך אמינא שאם הגיע א' באייר ולא ראתה דנימא כי היכי דנעקר בזה וסת החדש נעקר גם כן וסת ההפלגה של כ' שראתה ואינה חוששת לט' באייר, קא משמע לן דאף על גב דנעקר וסת כו': ודא' כהב"ח כו'. דלפני הב"ח לא היה ספר דרכי משה, וכדה טעם מלכו דמשום הכי כתב הרב ראתה א' באייר או לא ראתה אף על גב דבספרי הטור שלפניו לא כתוב כן, אולי ראה הרב כך כתוב בנוסחאות ישנות בטור. ובאמת אין צריך לזה, שגם בנוסחאות הטור שלפני הרב היה כתוב כמו לפנינו, אלא הרב אזיל לטעמיה בדרכי משה דהטור והרמב"ן נקטו לא ראתה לרבותא, והוא הדין ראתה גם כן חוששת לט' באייר: נראה עיקר כו', ר"ל, כהב"ח: ושינתה הפלגתה צ"ב כו'. ר"ל, כיון שלא קבעה עדיין וסת הפלגה לכ', נעקר בפעם אחת, וחוששת ל"ב באייר להפלגה אחרונה ששינתה הפלגות כ' להפלגת י"ב, דהיינו מכ' בניסן לא' באייר, ואין צריכה לחוש אלא להפלגת י"ב כו':

נתוספו בה. וכדברי הפרישה והב"ח משמע להדיא בספר בעלי הנפש להראב"ד ז"ל [שער תיקון הוסתות סימן ב הלכה ג], וז"ל, ויש מפרשים דהא דאמרינן בראיית עשרים וחמשה דמים יתירים הוא דאוספו בה, לאו למימרא דהוי הוא טפלה בראיית ריש ירחא, אלא לאפוקי דראיית ריש ירחא לא הוי טפלה לראיית עשרים וחמשה (ירחא) [דראיית עשרים וחמשה] דמים יתירים הוא דאוספו בה ודלמא וסת אחר היא קובעת, עכ"ל. אלמא דטעמא דחיישנין להיפוך דלמא ראיית כ"ה עיקר וראיית ראש חדש דמים יתירים הוא דאוספו, רק דלא הוי ראית ראש חדש טפלה [דלא אמרינן] דבדואי כן הוא אלא דאמרינן בראש חדש קבעה וסת, אמנם למיתוח כ"ה חוששין דאמרינן דלמא כ"ה עיקר. ולפי זה יצא כנוגע צדק של בעל הטי"ז, דבדואי אין לחלק בזה בין אם הוסתות שניהם בימי החודש או לוסת החדש והפלגה, רק בדבריו הטור טעמא אחרתא איכא במלתא וכדאמרינן. ולפי זה אם ראתה ד' פעמים בדילוג שוב (אינו) [אינה] חוששת לימי החודש, כיון דבדואי הוקבע לה וסת הדילוג שוב אינה נקבעה לה הוסת אחר. ואם אינה חוששת לראיות אחרות בתוך וסת כמבואר בסעיף ל"ב, שם כבר נקבע לה וסת אחד ג' פעמים ושוב התחילה לראות בפעם אחר ואם ראתה כן שלש פעמים נקבעה וסת בתוך וסת, דבדואי נהי היכא דנקבעה לה וסת אחד אינה חוששת לוסת אחר היינו מה שראתה טורם שנקבעה לה הוסת ואם נקבעה לה הוסת שוב אינה חוששת לראיות אחרות שראתה בתוך ימי קביעות הוסת, דאמרינן דראיות הוסת עיקר ושאר הראיות בטלות, אמנם זה בודאי היכא דהתחילה לראות ראיות חדשות אחר ימי קביעות הוסת חוששין לוסת אחר, והיינו משנתנינו [נה סג, ב] עתה למודא לראות ליום ט"ז וראתה כיום עשרים וכז', והיכא דראתה שלש פעמים אחר קביעות וסת הראשון ולא עקרה וסת הראשון קובעת וסת בתוך וסת וחוששת לשניהם, והיינו דינו דסעיף ל"ב, וזה פשוט מאד:

יג (פ"ז ס"ק יט) וראש חודש אייר וי"ג אייר יז, כן נראה לי לחשבון הנכון לפי הדין, ע"כ:

נקודות הבקש

דהתם צוסת המדש היא, וצוה גם הב"ח והפרישה מודים, וכמו שכתבתי [ש"ן] ס"ק י"א. ומה שהשיג על הב"ח, יפה כוון, אך מכל מקום דינו אמת, ומה שהובית הוא להפך אינה הוכחה כלל, דהתם היה לה יום קצוב ליום כ' הלכן אם היתה רגילה ליום כ' לא הי אמרינן דשינתה הפלגתה צמה שראתה עשרה ימים אח"כ והיתה צריכה לחוש י' ימים אחר דאיית יוס י' דהיינו יוס כ', מה שאין כן הלא דלא נקבע לה וסת הפלגה. וכיון שלל הוכחותיו נטלין, הדין לדינא דאם ראתה בראש חדש אייר אינה חוששת לט' זו, וכדמשמע מפשט דברי הרמב"ן, וכמו שכתב איהו ופליא דמה שכתב רמ"א דאם לא ראתה הוא דרך צומא לא תמייצב כו':

(א) גם זה ממשמעות
הטור [כז]:
(ג) לשון עצמו [דרכי משה]
אות ג]:
(ד*) סעיף ז:

הגהות הסמ"ע

קפט הגה סעיף יג ראתה
בט"ו בניסן והמשיכה
ראייתה ארבעה ימים
וביום [ט"ו] באייר ראתה
והמשיך ראייתה שלשה
ימים ובסיון התחילה
לראות וכו', כצ"ל:

הגהות והערות

[לא] עיין דגול מרצבה, אורח
מפרשים ס"ק יד, שהגיה
י"ד באייר. ואולי צ"ל וי"ד
צו. והיינו דמכ"ז ניסן ועד
י' אייר י"ד יום, והפסקה
בראיה אחרונה לית לן בה,
עיין חוות דעת מדושים ס"ק
כא:

[לב] עיין ש"ך ס"ק לב דהוא
דעת הרב צפירוש דברי
הטור, ועיין מה שהשיג עליו
חורת השלמים ס"ק כג.
ובשו"ב דבריו עיין סדרי
טהרה ס"ק עו וטורי כסף
ס"ק כא. ועיין דרכי משה
אות ס:

[ג] עיין חורת השלמים ס"ק
כג דלולי טעות נפל בדפוס
כי לא מנינו חילוק דעות
בזה. ועיין אמרי ברוך. וע"כ
הגיה נמוקי רי"ב דהד"ה
צ"ל "ראתה בנ" באייר", או
"עד שאחד". אך הסדרי
טהרה ס"ק עו ופרי דעה
צטורי כסף ס"ק כא
מקיימים גירסתנו, ע"ש.
ועיין הערה לב:

[ד] כ"ה גירסת הטור עמוד
נח וכו' עמוד ס ד"ה אחר
זמן ברמב"ן. אך לפנינו
ברמב"ן אינו כן, וראה
מקור מים חיים, אורח
מפרשים ס"ק טו:

[ה] במהדורות קראקא
שס"ו, שהיתה לפני הט"ו
והש"ך, הנוסח "והמשיכה
ראייתה שלשה ימים ובסיון
התחילה לראות ביום צו",
ולכן הגיהו בט"ו ס"ק כז'
כג ובש"ך ס"ק לח:

משום וסת החודש, ולאחד בסיון משום ראש חודש אייר. אבל
לוסת החודש חוששת צין ראתה מקודם או לא ראתה, כל שלא
שינתה וסתה של החודש. וכן כתוב בפרישה סעיף כ"ח, וכן כתב
הצ"ח סעיף ט"ו [עמוד נה ד"ה ומ"ש כידל]. ועיין לקמן ס"ק מ':
לב ראתה ט"ו בניסן כו' [כז].

הוא דעת הרב צפירוש דברי
הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כז]
והוא נכון, אף על פי שאין כן
דעת הצ"ח [עמוד נח ד"ה ומ"ש הגיע
יום כ"א; ד"ה ומ"ש הגיע כ"ב] ושאר
אחרונים: לב חוששת לט"ו
באייר. לוסת החודש. ומשמע
דאין צריכה לחוש ל"ד באייר אף
על פי שהוא שלשים יום מראית
ט"ו בניסן, ומזה ראייה למה
שכתבתי בס"ק ל' דוסת החודש
היינו עונה צינונית:
לב חוששת לט"ו בסיון. לוסת
החדש (וגם משום הפלגה), ואינה
חוששת ל"ו צו משום וסת

הדילוג. וגם משום וסת הפלגה ליכא, שהרי ניסן מלא ואייר חסר,
נמצא ט"ו דאייר הוא הפלגה ל"ב מט"ו דניסן, וי"ז דסיון הוא
הפלגה ל"א מט"ו דאייר, ומשום הכי אינה חוששת גם כן ל"ח
בתמוז שאינה הפלגה ל"א אלא ל"ב מי"ז בסיון, וצריכה לחוש
להפלגת האחרון שהוא ל"א: לב ואינה חוששת ל"י"ח
היינו להרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה יב], והיא הסברה הראשונה
לעיל סעיף ז'. אבל להיש אומרים שם קצעה כבר וסת הדילוג
בשלש ראיות וחוששת כאן ל"ח בתמוז, וכמו שמסיים הרב רק
יש אומרים כי בדילוג חודש הראייה ראשונה מן המנין כו', ולפי
זה מיירי הכא צהיה לה וסת קבוע קודם לכן בט"ו לחודש דלאו
לדברי הכל שדינן ראייה דט"ו דניסן לוסתה ואינה מן המנין, וכמו
שכתבתי לעיל ס"ק י"ח: לב ובן בדרך זה בהפ"ה ודי"אוגין
כו'. כלומר, שדילוגה בהפלגה, כגון שראתה באלחזניסן ולסוף
עשרים חוששת להפלגה זו (דהיינו ט') באייר שהוא הפלגה עשרים
מעשרים בניסן, מיהו גם לראש חודש אייר חוששת משום וסת
החודש). דילגה ליום כ"א (היינו עשרה באייר, ובראש חודש אייר
לא ראתה), חוששת ליום כ"א (היינו ראש חודש סיון, מיהו גם
ליום כ') אייר חוששת שמא תקבע וסת צימי החודש שהרי ראתה
כ' בניסן, כדלעיל). הגיע יום כ"א ולא ראתה מותרת לשמש (ציום
כ"ב ואינה צריכה לחוש להפלגה בדילוג). דילגה ליום כ"ב חוששת
ליום כ"ב (היינו כ"ג בסיון), הגיע כ"ב ולא ראתה מותרת לשמש
(ציום כ"ג לראייתה דהיינו כ"ד בסיון, והיינו לשמואל. אי נמי,
לרב, ובהיה לה וסת קודם לכן מעשרים לעשרים, אבל כשלא היה
לה וסת סגי לרב בארבע ראיות להפלגה לקבוע וסת בדילוג
בהפלגה, וכמו שכתבתי לעיל ס"ק ח'). אירע לה ראייה ליום כ"ג,
קצעה לה וסת לדילוג, מכאן ואילך אינה חוששת אלא לדילוגה,
כן כתב הטור [עמוד נח] בשם הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כז],
והוספתי ביאור: לב רק יש אומרים כי בדי"אוג חודש כו'.
צ"ע, דהיש אומרים בדילוג חודש ראייה ראשונה מן המנין סוברים
גם בדילוג בהפלגה [דהפלגה] ראשונה מן המנין, וכמו שכתבתי
לעיל ס"ק ח', ע"ש ודוק, אלא שאין הפלגה נודעת אלא בשתי
ראיות וכדלעיל סעיף ז', ואי אפשר צפחות מארבע ראיות אפילו
בהפלגות שוות, ול"ע: לב והמשיכה ראייתה ש"ש ימים
כו'. ומיירי שאחר כך ראתה בט"ו באייר וצ"ו צו. ומקנת ספרים
אימתא כן הגירסא בזה, וכן הוא בטור [עמוד ס]:

והפלגות לא נקבעו רק שתי פעמים. וכן לפעמים וסת הפלגות
תחלה, כגון שראתה בראש חודש ניסן י"ז וכו' צו ובראש
חודש אייר ו"ב [כז] צו, דקצעה וסתה להפלגת י"ד יום, ווסתות
הראש חודש עדיין לא נקבעו. וברב נכתב צפעיף ז' [ס"ק ט'
לענין וסתות הדילוג אוליין
לחומר צוה, דהיינו ראתה ט"ו
ניסן ט"ו אייר י"ז סיון וגם
ראתה בראש חודש אייר וראש
חודש סיון, דלא אמרינן כבר
נקבע וסת הדילוג ולא נחוש
לוסת החודש עוד, דלקולא לא
אמרינן כן, אלא צעינן דוקא
דילוג בארבע פעמים: (ב) או
עד שאחד מהן נעקר אז
אינה כו'. פירוש, אפילו צפעס
אחת שיצא אותו הוסת ולא
תראה הוא נעקר, כיון שלא
הוקבע עדיין שלש פעמים. וכן
צריך להיות הגירסא בטור או עד
שתיעקר, וכמו שהעיד צ"ח [עמוד
ט סוף דיבור ראשון] שראה כן בהלכות נדה להרמב"ן [פ"ה הלכה כא]:
(בא) ובן בדרך זה בהפ"ה ודי"אוגין. פירוש, שהדילוגין הם
שלא לפי ימות החודש כמו שזכרנו ט"ו ט"ז י"ו, אלא בדרך
הפלגה, דהיינו שראתה עכשיו ראייה ראשונה, ולסוף עשרים
ממנה ראתה שניה, כשיגיע עשרים אחר השניה צריכה לחוש.
הגיע עשרים ולא ראתה אינה חוששת כלל להפלגה, ראתה ראייה
שלישית ציום שלאחריו, דהיינו עשרים ואחד אחר השניה, כשיגיע
עשרים ואחד אחר השלישית צריכה לחוש אותו יום. לא ראתה
צו, אינה חוששת כלל להפלגה. ואם ציום שלאחריו, דהוא עשרים
ושנים אחר ראייה שלישית, ראתה ראייה רביעית, כשיגיע יום
עשרים ושנים אחר הרביעית צריכה לחוש. לא ראתה צו, אינה
חוששת כלל להפלגה. ואם ציום שלאחריו שהוא יום עשרים ושלשה
אחר הרביעית ראתה ראייה חמישית, קצעה לה וסת לדילוג, מכאן
ואילך לא תחוש אלא לדילוג, ואינה צריכה לחוש ציום עשרים
ושלשה שיגיע אחר הראייה חמישית, כן כתב הטור [עמוד נח] בשם
רמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כז] דצעינן חמש ראיות [ד], והיינו
כשמואל שהזכר לעיל בצפעיף ז' לדעה הראשונה שצעינן שמשלש
בדילוג. ואין להקשות הא לעיל סגי בארבע ראיות וכאן צעינן
חמש, דלעיל מיירי בדילוג לפי החודש ט"ו ט"ז י"ו, ממילא ניכר
שם יום של ראייה הראשונה, מה שאין כן כאן אנו מתחילין מן
ראייתה ציום עשרים ואין אחר יודע מתי מתחילין העשרים, על
כן צריך לראיה הראשונה שקודם העשרים. נמצא אותה ראייה
שקודם העשרים ויום העשרים נחשבים ליום אחד, כי אין ידוע
אחד בלי חצירו. נמצא לסברה שניה דלעיל דסגי בט"ו ט"ז י"ו,
שהוא דברי רב, צעינן כאן ארבע ראיות, מטעם שאמרנו. וזהו
שכתב רמ"א אחר כך יש אומרים כי בדילוג החודש הראייה
הראשונה מן המנין, דהיינו דעה האחרונה שבצפעיף ז', ולפי זה
כאן סגי בארבע ראיות כמו שזכרנו. ועיין מה שאכתוב בסמוך
[ס"ק נד] צמה שכתב רמ"א יש אומרים שחוששת לדילוג, מה
שנראה לי דעת רמב"ן צפסק זה: (בב) והמשיכה ראייתה
ש"ש ימים. בטור [עמוד ס] כתוב ארבעה ימים, ובט"ו לחודש
אייר כתב שם שנים או שלשה ימים. ונראה שברצותא כתב כן,
דאף על פי שראיית י"ז של פעם הראשונה והשניה לא היתה
סוף העונה אלא באמצע, אפילו הכי חשבינן לה לעיקר העונה.
וציום י"ז של פעם שלישית לא כתב שראתה צ"ו וי"ח כמו
שכתב בשתי פעמים הראשונים, דלא היה פשיטא לקבוע הוסת

ט סוף דיבור ראשון] שראה כן בהלכות נדה להרמב"ן [פ"ה הלכה כא]:
(בא) ובן בדרך זה בהפ"ה ודי"אוגין. פירוש, שהדילוגין הם
שלא לפי ימות החודש כמו שזכרנו ט"ו ט"ז י"ו, אלא בדרך
הפלגה, דהיינו שראתה עכשיו ראייה ראשונה, ולסוף עשרים
ממנה ראתה שניה, כשיגיע עשרים אחר השניה צריכה לחוש.
הגיע עשרים ולא ראתה אינה חוששת כלל להפלגה, ראתה ראייה
שלישית ציום שלאחריו, דהיינו עשרים ואחד אחר השניה, כשיגיע
עשרים ואחד אחר השלישית צריכה לחוש אותו יום. לא ראתה
צו, אינה חוששת כלל להפלגה. ואם ציום שלאחריו, דהוא עשרים
ושנים אחר ראייה שלישית, ראתה ראייה רביעית, כשיגיע יום
עשרים ושנים אחר הרביעית צריכה לחוש. לא ראתה צו, אינה
חוששת כלל להפלגה. ואם ציום שלאחריו שהוא יום עשרים ושלשה
אחר הרביעית ראתה ראייה חמישית, קצעה לה וסת לדילוג, מכאן
ואילך לא תחוש אלא לדילוג, ואינה צריכה לחוש ציום עשרים
ושלשה שיגיע אחר הראייה חמישית, כן כתב הטור [עמוד נח] בשם
רמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה כז] דצעינן חמש ראיות [ד], והיינו
כשמואל שהזכר לעיל בצפעיף ז' לדעה הראשונה שצעינן שמשלש
בדילוג. ואין להקשות הא לעיל סגי בארבע ראיות וכאן צעינן
חמש, דלעיל מיירי בדילוג לפי החודש ט"ו ט"ז י"ו, ממילא ניכר
שם יום של ראייה הראשונה, מה שאין כן כאן אנו מתחילין מן
ראייתה ציום עשרים ואין אחר יודע מתי מתחילין העשרים, על
כן צריך לראיה הראשונה שקודם העשרים. נמצא אותה ראייה
שקודם העשרים ויום העשרים נחשבים ליום אחד, כי אין ידוע
אחד בלי חצירו. נמצא לסברה שניה דלעיל דסגי בט"ו ט"ז י"ו,
שהוא דברי רב, צעינן כאן ארבע ראיות, מטעם שאמרנו. וזהו
שכתב רמ"א אחר כך יש אומרים כי בדילוג החודש הראייה
הראשונה מן המנין, דהיינו דעה האחרונה שבצפעיף ז', ולפי זה
כאן סגי בארבע ראיות כמו שזכרנו. ועיין מה שאכתוב בסמוך
[ס"ק נד] צמה שכתב רמ"א יש אומרים שחוששת לדילוג, מה
שנראה לי דעת רמב"ן צפסק זה: (בב) והמשיכה ראייתה
ש"ש ימים. בטור [עמוד ס] כתוב ארבעה ימים, ובט"ו לחודש
אייר כתב שם שנים או שלשה ימים. ונראה שברצותא כתב כן,
דאף על פי שראיית י"ז של פעם הראשונה והשניה לא היתה
סוף העונה אלא באמצע, אפילו הכי חשבינן לה לעיקר העונה.
וציום י"ז של פעם שלישית לא כתב שראתה צ"ו וי"ח כמו
שכתב בשתי פעמים הראשונים, דלא היה פשיטא לקבוע הוסת
ציון וי"ח כיון שיש שם שני ימים שזים בכל פעם:

ביאור הגר"א

[כ] ואינה חוששת כו' כיצד ראתה כו'. גמרא שם איתביה היתה למודה כו', ותוספות ד"ה ואינה כו', וכנזכר לעיל [ס"ק ב וטו]: [כא] ראתה ט"ו בניסן
והמשיכה כו'. עיין לעיל סימן קפ"ד סעיף ז':

מחצית השקל

יורה דעה קפט הלכות נדה

תורת השלמים

עט

[כג] ואינה חוששת לזכות הדילוגין וכו' כיצד ראתה ט"ו בניסן.
כן מבואר בש"ס סוף פרק האשה נדה פז, אן, והוא הסכמת הפוסקים ראשונים ואחרונים, וכמבואר בב"י לעיל סעיף י"א, והש"ך כתב בש"ק ל"ב שזה הוא דעת הרב צפירוש דברי הרמב"ן והוא נכון, אף על פי שאין כן דעת הב"י ושאר אחרונים, עכ"ל.
ולא מלמדי שום חילוק דעות בזה, והוא מוסכם מכל האחרונים, רק צנזון שלפני זה "ואו עד שאחד מהם נעקר וכו', בזה יש חילוק דעות צפירושהים להרמב"ן (הלכות נדה פ"ה הלכה כא), עיין בב"י (עמוד טו) וצדרכי משא (פאת זן וצ"ח) (עמוד טו ד"ה ומ"ט), ואולי טעות נפל בדפוס: [כד] בהפלגה ודיילוגין.
על דרך שנמצאר לעיל סעיף ה': [כה] רק יש אומרים כי בדיילוג חודש הראיה הראשונה מן המניין.
אבל דילוגו הפלגה על כל פנים ראייה ראשונה אינה מן המנין, דככל הפלגה צעין לרצנע ראיות, אבל מכל מקום למאן דסובר דילוגו המודש דלראיה ראשונה אינה מן המנין אס כן דילוגו הפלגות צעין חמס ראיות, וכמו שכתבתי לעיל ס"ק ח'.
וכן כתבו הט"ו (ס"ק כא) והש"ך (ס"ק לו), אלא ששש"ך (ס"ק לו) הניח דברי הרב צנ"ע, ולפי מה שכתבתי נחת:

תפארת ישראל

דהא הפלגתה מט"ו בניסן עד ט"ז באייר הוה ל"ב יום, ומט"ז באייר עד ט"ז בסיון לא הוי רק ל' יום (לפי סדר החדשים דניסן מלא ואייר חסר).
אלא ר"ל חוששת גם משום הפלגה כשיגיע יום הוסת של הפלגה, והיינו ב"ח בסיון: "לא מט"ז דאייר כו'.
ר"ל, אלא חוששת ל"ח בסיון משום הפלגה, כנזכר לעיל: ומשום הכי אינה כו', ר"ל, ואם ראתה ב"ז בסיון דאמרינן דחוששת ל"ח בתמוז אבל לא ל"ח בתמוז, אף על גב דהפלגת ל"ב מ"ז בסיון הוה ב"ח בתמוז, מיהו כיון שראתה ב"ז בסיון נהי דהפלגתה הראשונה מט"ו בניסן עד ט"ז באייר הוי ל"ב יום, מכל מקום הפלגה שניה מט"ז באייר עד י"ז בסיון לא הוי רק ל"א יום, וכיון שוסת הפלגה מל"ב לא הוי קבוע, נעקר כפעם אחת, והיינו (כשישנתה) מל"ב לכ"א, ואינה חוששת רק לל"א היינו כי ב"ח בתמוז, אבל אינה חוששת גם כן י"ח בתמוז כו': (פ"ק דה) ואינה (השבה) הראשונה כו'.
שפוסק כשמואל עד שתשלשך בדלוגין: אבל דריש אומרים שם.
דמחמירין כרב דסגי בב' דלוגין והיינו ג' ראיות, אם כן הכא נמי כשראתה י"ז בסיון קבעה וסת הדלוג וחוששת אח"כ ל"ח בתמוז: רק יש אומרים כו' הראיה ראשונה כו'.
והיינו דהיש אומרים סבירא להו כרב דראיה ראשונה גם כן מן המנין וסגי בג' ראיות: ולפי זה כו'.
ר"ל, כיון דזה תלוי בפלוגתא הנ"ל למה כתב הרב דין זה בסתם, על זה כתב ולפי זה מיירי כו': (פ"ק דו) וכן בדרך זה כו'.
ובראש חדש אייר לא ראתה כו'.
אזיל לטעמיה שהסכים בס"ק ל"א כהב"י, שאם ראתה בראש חדש אייר הרי שינתה הפלגת כ' ל"ב (וכשתזוה"אח"כ וראתה בעשרה באייר שינתה הפלגת י"ב ליו"ד, א"כ] אי אפשר לה לקבוע וסת הפלגה בדילוג ע"י שהפליגה כ' ואח"כ דילגה לכ"א, כיון שבנתיים ראתה בראש חדש אייר שינתה להפלגות אחרות, ומשום הכי כתב ובראש חדש אייר לא ראתה כו': ביום כ"ב היינו כ' בסיון: והיינו שמואל כו'.
דבעינן שתשלשך בדלוג, והכא עד השתא לא הוי רק ב' דילוגין, דהיינו מכ' לכ"א וכ"א לכ"ב: אי נמי [אפילו] ב"ב דו, דסגי בב' דילוגין, אם היה לה וסת מקודם לכן מכ' לכ' שהיה ראית כ' שייך לוסתה ואינה מן המנין, אלא בעינן בלאו הכי ג' ראיות דהיינו כ"א כ"ב וכ"ג: אבל כשא לא היה לה וסת כו' בארבע ראיות כו'.
כנדרן דהכא שראתה בא' בניסן ולסוף כ' ואח"כ לסוף כ"א ואח"כ לסוף כ"ב: קבעה לה וסת ד"ילוג כו'.
אפילו לשמואל, דהא כבר היו ה' ראיות וד' הפלגות (וג' דילוגין) [דהיינו בהפלגה ג' דילוגים]: (פ"ק דו) רק יש אומרים כו'.
צ"ע כו'.
דמשמעות לשון הרב דליש אומרים ראייה הראשונה (אינה) מן המנין היינו בדילוג חודש, ולא בדילוג של הפלגה: אפילו בהפלגות שוות כו'.
ר"ל, אם כונת מור"ם דמשום הכי נקט בדילוג חודש הראיה הראשונה מן המנין [נדאלו בהפלגה אין ראייה ראשונה יכולה להיות מן המנין] מחמת שאין הפלגה נודעת אלא בב' ראיות, אם כן מאי אריא דכתב זה גבי הפלגה בדילוג, הא גם בהפלגות שוות אין קביעות וסת בפחות מד' ראיות, מהאי טעמא דראיה הראשונה אינה מן המנין שאין הפלגה נודעת אלא בב' ראיות: (פ"ק דה) והמשיכה כו' ג' ימים כו'.
לפי הגהת הש"ך כצ"ל בדברי הרב, ראתה בט"ו בניסן ושהמשיכה ראיתה ג' ימים דהיינו ט"ו ט"ז י"ז, וביום ט"ז באייר ראתה והמשיכה ראיתה ב' ימים דהיינו כ"ז י"ז, וסבירא ראתה ב"ז בו (אם כן ראתה בדילוג [ט"ו] בחדש זה) [ט"ז] בחדש זה ו"ז בחדש זה, וגם וסת השוה דהא ראתה שלש פעמים ב"ז לחדש, מה שאין כן ט"ו לא ראתה רק פעם א' וט"ז שתי פעמים.
ועל זה כתב הרב הפלוגתא) יש אומרים שחוששת לדילוג ולוסת השוה כו' (דהיינו ל"יז בתמוז משום וסת השוה, ול"ח בתמוז משום וסת הדילוג).
ויש אומרים שאין וסת השוה ואינה חוששת רק ל"ח בתמוז משום דילוגה:

באר היטב

עשרים ושמים ואינה צריכה לחוש להפלגה דלילוג.
דילגה ליום עשרים ושמים חוששת ליום עשרים ושמים, היינו כ"ג ציון.
הגיע העשרים ושמים ולא ראתה מותרת לשנמ דיום עשרים ושלא ללראיתם, דהיינו כ"ד ציון, והיינו לשמואל.
אי נמי, לרצ וזהיה לה וסת קודם לכן מעשרים לעשרים, אבל כשא היה לה וסת סגי לרצ בלרצ ראיות להפלגה לקבוע וסת דילוג בהפלגה.
לרע לה ראייה נמי עשרים ושלאה קבעה לה וסת דלילוג, מכאן ואילך אינה חוששת חלל לדילוגה, כן כתב הטור בשם הרמב"ן, והוספתי ציבור, בע"ל הש"ך (ס"ק לו).
ואין להקשות הא לעיל סגי בד' ראיות וכאן בעינן חמש, דלעיל מיירי בדילוג לפי החודש ט"ו ט"ז י"ז, ממילא ניכר שם יום של ראייה ראשונה, מה שאין כן כאן אנו מתחילין מן ראיתה ביום עשרים ואין אתה יודע מתי מתחילין העשרים, על כן צריך לראיה הראשונה שקודם העשרים, נמצא אותה ראייה שקודם העשרים ויום העשרים נחשבים ליום אחד, כי אין יודע אחד בלי חבירו, נמצא לסברא שניה שבסעיף ז' מהני כאן אובע ראיות, וט"ו ס"ק כא): (כג) המנין.
כתב הש"ך (ס"ק לו) ל"ע, דהיש אומרים דעלילוג מודש ראייה ראשונה מן המנין סוצרים גם דילוגו דהפלגה [דהפלגה] ראשונה מן המנין, אלא שאין הפלגה נודעת חלל בשתי ראיות ואי אפשר צפחות מארבע ראיות אפילו בהפלגות שוות, ול"ע:

אוצר מפרשים

הרי סבירא ליה להרמב"ן דגם בוסת הפלגה בדילוגים סגי בארבעה (דילוגים) [ראיות].
וכפי הנראה הנוסחאות שלפנינו הם אמיתיות, דכן מבואר בדבריו הלכה י"ב, ראתה עכשיו וביום שלשים וראתה שלישית לל"א ורביעיית לל"ב קבעה לה וסת לדילוג של הפלגות, בין שהרחיקה דילוגה הרבה בין שלא הרחיקה אלא יום אחד קובעת לה וסת לדלוג השוה, עכ"ל.
הרי מבואר דגם בוסת הפלגה בדילוג סגי בארבע ראיות.
ובאמת גם הטור ז"ל (עמוד ג) העתיק [כן] דברי הרמב"ן ז"ל, ועמוד הבית (שם ד"ה ופעמים) והפרישן (נאות לו) הדטור (סותרים) [דבריו] אהדרי, וכאן העתיק דסגי בארבע ראיות, ולשמן (עמוד נח) בלשון הרמב"ן ז"ל שהעתיק מבואר דלא קבעה לה וסת הפלגה בדלוג אלא בחמש ראיות.
אמנם לפי נוסחאות שלפנינו אתי שפיר ואין כאן סתירה, דבשני המקומות מבוארים בדברי הרמב"ן דוסת הפלגה בדלוגים סגי בארבע ראיות.
ותמיהני שלא הרגישו בזה האחרונים מנוסחאות הלכות רמב"ן שלפנינו: (פקודים פ"ה)

וסת הימים

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התבונה

אבזדרהם <מהדורת קרן רא"ם> - ג אבזדרהם, דוד בן יוסף עמוד מס : 102 הודפס ע"י אוצר החכמה

אבל לזכות החודש כו'.
ר"ל, אבל במה שכתב ראתה בט' בו או לא ראתה חוששת לכ' באייר, אתי שפיר, דלוסת החדש כו': כל שלא שינתה כו'.
ר"ל, דהא עדיין לא עבר יום כ' באייר ולא ראתה, ונימא אף על גב שראתה בא' באייר תראה גם ביום כ' בו ולא נעקר עדיין וסת החדש.
אבל להפלגה אף על גב שעדיין לא הגיע ט' באייר ולא ראתה, מכל מקום מה שראתה בא' באייר כבר ביטלה הפלגת כ' שינתה ל"ב.
ועיין ט"ז ס"ק י"ח שהסכים עם הרב בהג"ה דאין הראיה שראתה בא' באייר מבטלת להפלגה קמייתא דכ', דהראיה דחזוין ששינתה לקרב ראיותיה מכ' ל"ב אמרינן דמים יתרים הוא דאתוספו ואין זה אלא תוספת דמים בעלמא אבל מכל מקום אורח בזמנו כא בהפלגה הקבוע לכ' בלי ביטול כלל מהך ראייה שבנתיים.
והמנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק כב] הסכים עם הט"ז, אבל הפלתי [תפארת ישראל ס"ק טז] מסכים עם הש"ך, ע"ש: (פ"ק דה) חוששת כו'.
דאין צריכה לחוש כו', ואם כן לשיטת (הר"ן) [החכם צבי] [סימן קיד] והפלתי [תפארת ישראל ס"ק טז] דוסת החדש לאו היינו עונה בינוניות, באמת צריכה לחוש גם ל"ד באייר: (פ"ק דה) חוששת כו'.
וגם משום הפלגה כו'.
אינו ר"ל בט"ז בסיון גופא חוששת משום הפלגה גם כן,

דהא הפלגתה מט"ו בניסן עד ט"ז באייר הוה ל"ב יום, ומט"ז באייר עד ט"ז בסיון לא הוי רק ל' יום (לפי סדר החדשים דניסן מלא ואייר חסר).
אלא ר"ל חוששת גם משום הפלגה כשיגיע יום הוסת של הפלגה, והיינו ב"ח בסיון: "לא מט"ז דאייר כו'.
ר"ל, אלא חוששת ל"ח בסיון משום הפלגה, כנזכר לעיל: ומשום הכי אינה כו', ר"ל, ואם ראתה ב"ז בסיון דאמרינן דחוששת ל"ח בתמוז אבל לא ל"ח בתמוז, אף על גב דהפלגת ל"ב מ"ז בסיון הוה ב"ח בתמוז, מיהו כיון שראתה ב"ז בסיון נהי דהפלגתה הראשונה מט"ו בניסן עד ט"ז באייר הוי ל"ב יום, מכל מקום הפלגה שניה מט"ז באייר עד י"ז בסיון לא הוי רק ל"א יום, וכיון שוסת הפלגה מל"ב לא הוי קבוע, נעקר כפעם אחת, והיינו (כשישנתה) מל"ב לכ"א, ואינה חוששת רק לל"א היינו כי ב"ח בתמוז, אבל אינה חוששת גם כן י"ח בתמוז כו': (פ"ק דה) ואינה (השבה) הראשונה כו'.
שפוסק כשמואל עד שתשלשך בדלוגין: אבל דריש אומרים שם.
דמחמירין כרב דסגי בב' דלוגין והיינו ג' ראיות, אם כן הכא נמי כשראתה י"ז בסיון קבעה וסת הדלוג וחוששת אח"כ ל"ח בתמוז: רק יש אומרים כו' הראיה ראשונה כו'.
והיינו דהיש אומרים סבירא להו כרב דראיה ראשונה גם כן מן המנין וסגי בג' ראיות: ולפי זה כו'.
ר"ל, כיון דזה תלוי בפלוגתא הנ"ל למה כתב הרב דין זה בסתם, על זה כתב ולפי זה מיירי כו': (פ"ק דו) וכן בדרך זה כו'.
ובראש חדש אייר לא ראתה כו'.
אזיל לטעמיה שהסכים בס"ק ל"א כהב"י, שאם ראתה בראש חדש אייר הרי שינתה הפלגת כ' ל"ב (וכשתזוה"אח"כ וראתה בעשרה באייר שינתה הפלגת י"ב ליו"ד, א"כ] אי אפשר לה לקבוע וסת הפלגה בדילוג ע"י שהפליגה כ' ואח"כ דילגה לכ"א, כיון שבנתיים ראתה בראש חדש אייר שינתה להפלגות אחרות, ומשום הכי כתב ובראש חדש אייר לא ראתה כו': ביום כ"ב היינו כ' בסיון: והיינו שמואל כו'.
דבעינן שתשלשך בדלוג, והכא עד השתא לא הוי רק ב' דילוגין, דהיינו מכ' לכ"א וכ"א לכ"ב: אי נמי [אפילו] ב"ב דו, דסגי בב' דילוגין, אם היה לה וסת מקודם לכן מכ' לכ' שהיה ראית כ' שייך לוסתה ואינה מן המנין, אלא בעינן בלאו הכי ג' ראיות דהיינו כ"א כ"ב וכ"ג: אבל כשא היה לה וסת כו' בארבע ראיות כו'.
כנדרן דהכא שראתה בא' בניסן ולסוף כ' ואח"כ לסוף כ"א ואח"כ לסוף כ"ב: קבעה לה וסת ד"ילוג כו'.
אפילו לשמואל, דהא כבר היו ה' ראיות וד' הפלגות (וג' דילוגין) [דהיינו בהפלגה ג' דילוגים]: (פ"ק דו) רק יש אומרים כו'.
צ"ע כו'.
דמשמעות לשון הרב דליש אומרים ראייה הראשונה (אינה) מן המנין היינו בדילוג חודש, ולא בדילוג של הפלגה: אפילו בהפלגות שוות כו'.
ר"ל, אם כונת מור"ם דמשום הכי נקט בדילוג חודש הראיה הראשונה מן המנין [נדאלו בהפלגה אין ראייה ראשונה יכולה להיות מן המנין] מחמת שאין הפלגה נודעת אלא בב' ראיות, אם כן מאי אריא דכתב זה גבי הפלגה בדילוג, הא גם בהפלגות שוות אין קביעות וסת בפחות מד' ראיות, מהאי טעמא דראיה הראשונה אינה מן המנין שאין הפלגה נודעת אלא בב' ראיות: (פ"ק דה) והמשיכה כו' ג' ימים כו'.
לפי הגהת הש"ך כצ"ל בדברי הרב, ראתה בט"ו בניסן ושהמשיכה ראיתה ג' ימים דהיינו ט"ו ט"ז י"ז, וביום ט"ז באייר ראתה והמשיכה ראיתה ב' ימים דהיינו כ"ז י"ז, וסבירא ראתה ב"ז בו (אם כן ראתה בדילוג [ט"ו] בחדש זה) [ט"ז] בחדש זה ו"ז בחדש זה, וגם וסת השוה דהא ראתה שלש פעמים ב"ז לחדש, מה שאין כן ט"ו לא ראתה רק פעם א' וט"ז שתי פעמים.
ועל זה כתב הרב הפלוגתא) יש אומרים שחוששת לדילוג ולוסת השוה כו' (דהיינו ל"יז בתמוז משום וסת השוה, ול"ח בתמוז משום וסת הדילוג).
ויש אומרים שאין וסת השוה ואינה חוששת רק ל"ח בתמוז משום דילוגה:

(יט) אינה.
כתב הש"ך (ס"ק לג) ומשמע דאינה צריכה לחוש ל"ד בל"ד אף על פי שהוא שלשים יום מרל"ח ט"ו צניסן, ומהו ראייה דוסת המודש היינו עונה ציונות: (כ) ל"ז.
דמשום וסת הדילוג אינה צריכה לחוש, כלעיל.
וגם וסת הפלגה ליכא, שהרי ניסן מלא ואייר חסר, נמאל ט"ו דאייר הוא הפלגת ל"ב מט"ו דניסן וי"ז דסיון הוא הפלגת ל"א מט"ו דאייר, ומשום הכי אינה חוששת גם כן ל"ח בתמוז שאינה הפלגת ל"א חלל ל"ב מ"ז ציון, ולריונה לחוש להפלגה האחרון שהוא ל"א, [ש"ך ס"ק לד]: (כא) ל"ח.
היינו לקצרה ראשונה לעיל סעיף ז', אבל להיש אומרים שם קבעה כבר וסת הדילוג בשלש ראיות וחוששת כאלן ל"ח בתמוז, וכמו שסיים הרמ"א דעלילוג מודש יש אומרים דלראיה ראשונה מן המנין, ולפי זה מיירי הכא שהיה לה וסת קבוע קודם לכן בט"ו לחדש דלא לדברי הכל שדיין ראייה דט"ו דניסן לוסתה ואינה מן המנין, עכ"ל הש"ך (ס"ק לה): (כב) בהפלגה.
כלומר, שדילגה בהפלגה, כגון שראתה בלחד צניסן ולסוף עשרים, חוששת להפלגה זו, דהיינו ט' בל"ד שהוא הפלגת עשרים מכ' צניסן, מיהו גם לראש חודש אייר חוששת משום וסת המדש.
דילגה ליום עשרים ואחד, היינו עשרה בל"ד, וצראש חודש אייר לא ראתה, חוששת ליום העשרים ואחד דהיינו ראש חודש סיון, מיהו גם ליום כ' אייר חוששת שמא תקבע וסת צימי המודש, שהרי ראתה בב' צניסן.
הגיע יום העשרים ואחד ולא ראתה מותרת לשנמ דיום

י' (שם) וי"ד בו וכ"ה בו ובראש חודש אייר.
צ"ע, דאין זה הפלגות שוים, ד"ד וראש חדש הוא יום י"ד עם ימי הראיה, וכ"ה וי"ד הוא יום ט"ו עם ימי הראיה, ועיין ש"ך ס"ק ל"ד.
וכן הוה ליה להט"ז למימר, כגון שראתה בראש חדש ניסן וי"ד בו וכ"ז בו וראש חדש אייר וי"ד באייר, ע"כ:

רמזו פרבחה מהדרת)

טו (נהג סעיף יג) וכן בדרך זה בהפלגה ודיילוגין בי אין חילוק ביניהם.
עיין ש"ך ס"ק ל"ו העתיק דברי הטור בשם רמב"ן והוסיף בו ביאור.
ובנוסחאות הלכות נדה של הרמב"ן שלפנינו ליתא הכי, והכי איתא פרק ה' דין כ"ב, וסת הדילוג אינו חוששת לו עד שתקבענו, כיצד, ראתה בראש חדש ניסן ולסוף כ' חוששת להפלגה זה, עבר יום עשרים ולא ראתה שוב אינה חוששת כלום להפלגה, דילגה ביום כ"א חוששת לו, הגיע כ"א ולא ראתה מותרת לשמש, אייר לה ראייה לכ"ב קבעה לה וסת לדילוג ומכאן ואילך אינה חוששת אלא לדילוגה.

כל ממשנה שם [נדה] דף ס"ג ע"ב וברייתא שם דף ס"ד ע"א וע"ב [רש"י שם ד"ה הגיע, ושם ע"ב ד"ה ונאסר; רא"ש פ"ט סימן ג פו, א]; כ"א* כרז הונא בריה דרז יהושע שם לט, ב וכן פסק הרשב"א במורה הנבחרת ב' ז שער ג יד, ב:

ציונים לרמ"א עם ציונים מזה"ש

(ה) טור [עמוד ס] בשם רמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה ג];

(ו) בית יוסף [עמוד ס] ד"ה ומיהו כנר נתבאר לדעת ר"ה [השגות על בעלי הנפש שער תיקון הוספות אות יא] ורשב"א [מורה הנבחרת ב' ז שער ג יד, ב] ורא"ש [נדה פ"ט סימן ג] (ווארבי"ד בספר בעלי הנופש [שם סימן ג הלכה כד] מביאו ב"ח ט"ף טע"ף ב' [עמוד ס ד"ה כנר בית יוסף];

(*) דעת עצמור:

נקודות הבספ

הו' (שם פ"ק ב' ו) ותפחתה על דבריהם ב' לא קשה מיהו דמייירי כשתראה אח"כ בפעם רביעית תקצו וסת דילוג, ולפי דעת השתא לא נקצו לא קראוהו קצוה כמו וסת השוה דנקצו כלל. גם שאר הוכחותיו שהוכיח דהרמב"ן חס להחמיר כרז אינם מוכרחים, וק"ל:

זו (שם פ"ק ב' ו) ונאסרה הוא נגד התפסור ב' ומיקו דגורסת הרמב"ן חלוקה בש"ס מגורסת הרא"ש ב' וקשה, דהא הטור כתב צתת דברי הרמב"ן. אלא העיקר כמו שכתבתי בש"ך ס"ק מ' ומה שכתבו הטור והרמב"ן ואם לאו ששינתה פעם או פעמים ליום ל' ראתה לטוף ב' כו', היינו שראתה לטוף ב' אחר שראתה פעם שלשית אחר ל', ואם כן אף על פי שלא ראתה שלש פעמים ביום ב' לא נעקר יום ב' כיון שלא ראתה רק שמי פעמים ביום ל', וראיה שלשית ראתה אחר ל', אם כן כשתראה לטוף ב' אחר ראה דלאת ל' חזר וסת של ב' למקומו. וכן פירש הפרישה [נדרים אות ט], ע"ש:

ל"ט ובן עיקר. כתוב במעדני מלך דף ר"א ע"א [דברי חמודות נדה פ"ט אות כט] תימה, דלעיל סימן קפ"ד סעיף ב' כתב דאשה שמשנית וסתה להקדים שנים או שלשה ימים או לאחר, כשמגיע זמן וסתה צריך לפרוש ממנה שנים או שלשה ימים קודם או אחריו, ע"כ. ונראה ליישב, דלעיל אין רצונו לומר שצריך לפרוש כל השלשה ימים, דאם כן מה ענין שמשנית וסתה לכאן, אלא רצונו לומר דהיה לה וסת ואחר כך משנית וסתה להקדים שנים או שלשה ימים, או צריך לפרוש גם קודם הוסת כפי מה שרגילה להקדים, [א] כגון שרגילה להקדים שלשה ימים צריך לפרוש אותה יום שרגילה להקדים וכדכתב כאן, והיינו שכתב לעיל ועיי' לקמן סימן קפ"ט: **זו ואם לא אחר ששינתה ב' חזר וסת ב'.** שאף על פי ששלש פעמים לא ראתה ביום עשרים לא נעקר יום

עשרים, כיון שלא ראתה יום שלשים, שאם אשה מדלגת וסת אחד פעמים ושלש פעמים ואינה רואה בינתיים לזמן אחר [טז] וחזרת לראות לזמן הוסת לא נעקר הוסת, הרא"ש [נדה פ"ט סימן ג פו, א]. וכן משמע בש"ס [סד, א] ורש"י [שם ע"ב ד"ה ונאסר], וכן פירשו הדרישה סעיף (מ"ח) [ת] והצ"ח בקונטרס אחרון [עמוד ס] ד"ה ואם דברי הטור (שהם כדברי המחבר). ובמעדני מלך דף ר"א ע"ב [דברי חמודות שם אות כז] כתב דהטור סובר דלאו דוקא בשלא ראתה בשלשים השלישי, אלא שעדיין לא הגיע, אפילו הכי כל שחזרה וראתה לעשרים חזרה לקציעותה הראשון ואינה חוששת לשלשים, ואף על פי שלא נעקר עדיין על ידי שלא ראתה ב' אפילו הכי זה שראתה בעשרים שהוא יום קציעותה הראשון מחשיב לה לעקירה של שמי ראיות שלשים, עכ"ל [וכן נראה שפירש בפרישה סעיף (מ"ח)]. ופירוש זה ז"ע [טז]. ועוד קשה, דאם כן אפילו לא היה קציעותה הראשון ב' עקרה וסת השלשים, דכיון שראתה אחר כך ב' אם כן עקרה הפלגה ושינתה ל' ואין צריכה לחוש אלא להפלגת עשרים, וכדלעיל ס"ק ל"א, וברייתא וס"ס ופוסקים לא אמרינן שצריכה לחוש ליום שלשים אלא היכא דלא שינתה הפלגה ל'. ואף על גב דהרמב"ם פרק ח' מהלכות איסורי ביאה דין ח' כתב גמ' ז"ל, היה דרכה לראות יום ב' ושינתה ליום כ"ב שמיים אסורים, הגיע יום ב' [טז] וראתה טהר יום כ"ב שהרי חזרה לוסתה הקצוה, ונעקר כ"ב מפני שלא נקצו שלש פעמים, עכ"ל, וכן כתב הרב המגיד, שם מייירי ב' וכו"ז לחוד [טז] וכדמייירי התם לעיל מיינה צהדיא הכי, והלכך אם לא היה לה מתחלה וסת קצוה ליום ב' לחודש לא היה נעקר כ"ב לחודש במה שראתה ב' זו, וכדלעיל ס"ק ל"א, אלא הטור והמחבר דמייירי בהפלגות, שהרי כתבו וכשיגיע יום עשרים לראית שלשים כו', וכן מוכח מדכתבו בתר הכי (בסעיף ט"ו) כעקירת וסת הפלגות כן עקירת וסת החודש כו', אלא דעד השתא בוסת הפלגות מייירי, אם כן אפילו לא חזרה לקציעותה הראשון רק ששינתה הפלגה שוב אין לחוש להפלגת שלשים. נראה לי:

חומרא שיהיה חוששת אח"כ לאותו דילוג, בזה יש לנו להחמיר כרז, וי"י שחוששת לו כוסת קצוה, פירושו ככל שאר וסת של אשה שהוא ביום שוה, ולא דילוג, כמו שכתב ז"ל [עמוד ס] ד"ה ומ"ש לפיקר]. ולפי דרכו של רש"ל לא היה לו לומר כוסת הקצוה ב"ק הדמיון, כן נראה לענ"ד: (בד) ויש אומרים שאין באן וסת שוה ב'. אלא וסת הדילוג לחוד: (בו) ויש ד"ה בזה וסת קבוע. דאם לא כן כיון דשינתה ולא ראתה ביום עשרים נעקר חשש יום העשרים, כיון שאינו נקצו כרז בשלש פעמים: (בז) לראיית שלשים אסורה. אבל אין מונין עשרים יום משעה שהיתה ראיה לראות ליום עשרים, כיון שלא ראתה אותו פעם והמתינה עד יום שלשים. ועיי' מה שכתבתי מזה בסעיף י"ג בתחלתו [ס"ק יח] דין ראתה בחד באייר או לא ראתה כו': (בח) ואם לא אחר ששינתה ב' חזר וסת ב' [נדה סד, א] היתה למודה לראות יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה זה אסורין, הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים, הגיע יום שלשים וראתה, הגיע יום עשרים ולא ראתה, הגיע יום

(בג) ובסיון התחילה ב'. יש כאן חסרון, וז"ל ובאייר ראתה ב' חזר וסת ב' [נדה סד, א] וי"י וצ"ח [נדה סד, א] (כד) יש אומרים שחוששת לראיית ב'. קשה, הא זה מדברי הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה ג] בטור, וכבר כתב הטור לעיל [עמוד ג] בשם הרמב"ן [שם הלכה ג] דקיימא לן כשמואל דנענין ארבע ראיות לוסת הדילוג. ומייירי ב' [עמוד ג] ד"ה ומ"ש וכן] דהכל מייירי שהיה לה כרז וסת קודם שמתחילה לראות דילוג, וזה גם שמואל מודה דסגי בשלש ראיות, כמו שכתב בסעיף ז'. והיה לו לרמב"ן לפרש כן דמייירי צאשה שהיתה רגילה לראות מ"ד ל"ד יום ושינתה וראתה ב' חזר וסת ב' [נדה סד, א] ודרישה [אות ז] פרישה [אות מד] מציא בשם רש"ל [בהגהות הטור] וכן פירש מ"ח ז"ל [צ"ח עמוד ס ד"ה ראתה] דמייירי לענין שאם תראה בפעם רביעית צ"ח לחודש, ולפי זה מיושב מה שסיים

הטור חוששת לימים שהשלשה בהן כוסת הקצוה, ולשאר הימים כוסת הדילוג, דמשמע דוסת הדילוג אינו קצוה עדיין, עכ"ל. ומהמתי על דבריהם, דהיאך כתב שחוששת לשאר הימים כוסת הדילוג, דהא כיון שלא נקצו הדילוג כדינו אין חוששין לו כשיגיע היום שראוי לראות לפי דילוגה עד שכבר דילגה שלש פעמים כדינה, דהיינו ארבע ראיות, וכמו שכתב בסעיף י"א. ואי מייירי הטור שכבר ראתה בפעם הרביעית צ"ח, הרי גם וסת הדילוג קצוה כמו וסת היום י"א, ולמה קראו דוקא לוסת יום י"א קצוה. והנראה לענ"ד דהרמב"ן עצמו אע"ג דכתבו משמו שפוסק כשמואל, מכל מקום הרמב"ן עצמו מחמיר להלכה כרז בשלש ראיות סגי, וכמו שכתב בסעיף ז' בסופו. וראיה לזה, שהרא"ש בפרק האשה שעושה זרימה [נדה פ"ט סימן ג] כתב שהרמב"ם [איסורי ביאה ח, א] פסק כשמואל וגם להרמב"ן מסתבר כן, הנה לא כתב שפוסק להלכה כשמואל כדרך שכתב דעת הרמב"ם, אלא מסתבר ליה כן, אבל להלכה למעשה מחמיר בשלש אסור. וכן מוכח מלשון תורת הבית הארוך [בית ז שער ג יד, ב] שכתב תחלה דעת רבינו חננאל וראש"ד [טז] כרז, וכתב אח"כ שהרמב"ם פסק כשמואל, והרמב"ן [חדושי נדה סד, א] סוף ד"ה ראתה] כתב דהכי מסתבר, ומיהו יש לחוש לדברי ה"ר חננאל כו', עכ"ל. ומדכתב ומיהו כו', משמע שהרמב"ן עצמו כתב כן אף על גב דמסתבר ליה כשמואל ומיהו יש להחמיר כרז, דאי ימנא דהאי ומיהו הוא לשון רשב"א לא היה לו לכתוב ומיהו, אלא ויש להחמיר כרזינו חננאל, אלא על כרחך כדפרישית שהרמב"ן עצמו כתב כן להחמיר למעשה. ואין להקשות ממה שכתב הטור [עמוד ג] בשם הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה ג] לעיל מזה, אירע לה ראה ליום כ"ג כו', משמע דנענין ארבע ראיות כשמואל, וכמו שזכרתי בסמוך לפני זה [ס"ק כ"א], י"ל דשם קאי לענין קולא שמכאן ואילך לא תחוש אלא לדילוגה, שאם נאמר שקצוה לה וסת הדילוג בשלש ראיות היה נמשך מזה קולא שלא תחוש ליום (כ"ג) [כ"ב] כמו שכתבתי שם, על כן הצריך שם ארבע ראיות, דאז דוקא נזיל לקולא, מה שאין כן כאן כשנאמר ששלש ראיות נקצו וסת הדילוג ימשך מזה

וכבר כתבתי מזה בסעיף ז' [ס"ק ט]. ומה שכתב הטור בוסת יום י"י שחוששת לו כוסת קצוה, פירושו ככל שאר וסת של אשה שהוא ביום שוה, ולא דילוג, כמו שכתב ז"ל [עמוד ס] ד"ה ומ"ש לפיקר]. ולפי דרכו של רש"ל לא היה לו לומר כוסת הקצוה ב"ק הדמיון, כן נראה לענ"ד: (בד) ויש אומרים שאין באן וסת שוה ב'. אלא וסת הדילוג לחוד: (בו) ויש ד"ה בזה וסת קבוע. דאם לא כן כיון דשינתה ולא ראתה ביום עשרים נעקר חשש יום העשרים, כיון שאינו נקצו כרז בשלש פעמים: (בז) לראיית שלשים אסורה. אבל אין מונין עשרים יום משעה שהיתה ראיה לראות ליום עשרים, כיון שלא ראתה אותו פעם והמתינה עד יום שלשים. ועיי' מה שכתבתי מזה בסעיף י"ג בתחלתו [ס"ק יח] דין ראתה בחד באייר או לא ראתה כו': (בח) ואם לא אחר ששינתה ב' חזר וסת ב' [נדה סד, א] היתה למודה לראות יום עשרים ושינתה ליום שלשים זה זה אסורין, הגיע יום עשרים ולא ראתה מותרת לשמש עד יום שלשים, הגיע יום שלשים וראתה, הגיע יום עשרים ולא ראתה, הגיע יום

(ס"ק פ"ט וכן כו') שנים או שלשה כו'. וכאן לא כתב דצריך לפרוש ב' או ג' ימים מקודם, רק כשיגיע הוסת: מה ענין שמשנתית כו'. הכי הוה ליה למימר, אשה שוסתה כך להקדים ב' או ג' ימים: או צריך לפרוש כו'. דהא כל אשה שיש לה וסת קבוע ושניתה לראות ביום אחר זה וזה אסורין, כי הוסת קבוע לא נעקר בפעם אחת, ולא יאמר ששניתה לראות חוששת גם כן שמא בו תקבע וסת: אותו יום שרגילה כו'. ואם כן גם שם לא קאמר דצריכה לפרוש כל ה' ימים, רק אותו היום שרגילה להקדים: והיינו ד' ימים קודם סימן קפ"א. ור"ל, דרמז לענין כאן שע"י זה תבין דאינו ר"ל שם דצריך לפרוש כל ה' ימים, רק אותו יום שרגילה להקדים, שלא יהיו דבריו סותרים זה את זה: (ס"ק ט) ואם לאחר כו'. ששלוש פעמים לא ראתה כו'. דעת הש"ך בפירוש דברי השו"ע שלאחר שקבעה וסת לכ' שניתה ולא ראתה ביום כ', שלאחריו עד יום ל', ואחר כך מראית ל' גם כן לא ראתה (ב' פעמים) [ביום כ'] שלאחריו עד יום ל', ואח"כ מראית ל' גם כן לא ראתה ביום כ', ששלוש פעמים לא ראתה ביום כ', כיון שלא ראתה יום שלשים כו'. ר"ל, בפעם הג', דאלו ראתה יום ל' בפעם הג' נקבע וסת של ל' ונעקר וסת של כ', ואפילו חזרה וראתה אח"כ לסוף כ' הרי היא כתחלת וסת. אבל מאחר שלא קבעה וסת אחר בנתיים, אף ששלוש פעמים לא ראתה ביום כ', אם חזרה לראות ביום ל' חזר הוסת למקומו, ועל זה כתב שאם האשה מדלגת כו': ואינה רואה בינתיים זמן אחד, כצ"ל. ור"ל, לג' זמנים שוים שהיא קביעת וסת: לא נעקר הוסת כו'. אלא אדרבה חזר וסת הקביעות למקומו: כל שחזרה וראתה לעשרים כו'. ר"ל, לאחר שראתה שנית ביום ל' חזרה וראתה יום כ' מראית ל', חזרה לקביעת הראשון כו': ופירוש זה צ"ע, לא ביאר דבריו על מה פירוש זה צ"ע: אלא להפלת עשרים כו'. אבל לא להפלת ל'. וראו במבצע דאין צריך לחוש י' ימים אחר ראיית כ' משום הפלגת ב' ואלו דל', שהרי אין זה הפלגת ל' רק הפלגת י' מראית כ', אלא אפילו ליום ל' אחר ראיית כ' אין צריכה לחוש, שהרי עקרה הפלגת ל' ושניתה לכ', ואין צריכה לחוש אלא להפלת כ': הגיע יום כ', ר"ל, לאחר ראיית הכ"ב: ובה יום כ"ב. ר"ל, נעקר יום כ"ב: וסותה הקבוע כו'. ר"ל, וקשה על הרמב"ם מאי אריא דהיה לה וסת קבוע ליום כ', ואפילו לא היה לה וסת קבוע מקודם ליום כ' נמי דינא הכי, כיון שעקרה הפלגת כ"ב ושניתה לכ' אין צריכה לחוש אלא להפלת כ'. ועל זה כתב דעל הרמב"ם לא קשה מידי דהוא מיידי בכ' וכו' לחזק כו': לא היה נעקר כ"ב כו'. דשמא תראה גם בכ"ב: רק ששניתה הפלגתה כו'. השתא מקשה בסיגנון אחר ממה שהקשה לעיל, דלעיל הקשה הא אפילו לא היה לה קביעות הראשונה בכ' דינא הכי. והשתא מקשה נהי נמי דנקט בהיה לה וסת קבוע ליום כ', אמאי הוצרך לומר דלאחר ששניתה פעמיים ליום ל' ראתה לסוף כ' והיינו שחזרה לקביעות הראשון, הא אפילו לא חזרה לקביעות הראשון רק לאחר ששניתה פעמיים ליום ל' ראתה ליום ט"ו גם כן אמרינן הכי דעקרה הפלגת ל' ושניתה לט"ו, ואין צריכה לחוש אלא להפלת ט"ו. ואין לומר דמשום הכי נקט בהיה לה מקודם וסת קבוע ליום כ' לאשמעינן שחזר וסת של כ' למקומו, דזה פשיטא, שהרי רק שתי פעמים לא ראתה ביום כ', דהא לאחר ששניתה פעמים ליום ל' ראתה לסוף כ' ואם כן פשיטא דחזר וסת של כ' למקומו. אלא על כרחך צריך לומר כפירוש הש"ך דלאחר ששניתה פעמים ליום ל' לא ראתה לסוף כ' אלא שגם לסוף ל' לא ראתה ואח"כ ראתה ביום ל' או ל"ב וכו' כ' ששלוש פעמים לא ראתה ביום כ', משום הפלגת ב' ואלו על גב ששלוש פעמים לא ראתה ביום כ' כיון שלא ראתה גם בפעם הג' ביום ל' דלא קבעה וסת אחר בנתיים לא נעקר יום כ', שאם דא"כ ראתה פעם אחת לסוף כ' חזר וסת של כ' למקומו. ועיין פלתי [תפארת ישראל ס"ק יח] שדחה פירוש הש"ך והסכים לפירוש המעדני מלך, שכן משמע פשוט השו"ע, והאריך עוד בראיות. ואנכי לא אעתיק מדבריו רק מאי דנפקא מינה בין הש"ך ובינו לדינא. דהש"ך הקשה אם כן אפילו לא היה קביעות הראשון בכ' עקרה וסת הל', דכיון שראתה אח"כ בכ' אם כן עקרה ההפלגה של ל' ושניתה לכ', ואין צריכה לחוש אלא להפלת כ' כו'. ועל זה כתב הפלתי אף שלענין זה האמת עם הש"ך דאין צריכה לחוש י' ימים אחר ראיית כ' משום הפלגת ל' שהרי אין זה רק הפלגת י' מראית כ', אבל מכל מקום צריכה לחוש ליום ל' שאחר ראיית כ' משום הפלגת ל', אף שבנתיים שניתה הפלגת ל' לכ', וראיה מסוף פרק בנות כותים [נדה] דף ל"ט [ע"א] דאמרין אין אשה קובעת וסת בימי זיבתה, אמר רב פפא כו' מקבע לא קבעה (בתוך ימי זיבה דתבעי ג' יומי למעקרה, דבתרא זימנא הוא דעקר לה), מיתוש מהו דניחוש לה (ולא תשמע באותו היום שהיא רגילה לראות אף שהוא בתוך הימים הראויים לזיבה דשמא תראה), אמר רב פפא נחזי אנן, (דתנן) היתה למודה להיות רואה ליום ט"ו ושניתה ליום כ' זה וזה אסורין ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא ט"ו לטבילתה (אבל ט"ו לראייתה דבימי זיבתה קאי לא קבעה, והיכי קתני היתה למודה להיות רואה ליום ט"ו דמשמע שהיה לה וסת קבוע ליום ט"ו, אלא ודאי דהאי ט"ו היינו לטבילתה לסוף ז' ימי נדה) שהן כ"ב לראייתה (דכבר שלמו ימי זיבה ליום י"ח), ושניתה ליום כ"ז (דהא קתני ושניתה ליום כ' דהיינו כ' לטבילתה דומיא דט"ו, והיינו כ"ז לראייתה) דכי הדרי ואתי כ"ב קיימי לה בתוך ימי זיבתה, וקתני זה וזה אסורין, אלמא דחיישנין לה, וקסבר רב פפא כ"ב מכ"ב מונין כו' (ר"ל, דהאי כ"ב שאסורה אף ששניתה לכ"ז משום וסת הקבוע לה מקודם לכ"ב, אינו ר"ל כ"ב לראיית כ"ז, אלא כ"ב מיום כ"ב דהיינו יום שהיתה ראויה לראות בו ודלגתו לכ"ז), והוא ה' ימים מקודם, ומימי ראיית כ"ז לא היה ר"ל ימי זיבה הוא ואפילו הכי אסורה, אלמא אף על גב דאין אשה קובעת וסת בזיבתה מיהו חייש לה). אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא דמאי דלמא כ"ב נמי מכ"ז מנינן כו' (כלומר, לעולם

באר היטב

(כד) ד' צ"ל. כתב הט"ו [ס"ק מדן] קשה הא זה מדברי הרמב"ן, והוא פוסק כשמואל דצריך לרצות רצות לוסת הדילוג, וצ"י מירץ דהכא מיידי שהיה לה כבר וסת קודם שהתחילה לראות דלילוג וזהו גם שמואל מודה דסגי בשלוש רצות, אם כן היה לו לפרש כן דמיידי בשלוש שהיתה רגילה לראות מ"ד ל"ד יום ושניתה וראתה צ"ו והמשיכה כו'. על כן נראה לי דאף על גב דכתבו בשם הרמב"ן שפוסק כשמואל, מכל מקום להלכה מתמיר כד שפסק רצות קבעה: (כד) עיקר. כתב בספר מעדני מלך, מימה דלעיל סימן קפ"ד סעיף ד' כתב דאשה שמשנתית וסתה להקדים שנים או שלשה ימים או לאחר, כמבואר בתורה ומוספת י"ח בתמזג ולי"ט בלבד, וכן לעולם. וכהא גוונא פסק המסבר לעיל סימן קפ"ד סעיף ו'. וכתב במעדני מלך דף ר"ל ע"א [דברי המדעני נדה פ"ט אות טז] מימה, דלעיל בסימן קפ"ד סעיף (ד') [ב] כתב דאשה שמשנתית וסתה להקדים שנים או שלשה ימים או לאחר, כשיגיע וסתה לרצ' לפרוש ממנה שנים או שלשה ימים קודם או אחריו. שהרי זה קודם דאין להולין אלא לאחר שהתחלת וסת בלבד, וכיון שעברה עונה ראשונה ולא ראתה מותרת, עכ"ל. ועיין בש"ך [ס"ק לט] מה שכתב ליישב קושיא זו. ובאמת לענ"ד מעיקרה לא קשיא מידי, ואין זו דומה לזו כלל, דלעיל מיידי בשלוש שאין לה וסת קבוע, כמבואר בהגהות מיימוניות [אסורי ביאה ח אות א] להדיא, (אף) [אף] דהגיע יום שלשים שהיא עונה ציננית דרכה להקדים ראייתה לגמרי שנים או שלשה ימים או לאחר, ולפעמים היא רואה בזמן וסתה, ולא מיידי בהמשכת וסתה, על כן צריכה לפרוש בציננות זמן העונה דלילוג מראתה, מה שאין כן כאן שם לה וסת קבוע דלילוג על ידי תחילת ראייתה ומוספת אחר כך לוסת הדילוג, וק"ל: [כז] היתה רגילה לראות יום עשרים. הטור [עמוד טז] ושאר פוסקים כתבו דמדין התלמוד אין האשה קובעת וסת בימי נדה ולא בימי זיבתה, והאריכו דברים אלו. והמסבר והרצ השמיטו כל זה, היינו מפני שכתב הטור [עמוד טז] והפוסקים בשם (הרמב"ם) [הרמב"ן] [הלכות נדה פ"ה הלכה טז] דכיון דהאידנא נהוג להחמיר על עצמן שלא להפריש בין ימי נדה לימי זיבה הכי נמי לענין קביעות וסת אין חילוק, כל זה פשוט וצבור. ובספר נקודות הכסף [הרמב"ם] [ס"ק יח] השיג על ה"ז, והרי, וכתב (הרמב"ם) [הרמב"ן] לא קאמר אלא לומר דקבעה וסת אף בימי נדה ובימי זיבה, אבל לא להקל, דודאי לא יחלוק על התלמוד. וכבר נמצא לעיל בכתב דוכמי דיני חומר וסת שאינו קבוע מקבוע, גם מי שאין לה וסת קבוע צריכה לחוש לוסת המדש ולהפלה מה שאין כן בקבוע. והכי משמע מדברי הרשב"א בתורת הבית הארוך [נדה ג יא, ג] והרב המגיד [אסורי ביאה ט, ט] בשם (הרמב"ם) [הרמב"ן] דלא קאמר אלא להחמיר, ואם כן הוה לו להמסבר והרב להציג דינים אלו, עכ"ל. ולענ"ד יפה כיון דזה ה"ז, ואין להחמיר בוסתות דרבנן כולי האי וכו'. והנה, דאף עיקר הטעם כתב הרשב"א בתורת הבית הארוך והוצא גם כן צ"י [עמוד עה ד"ה וכתב הרמב"ן] שכתב וז"ל, ואם אמה ממלק להם בין ימי נדה לימי זיבה נמצאת מנדין ללמוד פתחי נדה וימי זיבה, עכ"ל. משמע להדיא דבשום ענין אין לחלק, וק"ל. ועיין לקמן סי"ק נ"ב:

גמיון מהרש"א

קפט [ש"ך פ"ט וכן כו'] בגון שרגילה להקדים שלשה ימים צריך לפרוש אותו יום. עיין מה שכתב על זה הגאון ר' יהונתן [תפארת ישראל] לעיל סימן קפ"ד ס"ק ה':

[כז] ראה תורת השלמים ס"ק יד שכתב דהרמב"ד פסק כשמואל, וראה לעיל הערה ח: [כז] מוקן ע"פ פרי דעה וסדרי טהרה ס"ק ח: [כז] לפנינו צטור אינו בשם הרמב"ן, שהרי לפני כן כתב הטור "עד כאן". גם ברמב"ן בהלכותיו לא כתב פרט זה: [כז] עיין מה שכתב השקל דמניה דל"ל "אחד". ועיין סעיף טו: [כז] עיין פרי דעה צטור נ"ע זה: [כז] לפנינו ברמב"ם הנוסח "הגיע כ' ולא ראתה כ"ב" וראה עדיין שניהם אסורין, הגיע כ' וראתה טהר יום כ"ב כו'". ועיין מגיד משנה שם: [כז] עיין פרי דעה: [כז] לפנינו ברמב"ם הנוסח "הגיע כ' ולא ראתה כ"ב" וראה עדיין שניהם אסורין, הגיע כ' וראתה טהר יום כ"ב כו'". ועיין מגיד משנה שם: [כז] עיין פרי דעה:

כב. שם [סד, ג] מפני שאורח צומנו צא. ופירש רש"י [ד"ה מפני] מפני שאורח זה שמור לשב ליום עשרים צומן הראשון צא [הראש"ש שם פ"ט סימן ג פו, א]:
 (*) העמיד לצא, דהא איעקר מינה. אף על גב דקבעיה תרי זמני, מיעקר צחדא זמנא, וכדמוקים רב פפא [שם סד, א] למתניתין ותניא כותיה שם:
 כג. טור [עמוד סד] ממשנה דלעיל [סג, ג] ומצרייתא דרמא יוס כ"א צדוש וכו', שם דף ס"ד (ע"ב) [ע"א, ורש"י ור"ש שם]:
 כג. שם סד, ג מפני שאורח צומנו צא ומפירוש רש"י שם והראש"ש שם:

הגהות והערות

[ג] לפנינו ברש"י שם הנוסח "ליום שלשים שלשים":
 [ד] עיין בש"ך דחולק רק על הפירוש ולא על הדין, והוסף עוד דאף שלא היה לה קציעות לבי נעקר ה':
 [ה] טור עמוד נד, שו"ע סעיף א"ב ורמ"א סעיף י:

מא חזר וכת ש"ע עשרים. ואריכה עוד שלש פעמים לעקר. ודוקא שלא שינתה לוסת אחר, אבל שינתה לוסת אחר כבר נעקר הראשון לגמרי ואם תחזור לראות צו הרי הוא כחלת וסת דבעינן שלש פעמים לעקירת הראשון ולקציעות השני, והראשון נעשה שני והשני נעשה ראשון, עד כאן לשון הראש"ד בספר צעלי הנפש סוף דף נ"ב [שער תיקון הוספות סימן א הלכה יב], והביאו בית יוסף לעיל דף קצ"ב ריש ע"ב [עמוד מט ד"ה כתב הראש"ד], ופשוט הוא. וכן משמע בדברי רש"י והראש"ש שהנאחי צס"ק שלפני זה: **מב** נעקר וסת ב'. ואם תאמר כיון שראתה פעמיים צדילוג שני ימים היה לה לחוש ליום ל"ו, יש לומר שמאחר שלא ראתה צדילוג אלא שתי פעמים אין צריכה לחוש כלל, שכבר נתבאר שוסת הדילוג כל זמן שלא הוקצע בשלש פעמים אינה חוששת לו כלל, צ"י [עמוד סב ד"ה שינתה], ומציאו הפרישה סעיף נ"א. והיינו לשמואל, אבל למאי דמתמירין לעיל סעיף ו' כבר אם כן הוא הדין הכא צריכה לחוש לוסת הדילוג כיון שדילגה שתי פעמים, וכמו שכתבתי צס"ק [והב"ח] [עמוד סב ד"ה שינתה] השיג על הב"י ח"ל, וצ"י כתב כאן שראתה פעמיים צדילוג כו', וליתא, שאין כאן כי אם שלש ראיות, ל' ול"ב ול"ד ואין כאן אלא דילוג אחד, כמו שכתבתי לעיל [עמוד נט ד"ה ומ"ש] בדברי הרמב"ן [הלכות נדה פ"ה הלכה יא וכו'] דוסת הפלגה צדילוג לא נקצע אלא צחמש ראיות, דאף על גב דכאן נמי היה לה וסת לראות ליום עשרים ודילגה לשלשים, אין ראיות כ' מן המנין כיון דאינו שזה לדילוגים מל' לל"ב ולל"ד שהרי דילגה מכ' לל', ואריך אתה לחמש ראיות דל' ול"ב ול"ד ול"ו ול"ח אז נקצע הוסת צב' דילוגים שוים, ואם כן כשלא ראתה אלא ל' ול"ב ול"ד אין כאן אלא דילוג אחד, עכ"ל. ודבריו תמוהים, שהרי כשראתה ל' ול"ב ול"ד ול"ו יש כאן חמש ראיות, כ' ל' ל"ב ל"ד ל"ו, וקצעה וסת אף להרמב"ן דפסק כשמואל, ולדידן דמתמירין כרב קצעה וסת צראתה לל' ול"ב ול"ד וכדפירשתי, דאף על גב דאין ראיות כ' מן המנין כיון דאינה שזה לדילוגה מכל מקום כיון שהפליגה מכ' לל' אם כן כל שמורה וראתה אחר כך לל"ב דילגה שני ימים, אם כן הדילוג הראשון הוא צל"ב, וזה צדור. ובבב"א מקום מוכח להדיא מדברי הדרישה וצ"י וצ"ח דלעיל דראית שלשים לא חשיבא דילוג כלל, אף על גב שדילגה מוסתה שהיתה רגילה לראות ליום עשרים ודילגה וראתה לשלשים, מכל מקום כיון דאין הדילוג שני ימים שזה לל"ב ולל"ד אין שם דילוג עליו. ומכאן סמירה לדברי הפרישה דלעיל ס"ק י"ח, ע"ש ודוק: **מג ואין** ד"ה וסת ב"ב. מיהו חוששת להפלגה אחרונה דהיינו ליום ל"ד, וכדלעיל ס"ק ל"ו וכמה דוכתי, וכן כתב הב"ח [עמוד סב ד"ה ומ"ש]. עוד כתב צ"י [שם] ושאר אחרונים דחוששת לעונה צינונית, וכבר כתבתי צס"ק ל' דהיינו לימי החודש, כגון אם חל יום ל"ד שלה ט"ו צחודש זה חוששת אחר"כ ליום ט"ו לחודש וחוששת גם כן ליום ל"ד. והשתא ניחא הא דלא כתבו הטור והמחבר והפוסקים דמכל מקום צריכה לחוש ליום ל"ד להפלגה ולעונה צינונית, מפני שהוא מכלל מה שכתבו לעיל [ה] דכל אשה שראתה צריכה לחוש לוסת החודש ולהפלגה עד שתקצע וסת כו': **מד** והוא הדין להפסיקה מראות ש"ש צונות. כל שלא שינתה צינתיים בשלש ראיות אחרות ואחר כך חזרה לראות ציום הוסת הראשון, חזר לקציעותו הראשון וצריך שלש פעמים לעקרו:

שלשים ולא ראתה, הגיע יום עשרים וראתה, הותר יום שלשים, דאיעקר צחדא זימנא כיון שלא נקצע שלש פעמים, ונאסר יום עשרים. פירש רש"י [שם ע"ב ד"ה ונאסר] שהרי למודה צעשים ולא עקרתו אלא שתי פעמים, שהרי עקירה האחרונה של עשרים האחרונים שאחר שלשים השניים שלא ראתה לאו עקירה היא, שהרי לא שינתה ליום השלשים [ה], ולא ראתה עד יום עשרים לחדש כוסתה. וכן כתב הראש"ש [שם פ"ט סימן ג פו, א] דאם אשה מדלגת וסתה אפילו שלש פעמים ואינה רואה צינתיים לזמן אחר, וחוזרת לראות לזמן הוסת, לא נעקר הוסת צכך עד שתקצע לה וסת, עכ"ל. ואם כן קשה על דברי הרמב"ן למה כתב ששינתה פעמיים ליום שלשים וראתה ציום עשרים, משמע דעדיין לא עקרה

ראית יום עשרים שלש פעמים, וצגמרא שזכרנו אמרו אפילו אם עקרה שלש פעמים ראית יום עשרים, וכדפירש רש"י צהדיא. ונראה לתרץ צגמרא קאי אהפלגת החודש, דהיינו שראיתיה היתה תחלה צעשים לחודש, וכן השינוי לשלשים הכל צימות החודש, נמצא דאף על פי שעברו שלש פעמים שלא ראתה צעשים לחודש, כיון שראתה צפעס הרציעית צעשים לחודש הוכר שאורח צומנו צא, דזמן וסתה הראשון ניכר ומסויים מימות החודש. אבל הרמב"ן כאן העתיק דין זה צוסת הפלגה לימים, דהיינו שראיתיה תחלה היתה מעשרים לעשרים ושינתה לשלשים, וכמו שכתב צהדיא כשיגיע יום (ל') [כ'] לראית ל' כו', נמצא אילו היה אומר שעברו עליה שלש פעמים שלשים וצפעס השלישית לא ראתה ציום השלשים ואחר כך ראתה ציום עשרים, לא היה מיינכר צזה שצאה לוסתה הראשון מעשרים לעשרים, שהרי קודם ראית עשרים שעכשיו ראתה לא ראתה כלל, רק ציום שלשים האמצעים, ויש כאן חמישים יום מראה לראה דעשרים שעכשיו ואין כאן היכר הפלגה שהיה לה מתחלה, ועל כרחו היה צריך לומר שראתה עכשיו שתי ראיות זו אחר זו ועשרים ימים ציניהם, צדזה מיינכר ההפלגה הראשונה, והרמב"ן לא מייירי מזה שראתה עכשיו שתי ראיות, על כן כתב הרמב"ן דין שלו שראתה ציום עשרים אחר ראיה שניה ליום השלשים ומשם מנכר שפיר עשרים יום הפלגה, ומכאן זה צריכה לחוש מאותה ראיה של יום עשרים כשיגיע עוד עשרים יום ממנה. ואין הכי נמי אילו ראתה אחר שלשים השלישים שתי פעמים ועשרים ימים ציניהם, היה גם כן דינא הכי דחזר הוסת הראשון למקומו. ויש צזה צבותא, דהותר יום שלשים אף על פי שלא נעקר עדיין, כיון דעכשיו חזר הוסת הראשון למקומו. ובתורת הצית הארוך דף קע"ד [צ"א שער ג ז, ב] מפרש גם צדרי התלמוד דלעיל על וסת הפלגת הימים, ומה שאמרו צתלמוד הגיע יום שלשים ולא ראתה הגיע יום עשרים וראתה, הך יום עשרים היינו לאחר שלשים יום שראתה. ועיין שם דצריך לומר שיש טעות סופר צדצדיו, שכתב שם וחוששת ליום שלשים הגיע יום שלשים ולא ראתה יום עשרים וראתה הותר יום שלשים כו', צריך להגיה יום שלשים וראתה. ונראה שכן היתה גם גירסת הרמב"ן צגמרא, ולפי זה צאמת אי לא ראתה שלש פעמים ציום עשרים נעקר אפילו אי לא ראתה יום שלשים שאחריו וראתה יום עשרים שאחר אותן שלשים, אבל צרא"ש הגירסא כמו צגמרא שלנו, וצ"ע על צ"י ושלחן ערוך שלא הרגיש צזה: (בב) שינתה ראיותיה. זה קאי גם כן אאשה שהיתה לה וסת ליום עשרים שזכר צסעיף שקודם לזה, אלא דשם אמר ששינתה ראיתיה לראות שוות דהותר יום עשרים ונאסר יום

שלשים, וכאן מייירי צשינתה לאין שוות, הותרה לגמרי כל שלא חזרה וראתה אחר כך: (ד) ביום הוסת הראשון. כיון דמייירי צוסת הפלגה לימים, לא צימי החדש, כמו שכתבתי לעיל [ס"ק כח], צריך לומר דהך ציום הוסת הראשון פירושו שראתה צשיעור הפלגת הראשון מיום ל"ד שראתה צאחרונה, כי היכי שהיה היכר שהוא עדיין צתוך הוסת הראשון: (ה) והוא הדין להפסיקה ב'. צטור [עמוד סג] לא כתב לשון והוא הדין, אלא ואם הפסיקה כו', ופירש צ"י [ד"ה ומ"ש] ואם הפסיקה דמייירי גם כן מהא דלעיל, דהיינו

כד. גם זה שם מהא
לצינתי לעיל:

נקודות הבספ

זו (שם פ"ק ט"א) ודא דהרי
כתב בו. האריך לספור
דברי מהרש"ל, וכל דבריו
אינם נראין, דפסע לשון
הטור מונן לכל מעין
כמהרש"ל, ומה שכתב
הוא דפי הכי דשינה
מיידי כל השלש עונות כו'
ואם כן גם מה שכתב
הטור לפני זה ואם
הפסיקה כו' מיידי מדרך
זה דעלה קאי, לאו מילתא
היא, דלשון דואם הפסיקה
משמע לשון הפסק, כלומר
שעשתה הפסק בין
ראייתה, דהיינו שלא
ראתה משעבר עליה יום
כ', ולשון אם פסקה
מלראות משמע לשון
עמידה, וברישא רבותא
קא משמע לן, ובסיפא
רבותא קא משמע לן.
רישא רבותא קא משמע
לן, דאף על גב דהפסיקה
דהיינו שלא ראתה אפילו
פעם אחת ציוס כ', אינה
חוששת לעולם. ובסיפא
רבותא קא משמע לן,
דאפילו פסקה לגמרי שלש
עונות אין נעקר הוסת
הראשון אם חזרה אחר כך
וראתה חוסת הראשון.
ובזה שכתב ומו דלפי דברי
רש"ל יהיה חילוק בין
ההפלות ימים לחודש זה
והלא צפירות כתב הטור
אחר כך בעקירת וסת
ההפלות כן עקירת וסת
החודש כו', לא קשה מדי,
דוואי לענין עקירה שוין
הן דהיינו כל שעקרמו
והפסיקה בשלש עונות ולא
לראות ציוס כ' בשום פעם,
או שגינתה בשלש ראיות
שוות, כי היכי דוקא
ההפלות נעקר בזה הוא
הדין וסת חדש נעקר
בזה, מיהו היכא
דהפסיקה ולא ראתה ציוס
כ' נהי דאינה חוששת
להפלות כ' דהיינו ראית
מ', מכל מקום לא נעקר
וסת של כ' דהיינו כשחזרה
וראתה נזכרה מיד לחוש
ליום כ'. אבל כשהפסיקה
בשלש עונות, כיון שהוסת
נעקר אם כן אף על פי
שחזרה וראתה אינה נזכרה
לחוש ליום כ', רק כשחזרה

הגהות והערות

[מ] מוקן ע"פ הנוסח
במהרש"ל:
[מ] עיין פרי דעה דמגיה
ד"ל כ"צ עונות, או "עד
ב' עונות":
[מ] לפנינו בטור אינו בשם
הרמב"ן, וכוונת הע"ז
לכאורה לדברי הרמב"ן
הלכות מה פ"ו הלכה
ג-ה, אך הסדרי טהרה
ס"ק כ ופיי דעה דייקן
מדברי הרמב"ן דלא כע"ז:
[מ] בטור וכן ברמב"ן
הנוסח "עקירת וסת
החודש":

שלוש עונות ואחר כך חזרה לראות [לכ] (ט"ו) ביום
(לכ) הוסת הראשון:
ביום
ביצד היתה רגילה לראות בראשי חדשים מה ועבר עליה ראש חודש
ולא ראתה חוששת (לכ) לראש חודש עד (ט"ו) שיעברו עליה שלשה ראשי חדשים

מה ועבר כו' חוששת לראש חודש כו'. דוקא הכא
בוסת החודש דינא הכי. אבל בוסת ההפלות, כגון שהיתה
רגילה לראות ליום ל"ז ואחר כך עצרה ולא ראתה ליום
ל"ב, אין נזכרה לחוש להפלות ל"ז שהיתה ראויה לראות
דהיינו ליום ס"ד לראייתה, כן
כתבו מהרש"ל [בהגהות הטור ד"ה
לראות ליום] והב"ט סעיף כ"ד
[עמוד סג ד"ה וכל], ע"ש:
חדשים [ט"ו] ביצד היתה רגילה לראות בראשי חדשים מה ועבר עליה ראש חודש
ולא ראתה חוששת (לכ) לראש חודש עד (ט"ו) שיעברו עליה שלשה ראשי חדשים
פירושו ציוס הוסת, כמו שכתב כאן בשלחן ערוך, וכן הביא צ"י לעיל סימן זה [עמוד מט' ד"ה כתב הראש"ד כו' מכל מקום אם
חזרה לראות צו ציוס אפילו לאחר כמה הפסקות כו'. וקשה לי, כיון דמוכח כאן דמיידי בהפלות ימים כמו שכתבתי לעיל [פ"ק כח],
היחך תמנא כאן שחזרה לראות ציוס הוסת, הא וסת שלה בהפלות סך ימים חד ראויה מחזרתה וכאן לא ראתה זמן רב, ואין לך
ראיה לחשוב ממנה הפלגה. ועיין בסוף דיבור זה מה שכתבתי מזה. אב"ד רש"ל [בהגהות הטור ד"ה לראות] פירש דברי הטור כאן וז"ל,
מה שכתב ואם הפסיקה כו', אני אומר דאין הטעם כאן משום דהיא מסולקת דמים, ולא איירי הכא דהפסיקה שלש עונות דוקא,
אלא אפילו כשהפסיקה פעם אחת לגמרי ולא שינתה ראייתה כלל שוב אינה חוששת לחזרתו יום לעולם, כדמשמע הלשון להדיא. והטעם
דאינה חוששת ליום עשרים (הכא) [הבא] [ט"ו], משום דאין כאן הפלגה של עשרים, כיון שהפסיקה ולא ראתה, ואם נחוש ליום עשרים
הוא הפלגת ארבעים מראיה אחרונה, דאין סברא לומר דחשיבין אותו יום שהפסיקה ולא ראתה דהוא מקרה וכאילו ראתה דמי,
דסוף סוף לא ראתה. ולא דמי לשינתה ראייתה ליום אחר כגון שלשים דחוששת ליום עשרים הבא אחר ראית שלשים, דהוא זמן
הפלגת ראייתה דוסת-קצוב כדלעיל, אבל באינה רואה כלל לא שייך לומר כלל הפלגה. ומשום הכי כתב לעיל היכא דשינתה מעשרים
לשלשים דכשיגיע יום עשרים לראית שלשים אסורה, ולא אמרינן דחוששת ליום העשירי שלאחר ראית שלשים שהוא יום עשרים לוסת
הראשון (שהרי) [שהיה] [ט"ו] ראו לזו, אלמא דמסתבר לן טפי למתלי בראיה מלמתלי ציוס שהיתה ראויה (לתלות) [לראות] [ט"ו] וכדבר
הוגא צריה דרב יהושע בסוף פרק צנות כותים [מה לט, ב], כל שכן היכא דליכא ראיה כלל דלא תלינן במאי דלא בא לעולם. ולפיכך
אינה חוששת אפילו לעונה ציונית, דהיינו שלשים יום לראיה האחרונה, דדוקא באשה שאין לה וסת קצוב אמרינן הכי, אבל זו שיש
לה וסת קצוב אלא שהפסיקה לראות ציוס הקצוב אין לנו לחוש כלל ליום שלשים, מאחר דליכא ריעותא לפנינו. ומה שכתב הטור
חזרה לראות חוששת כו', מיידי אפילו הפסיקה מלראות בשלש עונות חוששת ליום עשרים, דלעולם כל היכא שהפסיקה וחזרה לראות
חוזרת לוסת הראשון וחוששת לו מראיה זו, אלא דבהפסיקה שלש עונות הוה מסולקת דמים ואינה חוששת אלא ליום עשרים מראיה
זו דתלינן דחזרה לוסת הראשון, אבל בדלא הפסיקה שלש עונות וראתה חוששת נמי לשיעור ההפלה מראיה האחרונה עד ראה זו
שראתה עכשיו, כמו שכתב הטור לעיל [עמוד סא] דזה וזה אסורים, וחוששת ליום עשרים ושלשים והוא הדין לארבעים וחמשים, דאלו
עברו שלש עונות אינה חוששת להפלה זו כיון דמסולקת מדמים. ולא דמי לוסת החודש דאם עבר עליה ראש חודש ולא ראתה
חוששת לראש חודש הבא אחריו עד שיעברו עליה שלשה ראשי חדשים ולא תראה, דאריך לעקרו שלש פעמים ואם לאו תלינן דמקרה
היה דלא ראתה בראש חודש שעבר וחוששת לראש חודש הבא, אבל בוסת ההפלה מיד כשהגיע יום עשרים והפסיקה ולא ראתה
אין כאן וסת לחזרתו יום, דהפלגה תליה בראיה שאחריה ראה זו, והיא אינה יודעת לחזרה יום מפלגת, ולא ככ"י, עכ"ל. הגם שאין
משיבין את הארי, וגם מו"מ ז"ל [ב"ט עמוד סג ד"ה וראית] הביא דעתו של רש"ל בזה וקלסיה, עם כל זה נראה לי פירושו תמוה.
חדא, דהרי כתב הטור חזרה לראות כו' צין אם פסקה לראות כו', והיה על כרחך מיידי בהפסיקה שלש עונות, וכן הוא משמעות
הלשון שכתב צין אם פסקה לראות או שינתה בראיות שאינן שוות כו', דכי היכי דשינתה מיידי בכל השלש עונות הכי נמי פסקה
לראות, וכמו שכתב גם רש"ל בזה, ואם כן גם מה שכתב הטור לפני זה אם הפסיקה כו' גם כן מיידי מדרך זה, דהא עלה קאי.
ותו, דלמה כתב הטור הפסיקה ולא ראתה משעבר יום עשרים, יש כאן תרי שנויים, חדא, למה אמר הפסיקה, שהוא כפל לשון.
שנית, שאמר משעבר יום עשרים, ולא אמר לא ראתה ציוס עשרים אינה חוששת, אלא על כרחך דעל שלש עונות קאי דמיידי שלא
ראתה ציוס עשרים ואחר כך הפסיקה עוד ג' עונות [ט"ו] אחר שעבר יום העשרים ולא ראתה בהם כלל. ותו, דלפי דברי רש"ל יהיה
חילוק בין הפלגת ימים לחודש זה, והלא צפירות כתב הטור אחר כך [עמוד סד] בעקירת וסת ההפלה כן עקירת וסת החודש, משמע
דשוין הם לגמרי, רק שזו חוששת ליומה וזו לחודש. ומו"מ ז"ל [ב"ט עמוד סד ד"ה בעקירת] רואה להכניס חילוק דרש"ל בלשון זה, דזו
חוששת ליומה ראויה לומר דוקא אם תראה ציומה, ובוסת החודש לחודש אף אם לא תראה צו, ואין פירוש זה צריך סתירה כי אינו
במשמעות כלל. תו, דהרי כתב הטור צריס הסימן [עמוד מט'] דוסת ההפלות ווסת הימים שוין הם לענין שאין נעקרין בפחות משלש
פעמים, מבואר כי היכי דוסת הימים לא נעקר כשלא תראה צו הכי נמי וסת ההפלות, דהא בחדא מחתא מחמיניהו. תו נראה להביא
ראיה ממנה שכתב תורת הבית הארוך דף קע"ד [צית ז שער ג טו, א] וז"ל, כיצד הרי שראתה ולבסוף עשרים חזרה וראתה, לכשיגיע
יום עשרים חוששת לחזרתו יום, אם חזרה וראתה הרי זו חוששת גם כן ליום עשרים אחרים, אם ראתה הרי זה וסת קצוב, ואם לא
ראתה הרי זה נעקר ושזב אינה חוששת לו, עכ"ל. הרי לפניך דדוקא אם לא נקבע הוסת מחמת שלא ראתה בפעם השלישית אז
אינה חוששת אחר כך ליום עשרים, אבל אם נקבע ואחר כך לא ראתה ציוס עשרים ודאי חוששת לה כשיגיע אח"כ יום עשרים. תו
נראה ראיה ברורה, ממקום שהביא הרצ רש"ל לדבריו נראה לענ"ד להוכיח משם איפכא, דבסוף פרק צנות כותים קיימא לן כרב
הוגא צריה דרב יהושע דמניין הפלגת עשרים מיום ששינתה, דהיינו יום שלשים, ולא יום עשרים שהיתה ראויה לראות, וכתב בתורת
הבית הארוך דף קע"ד [סס יד, ב] וז"ל, ואילו זו מונה עשרים מומן העשרים שהיתה ראויה לראות, נמנא שהיא חוששת שמה יקדים
האזרת לזו, ואינו צדין שזו שינתה לרחק ואינו נחוש שמה תקרב, עכ"ל. הרי שהיה מסתבר לחשוב ההפלה מיום שהיתה ראויה
לראות אלא שאין אומרים כן כיון ששינתה לרחק בראית שלשים, משמע דאילו לא ראתה כלל היינו חוששים ההפלה של עשרים מיום
שהיתה רגילה לראות, שלא כדברי רש"ל, דלפי דבריו אין צריך לומר כלל משום ריחוק וקירוב אלא שאין שום אפשר לחשוב הפלגה
מומן שהיתה ראויה לראות ולא ראתה באמת, אלא על כרחך שזה אינו. והחילוק שחילק הרב צין וסת הפלגת ימים לחודש לענין אם
לא ראתה פעם אחת, לא הצנתי כלל, דודאי כמו שאם לא ראתה בראש חודש אחד שחוששת לראש חודש השני שאחריה עד שיעקר
שלש פעמים, הכי נמי בהפלגת ימים, דאטו ראה זו היא גורמת לראית הפלגה שאחריה עד שחאמר כיון שזה בטל בטל גם כן זה,

דמנא לן לומר כן, דכיון שאין סילוק דמים צאשה זו נאמר מה שלא ראמה פעם אחת בהפלגה היה דרך מקרה וממילא יש זה עדיין דמים יתרים ואורח צומנו יצוא לימי הפלגתו כדרכה. ואין להציא ראיה ממנה שכתב צית יוסף צקוף הסימן [עמוד פז ד"ה ומ"ש צהיה לה] צדין עצרו ימי עיצור והנקה כו' ו"ל, דאם לא כן אי אפשר לומר שחוששת ליום ההפלגה שהיתה למודה לראות, שהרי אין כאן עכשיו שום ראיה שנשער בהפלגה ממנה, עכ"ל, דהתם כבר מסולקת אשה זו מכל וסתם צשעת עיצורה והנקמה, ועכשיו היא כאלשה חדשה על כן צריכה לעשות

הפלגה מחדש, מה שאין כן כאן שהיא צמוך עונתה שלא נעקרה שלש פעמים, ודאי שייך הפלגה מיום שהיא ראיה וכאלו ראמה דמי. ה"כך נראה לענ"ד כפירוש הצ"י בן עיקר, דמיירי הטור בהפסיקה שלש עונות דוקא. אלא שמה שכתב הטור אחר זה חזרה לראות נראה דנתכוין לכל אחד כדינו, דהיינו צשינתה ראיתה צריך

לומר דחזרה לראות כשיעור הפלגה ראשונה שהיא עשרים, דהיינו מן ראית ל"ד, ממילא הוי כוסת הראשון, ובהפסיקה לגמרי די בכך כל אימת שחזרו לראות מכל מקום חמש ליום עשרים שלאחריו, והיינו כדעת הרמב"ן [הלכות נדה פ"ו הלכה ז'] דסוף סימן זה [עמוד פז] שכתב שמשעברו ימי העיצור והנקה ותרמה פעם אחת חזרת לוסתה אפילו אינה רואה בזמן וסתה, עכ"ל. וכל שכן הכא דנימא כן, דהלא גם כאן הם דברי הרמב"ן^[מ], וכן פסק בשלחן ערוך סוף סימן זה, ואם כן תימה על השולחן ערוך שכתב כאן גם בהפסיקה ואח"כ חזרה לראות ציום הוסת, דהא אין צריך לזה, כמו שכתב הוא עצמו צקוף הסימן. ומו, דכאן דמיירי בהפלגת ימים אי אפשר להמנא הפלגה רק אחר שמי ראיות. על כן נראה דמה שכתב השולחן ערוך ציום הוסת צקוף הסעיף, הוא שלא צדקדוק, וכאשר כתבתי נראה נכון מכל ד צשינתה דשמיא:

מחצית השקל

בוסת הפלגה קיימין וכשהפסיקה מלראות ג', עונות ואח"כ חזרה לראות פעם אחת עדיין לא חזרה לראות ביום הוסת הראשון, דהא [יום הוסת הראשון] הוא הפלגת כ' והיא עדיין לא ראתה אחר שהפסיקה ג' עונות רק פעם אחת, ואין שם הפלגה עליה אלא א"כ חזרה וראתה (שתי פעמים) [פעם שנית] לסוף כ', דאז הוי חזרה לראות ביום הוסת הראשון ואמרין דחזרה לקביעות הראשון, וכמו שיתבאר עוד בס"ק שאחר זה: (פ"ק מה) ועבר כו'. דינא הכי כו'. שאפילו לא ראתה בראש חדש אחד אף על פי כן חוששת לראש חדש שני כל זמן שלא נעקר בשלש פעמים, אבל בוסת הפלגה כו': אין צריכה לחוש להפלגת א"ב כו'. דכבר בטלה הפלגת ל"ב והוי ס"ד, דבשלמא כשעבר עליה ראש חדש אחד ולא ראתה אפילו תראה ביום אחר צריכה לחוש גם לראש חדש הבא דשמא תראה גם בראש חדש, דהא עדיין לא נעקר וסת של ראש חדש בשלש פעמים, אבל כל שהיה לה וסת קבוע להפלגת ל"ב ולא ראתה פעם אחת לל"ב אין צריכה לחוש להפלגת ל"ב מיום שהיתה ראיה לראות, דהיינו ליום ס"ד לראיתה, דהא קיימא לן כרב הונא [בריה דרב ירמיה] בסוף פרק בנות כותים [נהל לט, ב] דלא מנינן מיום שהיתה ראיה לראות אלא מיום שראתה באמת, ומאז לאו הפלגת ל"ב איכא אלא הפלגת ס"ד, ואינה חוששת לו. מיהו אם אח"כ

ראתה בס"ד או בס"ה, מבואר במהרש"ל שם דתיכף חזרה לוסתה לחוש ליום ל"ב מראייתה [ולענין זה יש חילוק בין אם פסקה רק פעם אחת לפסקה שלש פעמים, דבפסקה רק פעם אחת והוא הנדון שבס"ק זה שלא ראתה ביום ל"ב פעם אחת, אז אח"כ כשהחזרה לראות, תיכף בראיה ראשונה חזרת לוסתה לחוש ליום ל"ב מראייתה], אבל אם הפסיקה שלש פעמים והוא הנדון שבסוף הסעיף שלפני זה והיינו שלא ראתה שלש פעמים ל"ב דהיינו צ"ו יום, אז אח"כ כשהחזרה ביום צ"ו לראות, אינה חוששת ליום ל"ב מראייתה, תיכף אחר ראיה ראשונה, דנעקר כמה פסקה שלש פעמים ל"ב, אלא אח"כ תשוב ותראה ראיה ב' ביום ל"ב בהפלגה מכוננת לוסתה אשר היה לה מקודם, אז גם בהפסקה שלש פעמים חזרה לקביעות הראשון, וכמו שכתבתי בס"ק שלפני זה. ועיין ט"ז ס"ק ל"א שהאר"ך בזה וחולק על מהרש"ל, אבל הב"ח [עמוד סג ד"ה וכל] והנקודות הכסף [ס"ק ז'] והמנחת יעקב [תורת השלמים ס"ק לב] והפלתי [תפארת ישראל ס"ק ב] כולם הסכימו למהרש"ל, וכנ"ל, ע"ש:

פתחי תשובה

(טו) ביום הוסת הראשון. הכא דמיירי בוסת הפלגה על כרחך מיירי שראתה שתי ראיות שיהיה מינכר הפלגתה לכ' יום. ועיין חוות דעת [והדושים ס"ק ל; ביאורים ס"ק כן שכתב דחוששת להפלגה גדולה של ג' עונות שהפסיקה, וגם לעונה ביונית, ע"ש: (טז) שיעברו עליה צאשה ראשי חדשים. עיין בתשובות נודע ביהודה תניינא חלק יורה דעה סוף סימן פ"ו שנשאל אם עברו עליה שני ראשי חדשים ולא ראתה, ושוב נתעברה, ועברו ימי העיצור והנקה ושוב הגיע ראש חדש ולא ראתה, אם מצטרפת עקירה זו עם שתי העקירות ראשונות להיות נחשב עקירה ג' פעמים. והשיב, דלדעת המחבר לקמן סעיף ל"ד וכן לדעת הרמב"ן המובא בש"ך שם [ס"ק עה], פשוט כיון שצריכה לחוש גם לענין עקירה מחשב עקירה ומצטרף עם ב' הראשונות, אבל לדעת יש מגדולי המורים שהביא הטור שם [עמוד פז] לא משכחת דין זה כלל. ולכן בנדון דידן אם אחר ההנקה עדיין לא ראתה כלל או ראתה פעם אחת לוסת בשעת וסתה ושוב הגיעה שעת וסתה ולא ראתה, אין צריכה לחוש לוסת הראשון, ממה נפשך, דלדעת המחבר וכן לדעת הרמב"ן נחשב ג' עקירות, ולדעת יש מגדולי המורים בלאו הכי אין צריכה לחוש כל זמן שלא ראתה באותו וסת. ואם אח"כ שוב תראה באותו וסת לכולי עלמא בפעם אחת חזרה לקביעותה, כיון שעדיין לא קבעה וסת אחר, ע"ש: (יז) חזר הוסת למקומו. עיין חוות דעת [והדושים ס"ק לא; ביאורים ס"ק כא] דאפילו יש לה ב' וסתות קבועים, באופן המבואר בסעיף ל"ב, והפסיקה וסת אחת ג' עונות וחזרה וראתה ביום הוסת (ג"פ) [ג"כ] חזר הוסת למקומו, ע"ש:

השולחן ערוך ציום הוסת צקוף הסעיף הוא שלא צדקדוק כו', לא דק, דהוא צדקדוק ון ונמך, דכיון דפסקה מלראות שלש עונות לא חזר וסת הראשון למקומו עד שחזרו לראות ציום הוסת הראשון, דהיינו שמראה ראיה אחת ואחר כך ראיה (ג') [צ'] ליום כ' דלא חזר וסת הראשון למקומו לכל דבר ואינה צריכה לחוש לוסת החדש, ויש לו שאר דיני וסת קבוע. וכל זה ברור:

(דף סד) תוספות ד"ה אתמר וכו'. והיכא דבראשונה אין לה שיעור וכו'. דב"ע דאין הראשונה מן המנין ובעינן שתשליש בדיחוי וכו'. ור"ל דלרב בכהאי גוונא בעינן ד' ראיות, כגון ראיה עכשיו ושניה בעשרים לה ושלשית בכ"א ורביעית בכ"ב, ולשמואל בעי ה' ראיות, ולא קבעה וסת עד שתראה עוד בכ"ג, כי היכי (דלא הוי) [דלחוי] ג' דלוגים. דבתרי ראיות ראשונות ליכא דלוג וכן הוא בטור [סימן קפט עמוד נח] ובפוסקים להדיא, ואין להקשות לשיטת התוספות דרב מודה היכא דהראשונה לא ניכרת בימי החדש, אף רב מודה דאין ראשונה מן המנין, אם כן מאי מקשה הש"ס לרב מהא דהיתה למודה להיות רואה ליום ט"ו דלמא שאני הכא דמיירי בט"ו לטבילתה, וכדלוקמין למתניתין דהכא דמנין היתה למודה להיות רואה תמשה עשר לטבילתה, וכמו דלמרינן לעיל דף ל"ט [ע"א], וכהאי גוונא פירש"י לקמן [ד"ה הני מילי], ואם כן יש לומר דהן

ברייחא נמי בכהאי גוונא מיירי משום הכי אף לרב אין ראיה ראשונה מנזרפת, זה אינו ולא קשה מידי דהא בהך גוונא דמיירי הנריחא נמי איכא ד' ראיות וג' הפלגות, דהא היתה למודה לראות בט"ו, ואם כן לפני ראיה ט"ו שפסקה זו הרי מקודם ראיה נמי בט"ו, אם כן הרי ד' ראיות, דהיינו מנ"ו לט"ו ואחר כך ט"ו ואחר כך י"ז, ואפילו הכי לא קבעה וסת עד שתראה ליום י"ח, ומקשה הש"ס שפיר, ואין לומר דאם כן מאי מקשה הש"ס בחר הכי ודקארי ליה מאי קארי ליה ופירש רש"י [ד"ה ודקארי לה] הא ודאי היכי מצי לאקשויי מלמודה, דלמא סלקא דעתיה משום הכי נקט למודה, דאי נקט ראיה יום ט"ו ושינתה ליום ששה עשר הוה אמינא דוקא בכהאי גוונא דליכא אלא ד' ראיות וג' הפלגות וכיון דלא ניכר וסתה בימי חודש משום הכי לא קניא בפחות מהכא, אבל היכא דהיתה למודה דליכא ד' ראיות וג' הפלגות בלא ראיה י"ח הוה אמינא דקניא בכהי וקבעה וסת מיד לאחר ראיה י"ז ומשום הכי נקט למודה לאשמעינן הך רבותא, והיינו כשמואל, זה אינו דמכל מקום קשה למה לי למודה, דהוי קניא אי תני ראיה היום וליום ט"ו ושינתה וכו', ולכך איננו צריך לשיי למודה איננו צריך ליה מהו דתימא

וכו'.

חידושי הרש"ש

פותרים. הס"ד. ומה"ד חגי' כו': תד"ה איתמר. והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה נראה דלחוי כו' כגון כו' ושלשית בכ"א כו'. ל"ד אלא דה"ה אם השלישית היתה ג"כ כו' אין ראשונה מנזרפת לקביעת וסת דהפלגה מ' ל'. אף דהשניה נראית הפלגה מן הראשונה וכו' דצריכה צ"ק (ל' ז). וזה מוכן קושיות מראה שור וגנח שור ולא נגח ודו"ק. אבל יותר ג"ל ממש"כ ובעינן שתשליש בדילוג כלישנא דשמואל. דצ"ל אף השניה אינה מן המנין גם לרב. והא דכתבו דאין הראשונה מן המנין כונתם עליה וקראוה ראשונה מפני שהיא קודם ראיה הדילוג וכמו הראשון אדם מולד ע"י פסחים (ה). וכן מוכח מריש דצריכה שכי' והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש. היתכן זה הלא בלחוי יום שתראה יש לו שיעור בכמה לחדש הוא. אלא ע"כ כוונת להשגיח דלא ראתה ביום שיש לו שיעור בחדש שנוכל לקרותה ראיה דילוג בחדש הראשונה. וזה אמין לנכון דצריכה לעיל (ט ז) דה"ה פתחה. רק דגם יש השמטת סופר וכו' ואחר ט"ו יום ואחר ט"ו יום. כי גם בלא"ה קשה למה דלגו ט"ו ונקטו ט"ו וכמו שמדקדק הש"ס לקמן כה"ג. אולם דעת הפוסקים אינה כן ובעלה דעמי. ופירוש הס"ט בס"י קפ"ט סק"ה בכוונת דצריכה דגם לא מחזור כלל ע"ש: בא"ד דא"כ כו' בדברי ורשב"ג קמייפ"ג י"פ

הועתק על ידי אוצר החכמה

א) נדה ס"ד א' תוד"ה איתמר, ובעינן שתשליש בדילוג כו' ומש"כ נקט ט"ו כו', מבואר מדצריכה דהפלגה אין פלוגתא בין רב לשמואל, ואף רב מודה דבעינן ג' דילוגים דראי קמייתא לא בדילוג חזיא ובעינן שתהא רואה בסוף ט"ו ובסוף ט"ז י"ח, ולא דמי לראיה בט"ו בחדש ובע"ז וכו' דסני לרב דהתם אמרינן דיום ט"ו לחדש גרס ראייתה וכן יום ט"ז גרס ראייתה וכן י"ז, והלכך יש להם קשר, ואע"ג ד' ראיות אחריות לא גרס יום החדש עד אחר עברו עליה ימי החדש ועוד יום הדילוג, מ"מ אחר הדילוג גרס יום החדש, אבל בהפלגה אין להפלגה ישרה קשר עם הפלגה דילוג והלכך מודה בה רב, וכבר כתב הרש"ש בצהבותיו דכן מבואר בחי' לעיל ט' ז', וכונתם דלא מסתבר למקט דבר שהוא פלוגתא דלרב הויא וסת, ולא סיימו דהפלגה מודה רב דבעינן ג' דילוגים וכו' חמש ראיות וצויתין ד' הפלגות, אחת שוב וג' דילוגים, ולפיכך ל"א ל"ב ל"ג אין כאן וסת אף לרב, וכן מבואר בטור ס"י קפ"ט שכי' בוסת החדש פלוגתא רי"ש ופלוגתא הפוסקים ובוסת הפלגה כתב דבעינן ג' דילוגים ומש"כ כגון שראתה היום וראתה שני' לסוף י' ר"ל שראתה שני' בדילוג לסוף י' שהפלגה קדם להפלגה זו היתה של כ"ט וקילר בדבר המובן, וזה מבואר בדברי הטור בזה שהעתיק לשון הרמב"ן דבוסת הדילוג בעינן ה' ראיות א' בניסן ו' וכו' וכו' וכו' וב"ג, ואף דהרמב"ן פסק בשמואל מ"מ אם לא היה הדיון כן לרב הו"ו להטור לפרש, ועוד כתב הטור דשינתה ליום י' וליום ל"ב וליום ל"ד אין לה וסת, וכבר פירשו כל זה הב"ח והדרישה, אלא שג"ל פירשו אם הוא דוקא לשמואל או אף לרב, [דצריכה נקט י' בפלוגתא רי"ש] ולמש"כ זה גם לרב, וב"מ צדדיא בחוספי הרא"ש בסוגין שכתב דהוי מאי לתרואי הכיחא דמודה לביית רואה יום ט"ו בוסת הפלגה ומבואר דמודה רב בזה דלר"ך ג' דילוגים וכו' ה' ראיות.

ואמנם רבותינו בע"ז והש"ך [והש"ך חמה על הרמ"א ס"ג] דמחלק בין וסת הימים לוסת הפלגה ולהאמור דברי הרמ"א מכוונין [והגר"א נקטו בפשיטות בוסת הפלגה בדילוג ג"כ בפלוגתא רי"ש ולרב סני ד' ראיות ולשמואל בעינן ה' ראיות, ודצריכה ל"ע דאם זו כונת ח"י ח"כ הנידון הוא בין לרב ובין לשמואל, יכונה רבותנו בחי' ללמדנו דפלוגתא רי"ש בהפלגה אינו דלרב סני ג' ראיות ולשמואל בעינן ד' אלא לרב בעינן ד' ולשמואל בעינן ה', ולכונה זו אין לשונם מכוונת כלל לשלוש סוגי של קיום מיעוט פלוגתא רי"ש דאין פלוגתא רק בוסת החדש ולא בוסת הפלגה, ולשונם מש"כ נקט ט"ו כי אין לו שום פירוש כיון דבאמת פלוגתא רי"ש בין בוסת החדש בין בוסת הפלגה מה חיוק יש אי פלוגה ג' וד' ראיות או דפליגי ד' וכו', שאם פלוגתא ג' וד' לא הוי להו בגמ' למקט וסת החדש, אבל אי פלוגה ד' וכו' ניחא דנקטו בגמ' וסת החדש, [ועיקר דקדוק דתיבות לחדש זה בגמ' שפה יתר דהוי' למימר ראיה בט"ו בע"ז ב"ז ויתפרש בין בוסת החדש בין בוסת הפלגה ואף אם יתפרש בוסת הפלגה ממילא משתמע וסת החדש אבל השתא דאמר וסת החדש לא משתמע וסת הפלגה ואי לרב סני ג' הו"ל למקט ט"ז ע"ז] אבל אי כונתם דבוסת הפלגה ל"פ דצריכה מביארים וכן לשון החי' ט' ז' דהא לקמן פליגי בה כו' מבואר דצ"ל ל"ב פליגי, ומסקנו אבל רחמיה היום ואחר י"ז ואחר י"ז ימים לא קבעה, ר"ל היום אחר ט"ו דומיא דאחר ל"א, ומה שפי' הס"ט ס"י קפ"ט סק"ה דצריכה אי אפשר לכוונת דצריכה.

ואמנם מצינו להראש"ד בצעה"ג שפי' דהפלגה סני ד' ראיות, אבל אין זו דעת ח"י, ולדעת הראש"ד אפשר דגם לשמואל סני ד' ראיות ולא דמי לט"ו בחדש וט"ז וי"ז דהתם ט"ו לא ה' ט"ו דילוג, אבל בהפסקת ט"ז ט"ז י"ז, י"ל דגם ט"ו היתה בכוונה לדלג, שהרי ט"ז י"ז מחייב שקדם להו חביה קפ"ה י"ז.

שקבעה וסת הדילוג של הפלגה בד' ראיות. אח"ז כתב הסור בסעיף ל"ז, שאינה קובעת רק בה' ראיות, שתראה ראייה אחת, וסוף כ', וסוף כ"א, וכ"ב, וכ"ג, ע"ש. וכן כתב בסעיף מ"ט שאם דילגה לל', ולל"א, ולל"ב, אין לה וסת כלל, וכן הוא בש"ע סעיף מ"ו. ונדחקו האחרונים בזה דכאן כתב אליבא דרב, וכאן אליבא דשמואל, ע"י עליהם.

והנה מלבד הדוחק שיש בזה כמבואר, עוד זאת יש להפליא, דמ"ש הסור והמחבר בסעיף ה' דקבעה וסת הדילוג של הפלגה בד' ראיות, הוא מדברי הרמב"ן בהלכותיו פרק ה' דין י"ב ע"ש, וכן מ"ש הסור והמחבר בסעיף מ"ו דאין לה וסת כלל, הוא ג"כ מדברי הרמב"ן שם בפרק ו' דין ג' ע"ש, ואיך יסתור הרמב"ן דבריו מפרק ה' לפרק ו', לסתום כאן כרב וכאן כשמואל. עוד יותר מזה יש להפליא בדברי הרמב"ן שם בפרק ה', שסותר שם דבריו תוך כדי דבור, ד"ל שם בפרק ה' דין י"ב, ראתה ביום מ"ו בחודש כו', ויום מ"ז כו', וביום י"ז כו', ויום י"ח כו', קבעה לה וסת לדילוג הראיות, שהרי דילגה ג' חדשים, ויום י"ט שבחודש שלאחריו הוא יום וסתה, ויום כ' מן החודש הבא, וכן מדלגת לעולם. ראתה עכשיו, וביום ל', וראתה שלישית לל"א, ורביעית לל"ב, קבעה לה וסת לדילוג של הפלגות כו', ע"ש. הנה מתחלה בדילוג וסת החודש כתב דבעינן ד' ראיות וג' דילוגים, והוה כשמואל, ובוסת הפלגה כתב ג"כ ד' ראיות, ואינן כי אם ב' דילוגים, והיינו כרב, וכמו"ש האחרונים כנ"ל, וזו פליאה נשגבה, איך יסתור הרמב"ן דבריו בתוך כדי דבור, וצ"ע גדול בזה.

(ב) **אולם** אשר אדמה בזה, הוא כמו"ש בס"ד. הנה בש"ס סוף פרק האשה נחלקו רב ושמואל בראתה מ"ו בחודש, ומ"ז, וי"ז, דרב אמר קבעה וסת לדילוג, ושמואל עד שתשלש בדילוג. והנה לשון זה משמע דבעינן שיהיו ג' דילוגים, וע"כ כתבו הפוסקים דלשמואל בעינן בוסת החודש ד' ראיות, ובוסת הפלגה ה' ראיות, דהשתא איכא ג' דילוגים. והנה בתוס' שם כתבו, והיכי דבראשונה אין לה שיעור בחודש, שתהא השניה נראית דילוג מן הראשונה, דכ"ע דאין הראשונה מן המנין, ובעינן שתשלש בדילוג, כגון ראתה עכשיו, ושניה בעשרים לה, ושלישית בכ"א לשניה, ומש"ה נקיט בס"ו בחודש זה, עכ"ל תוס'. ומהראוי להתבונן בדבריהם ז"ל במ"ש ובעינן שתשלש בדילוג כו', דמשמע דכאן בעינן לכ"ע שתשלש בדילוג, ולפי"ז גם לרב לא קבעה וסת של הפלגה בדילוג, עד שתראה ה' ראיות, וכנ"ל אליבא דשמואל. אולם טעמו של דבר לא ידענא, למה בוסת החודש סגי לרב בב' דילוגים, ובוסת הפלגה תצטרך ג' דילוגים, והרי כל עיקר החילוק בין וסת חודש להפלגה, מבואר בתוס' דבוסת חודש ראייה ראשונה מן המנין, ובהפלגה אין ראשונה מן המנין, ועכ"פ בד' ראיות סגי לרב, וכמו"ש האחרונים כנ"ל.

והנה כבבא קמא ל"ז ב' ד"ה יום, כתבו ג"כ תוס' לחלק בין וסת חודש להפלגה, וסיימו שם ולפי"ז אם נגח יום א', ויום ב' לא נגח כו', אין נעשה מועד לכ"ע עד שישלש בדילוג, ואין הראשונים מן המנין כו', ע"ש. ושם בשור המועד אתי שפיר, דכיון דלא חשבינן נגיחה ראשונה מפני שלא היה בדילוג, ולפי"ז לא נעשה מועד עד שיגח נגיחה רביעית ביום ו', וא"כ ממילא הרי שילש בדילוגין מנגיחה ראשונה ואילך, וא"ש. אולם כאן בנדה דאיירי לענין קביעות וסת, הדבר קשה מאוד, למה נצריך לשלש בדילוג, אפילו אין כאן רק ב' דילוגים וד' ראיות סגי לרב, וכנ"ל. אמנם לדעתי נראה לכאור דברי תוס' הנ"ל על כוונה אחרת, וכמו"ש בס"ד.

ולפעמים מאוחר, וא"כ אין לה שעה מיוחדת לראיה זו, ע"כ אסורה כל העונה.

והנה הך עובדא דר' יוחנן שבש"ס, ג"כ לא הוי לה שעה מיוחדת לראייתה, שהרי לא היתה רואה תיכף אחר מבילתה, רק בעת שנכנסה לעיר, ועת כניסתה לעיר בלי ספק לא היה לעולם בשעה מיוחדת, כי לפעמים היתה מאחרת ולפעמים מקדמת. וע"כ אי לאו דחדית לן ר' יוחנן ד"ל דגם כניסתה לעיר גורם לראיה זו, היתה צריכה לחוש לכל העונה, דזה לא מיקרי וסת השעות, מאחר שאין לה שעה מיוחדת, שנוכל לומר שהיא רואה לעולם בשעה זו, הן לפי האופן הא' הנ"ל, והן לפי האופן הב' הנ"ל, וכמבואר למעיין. וע"כ חידש לנו ר"י דהגם שאין לה שעה מיוחדת לראיה זו, עכ"ז הרי היא רואה עכ"פ בעת כניסתה לעיר, מעתה נוכל לומר דגם זה מיקרי וסת השעות, ד"ל דכניסתה לעיר גרמה לראייתה מפאת דימת עירה, ואינה צריכה לחוש רק לשעתה, וע"כ אמר לה לכו והבעלי ע"ג הנהר.

ומעתה נתבררו דברי הראב"ד הנ"ל, שהוכיח מדר' יוחנן דכל היכי שנוכל לומר דשעה זו גורמת הראייה, תלינן בשעה זו, וע"כ התירה לפני וסתה. מעתה כמו כן נאמר אנן בוסת השעות עפ"י אופן א' הנ"ל, שיש לה שעה מיוחדת לראות בשעה זו, דג"כ נוכל לומר דשעה זו גורמת הראייה וכנ"ל, דג"כ תלינן וסתה בשעה זו דווקא, ומותרת לפני וסתה, וכמו כן אחר וסתה. דהני תרי גוונא וסת השעות בני חדא בקתא נינהו, וחד טעמא לתרווייהו, וכאמור. וכל מעיין היטב בדברי הראב"ד ובפוסקים יראה, שזהו כוונת הראב"ד בבירור, ואין בזה שום פקפוק כלל, וע"י עוד מ"ש בזה בוסת הח' ע"ש.

והנה וסת זה דשעות מבואר בראב"ד ובש"ע סעיף ג' דנעקר בפעם אחת, ואפילו בלא בדיקה. והטעם בזה פשוט, דכיון דע"כ איירי דוסת הימים עדן לא נקבע, וכנ"ל אות א', וא"כ הרי וסת היום נעקר בפעם אחת, ואפילו בלא בדיקה, כדין וסת שאינו קבוע, ושוב ממילא אינה צריכה לחוש לוסת דשעה, מאחר שאין לה שום וסת היום, אי"כ באיזה יום תחוש לשעה זו. ואי"ל דתחוש בכל יום לשעה זו, זה לא מצינו, וכמו"ש הר"ז"ה הבאתיו למעלה באות א'. וע"י עוד מ"ש בזה בביאורי לס"י זה בסעיף ג' בס"ד, וע"י מ"ש עוד בזה בוסת הח' אות ב' וג'.

(א) **הוסת הה'** הוא וסת הדילוג. ענינו הוא שראתה בס"ו בחודש זה, ובס"ו בחודש הב', ובי"ז בחודש הג'. ונחלקו בזה רב ושמואל סוף פרק האשה, לרב קבעה וסת בג' ראיות הנ"ל, וצריכה לחוש שוב ל"ח בחודש הד', וי"ט בחודש הה', וכן לעולם, ולשמואל לא קבעה וסת עד שתשלש בדילוג, והוא שתראה ג"כ ב"ח לחודש הד', אז קבעה וסת לדילוג, ע"ש בש"ס. ובוסת הפלגה כתבו תוס' והרא"ש שם, דגם רב מודה דאין ראייה ראשונה מן המנין, ע"ש, וע"כ כתבו הפוסקים דבוסת הפלגה בעינן לרב ד' ראיות, שראתה היום, ולסוף עשרים חזרה וראתה, ואח"כ ראתה לסוף כ"א, וראייה הד' היה לסוף כ"ב, אז קבעה וסת לדילוג לרב. ולשמואל לא קבעה וסת עד שתראה ראייה החמישית לסוף כ"ג, דאז שילשה בדילוג, ע"י עליהם. ע"י בפרישה, וב"ח, ומ"ז, וש"ך, בס"י זה תמצא מבואר כנ"ל בכמה דוכתא ע"ש.

אולם לדעתי יש לי כאן עיון גדול, אמרתי אשיחה וירווח לי, הנה דברי הסור והמחבר בס"י זה הם סותרין זה לזה בכמה דוכתא. מתחלה כתבו בסעיף ה', דאם ראתה היום, ולסוף ל', ולסוף ל"א, ולסוף ל"ב, קבעה וסת לדילוג, הרי

ג) **הנה** לכאורה יש לדקדק בדברי שמואל שאמר עד שתשלש בדילוג, ולכאורה הו' לומר עד שתרכע בראיות, היינו שתראה גם ראייה ד' בדילוג. ויש נפקא מינה גדולה בין ב' הלשונות הנ"ל, דמלשון זה שאמר עד שתשלש בדילוג, יראה דלא פליג שמואל רק על מה שאמר רב דבראיה ג' שראתה ב"ז קבעה וסת לדילוג, וא"כ שוב אינה צריכה לחוש בחודש הבא ב"ז, רק ב"ח בו, ושמואל ס"ל דכיון דאכתי לא שילשה בדילוג לא קבעה וסת, וצריכה לחוש בחודש הבא ב"ז בו. אולם כשעבר יום י"ז בחודש הבא ולא ראתה בו, הרי שילשה בדילוג, דבחודש הב' לא ראתה בס"ז, ובחודש הג' לא ראתה בס"ז, ובחודש הד' לא ראתה ב"ז, וא"כ י"ל דבזה גם שמואל מודה דשוב צריכה לחוש ב"ח בו. אולם אם היה אומר עד שתרכע בראיות, מבואר הוא דאינה צריכה לחוש לדילוג. עד שתראה גם בחודש הד' ב"ח בו.

ו**הנה** בדברי הרב בהגה סעיף י"ג מבואר בהדיא, דכשראתה י"ז סיון חוששת ל"ז תמוז, ואינה חוששת ל"ח בו כו', ע"ש. והוא עפ"י פירושו בדברי הרמב"ן בסור שם, וכמו"ש בבאורי לש"ך שם ס"ק ל"ב ע"ש. ובאמת שכן משמע ג"כ מסוגין, דפרכינן לרב מהא דתניא היתה למודה כו', שינתה ליום י"ח הותרו כולן כו', ואם נאמר דגם לשמואל אם לא ראתה בחודש הד' ב"ז חוששת ל"ח, דכבר שילשה בדילוג וכנ"ל, א"כ גם לשמואל יקשה מהך ברייתא דתניא שינתה ליום י"ח כו', והרי אפילו לא שינתה עדיין ל"ח, רק שלא ראתה ב"ז בו נאסר י"ח, וכנ"ל, ולמה זה תניא דווקא שינתה ליום י"ח כו'. אלא ודאי דלשמואל כל זמן שלא ראתה ד' ראיות בדילוג, אינה חוששת לוסת הדילוג, ומעתה לפ"ז יקשה למה אמר ^{הנה} לשון זה עד שתשלש בדילוג, דאיכא למיטעי ביה, וכנ"ל, יותר הו' ליה לומר עד שתרכע בראיות דליכא למיטעי ביה מיד.

אולם מה שנ"ל בזה, נקדים תחילה דברי הראב"ד בבעלי הנפש בשער הוסתות, ע"ש שכתב וז"ל, והא דפליגי רב ושמואל בדילוג כו', דווקא בדילוג לחוד, אבל בשארי וסתות לא פליגי. דאי וסתות דיומי נינהו, כגון מר"ח לר"ח וכיוצא בו, דכ"ע קמייאת ממנינא היא. ואי וסתות דהפלגה נינהו, דכ"ע קמייאת לאו ממנינא היא כו'. ועד כאן לא פליגי רב ושמואל, אלא בקביעת ימי החודש בדילוג, דרב מדמי לה לקביעות ימי החודש הסדור, ושמואל מדמי לה לקביעת ההפלגה. מאי טעמא כיון דדילוג האחרון עוקר את הראשון, וכשקבעה הוסת הותרו הראשונים כולן, הלכך לא דמי לקביעת ימי החודש הסדור, אלא לקביעת הפלגה דמי, וקמייאת לאו ממנינא עכ"ל, ע"ש. ועי' ברא"ה בבדק הבית קס"ט ב' שהקשה על מ"ש דבוסת הפלגה בעינן ד' ראיות, דלא הוזכר בנ"מ קביעות וסת כי אם בג' פעמים, ולא הוזכר בשום מקום וסת בד' פעמים, כי אם בוסת הדילוג כו', ע"ש. והרשב"א במשמרת הבית שם כתב דאין הכי נמי דבג' פעמים נקבע הוסת, אולם בוסת הפלגה בעינן ג' הפלגות, וזה לא משכחת כי אם בד' ראיות ע"ש. ועי' תוס' בבבא קמא ל"ז ב', ובנדה סוף פרק האשה, וברא"ש.

ולפי מה שאני רואה מכל דברי הפוסקים הנ"ל, התמצית היוצא לנו בענין קביעות הוסתות כך הוא, אם עיקר קביעת הוסת הוא ביומו, שקובעת לראות ביום זה, לפי"ז הרי עיקר הקביעות היא הראיה שהחזקה לראות ביום זה, ועי"כ אזלינן בתר הראיה וקבעה וסתה בג' ראיות. אבל היכי דעיקר קביעות הוסת אינו לראות ביום זה, ואדרבה אם נאמר שקבעה וסת הותר יום זה, ועיקר קביעות הוסת הוא שנדע ההרחקה מראיה א' לראיה ב', א"כ הרי עיקר הקביעות היא ההרחקה,

וע"כ בעינן ג' הרחקות. וזהו מה שחילקו בין וסת החודש לוסת ההפלגה, דוסת החודש, עיקר קביעות הוסת לאסור יום הראיה, ולהחזיקו שהיא רואה בו לעולם דם, ע"כ אמרינן אם ראתה ג' פעמים דם ביום זה, כגון בר"ח וכדומה, הוחזק יום זה לעולם שתהיה רואה בו, וע"כ קראוהו הפוסקים הנ"ל וסת היומי. משא"כ וסת הפלגה, עיקר קביעות הוסת אינו לאסור יום זה שראתה בו, ואדרבה אם ראייה האחרונה היה בכ' לחודש, וקבעה וסתה לראות על דרך משל מעשרים יום לעשרים יום, א"כ קביעות הוסת עוקר הראיה מיום זה, דאם לא קבעה וסת היתה צריכה לחוש ליום כ' לחודש בחודש שלאחריו, ועכשיו שקבעה וסת לעשרים יום, הותר יום כ' בחודש שלאחריו, ונאסר יום ט' או י' בחודש. ולפי"ז הרי עיקר קביעת הוסת אינו להחזיק יום זה שהיא רואה בו שתראה בו לעולם, רק עיקר קביעותו הוא שנדע כמה ימים אינה רואה אחר ראיתיה, וע"כ אמרו דבעינן ג' הפלגות, ולא סגי בג' ראיות, אחר דאין הראיה מחזקת רק ההרחקה, וכנ"ל.

אך בוסת החודש בדילוג, נחלקו בזה רב ושמואל, דרב ס"ל כיון דעיקר קביעת הוסת הוא לאסור היום שבחודש, הגם שאינו אוסר יום הראיה רק יום שלאחריו, דמי לוסת החודש השנה, ונקבע בג' פעמים. ושמואל ס"ל מאחר דוסת זה אינו נקבע ביומו לאסור את היום הראיה, ואדרבה כשתקבע וסת זה הותר יום הראיה, א"כ לא אזלינן בוסת זה בתר הראיות, מאחר שאינו אוסר יום הראיה, רק עיקר קביעות וסת זה לידע המרחק מן ראיה הראשונה, וע"כ בעינן ג' הרחקות, וכמו בוסת הפלגה. ומעתה מ"ש שמואל עד שתשלש בדילוג, אין כוונתו דדווקא בדילוג תשלש, דעיקר הכוונה היא שתשלש בהרחקה זו, שהיא מרחקת ראיה הב' מן הא' ג' פעמים, וכמו"ש בוסת הפלגה. ודילוג או הפלגה אחת הן לשמואל, דכל שאין הוסת קובע יום הראיה, ואדרבה הוא מתיר יום הראיה ואוסר יום אחר, א"כ הרי לא נקבע יום הראיה, רק ההרחקה נקבעת, שכך יהיה מרחק מן ראיה זו לראיה זו, ע"כ בעינן ג' הרחקות. וזהו שכתב הראב"ד בטעמו דשמואל, דכיון דדילוג האחרון עוקר את הראשון, הלכך לא דמי לוסת החודש הסדור, רק דמי לוסת הפלגה, דגם כאן היא מפלגת לעולם יום אחד מן היום שראתה מקודם, וע"כ בעינן שתשלש בהפלגה זו.

ומעתה אתי שפיר מ"ש שמואל עד שתשלש בדילוג, ולא אמר עד שתרכע בראיות, דלפי"ז הו' משמע דהוסת קובע הראיה שלה, ואם היה הדבר כן לא היה צריך ד' פעמים, דלא מצינו שום מ"ד שיאמר בקביעות וסת רק ג' פעמים ולא ד', וכמו"ש הרא"ה בבדק הבית כנ"ל. אולם כאן אין הוסת קובע את יום הראיה, רק את משך ההרחקה מראיה לראיה, וע"כ בעינן שתשלש במשך ההרחקה ג' פעמים, וזה אמרו שתשלש בדילוג, וכמו"ש בוסת ההפלגה שתשלש בהפלגות, וכמו"ש הרשב"א במשמרת הבית כנ"ל. ומעתה לפי האמור, לא פליגי רב ושמואל רק בוסת החודש בדילוג, וכמו"ש הראב"ד כנ"ל, דאם הוא בשנה נקבע בג' פעמים, ואם הוא בדילוג ס"ל לשמואל דדינו בוסת הפלגה ובעינן ד' פעמים. אבל בוסת הפלגה לא פליגי כלל רב ושמואל, דכיון דגם בוסת הפלגה בשנה בעינן ד' פעמים אפילו רב, וכמו כן סגי בדילוג בד' פעמים אפילו לשמואל. דמה לנו בכך מה שבין ראיה א' לראיה ב' לא היה ניכר הדילוג, עכ"פ הרי היה משך הפלגה ביניהם, ובד' ראיות שוב היה ג' הרחקות, ונקבע אפילו לשמואל.

ומעתה אתי שפיר מ"ש תוס' סוף פרק האשה, דהיכי דבראשונה אין לה שיעור בחודש כו', דכ"ע אין

שומתה היה שוה לדילוגה, וכגון שהיה וסתה מקודם לכ"ט ימים, וראתה ראייה אחרונה של וסתה לכ"ט ימים, ואח"כ ראתה לל', ולל"א, ולל"ב, קבעה וסת לדילוגין, וכמבואר בש"ס דמתרצינן אליבא דשמואל הך ברייתא דמותבנין ליה מינה, דאירי בשרגילה למחזי ביום עשרים, ע"ש. אבל אם לא היה וסתה שוה לדילוגה, כגון שהיה לה וסת לכ' ימים, וראיה אחרונה של וסתה היתה לכ', ואח"כ ראתה לל', ולל"א, ולל"ב, לא מצרפינן ראית וסתה אפילו לשמואל, דהראיה שראתה ביום כ' לא חשבינן לה כלל, רק הראיה שראתה ביום ל' חשבינן לראיה ראשונה, וא"כ אין כאן רק ג' ראיות, ולא קבעה וסת בכה"ג אפילו לרב. ועי' בחידושי הרמב"ן סוף פרקין שכתב אהא דאמרין לרב למודה שאני, הך ראיה בתרייתא בתר ראשונות שדינן לה, ועכשיו ששינתה ליום אחר כמי שמתחלת לראות דמי, ע"ש. וזהו לרב, והוא הדין לשמואל היכי שאין וסתה שוה לדילוגה וכאמור. ומעתה א"ש דברי הרמב"ן בפרק ו', ודברי הסור והמחבר בסעיף ט"ו, דאירי שם שהיה לה וסת לכ', ואח"כ שינתה לל', ולל"א, ולל"ב, חשבינן ראית ל' ראיה ראשונה ולא קבעה וסת לכ"ט, וא"ש.

ומעתה אין כאן שום סתירה בדברי הסור והמחבר, נהגם דבכ"י לכאורה לא משמע כן ע"ש, אולם בדברי השו"ע א"ש כמו"ש. דמ"ש בסעיף ה' דקבעה וסת הפלגות בדילוג בד' ראיות, אתיא ככ"ע, דבוסת הפלגות לא פליגי כלל רב ושמואל, ולכ"ע בעינן ד' ראיות וסגי בהכי, וכנ"ל. גם דברי הרב בסעיף י"ג בהנה, שכתב רק י"א כי בדילוג חודש הראיה הראשונה מן המנין, ועי' ש"ך שם ס"ק ל"ז שהניח דברי הרב בצ"ע, דגם בהפלגה פליגי, ע"ש, ולדידי דברי הרב מדוקדקים מאוד, דבהפלגה אין כאן מחלוקת כלל, ולא פליגי רב ושמואל רק בוסת החודש בדילוג, וכנ"ל.

ובאמת זולת דברי האחרונים הנ"ל, לא מצאתי בדברי הראשונים דבר מזה, שיאמרו דלשמואל בעינן בוסת הפלגה ה' ראיות, ואדרבה מדברי תוס' בפשטן מבואר, דבוסת הפלגה לכ"ע סגי בד' ראיות, ולא פליגי רק בוסת החודש בדילוג, וכמו"ש למעלה. וכן בדברי הראב"ד בבעלי הנפש מבואר, דלא פליגי רב ושמואל רק בוסת החודש בדילוג. ובדברי הרמב"ן בהלכותיו מבואר בהדיא, דאפילו לשמואל סגי בד' ראיות בוסת הפלגה בדילוג, וכמו"ש למעלה. וגם בדברי הרשב"א בתורת הבית הארוך והקצר, שמרח לבאר כל דיני וסתות, לא הזכיר מאומה מזה, דבוסת הפלגה בדילוג בעינן ה' ראיות. רק האחרונים הם שחדשו לנו לומר דלשמואל בעינן בדילוג בהפלגות ה' ראיות, ועיקר הדברים הוא ממ"ש הסור בסעיף ל"ז, דבעינן שתראה גם ביום כ"ט שהיא ראייה חמישית, ועפ"י נתקשו הרבה בדברי הסור בסתירות דבריו. אולם אנחנו אשר זכינו לראות דברי הרמב"ן בעצמם, ולא הזכר שם רק ד' ראיות, ובראית כ"ט קבעה וסת, והרי דברי הסור הנ"ל הועתקו מדברי הרמב"ן כנ"ל, ובע"כ צ"ל דמ"ס הוא בסור, ומעתה נתבטלו כל הקושיות והסתירות שנתקשו האחרונים ז"ל בדברי הסור והמחבר והרב. גם בדברי תוס' דסוף פרק האשה נתקשו הרבה, ולדידי אתי שפיר הכל על נכון, איש על מקומו יבא בשלום. אך כל זה לא כתבתי רק להתלמד, ולהעיר אוון המעיין בזה, אולם להלכה איני כדאי לחלוק על כל האחרונים שעשו הלכה פסוקה בזה, דבהפלגה בדילוג בעינן ה' ראיות, וכנ"ל.

(ה) **והנה** בעיקר הפלוגתא דרב ושמואל נחלקו הפוסקים בזה כמאן נפסוק הלכתא, ר"ח פסק כרב, דהלכתא כרב

הראשונה מן המנין, ובעינן שתשלש בדילוג, והיינו שתראה ד' ראיות, ומה שמפלגת בין ראיה לראיה הוי כדילוג, דהפלגה או דילוג חדא נינהו לשמואל, וכמו"ש הראב"ד וכנ"ל. וזהו שסיימו תוס' שם כגון שראתה עכשיו, ושניה בעשרים לה, ושלישית בכ"א לשניה, בכה"ג לא נקבע הוסת, משום דראשונה אינה מן המנין, ואין כאן רק כ' הרחקות. אבל אם ראתה רביעית בכ"ב לשלישית, זה מיקרי שילשה בדילוג, וקבעה וסת לכ"ע. וכן הוא מבואר בפסקי תוס' שם, ע"ש שכתבו אבל ראתה היום, ושניה בעשרים לה, ושלישית בכ"א לשניה, אין הראשונה מן המנין עד שתשלש, עכ"ל. מבואר בהדיא שלא סילקו מן המנין רק הראשונה, אבל ראיה שניה שפיר מן המנין, ואם שוב ראתה רביעית בכ"ב, כבר שילשה בדילוג וקבעה וסת, וזה מבואר כמו"ש למעלה.

(ד) **ובדברינו** אלה אתי שפיר ג"כ, מה שסיימו תוס' שם ומ"ה נקט מ"ו בחודש זה, ועי' כרתי ופלתי וחווות דעת שנתקשו בזה, דאכתי הוי מצי למנקט פלוגתייהו בוסת הפלגה, דלרב סגי בד' ראיות, ולשמואל בעינן ה' ראיות, וכבר הבאתי דבריהם למעלה בוסת הא' אות ב' ע"ש. אולם לדברינו הנ"ל א"ש בפשיטות, דבוסת הפלגה לא פליגי כלל רב ושמואל, דלכ"ע סגי בד' ראיות, ושמואל לא חידש לנו רק דדילוג ג"כ דמי להפלגה, וע"כ ס"ל דוסת החודש בדילוג, הוי כמו וסת הפלגה, ובעינן ד' ראיות, וכמו שבארתי מעמו למעלה, וע"כ לא פליגי רק בוסת החודש בדילוג, וזולת זה אין ביניהם שום פלוגתא כלל.

ומעתה א"ש ג"כ דברי הרמב"ן בהלכותיו בפרק ה' שהבאתי למעלה אות א', דבוסת החודש בדילוג פסק כשמואל דבעינן ד' ראיות, וכמו"ש ג"כ הרשב"א והרא"ש בשמו, דס"ל להרמב"ן כשמואל, ובוסת הפלגה בדילוג כתב ג"כ ד' ראיות, דלכ"ע לא בעינן יותר מד' ראיות, דעכ"פ איכא ג' הרחקות בין ראיה לראיה וכנ"ל. ומ"ש הסור בסעיף ל"ז דבעינן שתראה ה' ראיות, ראיה א', וסוף כ', וכ"א, וכ"ב, וכ"ג. הנה כל מעיין בסור יראה, שהעתיק כל זה מלשון הרמב"ן בהלכותיו, וכמו שהתחיל בסעיף כ"ב לשון הרמב"ן וסת החודש כו', עד סעיף מ"ד שסיים ולשאר הימים כווסת הדילוג ע"כ, ובאמת כן הוא מבואר כלשונו ממש בהלכות הרמב"ן בפרק ה' מדין כ' עד סוף דין כ"ב. והנה שם בהלכות הרמב"ן בדין כ"ב כתב שם וז"ל, וסת הדילוג אינה חוששת לו עד שתקבעו, כיצד ראתה כר"ח ניסן, ולסוף כ', חוששת להפלגה זו, עבר יום כ' ולא ראתה, שוב אינה חוששת כלום להפלגה. דילגה ביום כ"א, חוששת לו, הגיע כ"א ולא ראתה, מותרת לשמש. אירע לה ראיה לכ"ב, קבעה לה וסת לדילוג, מכאן ואילך אינה חוששת אלא לדילוגה כו', ע"ש. הנה מבואר בהדיא דס"ל דקבעה וסת הפלגה בדילוג בד' ראיות, ובלי פסק מ"ס נפל בסור מה שהוסיף עוד ראיה חמישית, מאחר שדברי הסור הן המה דברי הרמב"ן אות באות, והנה זכינו לראות דברי הרמב"ן בעצמם ואין שם רק ד' ראיות וכנ"ל.

ומ"ש הרמב"ן בפרק ו', וכן הסור והמחבר בסעיף ט"ו, דאם ראתה לל', ולל"א, ולל"ב, אין לה וסת כלל, וכנ"ל. נראה לענ"ד דס"ל להרמב"ן לחלק בין אם ראיה הראשונה היתה ראיה חדשה, שלא בזמן וסתה הקבוע לה מקודם, או חשבינן לראיה זו ראיה ראשונה, ואם אח"כ ראתה לל', ולל"א, ולל"ב, הרי כאן ד' ראיות וג' הפלגות, ושפיר קבעה וסת, ובהא איירי הרמב"ן בפרק ה' בדין י"ב, ובדין כ"ב כמבואר למעיין שם. וכמו כן אם אפילו היתה ראיה ראשונה בזמן קביעת וסתה, רק

אלא שוים בהפלגה במספר הימים כגון שהיא רואה בכל עשרים יום או בכל כ"ה ימים וכיוצא בזה ומובן ממילא דקביעות לוסת כזה צריכה לראות ד' פעמים כדי שיהיו ג' הפלגות שוים והפעם הראשון אינו מן המניין דאין שם הפלגה עליו ושם הפלגה מתחיל מראייה שנייה ולא דמי לוסת החדש ולוסת השבוע דגם הראשון מהמניין דשמו של הוסת עליו וכן לעניין לחשוש בראייה ראשונה בוסת הפלגה החשש הוא מראייה שנייה ואילך כגון שראתה לסוף עשרים יום מראייה ראשונה חוששת מכאן ולהבא לכל יום עשרים מראייתה :

מ"ז ודע שיש להסתפק בוסת הפלגות בשוים שוים לימי השבוע כגון שהיא רואה בכל כ"ב יום ויום הכ"ב הוא תמיד יום שוה לימי השבוע איך נדון בו והנה זהו וודאי דבכה"ג גם הפעם הראשון הוא מהמניין כיון שהוא יום שוה לימי השבוע וזהו הדין שבסעי' י"ג אמנם כשראתה ד' פעמים איזה שם יש לוסת הזה גסת השבוע או גסת הפלגה ונ"מ לדינא כגון שבראייה חמישית תראה שנים או ג' ימים קודם זמן הקביעות ואם אתה קוראו גסת השבוע צריכה לחוש ליום זה כדין גסת קבוע שכל שלא נעקר ג"פ חוששת לו אבל אם תקראנו גסת הפלגה אין החשש לאחר ב' וג' ימים אלא לאחר כ"ב יום דזהו זמן הפלגתה ועוד הפרשים יש לפי הדינים שיתבאר ויש מי שמסתפק בזה [כרו"פ סק"ח] ויש מי דפשיטא ליה דהולכין אחר גסת הפלגה [מ"ד סק"ד] וכן נראה עיקר דרוב נשים ראיותן בהפלגות שוות ולא בימים שבוע שוה [וגם דעת ככרו"פ נוסף ויכר לזה ע"ס] :

מ"ז וסת הדילוג כיצד ווסת זה ישנו בין בוסת החדש ובין בוסת הפלגה בוסת החדש כיצד כגון שראתה בנ"ז בניסן ובמ"ז באייר ובנ"ז בסיון לא קבעה עדיין וסת עד שתראה עוד ב"ח בתמוז דכיון שאינן בימים אחד והופלגו יום אחד זה מזה דינו בוסת הפלגה שאין ראייה הראשונה מן המניין שהרי אתה קורא לה וסת הדילוג ובראייה ראשונה עדיין לא נדלגה ויש חולקים בזה וס"ל דבדילוג גם ראייה ראשונה מן המניין וחוששת ל"ח בתמוז ול"ט באב וכן לעולם והמעם דכיון דיש בוסת זה שם של החדש הרי יש ג' וסתות בימי החדש ומה לנו אם זה נפלג מזה יום אחד פלגתא היא בגמ' [סד'] ויש פוסקים לקולא ויש פוסקים לחומרא ויש לחוש לדברי המחמירים מפני שזהו ועת רבינו חננאל שכל דבריו בקבלה מפי הגאונים ולפ"ז צריכה לחוש לשני ימים ל"ז בתמוז מפני וסת החדש כדין וסת החדש שחוששת אפילו בפעם אחת ול"ח בתמוז מפני וסת הדילוג להיש חולקים [וכתב סה"ד סק"ס דכשראחס צ"ח בתמוז ולריכס לחשוש ל"ט חב ולך' חלול וכן לעולם ואפילו לא דאחס צ"ט חב מ"מ לריכס לחשוש לך' חלול ול"ע ודו"ק] :

י"ז ואפילו לדיעה ראשונה כתב רבינו הב"י בסעי' ז' ^{אוצר החכמה} וז"ל ומיהו אם היה לה וסת קודם ששהחילה ואח"כ שינתה וראתה בדילוג ג"פ קבעה וסת בדילוג לפי שאף הראשונה בדילוג ראתה אותה שדילגה מוסת הקבועים לה עכ"ל ביאור דבריו דאם היה לה וסת קבוע מקודם והיה הוסת ב"ד לחדש ואח"כ שינתה למ"ז ואח"כ למ"ז ואח"כ ל"ז קבעה וסת בדילוג ולא אמרין הרי הי"ד אינו ממניין הדילוג דשדינן ליה אחרי הוסת הקבוע שמקודם ולא נשאר רק ג"פ בדילוג זמו דאמרין בגמ' שם למאן דס"ל דסגי בג"פ לא צרפינן להג' פעמים הוסת הקבוע של הי"ד הקודם ע"ש [דקאמר למודה שח"ן] וא"כ למאן דס"ל דצריך ד' פעמים לא נצרפו ג"כ מ"מ קי"ל דמצרפינן והמעם כיון דעיקר המעם דלא חשבינן הראשון מפני שאין שם דילוג עליו ובכה"ג הרי יש עליו שם דילוג מפני הוסת הקודם [ט"ז סק"ח] וכל ציונה סק"ז חלל חלל דקדק בדבריו ללייר בוסת סתם חלל צספלגה ודו"ק] :

י"ח וסת הדילוג בהפלגה כיצד כגון שראתה היום וראתה שנית לסוף ל' ושלישית לל"א ורביעית לל"ב קבעה וסת לדילוג של הפלגות והיינו שאח"כ תחוש לל"ג ואח"כ לל"ד וכן לעולם ובראן הכל מודים שצריך ד' ראיות כבדין הפלגות ואדב"א י"א דלדיעה ראשונה שבסעי' ט"ז דבוסת הדילוג של החדש צריך ד' ראיות בענין בוסת הדילוג של הפלגות חנושה ראיות [ט"ז סק"ו] וס"ך סק"ח] והמעם נראה דהא ראייה ראשונה אין עליה לא שם הפלגה ולא שם דילוג והשנייה יש עליה רק שם הפלגה דדילוג אינו עד השלישית ונצרך לזה עוד שני ראיות והא דהמור והש"ע בסעי' ה' לא הזכירו זה משום דמיירו ביש לה וסת מקודם בכל כ"ט יום דבכה"ג א"צ רק ד' ראיות כמ"ש [צ"ח] אך זה גופה ה"ל לבאר כמ"ש זה כדין הקודם בסעי' ז' ע"ש :

י"ט אין הפרש בדילוגים בין שהרחיקה הרבה בין מעט בלומר בין שהדילוג היה רק יום אחד ל' ול"א ול"ב כמ"ש ובין שדילגה שני ימים כגון שראתה לל' ולל"ב ולל"ד ולל"ז חוששת אח"כ לל"ח ולמ' וכן לעולם וה"ה בג' ימים ויותר וכ"כ הרשב"א בתה"ב דלא כיש מי שחולק בזה ונראה דכן הוא בעניין דילוג החדש ודע דיש מי שאומר דגם בדילוג בפחת הדין כן בלומר שראתה לסוף ל' ואח"כ לב"ט ואח"כ לב"ח ואח"כ לב"ז דחוששת אח"כ לב"ז ולכ"ה ולכ"ד וכן לעולם [ט"ז סק"ט] ויש מי שמגמגם בזה דא"כ כך תפחות והלך עד שתראה בכל יום ודבר זה א"א [כרו"פ סק"ו] אבל כן מפורש בס' בעל הנפש להראב"ד ע"ש ויראה לי → דהפחיתה היא רק עד י"ח יום ולא יותר משום דשם כלים י"א יום שבין נדה לנדה שהיא מוחזקת בחזקה מהרה :

(2023 - 2022)

לוח שנתי לשנת ה'תשפ"ג

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל	א	ב	
תשרי	ספטמבר-אוקטובר	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'			
		26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
חשוון	אוקטובר-נובמבר	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'		
		26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
כסלו	נובמבר-דצמבר																															
טבת	דצמבר-ינואר	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט				
		25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22			
שבט	ינואר-פברואר	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'			
		23	24	25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
אדר	פברואר-מרץ	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט			
		22	23	24	25	26	27	28	29	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
ניסן	מרץ-אפריל	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'		
		23	24	25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
אייר	אפריל-מאי	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'		
		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
סיוון	מאי-יוני	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'		
		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
תמוז	יוני-יולי	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט				
		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
אב	יולי-אוגוסט	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	ז'	ח'	ט'	י'	י"א	י"ב	י"ג	י"ד	ט"ו	ט"ז	י"ח	י"ט	כ'	כ"א	כ"ב	כ"ג	כ"ד	כ"ה	כ"ו	כ"ז	כ"ח	כ"ט	ל'		
		19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17		
אלול	אוגוסט-ספטמבר																															

תשרי	עונת לילה עונת יום ימי השבוע תאריך	שני	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
חשוון	עונת לילה ימי השבוע תאריך	רביעי	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
כסלו	עונת לילה ימי השבוע תאריך	שני	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
טבת	עונת לילה ימי השבוע חמ"ס	ראשון	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
שבט	עונת יום ימי השבוע תאריך	שני	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
אדר	עונת לילה ימי השבוע חמ"ס	רביעי	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
ניסן	עונת יום ימי השבוע תאריך	חמישי	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
אייר	עונת יום ימי השבוע חמ"ס	שבת	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
סיון	עונת לילה ימי השבוע תאריך	ראשון	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
תמוז	עונת לילה ימי השבוע חמ"ס	שלישי	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
אב	עונת יום ימי השבוע תאריך	רביעי	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל
אלול	עונת לילה ימי השבוע חמ"ס	שני	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	ל